

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

12th - 19th June 2025 • Issue No. 3084

Europe's Leading Panjabi Weekly Since 1965

Panjab Times, Bridle Gate Lane, Derby, DE24 0QW (UK) • Tel: 07966 388 388 • www.panjabtimes.uk • Email: panjabtimes@aol.com

ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਏ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ (ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ) ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਲਹਿਰ ਜਾਰੀ 14 ਜੂਨ ਸਨਿਤੋਤਵਾਚ ਨੂੰ ਦਿਨ ਦੇ 12 ਵਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਿਖੇ ਕਰਨਗੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ

ਡਰਬੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਿਖੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਡਰਬੀ, ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡਰਬੀ, ਰਾਮਗੜੀਆ ਸਭਾ ਡਰਬੀ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਖਾਲਸਾ ਡਰਬੀ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖੰਡਾ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਥਕ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪ ਹੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਿੰਘ ਟੈਪਲਜ਼ (ਛਿੰਦਾ ਅਮਲੀ) ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਵੁਲਚਰੈਪਟਨ ਵੱਲੋਂ ਸਾਨਦਾਰ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਕਰਵਾਇਆ
ਟੈਲਫੋਰੋਡ ਕਲੱਬ ਨੇ ਜਿੱਤਿਆ ਕੱਪ, ਈਰਥ ਫੁਲਿਚ ਸਾਊਥਾਲ ਉੱਪ ਜੇਤੂ ਬਣੀ, ਬੂਰੀਆ ਅਤੇ ਫੁਲਾ ਸੂਫ਼ਕ ਸਰਬੋਤਮ ਖਿਡਾਰੀ ਬਣੇ
ਸੀਰਾ ਅੱਲਖ ਅਤੇ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾਂ ਦਾ ਗੇਵਨ ਬਾਠ ਵੱਲੋਂ ਸੋਨ ਤਗਮਿਆਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ

IMMIGRATION ADVICE BUREAU
SPECIALISTS ESTD 1989

FOR FREE
INITIAL
ADVICE
Contact:
S.S.RAI

ਇਮੈਗੇਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ
ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ
ਹੀ ਸਾਲਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਗਈ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ!

Tel: 020 8571 6680
India: +91-181 5086389

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਏਡ ਵੱਲੋਂ ਯੂ ਕੇ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ
ਪੁਖਤਗੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ (ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈਂਡ ਬੁੱਕ) ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਲਈ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ

INVITATION

Gurdwara Mukh Sewadars and Parbandhaks

You are invited to

Empowering Gurdwaras for the Future Conference
Featuring the official launch of The Gurdwara Handbook

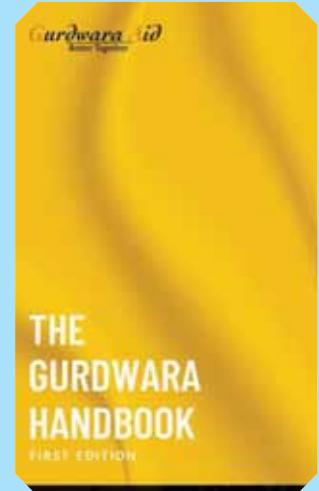
Saturday 28th June 2025

Baba Banda Singh Bahadur Hall,

Sri Guru Singh Sabha Gurdwara, Princes Street, Derby DE23 8NT

Please arrive by 12:00 pm

RSVP by 21 June 2025 to confirm your attendance

ਤੁਹਾਡੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਇਥੇ ਆਉਣਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ

ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ।

ਪਰ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਰਥਿਕ
ਅਤੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਧਦੇ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਤੱਕ - ਗੁੰਝਲਦਾਰ
ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਹ ਕਾਨਫਰੰਸ ਅਤੇ ਹੈਂਡ ਬੁੱਕ ਤੁਹਾਡੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਅਧਿਆਤਮਕ
ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

1. ਇਸ ਹੈਂਡ ਬੁੱਕ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਆਵੇਗਾ

ਆਸੀਂ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਨਵਾਂ ਔਜ਼ਾਰ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹਾਂ - ਜੋ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ
ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ
ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਸੁਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ
ਮਦਦ ਮਿਲ ਸਕੇ।

2. ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਨਾਉਣਾ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਨੂੰ
ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਤਰੀਕੇ ਅਪਨਾਉਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

3. ਯੂ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਵਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਾਲਾ ਭਵਿੱਖ ਤਲਾਸ਼ ਕਰੋ।

ਸਾਡੀ ਟੀਮ ਅਤੇ ਭਾਈਵਾਲ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰੋ।

ਯੂ ਕੇ ਭਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨਾਲ ਨੈਟਵਰਕ ਬਣਾਓ।

ਹੈਂਡਬੁੱਕ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੁਫਤ ਪੇਸ਼ਗੀ ਕਾਪੀ ਹਾਸਲ ਕਰੋ।

ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ 12:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਜ਼ਰੂਰ ਪਹੁੰਚੋ ਜੀ

Why Your Gurdwara Committee Should Attend

Gurdwaras are grounded in Gurbani, Dharm Parchar and Seva.

But today's committees also face complex challenges - from governance and safeguarding to finance and compliance - alongside an increasing number of new Laws. This conference and handbook are designed to help your Gurdwara lead with spiritual strength and operational excellence.

1. Improve governance with The Gurdwara Handbook

We're launching a powerful new tool – developed with input from specialists, to help your committee improve compliance, accountability, and efficiency.

2. Boost Financial Sustainability

Learn how to reduce Gurdwara operating costs and generate ethical income through an award-winning, environmentally friendly initiative.

3. Explore a shared vision for the future of UK Gurdwaras

Speak directly with our team and partners
Network with Gurdwara leaders from across the UK
Collect your complimentary copy of the Handbook

Please arrive by 12:00pm

VENUE: Banda Singh Bahadur Hall,

SRI GURU SINGH SABHA GURDWARA, PRINCES STREET, DERBY DE23 8NT

For more information contact: Email: Info@GurdwaraAid.org

Mandip Singh 07974 811298 / Jagtar Singh 07956 838413 / Harvinder Singh 07775 770716

ਡਰਬੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਿਲੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ

ਜੇ 20 ਜੂਨ ਤੱਕ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਝੰਡੇ ਨਾ ਉਤਾਰੇ ਤਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਨੇ ਧਮਕੇ

ਡਰਬੀ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼) - ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਧਮਕੀ ਭਰੀ ਚਿੱਠੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲਾਏ ਹੋਏ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਪੇਸਟਰ ਨਹੀਂ ਉਤਾਰੇ ਤਾਂ 20 ਜੂਨ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਧਮਕੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਡਰਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਖੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਧਮਕੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੌਸ਼ਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸ੍ਰੂਹ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਉਤੇ ਨਿਗੂ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ਦੇਵੇਂ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਆਉਣ

ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਪੈਕਿਟ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਬੰਦ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ 1 ਜੂਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਲੰਡਨ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਹੋਰ ਮੁਜਾਹਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਚਿੱਠੀ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੱਲੋਂ ਮੁਜਾਹਰੇ ਲਈ ਕੋਚਾਂ ਕਿਉਂ ਪੱਲੀਆਂ। ਲਗਾਤਾਰ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਆਮ ਸ਼ਾਰਤਾਂ ਇਹ ਚਿੱਠੀਆਂ ਪੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਇਹ ਚਿੱਠੀਆਂ ਪਾੜ ਕੇ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ। ਪਰ ਹੁਣ ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਢਾਫ਼ਰ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ

ਚੱਖੀਆਂ ਰਾਈਆਂ ਹਨ।

ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਡਰਬੀ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲੀ ਚਿੱਠੀ ਅਤੇ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿੱਚ ਛਾਪੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡਰਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਛੱਲੋਂ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੂੰ ਦੌਸ਼ਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਮਕੀ ਭਰੀ ਈਮੇਲ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੌਸ਼ਾ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰਿਦੂਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਝੂਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਸਿਰ ਫਿਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਬੰਦਾ ਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਭੈਆ ਅਤੇ ਪਿੱਤੇਤਾਣ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ। ਬਲਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਮਰਨ ਵਾਲੇ 99·9 ਫੀਲਡੀ ਸਿੱਖ ਹੀ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਟਾਂਵਾਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹੇਠਾਂ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰਿਦੂਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਝੂਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਸਿਰ ਫਿਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਸ਼ਾ-ਮੁਕਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਫੁੱਕ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ?

- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਹੁਣ ਮੁਫ਼ਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਗੋਲੀ ਦੀ ਚਾਟ ਉਪਰ ਲੱਗੇ 0 ਸਾਲਾਨਾ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ 'ਤੇ ਖਰਚ ਹੋ ਰਹੇ ਨੇ
- ਜਾਖੜ ਦੀ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਈਡੀ ਤੋਂ ਕਰਵਾਉਣ

ਨਸ਼ੇ ਵੱਜੋਂ ਵਰਤ ਰਹੇ ਨੇ। 3 ਲੱਖ ਮਰੀਜ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰਸਿਸਟਰਡ ਨੇ, ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ-ਕੀ ਇਹ ਮਰੀਜ਼ ਸੱਚਾਅਤ ਨਸ਼ਾ ਛੱਡ ਰਹੇ ਨੇ, ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਗੋਲੀ ਦੀ ਚਾਟ 'ਚ ਫਸ ਰਹੇ ਨੇ? ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਵਾਹਾਈ ਦਾ ਸਟਾਕ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਲਾਨਾ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚ ਕੀ ਸੱਚਾਅਤ ਨਸ਼ੇਵੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਆ ਰਿਹਾ? 2023 ਵਿੱਚ 85.95 ਕਰੋੜ, 2021 ਵਿੱਚ 34.80 ਕਰੋੜ, ਤੇ 2019 ਵਿੱਚ 20.97 ਕਰੋੜ ਖਰਚ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਨਤੀਜਾ ਮਨਫੀ ਨਿਕਲਿਆ?

ਸਰਕਾਰੀ ਗੋਲੀ : ਕੀ ਨਵਾਂ ਨਸ਼ਾ ਹੈ ?

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 554 ਓਟ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਮੁਫ਼ਤ ਵਿੱਚ 'ਥੁਪਰੋਨੋਰਫਿਨ' ਨਾਮ ਦੀ ਗੋਲੀ ਵੰਡੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੋਲੀ, ਜੋ ਨਸ਼ੇਵੀਆਂ ਨੂੰ ਹੈਰੋਇਨ ਜਾਂ ਅਫੀਮ ਦੀ ਲਤ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਖਦ ਨਸ਼ੇਵੀਆਂ ਲਈ ਨਸ਼ਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 88 ਲੱਖ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਖਪਤ ਮਈ ਵਿੱਚ 91 ਲੱਖ 'ਚੋਂ ਜਾ ਪੁੱਜੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਦੱਸੇ ਨੇ ਕਿ ਨਸ਼ੇਵੀਆਂ ਇਸ ਗੋਲੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਬਦਲੇ

ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦੀ 'ਥੁਪ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ' ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਜਿੱਤ ਦਾ ਤਗਮਾ

ਪਹਿਨਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਡਰੇਨਾਂ, ਝਾੜੀਆਂ ਤੇ ਖਾਲੀ ਪਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੇਵੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। 1 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 16,492 ਤਸਕਰ ਫੜੇ, ਯਾਨੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 163 ਗ੍ਰਾਡਾਰੀਆਂ। ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨਸ਼ੇਵੀ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ 10-10 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੋਟ, ਲਾਈਟਰ ਤੇ ਸਿਲਵਰ ਪੇਪਰ ਹੀ ਮਿਲਦੇ ਨੇ। ਵੱਡੇ ਸਮਗਰਲ, ਜੋ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਨਹੀਂ, ਅੱਗੇ ਘੱਟ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਨਸ਼ੇਵੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਉਂਦੇ ਨੇ, ਉਹ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਜ਼ਬਰੀ ਭਰਤੀ ਵਾਲੇ ਭੱਜਣ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਰਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਜਿੱਦਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਧਮਕੀਆਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੈਬਨਿਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਰਪਾਲ

ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ੇਵੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਨਾਲ ਸਪਲਾਈ ਲਾਈਨ ਟੁੱਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਹੈਰੋਇਨ ਦੇ ਨੋਟ ਨੂੰ ਪੁੱਅਂ ਬਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ਨਸ਼ੇਵੀ ਸਪਲਾਈ ਲਾਈਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਅੰਕੜੀਆਂ ਦੀ ਖਾਨਾਪੂਰਤੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ।

ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ: ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ?

ਸਰਕਾਰ ਨਸ਼ੇਵੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰਾਂ 'ਚ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਜੇਲ੍ਹ ਨਹੀਂ, ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਛੱਡੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਬਣ ਗਏ ਨੇ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚੋਂ 10 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ 5 ਨਸ਼ੇਵੀ ਭੱਜ ਗਏ। ਘਾਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 13 ਤੇ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਵਿੱਚੋਂ 7 ਨੌਜਵਾਨ ਫਰਾਰ ਹੋਏ। ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਬਰੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਨਸ਼ੇਵੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਸੰਭਾਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 36 ਸਰਕਾਰੀ ਤੋਂ 177 ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ਨੇ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਸ਼ੇਵੀਆਂ ਦੀ ਵਾਹਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅੱਗੇ ਘੱਟ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਨਸ਼ੇਵੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਉਂਦੇ ਨੇ, ਉਹ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਜ਼ਬਰੀ ਭਰਤੀ ਵਾਲੇ ਭੱਜਣ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਰਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਜਿੱਦਾ ਮਿਲਾਉ।

ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ ਸਫ਼ਾ 50 ਤੇ ਪੜ੍ਹੇ

-ਮਾਮਲਾ ਟੈਕਸਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫਰਤ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ -

ਫਿਰਕੂ ਭੁਸ਼ਣ ਅਖਾਲੇ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਦੀ 26 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਲੀ ਸਜ਼ਾ

ਦਰਪਣ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ

⦿ ਅਥਾਲੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੁਕਮ
○ ਪੜ੍ਹੋ ਵੇਰਵਾ 2023-2025: ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਸ਼ਲਵਾਦੀ ਘਟਨਾਵਾਂ

ਟੈਕਸਸ ਦਾ ਇੱਕ ਵਸਨੀਕ, ਭੁਸ਼ਣ
ਅਥਾਲੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਮਰ 49 ਸਾਲ ਸੀ, ਨੇ
ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਾਈਟਸ
ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨ ਵਿਰੁਧ
ਨਫਰਤ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ।
ਹੁਣ ਅਥਾਲੇ ਨੂੰ 26 ਮਰੀਨਿਆਂ ਦੀ ਜੋਲ੍ਹ ਦੀ
ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਭੁਸ਼ਣ ਅਥਾਲੇ, ਡੱਲਾਸ
ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦਾ ਇੱਕ ਆਮ
ਜਿਹਾ ਬੰਦਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾ ਤੇ
ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫਰਤ ਦੀ ਅੱਗ ਸੁੱਲਗ
ਰਹੀ ਸੀ। ਸਤੰਬਰ 2022 ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੇ
ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਵੈਦਿਕਮੇਲ
ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਸੁਨੇਹੇ ਡੱਡੇ-“ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਛਰੇ
ਨਾਲ ਮਾਰਾਂਗਾ ਭੁਸੀ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ,
ਸਾਰੇ ਮੇਰੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ‘ਤੇ ਹੋ ।” ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ
ਉਸ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਜਾਰੀ ਰਹੀਆਂ ।

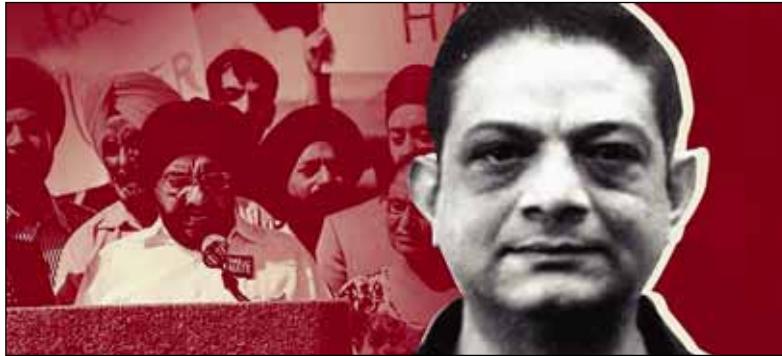
ਮਾਰਚ 2024 ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਫਿਰ ਫੋਨ ਉਪਰ ਤਿੱਖੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਹਿਰ ਉਗਲਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਨਹੀਂ ਬਚੋਗੇ, ” ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਜਿਹਾ ਵਹਿਸ਼ੀਪੁਣਾ ਸੀ।

ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਇਹ ਧਮਕੀਆਂ
ਸੁਣੀਆਂ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਡਰੇ, ਐਡ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ
ਸੁਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਫਿਲਡੇਲੀਆ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼
ਏਜੰਟ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵੇਨ ਏ. ਸੈਕਥਜ਼
ਨੇ ਕੀਤੀ, ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ
ਲਿਆ।

ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਅਥਾਲੇ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ। ਕੈਮਡਨ ਦੀ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਜੱਜ ਐਡਵਰਡ ਐਸ. ਕੀਲ ਦੀ ਸਥਤ ਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਤੱਕੜੀ ਨੇ ਅਥਾਲੇ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਮਾਰਚ 2024 ਵਿੱਚ, ਅਥਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਪਰਾਧ ਕਥੂਲ ਕਰ ਲਏ। ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਫਰਤ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜੋ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਚੇਤਾਵਨੀਆਂ ਸਨ।

ਜੱਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ-26 ਮਹੀਨੇ
ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਸਾਲ
ਦੀ ਸਖਤ ਨਿਗਰਾਨੀ। ਨਾਲ ਹੀ, ਅਥਾਲੇ ਨੂੰ
ਸਖਤ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਸੰਗਠਨ ਜਾਂ
ਉਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਪਰਕ ਨਾ
ਕਰੋ। ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਿਵਲ
ਰਾਈਟਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਅਟਾਰਨੀ
ਜਨਰਲ, ਹਰਮੀਤ ਕੌਰ. ਵਿੱਲੋਂ, ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ
‘ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ “ਕਿ ਨਫਰਤ
ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਥਾਂ
ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ
ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਾਂਗੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਧਰਮ ਜਾਂ
ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਾਰਨ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ
ਜਾਵੇ।”

ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਦੀ ਯੂ.ਐਸ. ਅਟਾਰਨੀ
ਅਲੀਨਾ ਹੱਬਾ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ

ਅਥਾਲੇ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਦਿਆ ਤੇ
ਕਿਹਾ ਕਿ “ਕਿਸੇ ਦੇ ਧਰਮ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ
ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਗਲਤ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ
ਅਪਰਾਧ ਹੈ। ਹਾਲ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਮਰੀਕਾ
ਵਿੱਚ ਨਫਰਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ
ਵਧੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ
ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸੁਰਖੀਆਂ
ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ। ‘ਦ ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼’ ਨੇ
ਲਿਖਿਆ, “ਭੂਸ਼ਣ ਅਥਾਲੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਫਰਤੀ
ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ
ਸਖਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।”

‘ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਪੋਸਟ’ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ
ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਕਰਾਰ
ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਿਆਂ
ਲਈ ਅਵਾਜ਼ ਬਲ੍ਡ ਕੀਤੀ।

‘ਸੀ.ਐਨ.ਐਨ.’ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ, “ਐਡ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨੇ ਅਥਾਲੇ ਨੂੰ ਸਥਕ ਸਿਖਾਇਆ, ਪਰ ਸਿੱਖ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫਰਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਗਿਣਤੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।”

ਸਿੱਖ ਜਬੇਬਦੀਆਂ ਨੇ ਅਥਾਲੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ
ਨੂੰ ਸਰਾਹਿਆ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਨਫਰਤੀ
ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਵਧਦੇ ਰੁਝਾਨ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ

ਜਤਾਈ। 'ਸਿੱਖ ਕੋਐਲੀਸ਼ਨ' ਦੇ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਤਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੁਨੇਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਫਰਤ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ, ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਧਾਊਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।”

‘ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਆਰਗੋਨ/ਈਜ਼ੋਸ਼ਨ’ ਨੇ
ਕਿਹਾ, ਕਿ ਅਥਲੇ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਸਾਡੇ
ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸਨ, ਪਰ
ਆਸੀਂ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧੇ। ਸਾਨੂੰ ਨਿਆਂ
ਵਿੱਚਿਆਂ ਜਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਾਤੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਕੋਐਲੀਜ਼ਨ ਤੇ ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ
ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ, 2023 ਤੋਂ 2025
ਦਰਮਿਆਨ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫਰਤੀ
ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

2023: ਸਿੱਖ ਕੌਅਮੈਲੀਸ਼ਨ ਨੇ 198 ਨਫਰਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 45% ਮੌਖਿਕ ਹਮਲੇ, 30% ਸਰੀਰਕ ਹਮਲੇ, ਤੇ 25% ਧਮਕੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਨਿਊਯਾਰਕ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੇ ਟੈਕਸਸ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਨਫਰਤ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ। ਗੁਰਦਾਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਧਾਈ ਗਈ, ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾਏ ਗਏ, ਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ #SikhPride ਵਰਗੀਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖ ਜਥੇ ਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਸਿੱਖੀ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨਫਰਤ ਦੀ ਬਾਜ਼ਾਏ ਸਤਿਕਾਰ ਸਿੱਖੇ। ਅਥਾਲੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਨਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਨਫਰਤ ਦੀ ਅੱਗ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ-ਸੇਵਾ, ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਸਮਾਨਤਾ-ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਥਿਆਰ ਹਨ।

2024: ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ
ਮੁਤਾਬਕ, ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਹੁੱਧ 250 ਤੋਂ ਵੱਧ
ਨਫਰਤੀ ਅਪਰਾਧ ਰਿਪੋਰਟ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ
20% ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਸਨ।
ਅਥਾਲੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਸਾਲ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ
ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਸੀ।

2025 (ਜਨਵਰੀ-ਜੂਨ): ਸਿੱਖ ਕੋਐਲੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਮੁਤਾਬਕ, 120 ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਨਫਰਤੀ ਸੁਨੇਰੇ ਤੇ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਮੌਖਿਕ ਹਮਲੇ ਸਨ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਧਦੀ ਨਸ਼ਲਵਾਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਂਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਗੜੀ ਤੇ ਦਾੜੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਥਾਤ ਦੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਧ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਯੂ ਕੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ

ਡਰਬੀ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼) - ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ
ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਧ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅੱਜਕੁਲ ਯੂ ਕੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ 2015 ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀਨ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੇਵਾ ਸਾਧ ਗੁਰੂਮਿਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਗੁਨਾਹਾਂ ਦੀ ਬਿਨਾ ਮੰਗਿਆਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਪੰਜਾਬ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੈਮਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਸਤਾਵਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸ੍ਰੀ ਇਹਨਾਂ ਪੰਜ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਸਤਨਾਮ ਸਿੱਖ ਬੰਡਾ, ਭਾਈ ਮੇਜਰ ਸਿੱਖ, ਭਾਈ ਮੰਗਾਲ ਸਿੱਖ, ਭਾਈ ਸਤਨਾਮ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਭਾਈ ਤਰਲੋਕ ਸਿੱਖ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ

ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਵਚੋ
ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਇਹਨਾਂ ਪੰਜ
ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਿੱਚੋਂ
ਭਾਈ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ
ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖੰਡਾ
ਅਤੇ ਭਾਈ ਸਤਨਾਮ
ਸਿੰਘ ਝੱਜੀਆਂ ਅਤੇ
ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ
ਹੋਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਗੁਰਮੀਤ
ਸਿੰਘ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਰ
ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਭਾਈ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸੁਖਵਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕੇ। ਅੱਜਕਲੁੰ ਸਿੰਘ
ਸਾਹਿਬਾਨ ਯੂ ਕੇ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ
ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੀਠੇ ਹਫ਼ਤੇ ਇਹ ਸਿੰਘ
ਸਾਹਿਬਾਨ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ
ਵਿਖੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਿੱਯਮ
ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਉ ਭਗਤ ਕੀਤੀ

ਗਾਈ ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਡਰਬੀ ਦੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ, ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਗੁਰਦੁਆਰਾ, ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਦਰਬਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਨਿੱਧਾ ਸਵਾਰਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਿਆ ਭਾਈ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜ ਦੇ ਲਾਡ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਥਾਪਿ ਵਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੰਜ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਡਰਬੀ ਵਿਖੇ 14 ਜੁਨ 2025 ਨੱਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਢੁਪਹਿਰ ਦੇ 12 ਵਜੇ ਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਟਰੰਪ-ਮਸਕ ਦੀ ਸਾਂਝ ਟੁੱਟੀ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਛਿੜੀ ਜੰਗ, ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਹਲਚਲ

○ ਮਸਕ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ 'ਤੇ ਟਰੰਪ ਨੇ ਦਿਤੀ ਧਮਕੀ, ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਸਰ? ○ ਮਸਕ ਦਾ ਦਾਅਵਾ-'ਮੈਂ ਬਣਾਇਆ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ' ○ ਐਪਸਟੀਨ ਫਾਈਲਾਂ ਦਾ ਧਮਕਾ : ਮਸਕ ਦਾ ਟਰੰਪ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਵਾਰ ○ ਰੂਸ ਦਾ ਮਸਕ ਨੂੰ ਸੱਦਾ, ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜੁਗਤ : ਮਸਕ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਉਡਾਰੀ

ਖਾਸ
ਬਖਰ

ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਰੰਗਮੰਚ 'ਤੇ ਅੱਜ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਾਟਕ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਹਲਚਲ ਮਚਾਈ, ਸਗੋਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਲਈਆਂ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਟੋਰੀਆਂ ਹਨ, ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਰਥਚਾਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਐਲਨ ਮਸਕ, ਜਿਸ ਦੀ ਟੇਸਲਾ, ਸਪੇਸਐਕਸ ਤੇ ਐਕਸ ਪਲੈਟਫਾਰਮ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਪਾਈਆਂ। ਕਦੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਮੌਢੇ ਨਾਲ ਮੌਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਚੱਲਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਅੱਜ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ 'ਤੂੰ-ਤੂੰ, ਮੈਂ-ਮੈਂ' ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਭੁਚਾਲ ਲਿਆ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਜੰਗ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਅੜਚਣ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਮਰੀਕੀ ਅਰਥਚਾਰੇ, ਸਿਆਸਤ, ਅਤੇ ਗਲੋਬਲ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਵੀ ਦਿਖਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਦੀ ਮਸਕ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ, ਮਸਕ ਦਾ 'ਐਪਸਟੀਨ ਫਾਈਲਾਂ' ਵਾਲਾ ਧਮਕਾ, ਟਰੰਪ ਦਾ ਮਸਕ 'ਤੇ ਫਰੱਗੜ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਹੁਣ ਰੂਸ ਵੱਲੋਂ ਮਸਕ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼-ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਮਿਲ ਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮੌਜੂਦ 'ਤੇ ਲੈ ਆਏ ਹਨ, ਜਿਥੋਂ ਸਵਾਲ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਗੁੰਜ ਰਹੇ ਹਨ: ਅੱਗੇ ਕੀ? ਮਸਕ ਕੀ ਰੂਸ ਵੱਲ ਝੁਕੇਗਾ? ਟਰੰਪ ਕੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਏਗਾ? ਅਮਰੀਕੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ?

ਟਰੰਪ-ਮਸਕ ਦੀ ਜੰਗ ਦੀ ਜੜ੍ਹ

ਇਸ ਸਾਰੀ ਖਿਚੋਤਾਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਇੱਕ ਘਰੇਲੂ ਨੀਤੀ ਬਿੱਲ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਟਰੰਪ ਨੇ 'ਵਨ ਬਿਗ ਬਿਊਟੀਫੁਲ ਬਿੱਲ' ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨਾਂ (ਈ.ਵੀ.) ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਬਸਿਡੀਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ, ਜੋ ਮਸਕ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਟੇਸਲਾ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਝਟਕੇ ਵਰਗਾ ਸੀ। ਮਸਕ ਨੇ ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ 'ਧਿਨਾਉਣਾ' ਅਤੇ 'ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ' ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਦਿਆਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੈਟਫਾਰਮ ਐਕਸ 'ਤੇ ਟਰੰਪ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਹੱਥੀਂ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, "ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਭੋਬਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?" ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੀ। ਮਸਕ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 2024 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਟਰੰਪ ਦੀ ਜਿੱਤ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ 275 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੀ

ਦੰਡਿੰਗ ਅਤੇ ਐਕਸ ਪਲੈਟਫਾਰਮ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੇ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, “ਜੇ ਮੈਂ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਨਾ ਹੁੰਦੇ।” ਇਹ ਸੀ ਉਹ ਚੰਗਿਆਵੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਟਰੰਪ ਅੱਗ ਬਖੂਲਿ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਟਰੰਪ ਨੇ ਪਲਟਵਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮਸਕ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ-ਟੇਸਲਾ, ਸਪੇਸਐਕਸ, ਅਤੇ ਸਟਾਰਲਿੰਕ-ਨਾਲ ਸੰਘੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਰਬਾਂ ਡਾਲਰ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਮਸਕ ਦੀ ਬਹੁਤ ਮਦਦ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਪਰੋਸ਼ਾਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਈ.ਵੀ. ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਰੋਕੀਆਂ ਹਨ।” ਟਰੰਪ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਅਮਰੀਕੀ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਪੋਸਟ ਅਤੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਣਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ‘ਟਰੰਪ-ਮਸਕ ਸਾਂਝ ਦੀ ਤਥਾਹੀ’ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਮਸਕ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਵਪਾਰਕ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਈ.ਵੀ. ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਅਮਰੀਕੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਪਰ ਟਰੰਪ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਇਹ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਖਾਲੀਨੇ 'ਤੇ ਬੋਝ ਸਨ।

ਵਾਲ ਸਟਰੀਟ ਜਰਨਲ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ, ਇਸ ਬਿੱਲ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਰਕਾਰੀ ਖਚਿਆਂ ਵਿਚ ਕਟੋਤੀ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਟੈਕਸਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਮਸਕ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਟੇਸਲਾ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਕੁਹਾਵੀ ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਜੰਗ ਸਿਰਫ਼ ਬਿੱਲ ਜਾਂ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਖਿਚੋਤਾਣ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਦਬਦਬੇ ਨੂੰ

ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੂਸ ਦੀ ‘ਮੌਕੇ ਦੀ ਮਾਰ’ ਕਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਰੂਸ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਐਡਵਰਡ ਸਨੋਡਨ ਵਰਗੇ ਪੱਛਮੀ ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਮੁਤਾਬਕ, ਮਸਕ ਦਾ ਰੂਸ ਵੱਲ ਜਾਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਰੀਕਾਰਡ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਕੀਆਂ ਨੇ, ਤੇ ਰੂਸ 'ਚ ਉਸ ਲਈ ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਪਰ ਮਸਕ ਦਾ ਬਗਾਵਤੀ ਰੂਖ ਤੇ ਨਵੀਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ‘ਅਮਰੀਕਾ ਪਾਰਟੀ’ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨੇ ਅਟਕਲਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਟਰੰਪ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਵੱਡੀ ਬਜ਼ੀ ਖੇਡ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਸਕ ਨੇ ਐਕਸ 'ਤੇ ਪੋਲ ਚਲਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ 80% ਲੋਕਾਂ ਨੇ ‘ਅਮਰੀਕਾ ਪਾਰਟੀ’ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਹਠੀ ਝੰਡੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਬਲੂਮਬਰਗ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਸਕ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਉਡਾਰੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕਿਹਾ। ਮਸਕ ਨੇ ਰਿਪਬਲੀਕਨ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਸੁਨੋਹਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਕੋਲ 3.5 ਸਾਲ ਨੇ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ 40 ਸਾਲ।”

ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ?

ਵਾਲ ਸਟਰੀਟ ਜਰਨਲ ਮੁਤਾਬਕ, ਟਰੰਪ ਮਸਕ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਪਰ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਪੋਸਟ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ। ਸਪੇਸਐਕਸ ਨਾਸਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਥੀ ਹੈ, ਤੇ ਟੇਸਲਾ ਅਮਰੀਕੀ ਆਟੋ ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਯੂਰੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਕਾਰਣ ਟਰੰਪ ਨੂੰ 2026 ਦੀਆਂ ਮੱਧ ਕਾਲੀਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪੈ ਸਕਦੇ। ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਜੇ ਹਕੀਕਤ ਬਣੀਆਂ, ਤਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਮਾਰ ਪਵੇਗੀ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਪੋਸਟ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ 2026 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 66 ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ 66 ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਿਆ, ਜੋ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਜ਼ੀਰਪੁਰ ਤੇ ਐਨ.ਐਸ. ਮੰਡੀ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ 11 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵਜ਼ੀਰਪੁਰ ਜੇ ਜੇ. ਕਲੱਸਟਰ ਵਿਚੋਂ 35 ਤੇ ਐਨ.ਐਸ. ਮੰਡੀ ਚੌਂ 31 ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਮੁੱਲੀਂ ਲਈ ਮੋਬਾਈਲ ਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀ ਕਾਰਗਜ਼ ਵੀ ਛੁਪਾਏ ਰੋਏ ਸਨ। ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ. ਭੀਸਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਵਲੋਂ ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਪੰਥਕ
ਹਲਚਲ

○ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ○ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਬਾਰੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ
ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੇ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ○ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ

ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਅਤੇ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਗਿਆਨੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਏਕਤਾ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ। ਗਿਆਨੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ 6 ਜੂਨ ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਪੰਥ ਦੀ ਇਕਜੂਟਟਾ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਜਿੱਤੇ ਹਨ। “ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਾਡੁੱਚਾ ਪੰਥ ਇਕਮੁੱਠ ਹੋਇਆ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਟਕਰਾਅ ਦੇ, ਸਮਾਗਮ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧੰਨਵਾਦ ਦੀ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਥਕ ਸਾਂਝ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਕੀਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਟਕਰਾਅ ਕੌਮ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਥਕ ਜਮਾਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ। ਸਾਰੀਆਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਇਕਜੂਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।”

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਿਰੁੱਧ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੇ ਪੰਥਕ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਨਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ, ਜਿਸ ਦਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਗਿਆਨੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ “ਪੰਥਕ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ”, ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਘੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਰਹੇ। ਗਿਆਨੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ “ਅਤਿ ਨਿਦਲਯੋਗ” ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੰਥਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਛੇਵਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੂਬੇ ਦੀ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ “ਮੰਡਭਾਗਾ” ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਤੇ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹਨ, ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕਜੂਟ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਸਾਧਾਰਨ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੀ ਚੁੱਪ ਸਭ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪੰਥਕ ਆਗੂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਥੇ ਸਾਧਾਰਨ ਸਿੱਖ, ਜੋ ਪੰਥ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਮੌਨ ਵਰਤੀ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਕੀ ਸਾਧਾਰਨ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ? ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਖਿੱਚਤਾਣ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੌਮ 'ਤੇ ਸੰਕਟ ਆਇਆ, ਸੰਗਤ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਅਵਾਜ਼ ਬੁਲ੍ਹਦ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਅੱਜ, ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਤਣਾਅ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਾਧਾਰਨ ਸਿੱਖ ਦੀ ਚੁੱਪ ਸਭ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜ਼ੀਹ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਚੁੱਪ ਕੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਪੰਥਕ ਮਸਲਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਣਦੇਖੀ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਹਰ ਸਿੱਖ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਗੁੰਜ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਿਧੀ-ਵਿਧਾਨ ਸਿਰਫ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਾਡੇ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ, ਸੰਤ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ਾਂ, ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ, ਨਿਰੰਗ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਏ ਹਨ।”

ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ, ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜ਼ੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਥ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਣ। ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਪੰਥਕ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਲੈ ਸਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਰਬਉਂਚ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੰਥਕ ਮਰਿਆਦਾ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਭਾਈ ਬਲਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਰਾਜੋਆਣਾ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਚਰਚਾ 'ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਭਾਈ ਰਾਜੋਆਣਾ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸੁਨਹਿਰੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਪੰਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭਾਈ ਰਾਜੋਆਣਾ, ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ, ਪ੍ਰੋ. ਦਾਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ।

ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ

ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੀ ਰਾਏਸ਼ੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਸਥਾਂਧੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਚਿਰੋਕਣੀ ਮੰਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ, ਨਿਰੰਗ ਦਲਾਂ, ਸਿੱਖ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ, ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਭੇਜਣ ਦੀ ਆਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਏਕਤਾ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਮੱਦਿਅਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਰੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ

ਡੇਰਾ ਬਿਆਸ ਮੁੱਖੀ ਬਾਬਾ ਢਿੱਲੋਂ ਵਲੋਂ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਯਤਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਡੇਰਾ ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਬਿਆਸ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਬਾਬਾ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹ ਵੀ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾਂਗੀਆਂ। ਬਾਬਾ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਰੋਲ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਅਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥਕ ਐਮਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੋਵੇਂ ਪਿੰਡ ਜੱਲੂਪੁਰ ਖੇੜਾ ਦੇ ਵਾਸੀਂ ਹਨ, ਜੋ ਬਿਆਸ ਨੇਤੇ ਹੋ ਲਕਾ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚਰਚਾ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਬਾ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੁਲਕਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਫਰੀਮੈਂਟ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮੰਗ : ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ

ਨਿਊਜ
ਵੇਸ਼ਲੋਸ਼ਣ

○ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ○ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਮੀਡੀਆ ਸਿੱਖ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਉਠਾ ਰਿਹਾ ਏ ਆਵਾਜ਼

ਫਰੀਮੈਂਟ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ,
ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿੱਖ
ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਨੇ
ਅਮਰੀਕੀ ਜਸਟਿਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ
ਲਿਖ ਕੇ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਸਥਿਤ ਹਿੰਦੂ
ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ
ਕੀਤੀ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ
ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ
ਪ੍ਰਾਣ ਮੰਤਰੀ ਨਾਨਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ
ਵਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ
“ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਏਜੰਟ” ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ
ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਫਾਰੇਨ ਏਜੰਟਸ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ
ਐਕਟ (ਫੇਰਾ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ
ਸਰਕਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ
ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ
ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੀਡੀਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ
ਗਾਰਡੀਅਨ ਅਤੇ ਅਲ ਜ਼ੀਰਾ, ਨੇ ਵੀ
ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ
ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਹੈ।

ਕੀ ਹੈ ਮਾਮਲਾ

ਫਰੀਮੈਂਟ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਕੈਲੀਡੋਰਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਸਿੱਖ ਭਾਈਕਾਰੇ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਜੂਨ 2025 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਜਸਟਿਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ

ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਆਸੀ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ
ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ
ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਸਨ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ
ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਭਾਰਤੀ
ਸਿਆਸੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਦ
ਮੌਬਰਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ
ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ
ਪੈਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ,
ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ
ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ
ਦੀ ਕੰਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਦਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਜਾਂਚ
ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ
ਕਿ ਕੀ ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਫੇਰਾ
ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਫੇਰਾ
ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ
ਸਰਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ
ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ
ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ
ਵੱਡੇ ਚਨਡੜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੂੰ
ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਏਜੰਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ
ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ,
ਵਿੱਤੀ ਸਮੱਝੌਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਰਗਰਮੀਆਂ
ਦੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਿਖਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ ।

ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ

ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਕਾਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ
ਉਹ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸਿਆਸੀ, ਟੈਕਸ-ਮੁਕਤ
ਅਮਰੀਕੀ ਚੈਰਿਟੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਖ
ਮਕਸਦ ਅਮਰੀਕੀ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸੇਵਾ
ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।
ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਵੀ
ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਖਾਲਸਤਾਨ
ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ
ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ
ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਖਾਬਾ ਕਰਨ ਦੀ
ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ
ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੋਹਰੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੇ
ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
ਅਤੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ
ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਬੇਥਨਿਆਦ ਹੈ।

ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਕੋਲ ਕੀ ਤੱਥ ਹਨ ?

ਫਰੀਮੈਂਟ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੱਥਾਰ ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਪਰ ਅਲ ਜਜ਼ੀਰਾ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 2014 ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੰਚ ਮੌਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਲ ਜਜ਼ੀਰਾ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਆਸੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭਾਸਪਾ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ

ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ
ਇਲਾਵਾ, ਗਾਰਡੀਅਨ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ
ਉਜ਼ਾਗਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਰੀਦੰਟ
ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਚੱਲ ਰਹੇ ਤਣਾਅ
ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਗਾਰਡੀਅਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

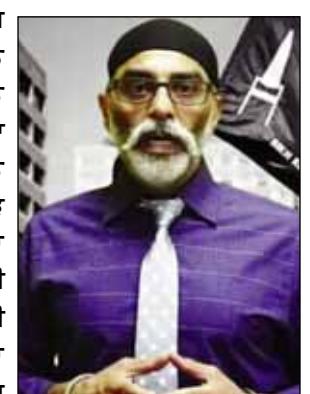
ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਖਤਰਾ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਆਸੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ
ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਤਣਾਅ ਕਿਉਂ ?

ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ
ਦਰਮਿਆਨ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਤਣਾਅ
ਵਿੱਚ ਹੈ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਅੰਦੋਲਨ, ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ
ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਰਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ,
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ
ਰਿਹਾ ਹੈ। 1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਜੂਨ
84 ਸਿੱਖ ਘਲਘਾਰੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ
ਕਤਲੇਆਮ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘਾ
ਅਸਰ ਛੱਡਿਆ, ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਸਮੇਤ
ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਇਸ

ਮਾਮਲਾ ਨੁਰਪੁਰ ਜੱਟਾਂ ਵਿਚ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਬੁੱਤ ਦੀ ਭੰਨਤੋੜ ਦਾ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਪੰਨ੍ਹ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ

ਮਾਹਿਲਪੁਰ-ਪਿੰਡ ਨੂਰਪੁਰ ਜੱਟਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਭੀਮ
ਗਉ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਬੁੱਤ ਦੀ ਭੰਨਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ
ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨ੍ਹੂ
ਅਤੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ
ਹੈ। ਸਿੱਖ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨ੍ਹੂ ਨੇ
ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਬੁੱਤ ਦੀ ਭੰਨਤੇਜ਼
ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਈ ਸੀ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਸੈਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ
ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਸੀਕਿ ਧਰਮਰਕਸ਼ਾ ਸਮਿਤੀ
ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੁਲਵੰਤ ਭੰਨੋ ਨੇ ਆਪਣੀ
ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਨ੍ਹੂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ
ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਇਸ
ਤੋਂ ਪੰਨ੍ਹੂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਨ੍ਹੂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਨ੍ਹੂ ਦੇ

ਵਿਚਾਰ :-

ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇਕਰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਤੋਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵਜ਼ਨ ਘਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨੀ ਆਬੋ-ਹਵਾ, ਜਾਗੋ ਪੰਜਾਬੀਓ!

ਗੁਰਜਿਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲਾ

ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜ ਆਬਾਂ ਦਾ ਦੇਸ, ਜਿੱਥੇ ਹਵਾ ਸੁਰਗ ਦੀਆਂ ਮਹਿਕਾਂ ਦਿੰਦੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਰਗਾ ਸੀ, ਅੱਜ ਉਹੀ ਹਵਾ ਤੇ ਪਾਣੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਜ਼ਹਿਰ ਬਣ ਗਏ ਨੇ। ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਸਾਈਂਸ ਐਂਡ ਇਨੋਫਾਰਮੇਂਟ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕੌੜੀ ਸੱਚਾਈ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਮੱਥਾ ਠਣਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਔਸਤ ਉਮਰ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਘਟ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਵਾ, ਪਾਣੀ ਤੇ ਮਿੱਟੀ, ਸਭ ਕੁਝ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਬਠਿੰਡਾ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾ ਇੰਨੀ ਰੰਧਲੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਹ ਲੈਣਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਮਾ, ਸਾਹ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਚਮੜੀ ਦੇ ਰੋਗ ਵਧ ਰਹੇ ਨੇ। ਇਹ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਸਾਡੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਜਕੜ ਰਹੀਆਂ ਨੇ। ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ, ਜੋ ਸਾਡੀ ਜਾਨ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਕੈਮੀਕਲਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। 80% ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਖਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੱਕ ਭਿੱਗਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿੱਟੀ, ਜੋ ਸਾਡਾ ਸੌਨਾ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਰਸਾਈਣਕ ਖਾਦਾਂ ਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਬੰਸਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਨਾਜ ਦਾ ਝਾੜ ਘਟ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਮੰਦੜੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਨ-ਭੰਡਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਮਾਣ ਸੀ, ਹੁਣ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨੇ। ਜੇ ਆਸੀਂ ਹੁਣ ਵੀ ਨਾ ਸੰਭਲੇ, ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁਝਣਗੇ, ਸਗੋਂ ਕੁਝੋਸ਼ਣ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਘਿਰ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਸਭ ਸਾਡੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਆਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰੀਂ ਕੁਹਜ਼ਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੈ। ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦਾ ਧੂੰਆਂ, ਕੂੜੇ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ, ਰਸਾਈਣਕ ਖੇਤੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮੌਜੂਦੇ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਵੀ ਸਮਾਂ ਹੈ। ‘ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ’ ਵਾਲਾ ਪਲ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਘਰੋਂ ਛੁਰੂਆਤ ਕਰੋ-ਕੂੜਾ ਵੱਖਰਾ ਕਰੋ, ਪਾਣੀ ਬਚਾਓ, ਰੁੱਖ ਲਾਓ, ਰਸਾਈਣਕ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਘਟਾਓ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ-ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ, ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸੱਚ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ

ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੱਛਮੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸੱਚ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਗੁੰਜ ਰਿਹਾ, ਨਾ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ। ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ, ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਦੂਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਨੇ ਸਾਰਾ ਮਾਹੌਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ, ਕਾਂਗਰਸ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਰਹੇ ਨੇ, ਪਰ ਹਲਕੇ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ, ਸੀਵੇਜ, ਵਿਦਿਅਕ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਟਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਤੱਕ, ਸਾਰੇ ਆਪਣੀ ਜੁਬਾਨ ਦੀਆਂ ਤੀਰਅੰਦਾਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਇਸ ਦੇ ਸੱਚ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਦਲ-ਬਦਲੂਆਂ ਦੀ ਭੀੜ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਚਲਾਂਦੀ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਇਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ। ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸੈਕਕੜੇ ਵਰਕਰ ਅਤੇ ਆਗੂ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕ ਕੌਸਲਰ ਤਾਂ ਚਾਰ ਦਿਨ ਵਿਚ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਬਦਲ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਘਰ ਆ ਗਿਆ! ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਮੇਜ ਲਈ ਖਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਚੌਣ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਿੱਤ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੂਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਉਲਝਣ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪਕੜ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮ ਰਿਣਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਚੁੱਪੀ ਤੇਤ ਆਪਸੀ ਫੁਟ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨਾਲ ਬੋੜ੍ਹੀ ਜਮੀਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਗੁਣਗਾਨ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਉਸ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਨੂੰ ਫਿੱਕਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਚੌਣ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਚੌਣ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਤਿੱਖੀ ਦੂਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਦਲ-ਬਦਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ-ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ, ਸੜਕਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ-ਪਿੱਛੇ ਛੁੱਟ ਗਏ। ਵੈਂਟਰ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਸਿਆਸੀ ਤਮਾਸੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਬੇਚੈਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਚੌਣ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਨੀਚੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਨੀਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵੈਂਟਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਗੁੰਡ-ਗਰਦੀ ਅਤੇ ਦਲ-ਬਦਲੀ ਦੇ ਖੇਡ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੌਣ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਜੋ ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰਣਨੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ। ਸਿਆਸੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੀ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਨੇ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੈਂਟ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਇਸ ਗੰਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਲੋੜ-ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੇ, ਨਾ ਕਿ ਦੂਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਦੀ।

-ਰਜਿਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲਾ

NEWS & VIEWS

UK DEFENCE SERVICES OFFER OPPORTUNITIES FOR YOUNG SIKHS

We are in a new era of threat, which demands a new era for UK defence. (Defence Secretary John Healey)

Today, the cyber age warfare is led by data, drones, software and artificial intelligence. With the Russian-Ukraine war threat looming large, UK is increasing its defence budget by billions of pounds. There are recent reports of the possibility that UK is already under some sort of serious threat from Russia.

As a distinct community and loyal citizens, next Sikh generations have a role to play in the defence of our country, the United Kingdom. Defence services offer career opportunities for young Sikhs with ambition.

Let us be clear. Modern defence is not just about men and women in uniform carrying guns. Defence services include a very wide range of technologies, both military and civilian. I can confirm from own 5-year experience as a policy Principal in the Aerospace Division that Civil and defence technologies overlap in most areas. To quote a source: *These services include providing equipment, support, and personnel to the armed forces, managing defense contracts, developing military technology, and ensuring the security of the country.*

Information Technology (IT) skills are important for intelligence gathering. Secret intelligence service is one of the most important aspects of national defence. I recall attending a press briefing chaired by Baroness Amos [see below] many years ago. Employment opportunities for young people from minority communities were discussed. She confirmed in response to my question that young Sikhs were employed and most welcome in the intelligence service.

To quote a source: *In 2024, defense spending is expected to total £56.9 billion, increasing to £59.8 billion in 2025/26, reflecting an annual average real-terms growth rate of 2.4%. By 2027, the UK aims to raise defense spending to 2.5% of GDP, as outlined by Keir Starmer. This increase is part of a broader strategy to enhance the UK's global leadership role and support long-term economic growth.*

So these new measures will increase defence employment by over 430,000 jobs in high technology services and industries. These measure are a response to evolving security challenges and commitments to NATO.

To quote Defence Secretary John Healey: *we are in a new era of threat, which demands a new era for UK defence*. PM Keir Starmer confirmed that UK military is moving to war-fighting readiness and that the threat from Russia cannot be ignored.

Due to technology overlap, modern warfare will remove the traditional divisions between Royal Navy, the British Army and Royal Air Force even though they would still have roles, and their identity.

British Sikh profile in the defence of the United Kingdom needs to be raised at this critical time. More young Sikhs should consider careers in defence services.

[Note about Baroness Amos success story: She is the first woman of African descent to serve as a Cabinet minister and as Leader of the House of Lords. She rose to become the eighth UN Under-Secretary-General for Humanitarian Affairs and Emergency Relief Coordinator. She is an outstanding example of a success story for young Sikhs with ambition.]

Baroness Amos with author (about 2006)

ਜੀ-7 ਸੰਮੇਲਨ: ਮੋਦੀ ਦੇ ਕੈਨੋਡਾ ਦੌਰੇ ਨਾਲ ਨਿੱਝਰ ਕਤਲ ਕੇਸ ਮੁੜ ਚਰਚਾ ਵਿਚ

⦿ ਕਿਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੇ ਲਿਬਰਲ ਆਗੂਆ ਵਲੋਂ ਵਿਰੋਧ: ਮੌਦੀ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਰੋਸ

ਨਿਊਜ਼ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਦੰਦਰ ਮੌਦੀ ਜੂਨ 2025 ਵਿੱਚ ਅਲਬਰਟਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਨਾਨਾਸਕਿਸ ਵਿੱਚ ਜੀ-7 ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਜੂਨ ਦੇ ਅੱਧ ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਮੋਜ਼ਬਾਨੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਸ਼ਾਚਾਰੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲਿਬਰਲ ਆਗੂਆਂ ਵਿੱਚ ਭਰੀ ਵਿਰੋਧ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ 2023 ਵਿੱਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥਕ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਭਾਈ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦਾ ਕਤਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀ ਸਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਦੰਦਰ ਮੌਦੀ ਲਗਭਗ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਅਪ੍ਰੈਲ 2015 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਗਏ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਸਟੋਫਨ ਹਾਰਪਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਮੌਦੀ ਜੀ-7 ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਜੂਨ 2025 ਵਿੱਚ ਕਨਾਨਾਸਕਿਸ ਪਹੁੰਚਣਗੇ। ਜੀ-7 ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਫਰਾਂਸ, ਸ਼੍ਰੇਨ, ਜਾਪਾਨ, ਇਟਲੀ, ਜਰਮਨੀ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਿਖਰਲੇ ਆਗੂ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮੋਜ਼ਬਾਨ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ, ਜੋ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਪੰਜਵੰੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਰਥ - ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੌਦੀ ਦੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਨਾਲ ਦੁਵੱਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਿੱਝਰ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਣ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ
ਨੇ ਇਸ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ
ਵਧਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ
ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨਾਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੀ-7 ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ
ਊਰਜਾ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਡਿਜੀਟਲ ਭਵਿੱਖ ਅਤੇ
ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖਣਿਜਾਂ ਵਰਗੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ
ਚਰਚਾ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸ਼ੁਮਲੀਅਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਰਨੀ ਨੇ ਦੁੱਖਲੇ ਪੱਧਰ
'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ
ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਵੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਤ ਇਹ
ਸੱਦਾ ਅਤੇ ਮੌਦੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ
ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ
ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲਿਬਰਲ ਆਗੂਆਂ
ਵਿੱਚ। ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ
ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦਾ ਕਤਲ, ਜਿਸ ਨੇ

**2023 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ-ਕੈਨੇਡਾ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ
ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੀਵੇਂ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੈ
ਆਂਦਾ ਸੀ।**

18 ਜੂਨ 2023 ਨੂੰ, 45 ਸਾਲ ਦੇ
ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ, ਜੋ ਖਾਲਿਸਤਾਨ
ਸਮਰਥਕ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਸਨ, ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਰੀਰ
ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ
ਪਾਰਕਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ
ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਸੀ
ਐਲਾਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸਤੰਬਰ 2023 ਵਿੱਚ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪਾਰਲੈਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸ਼ਬਦੀ ਦੇ “ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸ਼ਬਦ” ਹਨ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੇ ਭਾਰਤ-ਕੈਨੇਡਾ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਤੁਫਾਨ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ “ਬੇਬੁਨਿਆਦ” ਅਤੇ “ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੈਰਿਤ” ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਰਾਇਲ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮਾਊਂਟਿੰਡ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ - ਕਰਨ ਬਾਬੜ (22), ਕਮਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (22), ਕਰਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (28) ਅਤੇ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘਾ - ਨੂੰ ਗਿਫ਼ਟਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸਤ ਤੋਂ
 ਵੱਧ ਸਿੱਖ ਆਬਾਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੋਰ
 ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ
 ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਇਸ ਸੱਦੇ ਨੂੰ “ਗੰਭੀਰ
 ਅਪਮਾਨ” ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
 ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਨਿੱਝਰ ਕਤਲ
 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ
 ਦਿੰਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੌਦੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ
 ਗਲਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ
 ਸਰਕਾਰ ਮਹੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ
 ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ
 ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਵ ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨ (ਕੈਨੇਡਾ) ਦੇ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾਨਿਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਹ ਸੱਦਾ

ਕੈਨਡਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ, ਸਗੋਂ ਕੈਨਡਾ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਧੋਖਾ ਹੈ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੀ-7 ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਵਿਹੇਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਲਿਬਰਲ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸੁੱਖ ਧਾਲੀਵਾਲ,
ਜੋ ਸਰੀ-ਨਿਊਟਨ ਦੀ ਨਮਾਈਂਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ
(ਜਿਥੋਂ ਨਿੱਝਰ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਸੀ), ਨੇ ਵੀ
ਇਸ ਸੱਦੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ
ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ
ਨਾਚਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ
ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ
ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਹੋਣਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਦੀ ਹੁੰ
ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ ਅਣਉਚਿਤ ਹੈ।

ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ

ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀ-7 ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਮੌਜੂਦੀ ਦੇ ਦੌਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸਰੀਰ, ਵੈਨਕੁਵਰ ਅਤੇ ਟੋਰਾਂਟੋ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੌਰੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਰੈਲੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ, ਵਿਸ਼ਵ ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਰਗੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨਿੱਝਰ ਕਤਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਨਾ ਮਿਲਿਆ, ਤਾਂ ਉਹ ਸੜਕਾਂ ਤੋਂ ਉਤਰਨਗੇ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ
ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਬੀਐਸੀ, ਦਾ ਗਲੋਬ ਐਂਡ ਮੇਲ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੋਸਟ, ਨੇ ਮੌਦੀ ਦੇ ਦੱਰੋਂ ਅਤੇ ਨਿੱਝਰ ਕਤਲ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੀਬੀਐਸੀ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ

ਕਿ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨਾਂ
ਨੇ ਮੌਦੀ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ “ਅਪਮਾਨ” ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ
ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ
ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ
ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਜਾਂਚ
ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅਮਦਾਜ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦਾ ਗਲੋਬ ਐਂਡ ਮੇਲ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ
ਭਾਰਤ-ਕੈਨੇਡਾ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ
ਮੌਜੂਦ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ
ਮੇਦੀ ਦਾ ਸੱਦਾ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ
ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਿੱਖ
ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਇਸ ਨੂੰ ਜਟਿਲ ਬਣਾ
ਰਿਹਾ ਹੈ ਲੈਸ਼ਨਲ ਪੋਸਟ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ
ਨੇਤਾ ਪੀਅਰੇ ਪੋਲਿਲੀਵਰ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੱਦੇ
ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ
ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ
ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ
ਹੈ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿੱਝਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ
ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ
ਚਾਹੀਦਾ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੀਡੀਆ

ਅੰਤਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਜ਼ਰੀਏ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਬੀਬੀਸੀ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੌਦੀ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੌਰਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਧਦੀ ਅੰਤਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਿੱਝਰ ਕਤਲ ਮਾਮਲੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬਿਅਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਅਲ ਜਜੀਰਾ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਇਸ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਵਜੋਂ ਦੇਖਦੀ ਹੈ। ਦਾ ਗਾਰਡੀਅਨ ਨੇ ਜੀ-7 ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਸੰਦਰਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਭੂ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿੱਝਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ “ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ ਚੁਣੌਤੀ” ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

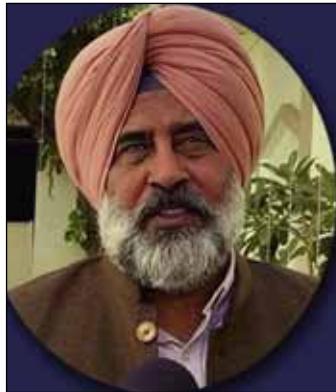
ਕਿਉਂ ਬਣ ਰਿਹਾ ਪੰਜਾਬ ਗੈਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ

★ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਮਚਾਈ ਹਲਚਲ, ‘ਆਪ’ ਸਰਕਾਰ ’ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼

ਜਲੰਧਰ-ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਲੰਧਰ ਕੈਟ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਹਾਕੀ ਖਿਡਕੀ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਸਰਕਾਰ ’ਤੇ ਸਖਤ ਹਮਲਾ ਬੋਲਦਿਆਂ ਗੰਭੀਰ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਹਨ। ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਚੌਣ ਹਾਰ ਚੁੱਕੇ ‘ਆਪ’ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੀਡੀਆ ਏਜੰਸੀ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ’ਤੇ ਸਵਾਲ

ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੋਸਟ ਰਾਹੀਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੀਡੀਆ ਏਜੰਸੀ ਪਨਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ 120 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ’ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਾਧਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਨ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵੰਡ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਅਗਵਿੰਦ ਕੇਜ਼ੀਵਾਲ ਦੇ

ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਨੂੰ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ‘ਧੁੱਪ ਦਿੱਲੀ ਵਿਰੁਧ’ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਕਰਜੇ ਦੀ ਮਾਰ : ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ

ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਨੀਤੀਆਂ ’ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧੂ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ 2046 ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ‘ਆਪ’ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ “ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਜ਼ਾ ਚੜਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ” ਕਰਨ ਦਿੱਤਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਜ਼ੀਵਾਲ ਦੇ

“ਸਰਪਲਸ ਖਜ਼ਾਨਾ” ਮਾਡਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਵੱਲ ਧੱਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

‘ਆਪ’ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਚੁੱਪੀ

ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ’ਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਗੂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾਵਾਂ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ’ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਗਰਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਕਈ ਲੋਕ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਕੁਝ ‘ਆਪ’ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ

ਗਜ਼ਨੀਤਕ ਹਥਕੰਢਾ ਕਰਾਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ’ਚ ਹਲਚਲ

ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ’ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ‘ਆਪ’ ਸਰਕਾਰ ’ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਗਣ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਤੱਕ, ਹਰ ਪਾਸੇ ਲੁੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਾਗਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ।” ਇਸ ਮੁੱਦੇ ’ਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਤਿੱਖੀ ਬਹਿਸ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਘਲੁਘਾਰਾ ਜੂਨ 84 ਬਾਰੇ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜ ਮੁੱਖੀ ਦਾ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਖੁਲਾਸਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-ਸਾਬਕਾ ਫੌਜ ਮੁੱਖੀ ਜਨਰਲ ਵੀ. ਐਨ. ਸ਼ਰਮਾ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਨੇ ਇੱਕ ਚੌਕਾਉਣ ਵਾਲਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 1984 ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ (ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਬਲੂ ਸਟਾਰ) ਵੇਲੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਮਿਲਟਰੀ ਆਪ੍ਰੈਸ਼ਨ (ਡੀ.ਜੀ.ਐਮ.ਓ.) ਨੇ ਤਤਕਾਲੀ ਫੌਜ ਮੁੱਖੀ ਜਨਰਲ ਏ.ਐਸ. ਵੈਦਿਆ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਬਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਚਾਲ ਦੱਸਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਗੱਲ ਜਨਰਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲ ‘ਲੈਕਸ ਕੌਸਿਲੀਅਸ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ’ ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਮੇਜ਼ਰ ਜਨਰਲ ਨੀਲੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਇੰਟਰਵਿਊ ’ਚ ਕਹੀ। ਇਹ ਇੰਟਰਵਿਊ 5 ਜੂਨ 2025 ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੀ 41ਵੀਂ ਵਰ੍਷ੀਂਵੰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪਲੋਡ ਹੋਈ।

ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸੁੰਦਰਜੀ ਦੀ ਜ਼ਿੱਦ

ਜਨਰਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡੀ.ਜੀ.ਐਮ.ਓ. ਸਨ, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਫੌਜ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹਟਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਕੰਮ ਤੋਂ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਜਨਰਲ ਵੈਦਿਆ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਸ. ਦਾਫਤਰ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੀ ਵਧਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਵੈਦਿਆ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੰਨ ਲਈ, ਪਰ ਮਿਲਟਰੀ ਆਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਡਾਇਰੈਕਟਰੇਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਐਮ.ਓ. ਡਾਇਰੈਕਟਰੇਟ ਨੇ ਸੁਝਾਇਆ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਵੈਦਿਆ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਦੱਸੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਫੌਜ ਦੇ ਕਮਾਂਡਰ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ

ਕ. ਸੁੰਦਰਜੀ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ। ਸੁੰਦਰਜੀ ਨੇ ਐਮ.ਓ. ਡਾਇਰੈਕਟਰੇਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਮੈਨੂੰ ਹੁਕਮ ਮਿਲ ਗਏ ਨੇ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਰਾਂਗਾ।”

ਸਿੱਖ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਚੁਣਿਆ, ਸਾਕੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ’ਤੇ ਪਾਈ

ਜਨਰਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਨਰਲ ਸੁੰਦਰਜੀ ਨੇ ਮੇਜ਼ਰ ਜਨਰਲ ਕੇ.ਐਸ. ਬਰਾੜ ਦੀ ਅਗਰਵਾਈ ਵਿੱਚ 9ਵੀਂ ਡਵੀਜ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਲੋਕ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਚੁਣਿਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਕੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ

ਅਫਸਰ ਮੌਹਰੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੀ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤੀ। ਜਨਰਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਡੀ.ਜੀ.ਐਮ.ਓ. ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਸੀ.ਐਨ. ਸੋਮਨਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਏ.ਡੀ.ਜੀ.ਐਮ.ਓ. ਮੇਜ਼ਰ ਜਨਰਲ ਵੀ.ਕੇ. ਨਾਇਰ (ਦੋਵੇਂ ਹੁਣ ਸਵਰਗਵਾਸੀ) ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਸੁੰਦਰਜੀ ਦੀ ਜ਼ਿੱਦ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਸਾਬਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਤੁੱਹੀ ਜ਼ਖਮ ਦਿਤੇ। ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੈਂਕੜੇ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਸਣੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਜਾ।

ਇਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਵਿਰੋਧ ਗਹਿਰਾ ਰੋਹ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਅਤੇ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਕਤਲੇਅਮ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਜਨਰਲ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਆਸੀ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੱਦ ਕਾਰਨ ਹੋਈ, ਜਦਕਿ ਫੌਜ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਐਮ ਪੀ ਜਸ ਅਠਵਾਲ ਅਤੇ ਐਮ ਪੀ ਵਰਿੰਦਰ ਜਸ ਨੇ 1984 ਘੱਲ੍ਹਾਰੇ 'ਚ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ

ਲੰਡਨ (ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੱਧਨੀ ਕਲਾਂ) ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵੱਲੋਂ ਜੁਨ 1984 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਜਨਤਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਸ ਨੇ ਉਠਾਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਹਮਲੇ ਹੋਏ ਨੂੰ 41 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਜਦ ਕਿ 41 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨਗੇ। ਜਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਹਾਉਸ

2019 ਦੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਨਤਕ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਬੈਚਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੇ ਉਠ ਰਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹਾਉਸ ਦੀ ਲੀਡਰ ਲੂਸੀ ਪੋਵੇਲ ਤੋਂ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਗੇ। ਜਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਹਾਉਸ

ਐਮ ਪੀ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਠਵਾਲ ਅਤੇ ਐਮ ਪੀ ਵਰਿੰਦਰ ਜਸ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅੱਜ ਹਾਉਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵਾਂਗੀ ਕਿ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਰੋਸ ਮਜ਼ਾਹਰੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 31 ਜੁਲਾਈ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਸੂਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਅਜੇਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਤੇ ਲੇਬਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਯੂ.ਕੇ 'ਚ ਚੀਨ ਖੋਲ੍ਹਣ ਜਾ ਰਿਹੈ ਦੂਤਘਰ, ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਚਿਤਾਵਨੀ

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਬਿਟਿੱਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਚੀਨੀ ਦੂਤਘਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਿਰੁਧ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿੱਤੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਟਾਈਮਜ਼ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਸੂਤਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਚੀਨੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਛੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤ ਖਰੀਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਇਲ ਟਕਸਾਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅਜੇ ਵੀ ਉੱਥੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਦੂਤਘਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਯੂ.ਕੇ ਕਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੀਨ ਨੂੰ ਯੂਰਪ ਦਾ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੂਤਘਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ

ਦਸਿਆ, ਅਮਰੀਕਾ ਚੀਨ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸੱਭ ਤੋਂ ਨੇੜਲੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਦੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸੰਚਾਰ ਤਕ ਸੰਭਾਵੀ ਪ੍ਰਹੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਢੂੰਘਾ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਦੂਤਘਰ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵਿੱਤੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਡੇਟਾ ਸੈਟਾਂ ਨਾਲ ਸਥਿਤ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂ.ਕੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕੀਰ ਸਟਾਰਮਰ ਨੂੰ ਬੀਜਿੰਗ ਨੂੰ ਦੂਤਘਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵਧਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਕਰ ਇਹ ਦੂਤਘਰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਖੁੜੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਯੂ.ਕੇ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਵਿਆਹ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਲਈ ਹੰਸਲੋਂ ਵਿਖੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਟਿਕਾਣਾ

ਕਿੰਗਜ਼ਦੇਵ ਬੈਕਿਊਟਿੰਗ ਸੂਟੀ

ਸਾਡੇ ਤਾਜ਼ਾ ਤੇ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ ਖਾਣਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਤੁਹਾਡੀ ਤੇ ਸੇਵਾ ਸਾਡੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਹਾਸ਼ ਮੁਝਤਾ!

ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਚਵੁਕ ਕਰੋ। ਸਾਡੀ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਰਿਵਸ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮੰਹਿਮਾਨ ਅਸ਼-ਅਸ਼ ਕਰ ਉਠਣਗੇ।

ਵਿਆਹ, ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਵੇਰੇ ਦੀ ਚਾਹ ਨਾਲ ਤਾਜ਼ਾ ਸਮੇਂ, ਪਕੋਂਡੇ, ਸਪਰਿੰਗ ਰੋਲ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਮਨਪ੍ਰੰਦ ਮਿਥਿਆਈ ਬਹੁਤ ਰਿਆਇਟੀ ਭਾਵ ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਕਰਦੇ ਹਨ !

ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ਤੇ ਖਾਣਿਆਂ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸਵ: ਉਮਰਾਓ ਅਟਵਾਲ ਦੇ 40 ਸਾਲਾ ਤੁਸ਼ਰੇ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਓ

ਯੂ.ਕੇ. 'ਚ ਲੱਡੂਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾਹਿਰ

ਸਵ: ਸੁ. ਉਮਰਾਓ ਅਟਵਾਲ

KINGSWAY BANQUETING SUITE
270-272 BATH ROAD, HOUNSLOW, MIDDLESEX, TW4 7DF.
(OPP. HOUNSLOW WEST TUBE STATION)

TEL: 020 8570 8351

Email: Kingswaylondon@icloud.com, www.kingswaybanqueting.com

ਮਰਹੁਮ ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਬੰਧੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਕਰੋਨਰ ਨੂੰ ਐਮ.ਪੀ. ਭਾਈ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਪੱਤਰ

ਲੰਡਨ (ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੱਧਨੀ ਕਲਾਂ) ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਯੂ.ਕੇ. ਵਿਖੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਨਾ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਕਰੋਨਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਵਾਕਸਾਹਮ ਹਸਪਤਾਲ ਸਲੋਹ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਉਕਤ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਪੀ. ਭਾਈ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਭਾਈ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਲਈ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਕੇਸ ਕੱਟਣੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਭਾਈ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਭਾਈ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਸਮੇਸ਼ ਸਾਹਿਬ ਲੈਸਟਰ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ

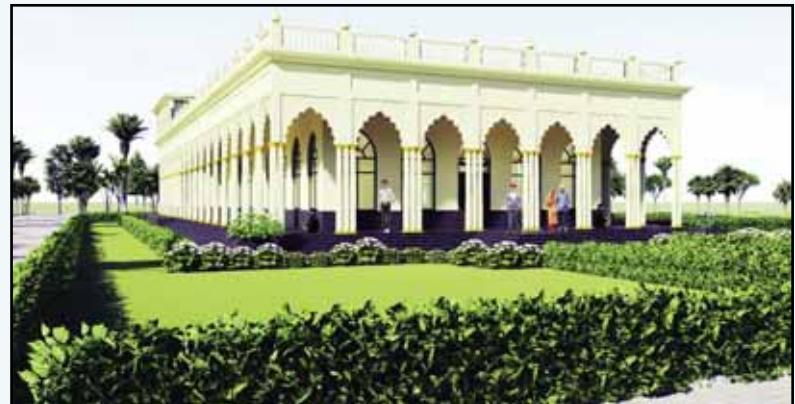
ਲੈਸਟਰ-(ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੱਖ ਢੱਡੇ)-ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਸਮੇਸ਼ ਸਾਹਿਬ ਲੈਸਟਰ ਵਿਖੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਤੰਜਾ ਘੱਲ੍ਹਾਰਾ 1984 ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਨਿਰੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਠ ਉਪਰਿਤ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਜਾਂਚਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਸੁਖਚੰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਢਾਡੀ ਜਥਾ ਗਿਆਨੀ ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅੱਜਲਾ ਨੇ ਢਾਡੀ ਵਾਰਾਂ ਤੇ ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਬਾਈ ਲੈਸਟਰ ਵਿਖੇ ਸਜਾਏ ਗਏ ਦੀਵਾਨ ਵਿੱਚ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਠ ਉਪਰਿਤ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਜਾਂਚਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਸੁਖਚੰਨ ਸਿੰਘ ਜੋਹਲ ਨੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਖਾਇਆ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਵ-ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਭਲ ਜੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸਟੋਜ ਸਕੱਤਰ ਸ: ਹਿੰਦਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜੋਹਲ ਨੇ ਭੇਟ ਕੀਤਾਆਂ।

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਫਲ ਹੈ ਜੇ ਕੇ ਕਰੇ ਚਿਤ੍ਰ ਲਾਇ॥

ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਚੁਹੜਕਾਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰਾ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿਖੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਚੁਹੜਕਾਣਾ, (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਦਾ ਮਾਡਲ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਛਤਹਿ॥

ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਚੁਹੜਕਾਣਾ ਵਿੱਚ ਬਣਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਵੱਧ ਚੁਕ੍ਰੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰਨੀ ਜੀ ਤਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਆਰੰਭ ਪਹਿਲੇ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕੇ।

1. ਇੱਟਾਂ = 1000 ਦੀ ਕੀਮਤ 15000 ਰੁਪਏ।

2. ਸੀਮੰਟ = 1500 ਰੁਪਏ ਇੱਕ ਬੋਰੀ।

3. ਮੋਟੀ ਬੱਜ਼ਰੀ ਇੱਕ ਟਰੱਕ = 110000 ਰੁਪਏ।

4. ਬਰੀਕ ਬਜ਼ਰੀ ਇੱਕ ਟਰੱਕ = 99000 ਰੁਪਏ।

5. ਰੇਤੇ ਦਾ ਟਰੱਕ (ਡੰਪਰ) = 35000 ਰੁਪਏ।

6. ਸਰੀਆ (ਸਟੀਲ) 235000 ਪਰ ਟੱਨ (150 ਟੱਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ)

7. ਰਾਜ ਮਿਸਤਰੀ = 2000 ਰੁਪਏ ਇੱਕ ਦਿਹਾੜੀ × ਚਾਰ ਮਿਸਤਰੀ।

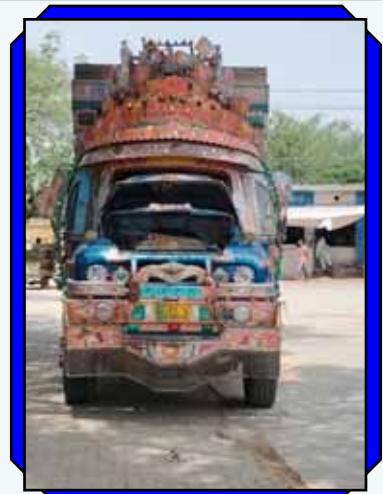
8. ਮਜ਼ਦੂਰ = 1400 ਰੁਪਏ ਇੱਕ ਦਿਹਾੜੀ × ਫੇ ਮਜ਼ਦੂਰ।

9. ਸਿਵਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ = 15000 ਰੁਪਏ ਇੱਕ ਵਿਜ਼ੀਟ (ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ)

10. ਆਰਕੀਟੈਕਟ = 25000 ਰੁਪਏ ਇੱਕ ਵਿਜ਼ੀਟ (ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ)

11. ਮਿਸਤਰੀਆਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ਼ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲੰਗਰ ਖਰਚਾ = 25000 ਰੁਪਏ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਸੇਵਾ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਵਿਖੇ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਦੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ:

KAAR SEWA LANGER HALL GURDWARA SACHA SAUDA CHUHERKANA, DISTRICT: SHEKHUPURA (PAKISTAN)

ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਬਰਾਂ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਾਈ ਤਰਬੇਦੀ ਸਿੰਘ ਯੂ ਕੇ
+44 7835 424744

ਸਰਦਾਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਮਾਨਸੇਸਟਰ +44 7951 825192
ਸਰਦਾਰ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਯੂ ਕੇ
+44 7971 331442

ਬੀਬੀ ਕੰਵਲਜੀਤ ਕੌਰ ਸੰਘ ਯੂ ਕੇ
+44 7846 618818

ਗਿਆਨੀ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਠੋਰ
ਮਾਨਸੇਟਰ ਯੂ ਕੇ +44 7890 609838

ਬੀਬੀ ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ ਪੋਰਟਸਮਾਊਂਟ +44 7913 372671
ਸਰਦਾਰਨੀ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਰੈਡਿੱਗ +44 7469 398737

ਬੀਬੀ ਲਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵਿਰਦੀ

(Sira Cash & Carry Hayes) + 44 7776 211918

ਬਾਬਾ ਜੱਗਮਿਵਿਆ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯੂ ਕੇ

+44 - 7411 230713

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੰਬੇ

+ 44 7760 511069

ਸਰਦਾਰ ਜਾਈਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਿਰਕ

ਹੰਸਲੇ ਯੂ ਕੇ + 44 7919 261893

ਬਾਬਾ ਸੁਲਖਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਸਟਰੀਆ
+43 699 11318616

ਬਾਈ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯੂ ਐਸ ਏ
+1 209 665 8881

ਬਾਈ ਸਾਹਿਬ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੁੱਢਾ ਦਲ
ਸਿਆਟਲ ਅਮਰੀਕਾ +1 206 327 7160

ਸਦਾਰ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰੋਮ

ਇਟਲੀ +39 329 421 6520

ਬਾਬਾ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਭੰਗਲਾ
(ਜਲੰਧਰ ਪੰਜਾਬ) +91 98150 13000

NHS ਐਨ ਐਚ ਐਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਛਾਤੀ ਦੀ ਜਾਣ

ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ

ਛਾਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ
ਕਰਵਾਉਣ ਨਾਲ ਸਿਰਫ
ਸਿਹਤ ਸੰਬੰਧੀ ਚਿੰਤਾ ਹੀ
ਨਹੀਂ ਘਟਦੀ, ਸਗੋਂ
ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵੀ
ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਐਨ.ਐਚ.ਐਸ
(NHS) ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ
ਉਤਸਾਹਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ
ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਛਾਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ
ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ
ਉਹ ਆਪਣੀ
ਅਪਾਇੰਟਮੈਂਟ 'ਤੇ
ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਣ।

ਐਨ.ਐਚ.ਐਸ
(NHS) ਦੀ ਛਾਤੀ
ਜਾਂਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁਝ
ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਤੋਂ
ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਂਸਰ ਦੀ
ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ,
ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਲਾਜ
ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਨਤੀਜੇ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੇਸਾਂ
ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਿਰਫ
ਤੁਹਾਡੀ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਢੂਰ
ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ
ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੈਮੋਗ੍ਰਾਮ
ਲਈ ਸੱਦਾ ਆਵੇ, ਤਾਂ
ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰ
ਲਵਿ-ਕਿਊਂਕਿ ਇਹ
ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਚਾ
ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ
ਐਨ ਐਚ ਐਸ ਬੈਸਟ
ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਨੂੰ ਖੋਜੋ
'NHS breast screening'

'ਜਾਂਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ'

ਛਾਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਛਾਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਐਕਸਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਮੋਗ੍ਰਾਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ—, ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਲੱਛਣ ਲੱਭੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ— ਅਕਸਰ ਉਦੇਂ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਲੱਛਣ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਖਾਸ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਹਿਲਾ ਸਿਹਤ ਮਾਹਿਰਾਂ (ਮੈਮੋਗ੍ਰਾਫਰਾਂ) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਤੁਹਾਡਾ ਪੂਰਾ ਪਿਆਨ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ।

ਛਾਤੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਉਮਰ ਨਾਲ ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਦਾ ਛੇਤੀ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਛਾਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਉਹ ਕੈਂਸਰ ਲੱਭ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦੇਖਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਾਫੀ ਬਿਹਤਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੂਕੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਾਂਚ ਹਰ ਸਾਲ ਲਗਭਗ 1,300 ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਲਾਜ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਾਫੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੋਣ 'ਤੇ 98% ਔਰਤਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਜੀਪੀ/ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਔਰਤ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ 50 ਵੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 71 ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਤੱਕ ਹਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਐਨ.ਐਚ.ਐਸ (NHS) ਵੱਲੋਂ ਛਾਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਆਵੇਗਾ। ਤੁਹਾਡਾ ਪਹਿਲਾ ਸੱਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ 50 ਤੋਂ 53 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਤੁਹਾਨੂੰ 71 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਨਿਯਮਤ ਸੱਦੇ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਸੱਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਤੁਹਾਡਾ ਜੀਪੀ ਕੋਲ ਰੱਜਸਟਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ 53 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਸੱਦਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਮਿਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਐਨ.ਐਚ.ਐਸ. (NHS) ਬੈਸਟ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਸੈਟਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਬੁੱਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਮੈਮੋਗ੍ਰਾਮ ਲਈ ਜਾਣ ਦੌਰਾਨ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮਹਿਲਾ ਮੈਮੋਗ੍ਰਾਫਰ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕੀ ਕਰੇਗੀ, ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਛਾਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇਗੀ, ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਮਝਾਏਗੀ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਅਤੇ ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਿਆਨ ਰੱਖੇਗੀ।

ਮੈਮੋਗ੍ਰਾਮ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਮਰ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਕੱਪੇ ਉਤਾਰਨੇ ਪੈਣਾ, ਇਸ ਲਈ ਸਕਰਟ ਜਾਂ ਪੈਂਟ ਪਹਿਣਨਾ ਸਹੀ ਰੋਹੇਗਾ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਹਰ ਛਾਤੀ ਦੇ ਏ ਐਕਸਰੇ ਲਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ - ਕੁਝ ਲੱਗ ਚਾਰ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੂਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਲਗਭਗ 30 ਮਿੰਟ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੋਚ੍ਚਾ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਛੇਤੀ ਠੀਕ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਤਨੀਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਲੱਛਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੇ ਜੀ.ਪੀ. ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਛਾਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਇਲਾਜ ਸਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤਾਵੇਂ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਾ ਆਇਆ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਮੋਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਵੀ ਆਪਣੀ ਛਾਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੈਕ ਕਰਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਜੀਪੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

Screening saves lives

Help us help you

'ਸਾਨੂੰ ਚੁੱਪ ਤੋੜਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ'

ਨੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਐਸੈਕਸ ਦੀ 52 ਸਾਲਾ ਬਲਵਿੰਦਰ ਨਨਰੇ ਨੇ ਐਨ.ਐਚ.ਐਸ. (NHS) ਪਾਸੋਂ ਛਾਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸਿਰਤਮੰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ—ਕੋਈ ਲੱਛਣ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਗੰਢ ਨਹੀਂ, ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇ। ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਕੋਈ ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੈਨੀਅਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ‘ਤੇ ਸੀ, ਲਗਾਡਾਰ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭੈਣ-ਭੋਲੇ ਭੈਣ-ਭੋਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਤੰਦੁਸਤ ਸੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਅਣਕਿਆਸਿਆ ਸੀ।”

ਬਲਵਿੰਦਰ ਨਨਰੇ

ਵੀ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਹੁਣ ਕਰਾਏ ਤਾਂ ਕਿ ਭਾਵਿੱਖ ਦੀ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਲਾਭ ਮਿਲੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੈਂਸਰ ਹਰ ਥਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਹੋਰ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਹੱਲਾਂਕੀ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।”

ਸਿਰਤ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਗ੍ਰੂਕਤਾ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਔਰਤਾਂ ਅਕਸਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੁਝ ਗਲਤ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਲੱਛਣ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਸਿਰਤਮੰਦ ਸੀ, ਸਰਗਰਮ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਹੀ ਬੀਮਾਰ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਵਾਰ, ਅਸੀਂ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਾਂਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਅਪ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਦਰਦ ਜਾਂ ਨਜ਼ੀਜੇ ਦੇ ਡਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਜਾਂਚ ਹੋਮਸ਼ਾ ਮਾਤ੍ਰੀਆਂ ਬਲਵਿੰਦਰ ਨੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਚੁੱਪ ਤੋੜਣੀ ਪਏਗੀ - ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਗ੍ਰੂਕਤਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ।”

ਜਾਦ ਰੱਖੋ: ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸੱਦਾ ਆਵੇ, ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ 'NHS breast screening' ਨੂੰ ਖੋਜੋ

ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ

ਲੰਡਨ (ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੱਧਨੀ ਕਲਾਂ) ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧੀ ਗਿਰੋਹ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਸਰਗਨਾ ਕੁਲਵੀਰ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਨੂੰ 21 ਸਾਲ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕੋਕੀਨ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਵੈਸਟ ਮਿਡਲੈਂਡਜ਼ ਖੇਤਰ ਦੇ 43 ਸਾਲਾ ਕੁਲਵੀਰ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕ੍ਰਾਈਮ ਏਜੰਸੀ (ਐਨ ਸੀ ਏ) ਦੇ ਜਾਂਚਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮਾਰਸ਼ਲ ਆਰਟਸ ਸਿਖਾ ਕੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਟ੍ਰੈਨਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਕਮਾਏ ਸਨ।

ਕੁਲਵੀਰ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਅਤੇ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਨ ਸੀ ਏ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀ

ਗਿਰੋਹ ਨੇ 26 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 24 ਅਪੈਲ, 2020 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲਗਭਗ 250

ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਕੋਕੀਨ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਐਨ ਸੀ ਏ ਦੇ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਮੈਨੇਜਰ ਰਿਕ ਮੈਕੈਂਜ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀ "ਸਾਡੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ।" ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ 2020 ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਾਂ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਡਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਦੋਸ਼ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਿਤ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਟਿਪਣ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ 6 ਸਾਲ 8 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 2024 ਵਿੱਚ 46 ਸਾਲ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ।

ਲੰਡਨ ਮੇਅਰ ਸਦੀਕ ਖਾਨ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਚਾਰਲਸ ਵੱਲੋਂ ਨਾਈਟਹੁੱਡ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਮਹਾਰਾਜਾ ਚਾਰਲਸ ਲੰਡਨ ਦੇ ਮੇਅਰ ਸਦੀਕ ਖਾਨ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਲੰਡਨ (ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੱਧਨੀ ਕਲਾਂ) ਬਤੋਰ ਲੰਡਨੇ ਮੇਅਰ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਮੁਸਲਿਮ ਮੇਅਰ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਦੀਕ ਖਾਨ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਚਾਰਲਸ ਵੱਲੋਂ ਨਾਈਟਹੁੱਡ ਦੇ ਖਿਤਾਬ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਕਿਅਮ ਪੈਲਿਸ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਮੇਅਰ ਸਦੀਕ ਖਾਨ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਚਾਰਲਸ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਦੀਕ ਖਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਮਦਦਗਾਰ ਹੱਥ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਤੋਂ ਨਾਈਟਹੁੱਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਟੂਰਿੰਗ ਦੀ ਇੱਕ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 1.46 ਅਰਬ ਨੂੰ ਢੁਕੀ, ਜਣੇਪਾ ਦਰ ਘਟੀ: ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਰਿਪੋਰਟ

ਗਲ ਹੀ ਵਿਚ ਆਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਜਨਸੰਖਿਕਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 2025 ਵਿੱਚ 1.46 ਅਰਬ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਇਲਾਵਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਣੇਪਾ ਦਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਰ (replacement rate) ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਈ ਹੈ। UNFPA ਦੀ 2025 ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਵਰਲਡ ਪਾਪੁਲੇਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇਤਾਲੀ ਕ੍ਰਾਈਸਿਸ ਉੱਝ ਘਟਦੀ ਜਣੇਪਾ ਦਰ ਦੀ ਥਾਂ ਅਧੂਰੇ ਜਣੇਪਾ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਔਲਾਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਟੀਚੇ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

VACANCIES JSR CONTRACTS LTD.

ਮਾਨੁਚੈਸਟਰ ਦੀਆਂ ਸਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਪੋਰਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਹੈ

Carpenters required at various sites in Manchester

Job Descriptions: In this role as an experienced Carpenter, a diverse set of responsibilities during the job, consist of 37.5 hours of dedicated work per week. You will be responsible for cutting, shaping, and assembling wooden elements for the construction of hoardings and other structures using saws, planes, chisels, and other power or hand tools to cut, shape, and drill according to specifications. Your main duties will include setting up shutters as required, ensuring levels are correctly set, and laying and fixing steel. You will assist with pouring and finishing concrete. You will also be responsible for stripping and cleaning shutters for reuse, as well as cutting and cleaning slabs, maintaining and repairing wood-work and fittings, aligning and fixing prepared wood pieces using screws, nails, glue, and dowels to form frames, and carrying out on-site soft strip demolition.

Annual pay is - £ 30,960.

The required training will be provided.

Person must have CSCS, Asbestos Awareness and Manual Handling

* Overseas candidates must do UK construction industry standard qualifications on arrival and before joining the job.

Contact Mr. Randhawa via email below:

Email: jsrcontractslimited@gmail.com

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਦੇਸੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ‘ਬਰਿਟੇਨ ਦੇਸੀ ਆਨਰ ਐਵਾਰਡਜ਼ 2025’ ਮੌਕੇ ਕੌਮੀ ਨਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਲੈਸਟਰ (ਇੰਗਲੈਂਡ), (ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੱਡੇ)-ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਦੇਸੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ “ਬਰਿਟੇਨ ਦੇਸੀ ਆਨਰ ਐਵਾਰਡਜ਼” ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਬੈਂਕਵਿਟ ਹਾਲ, ਮੈਲਟਰ ਰੋਡ, ਲੈਸਟਰ, ਯੂ.ਕੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਮਾਜਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸਾਲਾਨਾ ਪਰਿਪਰਿਕ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਕੌਮੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਦੇਸੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼੍ਰੀ ਰਿਸ਼ੂ ਵਾਲੀਆ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਭਾਰਤੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਸ਼ਕਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਐਵਾਰਡ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਦੇਸੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ

ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਐਵਾਰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੌਂਸਲਰ ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਚੋਹਾਨ ਮੇਅਰ, ਓਡਬੀ ਐਂਡ ਵਿਗਸਟਨ (ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ), ਐਮ. ਸੀ. ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਸੀਨੀਅਰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਆਗੂ, ਰਾਖੀ ਮਿਸਤਰੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰ, ਦੀਪਕ ਜੋਸ਼ੀ ਸਾਬਕਾ ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਲੈਸਟਰ ਕਨਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਿਛਾਰੇ ਡਿਪਟੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪੀਟਰਬਰੋ

ਕਨਜ਼ਰਵੇਟਿਵ, ਪੁੰਦਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਆਰਿਆਲ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਨੇਪਾਲੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ, ਰਾਜੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਆਗੂ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਗ ਐਨ. ਐਸ. ਫੇਥ ਚੈਪਲੈਨਸੀ ਹੈਡ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਗਵਰਨਰ ਸਿੱਖ ਟਰੱਸਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰ,ਡਾ. ਅਰੁਣ ਜੈਤਲੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜਕਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਸੇਵਕ,ਡਾ. ਅਲੇਖਾਂਦਰੋ ਰਿਓਸ ਖੋਜਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਆਦਿ ਦਾ ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਦੇਸੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਿਸ਼ੂ ਵਾਲੀਆ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਈਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ, ਖਜਾਨਚੀ ਡੈਕਸ ਕੋਡਾਈ, ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਹਿਲਾ ਮੈਂਬਰ ਇਲਾਹ ਬਨ ਕਿਰਨ ਕੌਰ ਘੰਮਣ, ਰੋਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਵੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਦੇਸੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਅਜਿਹਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਦੀ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਚ ਜੜਦੀ ਰਹੇਗੀ।

ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਜੀ ਦਾ 302ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ‘ਮਿਸਲ ਡੇਅ’ ਵਜੋਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ

○ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਲੈਸਟਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਾਮਗੜੀਆ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੁੱਜੀਆਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਚ ਸੰਗਤਾਂ

ਲੈਸਟਰ (ਇੰਗਲੈਂਡ), (ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੱਡੇ)-ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਜੀ ਦਾ 302ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ‘ਮਿਸਲ ਡੇ’ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਮਗੜੀਆ ਬੌਰਡ ਯੂ.ਕੇ ਵੱਲੋਂ ਲੈਸਟਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਾਮਗੜੀਆ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬੜੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਵਿਸਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਜਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਾਗੀ ਜਿਥਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਨਾਮਤੋਂ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਪੂਰੇ ਪੰਥ ਦੀ ਸੱਤਾ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋਕਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੇਂਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਨੀਤੀਵਾਨ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਯੋਧੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ

ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਜੀ ਦੇ 302ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਲੈਸਟਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਾਮਗੜੀਆ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਜਮ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਰਾਮਗੜੀਆ ਬੌਰਡ ਯੂ.ਕੇ 'ਤੇ ਆਗੂ।

ਸਿੰਘ ਸੱਗੂ ਨੇ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਜੀ ਦੇ 302ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਰਾਮਗੜੀਆ ਬੌਰਡ ਲੈਸਟਰ ਵਿਖੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ੁੱਭ ਦਿਨ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੌਟਿੰਗ, ਡਰਬੀ, ਬਰਮਿੰਘਮ, ਲੰਡਨ, ਵੂਲਵਰਹੈਪਟਨ, ਕੂਵੈਟਰੀ, ਸਲੋਹ, ਹੇਜ, ਸਾਊਥਹਾਲ, ਸਮੇਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਚ ਸੰਗਤਾਂ ਲੈਸਟਰ ਪੁੱਜੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸ਼ੁੱਭ ਦਿਨ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਾਇਆ ਗਿਆ।

ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਪਿਉ-ਪੁੱਤ ਨੇ ਪੁਲਿਸ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਹਮਲਾ

○ ਢਾਈ ਘੰਟੇ ਚੱਲਿਆ ਹਾਈਵੋਲਟੇਜ ਡਰਾਮਾ

ਬਟਾਲਾ-ਬਟਾਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮੁਗਾਦਪੁਰ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਈਸ਼ਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਉ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ 2.5 ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਹੰਗਮਾ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ 'ਤੇ ਇੱਟਾਂ-ਰੋੜੇ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ਾਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜਖਮੀ ਹੋਏ। ਬਾਣਾ ਕਾਦੀਆਂ ਦੇ ਐਸਾਏਚਓ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਮਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ 5 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ ਬਰਾਮਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਉ ਦਾ ਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ 9 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਵਾਪਸ ਮੁੜਨਾ ਪਿਆ। ਜਖਮੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਭਾਖ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਪੁਲਿਸ ਬਾਣਾ ਘਿੰਡਾ ਨੇ ਅਜੈ ਸਿੰਘ ਕਰਨ ਨੂੰ 1 ਪਿਸਤੋਲ 30 ਬੋਰ, 1 ਗਲੋਬ ਪਿਸਤੋਲ 9 ਐਸਾਏਚਓ, ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਅਤੇ ਇਕ ਛੋਟੇ ਹਾਥੀ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਡੀਐਸਪੀ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਪਤਨੀ, ਮਾਂ ਅਤੇ ਭਰਾ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਕਰਵਾਇਆ ਪਤੀ ਦਾ ਕਤਲ

ਜਲੰਧਰ-ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਗੁੱਬੀ ਸੁਲਝਾ ਲਈ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਪਤਨੀ ਸੀਮਾ, ਮਾਂ ਮੰਜੂ ਅਤੇ ਭਰਾ ਨੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸੁਧਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰਵਾਇਆ। ਕਤਲ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਪਤਨੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਕਲੇਸ਼ ਸੀ। 29 ਮਈ ਨੂੰ ਸੰਦੀਪ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਸੂਏ ਕੰਢੇ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ 5 ਮੁਲਜ਼ਮ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ। ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ, 25 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਾਰਣ ਪੁੱਤ ਨੇ ਲਈ ਮਾਂ ਦੀ ਜਾਨ

ਪਾਤੜਾਂ-ਪਿੰਡ ਗੁਲਾਹੜ ਵਿਚ ਇਕ ਦੁਖਦਾਈ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ, ਜਿੱਥੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਜੀਤੇ ਬਾਈ (45) ਦਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਤਲ ਦੀ ਵਜ਼ਾ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਮਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। ਜੀਤੇ ਬਾਈ ਇਕ-ਦੋ ਦਿਨ ਤੋਂ ਘਰੋਂ ਗਾਇਬ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਮਾਸੀ ਕੋਲ ਜਾਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮਾਂ ਮਾਸੀ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਘਰ ਪਰਤਣ 'ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਚੁੰਨੀ ਨਾਲ ਮਾਂ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਲਾਸ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲੈ ਲਈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਡੀਐਸਪੀ ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਮੁਤਾਬਕ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤਫ਼ਤੀਸ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ

○ ਸਰਹੋਦੀ ਸਖਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਲਾਹ

ਵੈਨਕੂਵਰ-ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਹੋਦ 'ਤੇ ਸਖਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੜਕ, ਹਵਾਈ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਸਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਹੋਦ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਥਿਤੀ ਸੁਧਾਰਨ ਤੱਕ ਯਾਤਰਾ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ।

ਗਉ ਤਸਕਰੀ ਵਿਚ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੱਤਰਕਾਰ ਫੜਿਆ

ਦੀਨਾਨਗਰ-ਦੀਨਾਨਗਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗਉ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਗਿਰੋਹ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੱਤਰਕਾਰ ਰਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਿੰਡ ਲੋਹਗੜ੍ਹ ਤੋਂ 9 ਗਾਵਾਂ ਅਤੇ 2 ਵੱਡਿਆਂ ਸਮੇਤ 4 ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫੜਿਆ। ਪੁੱਛਿਗੱਢ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਰਜੇਸ਼ ਗਿਰੋਹ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਸਤਾ ਦੱਸਦਾ ਸੀ ਤੇ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਐਸਕਾਰਟ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੁਮਲੀਅਤ ਸਾਬਤ ਹੋਈ। ਐਸਾਏਚਓ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੱਖ ਸਰਗਨਾ ਸੱਤਾ ਮਸੀਹ ਫਰਾਰ ਹੈ ਤੇ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਬਟਾਲਾ ਵਿਚ ਕੁੜੀ ਕਾਰਣ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਹੋਈ

ਬਟਾਲਾ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਾਈਪਾਸ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਕੁਲੀਆਂ ਵਿਖੇ ਰੰਜਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਗੁੱਟਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਹੋਈ। ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ, ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਹੁਲ, ਗੰਭੀਰ ਜਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮਾਮਲਾ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰੇਟ ਪਲਿਸ ਨੇ ਦੋ ਅੰਤਰਗਤ ਨਾਰਕੋ-ਤਸਕਰੀ ਕਾਰਟੈਲਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਫੜ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਸਮੇਤ ਛੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ 4 ਕਿਲੋ ਹੈਰੋਇਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਟੋਇਟਾ ਇਨੋਵਾ ਕਾਰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ। ਡੀਜੀਪੀ ਗੌਰਵ ਜਾਦਵ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਸੈਵਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਤਸਕਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਪਸੂ ਵਪਾਰ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਵੀ ਇੱਕ ਕਥਿਤ ਤਸਕਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਸਰਹੋਦ ਪਾਰੋਂ ਹਥਿਆਰ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼

ਤਰਨਤਾਰਨ-ਤਰਨਤਾਰਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਫ੍ਰੋਨ ਰਾਹੀਂ ਸਰਹੋਦ ਪਾਰੋਂ ਹਥਿਆਰ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਅਰਜ਼ੀਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੂਰਜਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਨੂੰ 6 ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪਿਸਤੋਲਾਂ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਤੀਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਪਾਰਸਪੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਭਾਲ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ 12ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀ ਵਿੰਦਿਆਰਥਣ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ

○ ਬੋਲੈਰੋ 'ਚ ਬਿਠਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਕੁਕਰਮ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਅਜਨਾਲਾ 'ਚ 12ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀ ਵਿੰਦਿਆਰਥਣ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜਨਾਹ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਪੰਜ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਬੋਲੈਰੋ ਵਿਚ ਜ਼ਲੰਧਰ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਜ਼ਬਰ-ਜਨਾਹ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ। ਲੜਕੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਭੱਜੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੰਜ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਲਈ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਭੇਜਣ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ 13.4 ਲੱਖ ਦੀ ਮਾਰੀ ਠੱਗੀ, ਕੇਸ ਦਰਜ

ਕਪੂਰਥਲਾ-ਬਾਣਾ ਤਲਵੰਡੀ ਚੰਪਰੀਆਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਭੇਜਣ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ 13.4 ਲੱਖ ਦੀ ਠੱਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰੇਵਲ ਏਜੰਟ ਜੋੜੇ ਖਿਲਾਫ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਹੁਸੈਨਪੁਰ ਫੌਲੇਵਾਲ ਨੇ ਬਾਣਾ ਤਲਵੰਡੀ ਚੰਪਰੀਆਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਸਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਸੰਪਰਕ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਉਡ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਨਜ਼ੀਤ ਰਾਣੀ ਨਿਵਾਸੀ ਬੋਲੀਵਾਲ ਫਿਰੋਜਪੁਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਭੇਜ ਦੇਵੇਗਾ। ਗੱਲਬਾਤ ਤੈਆ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜੋੜੇ ਨੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਤਰੀਕਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਤੋਂ 13.4 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲੈ ਲਏ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੈ ਰੁਪਏ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਦੇਹ ਵਪਾਰ ਦੇ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਪੁਲਸ ਦੀ ਛਾਪੇਮਾਰੀ

ਲੁਧਿਆਣਾ-ਜਮਾਲਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਭਾਮੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਬੰਦ ਠੇਕੇ ਨੇੜੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਮੁਖਬਰ ਦੀ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਦੇਹ ਵਪਾਰ ਦੇ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ। ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪੁਜਾ ਟ੍ਰੱਲੀ ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਐਰਤਾਂ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਗਾਏ 'ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕਰਕੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਧੰਦਾ ਚਲਾ ਰਿਹੀਆਂ ਸਨ। ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਬਾਣਾ ਜਮਾਲਪੁਰ 'ਚ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਹੁਣ ਗਿਰੋਹ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਭੇਜਣ ਦੇ ਨਾਮ ਉਪਰ ਧੋਖਾਪੜੀ

ਲੁਧਿਆਣਾ-ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਸਾਹਿਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪੀਆਰ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਝਾਂਸਾ ਦੇ ਕੇ ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਤੋਂ 12 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਠੱਗੇ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ, ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਬਾਕੀ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰ ਤਸਕਰੀ ਵਿਚ ਦੋ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਕਾਊਟਰ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਟੀਮ ਨੇ ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅੱਠ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪਿਸਤੋਲਾਂ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਆਈਐਸਆਈ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਸਨ, ਜੋ ਡਰੋਨ ਰਾਹੀਂ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਹੋਰਿਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤਾ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਨੂੰ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ, ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਸੰਗਰੂਰ-ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਮੌਕੇ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕਿਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਿਆਸੀ, ਧਾਰਮਿਕ, ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ, ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ, ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਧੁੰਮਾ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ, ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਵਾਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ, ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦ੍ਰਮਾਜ਼ਾ, ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਚਐਸ ਫੁਲਕਾ, ਮਨਪੀਤ ਸਿੰਘ ਇਆਲੀ, ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਉਮੈਦਪੁਰੀ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਝੂਦਾਂ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਝੂਦੜ, ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਝੀਂਡਾ, ਵਿਧਾਇਕ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ, ਹੰਸ ਰਾਜ ਹੰਸ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

੦ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ, ਸੰਗਰੂਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਿਆਸੀ-ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਸੀ, ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਾ ਆਦਿ ਹੋਰ ਕਈ ਆਗੂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਸੁਖਦੇਵ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਆਪਣੀ 60 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਹਪੰਚੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫਰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਸਮਰਪਣ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ।

‘ਆਪ’ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਰਾਜਸੀ ਪੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ 60 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਕਮਾਇਆ, ਉਸ ਦਾ ਅੰਦਰਾਂ ਅੱਜ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਠਾਂਚਾਂ ਮਾਰਦੇ ਇਕੱਠੇ ਤੋਂ ਲਈ ਕੇ ਕੇਂਦਰੀ ਵਜੀਰ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਢੀਂਡਸਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਪੰਥਕ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਤਭੇਦ ਭੁਲਾ ਕੇ ਇਕੱਟੁੱਟ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਜਦਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਢੀਂਡਸਾ ਜੀ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ ਸੀ। ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਭਾਡਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿਣਗੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ੋਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜ ਕੇ ਢੀਂਡਸਾ ਦੇ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ।

ਫਰਜ਼ੀ ਵੀਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਜਾਲ ਤੋੜਿਆ, ਏਜੰਟ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਾਫਤਾਰ

੦ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਾ ਏਜੰਟ ਫਾਜ਼ਿਆ, 17 ਲੱਖ ਦੀ ਠੱਗੀ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਘਰ ਕਰ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਠੱਗ ਇਸ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਦੀ ਫਿਰਾਕ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਰਜ਼ੀ ਸ਼ੈਨੋਗਨ ਵੀਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਜਾਲੀ ਟਿਕਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਪੇਨ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਧਰ-ਦਬੋਚਿਆ। ਇਹ ਘਰਨਾ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਕੰਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ‘ਤੇ ਵਾਪਰੀ, ਜਿੱਥੇ ਤਿੰਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਨੂੰ ਨਕਲੀ ਪਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਪੁਲੀਸ ਮੁਤਾਬਕ, ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਕਮਲਦੀਪ ਸਿੰਘ (25), ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਹੈ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਬੀ ਸੋਨੂੰ ਵਾਲੀਆ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਇਹ ਧੋਖਾਪੜੀ ਕੀਤੀ। ਤਿੰਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਪੇਨ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਝਾਂਸਾ ਦੇ ਕੇ 17 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਸੂਲੇ ਗਏ। 29 ਮਈ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਮੈਡਰਿਡ ਜਾਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਤਾਂ ਏਅਰਲਾਈਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਨੂੰ ਫਰਜ਼ੀ ਪਾਇਆ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪਾਸੱਹਰਟ ‘ਤੇ ਲੱਗੇ ਸ਼ੈਨੋਗਨ ਵੀਜ਼ੇ ਵੀ ਜਾਲੀ ਨਿਕਲੇ। ਕਮਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗ੍ਰਾਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਪੁਲੀਸ ਨੇ 300 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਸਾਬੀ ਸੋਨੂੰ ਵਾਲੀਆ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਰੱਖੇ ਚੜ੍ਹ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਫਾਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਕਪੂਰਥਲਾ ਪੁਲਸ ਵਲੋਂ ਐਚਡੀਐਫਸੀ ਬੈਂਕ ਡਕੈਤੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰਾਫਤਾਰ

੦ 38 ਲੱਖ ਦੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੁਲਖਿਆ, ਪਿਸਤੱਲ ਤੇ 13 ਲੱਖ ਨਕਦੀ ਬਰਾਮਦ

ਕਪੂਰਥਲਾ-ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ ਕਰਦਿਆਂ ਫਗਾਵੜਾ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਰਿਹਾਣਾ ਜੱਟਾਂ ਵਿੱਚ 30 ਮਈ ਨੂੰ ਐਚਡੀਐਫਸੀ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਹੋਈ 38 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਡਕੈਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਖਾ ਲਿਆ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਪਿੰਡ ਕਾਹਲਵਾਂ, ਬਾਣਾ ਕਰਦਾਰਪੁਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਹੈ, ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਵਾਰਦਾਤ ‘ਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੱਲ ਅਤੇ 13 ਲੱਖ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਕਦੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਲੁੱਟ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਸ ਮੁੱਖ ਗੈਰਵ ਤੁਰਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ‘ਚ ਬਾਅਦ ਬਾਣਾ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ‘ਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬੈਂਕ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਤਿੰਨ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬੰਧਕ ਬਣਾ ਕੇ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਦੇ

ਕੈਚਿਨ ਵਿੱਚੋਂ 38 ਲੱਖ 34,900 ਰੁਪਏ ਲੁੱਟੇ ਸਨ। ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਤੁਰਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਮਹੱਤਵ ਡਕੈਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਜ਼ਖਕਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸਾਬੀ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਗ੍ਰਾਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਜੰਗ, ਹਰ ਰੋਜ਼ 166 ਤਸਕਰ ਫੜੇ ਜਾਣ ਲਗੇ

੦ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ, 99 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ 16,492 ਤਸਕਰ ਗ੍ਰਾਫਤਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ‘ਯੁਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ’ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਸਖਤ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕਾਰਣ ਨਸ਼ਾ ਸਮਗਰਲ ਧੜਾ ਧੜੇ ਜਾਣ ਲਗੇ ਹਨ। 1 ਮਾਰਚ 2025 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਪੁਲੀਸ ਨੇ 99 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ 16,492 ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਫਤਾਰ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅੰਸਤਨ 166 ਗ੍ਰਾਫਤਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ 9700 ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 625 ਕਿੱਲੇ ਹੈਰੋਇਨ, 252 ਕਿੱਲੇ ਅਫੀਮ, 14,976 ਕਿੱਲੇ ਭੁੱਕੀ ਅਤੇ 11 ਕਰੋੜ ਦੀ ਡਰੱਗ ਮਨੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ।

ਹੁਣੇ ਜਿਥੇ ਪੁਲੀਸ ਨੇ 144 ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ ਫੜ੍ਹ ਕੇ 6.7 ਕਿੱਲੇ ਹੈਰੋਇਨ ਅਤੇ 440 ਕਿੱਲੇ ਭੁੱਕੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ। 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਲੀਸ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਭਰ ਵਿੱਚ 479 ਬਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ। 89 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਲਈ ਰਾਜੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਵੱਲੋਂ ਗੋਲਡੀ ਬਰਾੜ ਸਮੇਤ 5 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ

ਪੰਚਕੂਲਾ-ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਨੇ 2024 ਵਿਚ ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 29 ਸਥਿਤ ਵੇਅਰਗਉਂਸ ਅਤੇ ਹਿਊਮਨ ਕਲੱਬਾਂ 'ਤੇ ਬੰਬ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਸਥਿਤ ਗੋਲਡੀ ਬਰਾੜ, ਅਮਰੀਕਾ ਸਥਿਤ ਰਣਦੀਪ ਮਲਿਕ ਸਮੇਤ 5 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਪੰਚਕੂਲਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਬਰਾੜ ਅਤੇ ਮਲਿਕ ਫ਼ਰਾਰ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਸਚਿਨ ਤਲਿਆਨ, ਅੰਕਿਤ ਅਤੇ ਭਾਵਿਸ਼ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਮੁਤਾਬਕ, ਇਹ ਹਮਲੇ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹਿਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਨੇੜਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਫੈਲਾਉਣਾ ਸੀ।

ਨਕੋਦਰ ਦਾ ਗੈਂਗਸਟਰ ਜੀਸ਼ਾਨ ਅਖਤਰ, ਸਰੀ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਨਕੋਦਰ-ਨਕੋਦਰ ਦਾ ਗੈਂਗਸਟਰ ਜੀਸ਼ਾਨ ਅਖਤਰ, ਜੋ ਬਾਬਾ ਸਿੰਦੀਕੀ ਹੱਤਿਆਕਾਂਡ ਦਾ ਮਾਸਟਰਮਾਈਂਡ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਰੀ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਡਾਨ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਭੱਟੀ ਅਤੇ ਲਾਚੈਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ

ਨਾਲ ਸੀ। ਜੀਸ਼ਾਨ ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਅਤੇ ਯੂ-ਟਿਊਬਰ ਰੋਜ਼ਰ ਸੰਘੂ ਦੇ ਘਰ ਗੈਨੇਡ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਕੈਨੇਡਾ ਪੁਲਸ ਪੁੱਛਿਗੱਛ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਪੁਲਸ ਨੇ 1 ਕਿਲੋ ਹੈਰੋਇਨ ਸਮੇਤ ਦੋ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਕੀਤੇ ਕਾਥੁ

ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ-ਬਾਣਾ ਸਦਰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਗਸ਼ਤ ਦੌਰਾਨ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ 1 ਕਿਲੋ 33 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪਿੰਡ ਬੇਹ ਕਲੰਦਰ ਨੇੜੇ ਸੱਕੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ। ਤਲਾਸੀ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕਾਲੇ ਲਿਹਾਫ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈਰੋਇਨ ਬਰਾੜ ਹੋਈ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, ਅਤੇ ਜੈਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਖਾਰਾ ਚੱਕ, ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਨਗਰ (ਰਾਜਸਥਾਨ) ਵਜੋਂ ਹੋਈ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਮਹੱਤ ਖੁਸ਼ੇ ਮਮਤਾ 'ਤੇ ਚੇਲੇ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਸੋਨਾ-ਨਗਦੀ ਲੁੱਟੀ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ-ਇਥੋਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵੱਡੇ ਘੁੰਮਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤ ਮਮਤਾ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚੇਲੇ ਨੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਰਾਤ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਡੇਰੇ ਵੜਕੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਮਮਤਾ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ 10 ਤੋਲੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ 4 ਲੋੜ ਦੀ ਨਗਦੀ ਲੁੱਟ ਕੇ ਫ਼ਰਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਮਮਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੇਲਾ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਲਾਕਾ ਹਵਿਆਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫ਼ਟੇਜ ਵਾਇਰਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮਾਮਲੇ ਨੇ ਤੁਫ਼ਾਨ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਮਮਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦਿਆਂ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਬਾਣਾ ਘੁੰਮਣ ਕਲਾਂ ਦੇ ਐਸਾਏਚਚ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਬਾਲਗ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ

ਮੁਕੇਰੀਆਂ-ਪੁਲਸ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀ ਨਾਲ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਸ਼ਰੀਰਕ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਪੀੜ੍ਹਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜੋ 2012 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਤੰਬਰ 2024 ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ 22 ਮਾਰਚ 'ਤੇ 3 ਜੂਨ 2025 ਤੱਕ ਧੀ ਨਾਲ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੁੱਟਾਰ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਪੋਸਕੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

ਟਰੰਪ ਦੀ ਬੈਨ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਾਹਰ, ਭਾਰਤ ਨਾਰਾਜ਼

○ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ 12 ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਈਰਾਨ, ਮਿਆਂਮਾਰ ਸਮੇਤ ਕਈ ਦੋਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ, ਨੂੰ ਇਸ ਸੂਚੀ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਰਣਨੀਤਕ ਮਾਹਿਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਚੇਲਾਨੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ 'ਡੀਪ ਸਟੇਟ' ਦੀ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਸੋਚ ਦੱਸਿਆ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਤਾਰੀਝ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਅੱਤਵਾਦੀ ਨੂੰ ਫੜਨਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਮਰਥਨ 'ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਟਰੰਪ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਭਾਰਤ ਲਈ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ।

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿੱਚ 6 ਮੁਲਜ਼ਮ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ, ਹੋਰਿਆਰ ਅਤੇ ਹੈਰੋਇਨ ਬਰਾਮਦ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ-ਪੁਲਸ ਨੇ ਇਕ ਔਰਤ ਸਮੇਤ 6 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ 4 ਪਿਸਤੋਲ, 7 ਕਾਰਡੂਸ, 295 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ ਅਤੇ 27,500 ਰੁਪਏ ਡਰੱਗ ਮਨੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ, ਅਮਨ ਕੁਮਾਰ, ਲਕਸ਼ਮੀ, ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ਼ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪੁਲਸ ਮੁਤਾਬਕ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਨਾਬਾਲਗ ਵਲੋਂ ਡੇਢ ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਜਲੰਧਰ-ਬਸਤੀ ਬਾਵਾ ਖੇਲ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਡੇਢ ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਜ਼ਬਰ-ਜਨਾਹ ਦਾ ਦਰਦਨਾਕ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਨਾਬਾਲਗ ਮੁਲਜ਼ਮ, ਜੋ ਯੂਪੀ ਤੋਂ ਪਰਵਾਸੀ ਹੈ, ਨੇ ਮੌਕਾ ਪਾ ਕੇ ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਪੀੜ੍ਹਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਗਲਤ ਹੋਇਆ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਬਾਲ ਗ੍ਰਹਿ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਐਸਾਏਚਚ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਨੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਨਾਭਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ, ਇਕ ਜ਼ਖਮੀ

ਨਾਭਾ-ਨਾਭਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਟੀਵੀ ਦਾ ਚੈਨਲ ਬਦਲਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ 'ਚ ਝੱਪ ਹੋ ਗਈ। ਬੰਬੀਹਾ ਗਰੋਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਹੈਪੀ 'ਤੇ ਸਾਥੀ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਜਾਸਪ੍ਰੀਤ, ਸਮਸ਼ੇਰ ਅਤੇ ਚਮਕੇਰ ਨੇ ਚਮਚ ਤੇ ਕੜੇ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੈਪੀ ਦੇ ਨੱਕ 'ਤੇ ਤੂੰਘਾ ਜ਼ਖਮ ਲੱਗਿਆ। ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਦਰਜੀਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੀੜ੍ਹਤ ਨੇ ਸਾਥੀਆਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੀਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਥੀ ਹਨ।

ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬਣ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਾਪਸ ਮਿਲੀ

○ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਬੇਦਖਲ, ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਵੱਡਾ ਫੈਸਲਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬਣ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਪ੍ਰੈਪੁਲਰ ਸ਼ਟਲ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਅਰਜੀਆਂ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਮੋਹਨ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਵਹਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।

ਵੀਜ਼ਾ ਰੱਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਦਿਲਪ੍ਰੀਤ ਵਲੋਂ ਖੁਦਕਸ਼ੀ

○ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਨੇ ਲਈ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਜਾਨ

ਤਪਾ ਮੰਡੀ-ਬੀਤੇ ਦਿਨੀ 20 ਸਾਲ ਦੇ ਦਿਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਸਦਮੇ ਕਾਰਨ ਖੁਦ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਜਾਨ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਸੋਗ ਵਿੱਚ ਭੁੱਬੋ ਦਿੱਤਾ। ਦਿਲਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਵੀਜ਼ਾ ਫਾਈਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਰੱਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਦਾਦੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਜਦਕਿ ਪਿਤਾ ਅਜੰਬ ਸਿੰਘ ਬਾਹਰ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟ ਲਈ ਭੇਜਿਆ, ਪਰ ਕੋਈ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਦਬਾਅ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਸੇਵਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਸੇਵਾ: ਦੱਬੇ ਕੁਚਲੇ ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਆਟੋ

ਸਿੱਖ ਸੇਵਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਮਿਸਾਲੀ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਦੇ ਦਬੈ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਦਾਰ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਵਿਦਾਸੀਆ, ਜੋ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਕਹਾਣੀ ਸਿੱਖ ਸੇਵਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਸੇਵਾ-ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਜਬੀਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਬੀਬੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਯੂਕੇ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਕਿਫਾਨੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਕੀਤਾ।

ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਰਾਜਬੀਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਈ, ਪਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਰਾਜਬੀਰ ਨੂੰ ਸੱਤ ਮਰਲੇ ਦਾ ਪਲਾਟ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵੰਨ ਬੀਐਚਕੇ ਦਾ ਪੋਰਸ਼ਨ ਬਣਵਾ ਕੇ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਮਿਲ ਸਕੀ। ਹੁਣ,

○ ਦਬੈ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ-ਪ੍ਰੋ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ○ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਘਟੀਆ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਹਨ

ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪਹਿਲ ਨਾਲ ਰਾਜਬੀਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਨਵਾਂ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ, ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਆਰਟਿਸਟ ਅਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਰਾਜਬੀਰ ਨੂੰ ਆਟੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਸੇਵਾ-ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਕਾਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਸਦਾ ਦਬੈ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੜ੍ਹਾਂ, ਬਿਪਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਨਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਸਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸੇਵਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਇਸੇ

ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਚੱਲਦੀ ਹੈ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਸੇਵਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਹੱਸ਼ਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅੱਗੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ, ਜੋ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਸੇਵਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲ ਵੀ ਇਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੋਂ ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪੰਥ ਦੇ ਹਿੇਸੇ ਵਜੋਂ ਜਾਤੀ-ਪਾਤੀ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਤੋਂ ਪਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸਿੱਖ ਸੇਵਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਸੇਵਾ-ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਜੀਵੰਤ ਮਿਸਾਲ ਹੈ।

ਜਰਮਨੀ ਉਪਰ ਰੂਸ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਖਤਰਾ ਮੰਡਰਾਇਆ ਪੂਰੇ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਦਹਿਜ਼ਤ

★ ਜਰਮਨੀ ਦੀ ਰੂਸ ਨਾਲ ਜੰਗ ਦੀ ਤਿਆਰੀ : 2029 ਤੱਕ ਖਤਰੇ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ

ਜਰਮਨੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਜੰਗ ਲਈ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਯੂਕਰੇਨ ਵਿਚ ਰੂਸ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਖੌਫ਼ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਰਮਨੀ ਸਮੇਤ ਕਈ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ 2029 ਤੱਕ ਰੂਸ ਵੱਲੋਂ ਸੰਭਾਵੀ ਹਮਲੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਰਮਨੀ ਨੇ ਬੰਕਰਾਂ, ਸੁਰੰਗਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੈਲਟਰ ਹੋਮਜ਼ ਦਾ ਜਾਲ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਜੰਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਸੰਘੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਆਫ਼ਤ ਸਹਾਇਤਾ ਦਫ਼ਤਰ (ਭਭ) ਦੇ ਮੁਖੀ ਰਾਲਫ ਟਿਸਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜਰਮਨੀ ਵਿਚ ਜੰਗ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਅਸੀਂ ਯੂਰਪ 'ਚ ਵੱਡੀ ਜੰਗ ਦੇ ਜੰਖਮ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ।” ਰੂਸ ਦੇ ਯੂਕਰੇਨ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਰਮਨੀ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ 2029 ਤੱਕ ਰੂਸ ਨਾਟੋ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਰਮਨੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸੁਰੰਗਾਂ, ਮੈਟਰੋ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ, ਅੰਡਰਗਰਾਊਂਡ ਗੈਰਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਇਸਾਰਤਾਂ ਦੇ ਬੇਸਸੈਟ ਨੂੰ ਸ਼ੈਲਟਰ ਵਾਜ਼ ਦੀ ਯੋਜਨਾ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਤਾਂ ਜੋ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ 10 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕੇ।

ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਰਹੇਗਾ।

ਜਰਮਨੀ ਵਿਚ ਸ਼ੀਤ ਜੰਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਗਭਗ 2000 ਬੰਕਰ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ 580 ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹਨ। ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਰੰਮਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਮਹਿਰੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੰਕਰ ਜਰਮਨੀ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਸਿਰਫ 1% ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ, ਯਾਨੀ ਲਗਭਗ 4.8 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਫਿਨਲੈਂਡ ਵਿਚ 50,000 ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ 85% ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਰਮਨੀ ਦੀ ਇਹ ਕਮੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਟਰੋ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਬੇਸਸੈਟਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੈਲਟਰ ਵਾਜ਼ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣਗੀ।

ਯੋਜਨਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਰਮਨੀ ਦੀ ਰੂਸ ਨਾਲ ਜੰਗ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਨਾਟੋ ਦੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਹੈ। ਯੂਕਰੇਨ ਵਿਚ ਰੂਸ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਯੂਰਪ 'ਚ ਚਿੰਤਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੋਲੈਂਡ ਵਰਗ ਦੇਸ਼, ਜੋ ਰੂਸ ਅਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਜੀਡੀਪੀ ਦਾ 5% ਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਨਾਟੋ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਨਾਟੋ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਮਾਰਕ ਰੂਟ ਨੇ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਾਟੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰੱਖਿਆ ਖਰਚ 5% ਤੱਕ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਯੂਕਰੇਨ ਨੂੰ ਹਾਥਿਆਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਕੇ ਰੂਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੌਰਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਰਮਨੀ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਟੋ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੰਗ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਜੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ।

ਜਰਮਨੀ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਰੂਸ ਨੇ ਹਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਨਾਟੋ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਜਰਮਨੀ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ, ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕੁਟਨੀਤਕ ਯਤਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਹਨ।

ਨਵੇਂ ਕੋਵਿਡ-19 ਵੇਰੀਐਂਟ ਐਕਸਐਫਜ਼ੀ ਦਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਫੈਲਾਅ ਕਿੰਨਾ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ ?

○ ਕਰੋਨਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ, ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਠੀਕ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਲਾਜ ਦੇ ਕੀ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹਨ ?

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਨਵੇਂ ਵੇਰੀਐਂਟ ਐਕਸਐਫਜ਼ੀ ਨੇ ਸਿਹਤ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇੰਡੀਆਨ ਐਸਟੇਆਰਐਸ-ਸੀਓਵੀ-2 ਜੀਨੋਮਿਕਸ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਸਐਫਜ਼ੀ ਵੇਰੀਐਂਟ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ 163 ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 89 ਮਾਮਲੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿੱਚ 16, ਕੇਰਲ ਵਿੱਚ 15, ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ 11 ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ 6-6 ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਨਵੇਂ ਵੇਰੀਐਂਟ ਦੀ ਖੜ੍ਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਦੂਨੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਐਕਸਐਫਜ਼ੀ ਵੇਰੀਐਂਟ ਕਿੰਨਾ ਭਿਆਨਕ ਹੈ ? ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ

ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਸਐਫਜ਼ੀ ਵੇਰੀਐਂਟ ਉਮੀਕਰੋਨ ਦੀ ਸਬ-ਲਾਈਨੇਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਸਪਾਈਕ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਮਿਊਟੋਸ਼ਨ (ਏ435ਐਸ, ਵੀ445ਐਚ, ਟੀ478 ਆਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ) ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵੇਰੀਐਂਟਸ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੰਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਮੂਨਿ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਚਕਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਦੱਲੈਸੇਟ ਜਰਨਲ ਦੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਸਐਫਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਇਹ ਮਿਊਟੋਸ਼ਨਾਂ ਇਸ ਦੀ ਫੈਲਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਵੇਰੀਐਂਟ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਲਕੇ ਲੱਛਣ ਹੀ ਦੇਖੇ

ਗਏ ਹਨ। ਡਾ. ਅਰਜੁਨ ਡੰਗਾ, ਡਾ. ਡੰਗਾ ਲੈਬ ਦੇ ਸੀਈਓ, ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਐਕਸਐਫਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਵੇਰੀਐਂਟਸ ਜਿਵੇਂ ਐਲ ਐਫ. 7 ਅਤੇ ਐਨਬੀ.1.8.1, ਉਮੀਕਰੋਨ ਦੀਆਂ ਸਬ-ਲਾਈਨੇਜ ਹਨ। ਇਹ ਵੇਰੀਐਂਟ ਵਧੇਰੇ ਸੰਚਾਰਕ ਹਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ।” ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਹੁਣ ਇੱਕ ਖਤਰਨਾਕ ਵਾਇਰਸ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਵਕਤ-ਵਕਤ 'ਤੇ ਮੁੜ ਉੱਭਰਦਾ ਰਹੇਗਾ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਘੱਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਰਾਜੀਵ ਭਾਸਕਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੋਵਿਡ ਨੋਡਲ ਅਫਸਰ, ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਕੋਵਿਡ-19 ਹੁਣ ਇੱਕ ਸਾਹ ਸੰਬੰਧੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ, ਜੋ ਫਲੂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।” ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਰਗੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਵਿਡ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਨਸਾਕਾਰਾ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਸਐਫਜ਼ੀ ਵੇਰੀਐਂਟ ਦੇ 163 ਮਾਮਲੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ,

ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਕੇਰਲ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਰਗੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਐਕਸਐਫਜ਼ੀ ਵੇਰੀਐਂਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮਾਮਲੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 6,000 ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ 769 ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੇਰਲ, ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਰਗੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਵਿਡ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀਆਂ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਵੇਂ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਵਧਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰੀਆਂ ਨੂੰ

ਵਧਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਈਸੋਲੋਸ਼ਨ ਵਾਰਡ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਅਲਰਟ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਨੋਮ ਸੀਕੁਐਂਸਿੰਗ ਲਈ ਨਮੂਨੇ ਭੇਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਹੇ।” ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਬੁਖਾਰ ਅਤੇ ਸਾਹ ਸੰਬੰਧੀ ਲੱਛਣਾਂ ਵਾਲੇ ਮਗੀਜ਼ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਸਕ ਪਹਿਨਣ, ਸਮਾਜਿਕ ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਟੀਕਾਕਰਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ

ਐਕਸਵਾਈਐਫਜ਼ੀ ਕਿੰਨਾ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ ?

ਪਿਛਲੇ ਅਧਿਐਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਮੀਕਰੋਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਬ-ਲਾਈਨੇਜਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੇਰੀਐਂਟਸ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਲਕੇ ਲੱਛਣ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬੁਝਗਾਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਿਹਤ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੰਦਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿਹਤ ਮਾਹਿਰ ਬੂਸਟਰ ਡੋਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਮਾਸਕ ਪਹਿਨਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਦੂਰੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੁਖਾਰ, ਖੰਘ, ਜਾ ਸਾਹ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਲੱਛਣ ਦਿਖਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ। ਜਨਤਕ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮਾਸਕ ਪਹਿਨਣ, ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੈਨੀਟਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਦੂਰੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਸ ਵੇਰੀਐਂਟ ਦੇ ਫੈਲਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਐਨਸੀਬੀ ਨੇ ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਦਾ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਪਕ ਭੰਡਾਰੀ ਨੂੰ ਹੋਟਲ ਵਿਚੋਂ ਫੜਿਆ

○ ਹੋਟਲ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਜ਼ਬਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਛਾਪੇਮਾਰੀ 0 ਦੀਪਕ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਦਵਾਈਆਂ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਦੋਸ਼

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਕੰਟਰੋਲ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ (ਐਨਸੀਬੀ) ਨੇ ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਖਿਡਕੀ ਦੀਪਕ ਭੰਡਾਰੀ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚੋਂ ਗਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਹ ਬੰਦਾ ਬਲਾਸਟਿਕ ਫਾਰਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਵੈਬ ਸੈਨੈਟ ਚੈਨਲ ਫੀਫਾਰਯੂ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੰਡਾਰੀਨ-ਪਮਕਾਉਣ-ਪਮਕਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਕਾਲਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਐਨਸੀਬੀ ਨੂੰ ਵੀਹ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਨ 'ਚ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਦੀਪਕ ਭੰਡਾਰੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਮੋਹਾਲੀ ਅਤੇ ਆਸਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਟਲ ਬਦਲ-ਬਦਲ ਕੇ ਲੁਕਿਆ ਰਿਹਦਾ ਸੀ। 15 ਮੈਂਬਰੀ ਟੀਮ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਰੇ ਲਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਹੋਟਲ ਮੈਨੇਜਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸੁਰਾਗ ਜੁਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਐਨਸੀਬੀ ਨੇ ਦੀਪਕ ਭੰਡਾਰੀ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਹੋਟਲ 'ਚ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਹੋਟਲ ਦਾ ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਦੀਪਕ ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਸੈਕਟਰ-54 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਤ ਲਾਜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਠਹਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 1 ਮਈ ਨੂੰ ਐਨਸੀਬੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਦੀਪਕ ਭੰਡਾਰੀ ਦੀ ਸੁਣਨ 'ਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਅਪ੍ਰੈਲ 'ਚ ਹੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਪੱਕੇ ਸਬੂਤ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਪਕ ਦੇ ਭਰਾ ਅਮਿਤ ਭੰਡਾਰੀ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਕੋਲੋਂ 31,700

ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨਾਗੀ ਡਾਕਟਰ ਜਤਿੰਦਰ ਮਲਹੋਤਰਾ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਰਾਜਨ ਨੂੰ ਵੀ ਗਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਹੁਣ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹਨ। ਅਮਿਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਬਾਕੀ ਦੋਵੇਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਪਰ ਦੀਪਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਪ੍ਰਿਆ ਭੰਡਾਰੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਨਵੈ ਭੰਡਾਰੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ ਐਨਸੀਬੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਛਾਪੇ ਮਾਰੇ ਹਨ। ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਗਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੋਂ ?

○ ਕੀ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਕਨੂੰਨ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉਲਟ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ? ○ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲ ਕੀ ਰਸਤਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ?

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ 6 ਮਈ 2025 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 6 ਮਈ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹੁਕਮ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਾਹੀ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਖੜਾ-ਬਿਆਸ ਮੈਨੋਜ਼ਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਦਾ 2 ਮਈ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣਾ ਪਾਣੀ ਸਮੱਝੌਤਿਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜੋ ਭਾਖੜਾ ਅਤੇ ਬਿਆਸ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੋਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਨੁਚਿਤ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਵਿੱਚ 60% ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਹੱਕਾਂ 'ਤੇ ਡਾਕਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੁੱਖ
ਮੰਤਰੀ ਭਗਵਾਂਤ ਮਾਨ, ਨੇ ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਦੇ

ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ
ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਭੰਬੜ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ
ਬਿਨਾਂ ਹਗਿਆਣਾ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਲਈ
ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਇਸ
ਪੱਕੇ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਦਾ ਫੰਡ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ
ਫੰਡ ਦੀ ਆਡਿਟ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਰੀ। 27
ਮਈ 2025 ਦੌਰਾਨ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ
ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੀ ਮੰਗਾ
ਕੀਤੀ, ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਕਿ ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਨੇ
ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੁੱਧ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਪਾਨਕ ਫੈਸਲੇ ਲਏ
ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ
ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ
ਪਾਣੀ ਦੇ ਹੱਕਾਂ 'ਤੇ ਡਾਕਾ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ
ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਦੇ 2 ਮਈ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ
ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ
ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ, ਬੀਬੀਐਮਬੀ
ਦਾ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ
ਅਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ
ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਵਜੋਂ
ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਵਿੱਚ 60%
ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ
ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ
ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ
ਖੇਤੀਬਾੜੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ
ਆਟ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਮ
ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ
ਸਵੈਮਾਣ ਅਤੇ ਹੱਕਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵੇਖ ਰਹੀ
ਹੈ, ਜੋ ਗਜ਼ਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ
ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ
ਦਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ
ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣਾ ਪਾਣੀ ਸਮੱਝਿਤਿਆਂ ਅਤੇ
ਕੇਂਦਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ
ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਕੌਮੀ
ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਨੂੰ

ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨ ਦਾ
ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਰਿਪੇਰੀਅਨ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਵਾਲੇ ਗਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਹੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਹੱਕ ਸਾਂਝਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਸਤਲੁਜ ਅਤੇ ਬਿਆਸ ਨਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਹੱਕ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਦਾ
ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ
ਰਿਪੋਰਟ ਅਨ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ,
ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਲਈ
ਗਈ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ
ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਾਂਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 1966 ਦੇ ਪੰਜਾਬ
ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸਤਲਜ-ਯਮੁਨਾ
ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਸਮੱਝਤਿਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ
ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਣੀ
ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ।

ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਐਸਵਾਈਐਲ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵਾਂ ਮਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਐਸ ਵਾਈ ਐਲ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਦੇ
ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਅਤੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ
ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਮਿਲੇ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਦੇ ਫੰਡ
ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਫੰਡ ਦੀ ਆਫਿਟ ਦੀ
ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ
ਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਸਕਦੇ ਹਨ,
ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਕੇਂਦਰੀ ਅਧਿਕਾਰ
ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਰਾਜਸੀ ਦਬਾਅ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭੇਚਨਯੋਗ ਹੈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ,
ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ
ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਸਮੱਝਤਾ ਕਰਨ ਦੀ
ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੀ
ਸੰਬੰਧਨਾ ਘੱਟ ਹੈ।

ਮੋਗਾ ਵਿਖੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਧੋਖਾ, ਲਾੜਾ ਬਰਾਤ
ਲੈ ਕੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਨਾ ਲਾੜੀ ਮਿਲੀ, ਨਾ ਸੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ !

ਮੋਗਾ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪਿੰਡ
 ਸੁਲਾਨਾਵਿੰਡੀ ਤੋਂ ਲਾੜਾ ਬਾਜੇ-ਗਾਜੇ
 ਨਾਲ ਬਰਾਤ ਲੈ ਕੇ ਮੋਗਾ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਪਰ
 ਨਾ ਤਾਂ ਲਾੜੀ ਮਿਲੀ, ਨਾ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ,
 ਨਾ ਲੜਕੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ
 ਸਹੀ ਪਤਾ। ਸਾਰਾ ਚਿਨ ਬਰਾਤ ਸ਼ਹਿਰ
 ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦੀ
 ਰਹੀ, ਪਰ ਕਈ ਵੀ ਹੱਥ ਨਾ ਲੱਗਿਆ।

ਆਈ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਸਭ ਬਦਲ ਗਿਆ।
 ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਕੋਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਗਲੀ ਦਾ ਪਤਾ
 ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਪਰਿਵਾਰ ਨਹੀਂ
 ਸੀ। ਲਾੜੇ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ
 ਦੱਸਿਆ, “ਸਾਨੂੰ ਠੱਗਿਆ ਗਿਆ। ਲੜਕੀ
 ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜੋ ਪਤਾ ਦਿੱਤਾ, ਉਹ ਵੀ ਝੂਠਾ
 ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ।”

ਮੋਗਾ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵਾਪਰ
ਜੱਕੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ

ਇਹ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਕਿਝ
ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪਿੰਡ
ਮੜਿਆਲਾ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀਪਕ ਨਾਲ ਵੀ
ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਡੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸੋਸ਼ਲ
ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਰਿਸਤਾ ਬਣਿਆ, ਵਿਆਹ
ਦੀ ਤਾਰੀਕ ਮੁਕੱਰਰ ਹੋਈ, ਪਰ ਬਗਤ ਮੋਗਾ
ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਲੜਕੀ ਨੇ ਫੋਨ ਬੰਦ ਕਰ
ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ
ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ
ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਘਟਨਾ
ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਫੌਜ ਜਾਂ
ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜੋੜਨ ਤੋਂ
ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ,
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਠੱਗੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ
ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਧੂਸੀ ਵਿਚ ਬਦਲ ਸਕਦੀਆਂ
ਹਨ।

ਲੜ੍ਹੇ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ,
ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜੋੜਿਆ ਸੀ, ਨੇ
ਰੋਂਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੜਕੀ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪੇ
ਦੀ ਲੜਕੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਯੂਕੇ
ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਫੋਨ 'ਤੇ ਵਿਆਹ
ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ
ਤਿਆਰੀ ਵੀ ਫੋਨ 'ਤੇ ਹੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ।
ਪਰ ਜਦੋਂ ਬਗਾਤ ਮੋਗਾ ਪਹੁੰਚੀ, ਤਾਂ ਨਾ
ਲੜਕੀ ਮਿਲੀ, ਨਾ ਉਸ ਦਾ ਘਰ, ਨਾ ਮਾਪੇ,
ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫੋਨ ਚੱਲਿਆ। ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਨੇ
ਕਿਹਾ, “15-20 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਮੋਗਾ

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ 11 ਸਾਲਾ ਸਫਰ: ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ ਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ

ਨਿਊਜ਼
ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

○ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜੁਮਲਿਆਂ ਦੀ 'ਸਰਕਾਰ' ਕਿਹਾ ○ ਮਾਈਕਰੋ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨਾਲ 2026 ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ○ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ ਕਿਉਂ ?

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 11 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਜਿੱਥੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਇਸਨੂੰ 'ਸੁਨਹਿਰੀ ਸਫਰ' ਦੱਸਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਜੁਮਲਿਆਂ ਦਾ ਜੰਗਲ' ਕਹਿ ਕੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਰਾਸਤਾ ਵੀ ਢੂੰਘੀ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਫਿਰਕੂ ਵਿਵਾਦ, ਤੇ ਸੂਬੇ ਤੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇ.ਪੀ. ਨੱਢਾ ਮੁਤਾਬਕ, ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਧਾਰਾ 370 ਦਾ ਖਾਤਮਾ, ਤਿੰਨ ਤਲਾਕ 'ਤੇ ਰੋਕ, ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ (ਸੀ.ਏ.ਏ.), ਮਹਿਲਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ, ਤੇ ਨੋਟਬੰਦੀ ਵਰਗੇ

ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨੱਢਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਚੌਥੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੀ.ਐਮ. ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ 4 ਕਰੋੜ ਪੱਕੇ ਮਕਾਨ, ਉਜਵਲਾ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ 10 ਕਰੋੜ ਗੈਸ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ, ਤੇ

ਆਯੁਸ਼ਮਾਨ ਭਾਰਤ ਨਾਲ 50 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। ਜਨਧਾਰ ਯੋਜਨਾ ਨੇ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਅਧੁਨੀ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਤੇ 'ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ' ਨੇ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸਥਤ ਨੇਤਾਵਾਲੀ ਤੇ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ

ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ?

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਰਾਸਤਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹਨ- ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਫਿਰਕੂ ਵਿਵਾਦ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ, ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਅਲਉਚਿਤ ਵੰਡ। 2020-

21 ਦੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਸ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਾਪਸ ਤਾਂ ਲਿਆ, ਪਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤ ਸਕੀ। ਪੰਜਾਬ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦਾ 'ਅੰਨ ਭੰਡਾਰ' ਹੈ, ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੰਡ ਕਾਰਨ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਾਣੀ ਵੰਡ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ 'ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ' ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ, ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ 'ਬਾਲ ਦਿਵਸ' ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ, ਤੇ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਾਰਣ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਨਿਰਾਸਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ, ਖੇਤੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨੀਕੀ ਹੱਦ (ਜਿਵੇਂ ਬੰਗਲੁਰੂ ਜਾਂ ਨੋਇਡਾ) ਸਥਾਪਤ ਕਰਕੇ, ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਸਿਰਜਣ ਨਾਲ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਵੰਡ, ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਮਿਨੀਮਲ ਸਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਈਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ

'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜੀਵਿਕਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ, ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਵਰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਥਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁਧ 'ਅੱਤਵਾਦ' ਵਰਗੇ ਲੇਬਲਿੰਗ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਨਮਾਈਦਗੀ, ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਿਆਸੀ ਅਸੰਤੋਸ਼ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ, ਅਕਾਲ ਤਥਤ, ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੰਵਾਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। 1984 ਦੇ ਕਤਲੇਅਾਮ ਦੇ ਪੀੜ੍ਹੀਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਸਮੰਬੱਧ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸਾਤਿਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਸੰਵਾਦ ਰਹੀਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਰਾਸਤਾ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦੀਆਂ ਪੁਲਾੜ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, 125 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੰਦੇ ਭਾਰਤ ਟੇਨਾਂ, ਮੈਟਰੋ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ, ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋਣਾ, 12 ਕਰੋੜ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਖਾਨੇ, ਤੇ 15 ਕਰੋੜ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਲਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪਾਣੀ-ਇਹ ਸਭ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਦਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਚੇ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਪਰ ਦੋਸ਼

ਕਾਂਗਰਸ ਸਾਮੇਤ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 'ਜੁਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ' ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਮਹਿੰਗਾਈ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀਆਂ, ਤੇ ਪੀ.ਐਮ. ਕਿਸਾਨ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ 2.25 ਕਰੋੜ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚ ਗਟਾਇਆ ਗਿਆ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਫਿਰਕੂ ਵੰਡ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਗਾਏ ਹਨ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੀ ਉਸਾਗੀ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੰਨਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਧੀ ਹੈ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਣੀਪੁਰ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ, ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ, ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ 600 ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਮਾਈਕਰੋ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ

2024 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ 63 ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਇਆ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮਾਈਕਰੋ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਹਰਿਆਣਾ, ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣੀਆਂ, ਜੰਮੁ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਵਧੀਆਂ, ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਝਾਰਖੰਡ ਵਿੱਚ ਹਾਰ ਹੋਈ ਸੀ। 2026 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ, ਅਸਾਮ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਕੇਰਲ, ਤੇ ਪ੍ਰਦੱਤੀ ਚੇਤੀ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਤੇ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦੌਰਿਆਂ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿੱਚ ਅੰਨਾ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ, ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਮਮਤਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣੀ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ।

ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਦੁਖਾਂਤ ਨੂੰ ਜੀਵੰਤ ਕਰਦੀ ਫਿਲਮ “ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਹਾਜ਼”

★ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੁਰਬੀਰਤਾ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ
★ “ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਹਾਜ਼” ਨਾਮਕਰਣ: ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦਾ ਨਸਲਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਨੇਹਾ

ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਦੀ ਦੁਖਦਾਈ ਗਾਥਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ “ਬਜ ਬਜ ਘਾਟ ਦੁਖਾਂਤ” ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਫਿਲਮ “ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਹਾਜ਼” ਦੇ ਤ੍ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਦੀ ਘਟਨਾ 1914 ਦੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜੰਜ਼ੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਕੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼, ਜੋ ਖੁਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਮਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ, ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸਲ ਅਤੇ ਰੰਗ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ।

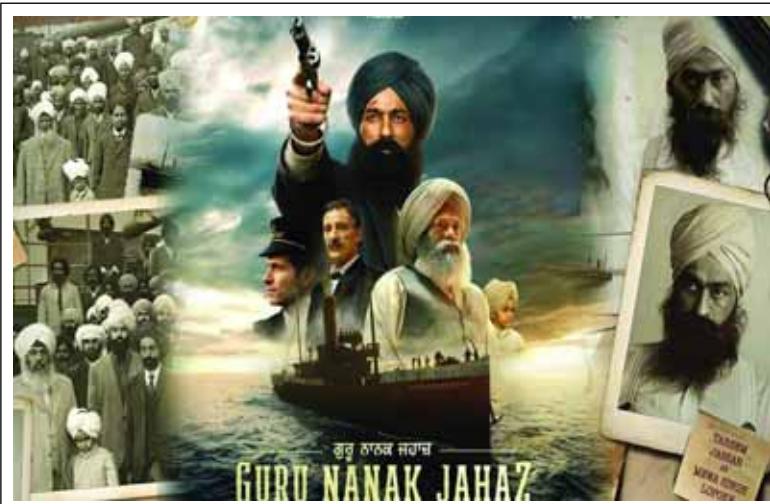
14 ਮਈ, 1914 ਨੂੰ, ਜਪਾਨ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਜਹਾਜ਼, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲਿਆ ਸੀ, 376 ਭਾਰਤੀ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਇਹ ਯਾਤਰੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤ ਸਿੱਖ ਸਨ, ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਜੀਵਨ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਪਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀਆਂ ਨਸਲਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਬੰਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਕੁਝ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭਾਰਤ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਜਹਾਜ਼ ਕਲਕਤੇ ਦੇ ਬਜ ਬਜ ਘਾਟ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਮਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ੁਲਮੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਚੇਤਨਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ। “ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਹਾਜ਼” ਫਿਲਮ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਜੀਵ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦੀਆਂ ਕਰਬਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਕੌਣ ਸਨ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਦੀ ਗਾਥਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਪਾਤਰ ਸਨ। ਉਹ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੌਹਰੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀਆਂ ਨਸਲਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਕੀਤੀ।

ਬੁੰਦ ਕੀਤੀ। ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ 376 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਲਿਆਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ ਆਰਥਿਕ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਮਰਾਜ ਦੀਆਂ ਮਨਮਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਨਾਮ “ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਹਾਜ਼” ਰੱਖਿਆ।

ਫਿਲਮ “ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਹਾਜ਼” ਫਿਲਮ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਰਨਵ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਤ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਪਟਕਥਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਨੇਮਾਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਕੁਝ ਨਾਟਕੀ ਤੱਤ ਵੀ ਜੋੜੇ ਗਏ ਹਨ।

ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਬੰਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਰੋਕਬਾਮ, ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਜ ਬਜ ਘਾਟ 'ਤੇ ਹੋਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸ਼ਰਨ ਆਰਟ ਨੇ ਨਿਭਾਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਜੀਵ ਅਤੇ ਭਾਵੁਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸ਼ਰਨ ਆਰਟ ਅਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਜੱਹਲ ਨੇ ਸੰਭਾਲੀ। ਤਰਸੇਮ ਜੱਸੜ, ਜੋ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਹਨ, ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ।

ਤਰਸੇਮ ਜੱਸੜ ਨੇ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਲੋਪੋਕੇ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ

ਹੈਡ ਮੈਲਕਮ ਗੀਡ ਵਲੋਂ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਆਨ ਦੇਵੇ ਕਿ ਇਹ ਹਥਿਆਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਪਰ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 50 ਡਾਲਰ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾ ਕੇ 7 ਅਗਸਤ 1914 ਨੂੰ ਰਿਹਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸਦਾ ਅਸਰ ਦਿਖਣ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਹਿਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹੀ ਸੀ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਹਿਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਿੱਖ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਉਲੰਕਣ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਪਰਵਾਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਿਲੀਐਮ ਹੌਪਕਿਨਸਨ ਇਸ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

5 ਸਤੰਬਰ, 1914 ਨੂੰ ਹੌਪਕਿਨਸਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਕਰੀਬੀ ਬੇਲਾ ਤੋਂ ਦੋ ਸਿੱਖਾਂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਧਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸਾਮੇਤ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਸਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਹੌਪਕਿਨਸਨ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੱਜਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਨਹੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਹੋਵਾਂਦੇ। ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੱਜਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਨਹੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਹੋਵਾਂਦੇ। ਸਾਥੀ ਮੈਲਕਮ ਪਰਵਾਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਮਾੜੇ ਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਸਾਪੱਸ਼ਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਗਲ ਕਬੂਲੀ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 30 ਅਕਤੂਬਰ 1914 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫਾਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ।

11 ਜਨਵਰੀ 1915 ਨੂੰ ਨਿਊ ਐਸਟਮਿਨਸਟਰ ਵਿੱਚ ਸਵੇਰੇ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਲੋਪੋਕੇ ਨੂੰ ਫਾਸੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮੁਤਾਬਕ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ ਸੌ ਸਿੱਖ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਹਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮਾਰਚ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਫਰੋਜ਼ ਮਿਲਜ਼ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਲੋਪੋਕੇ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਸਿੱਖ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਫਾਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਬਹੁਮੁਖੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਮਾਰਕ ਬਿਨੀਂਗਟਨ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਲਟ ਅਤੇ ਹਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਾਲ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬ

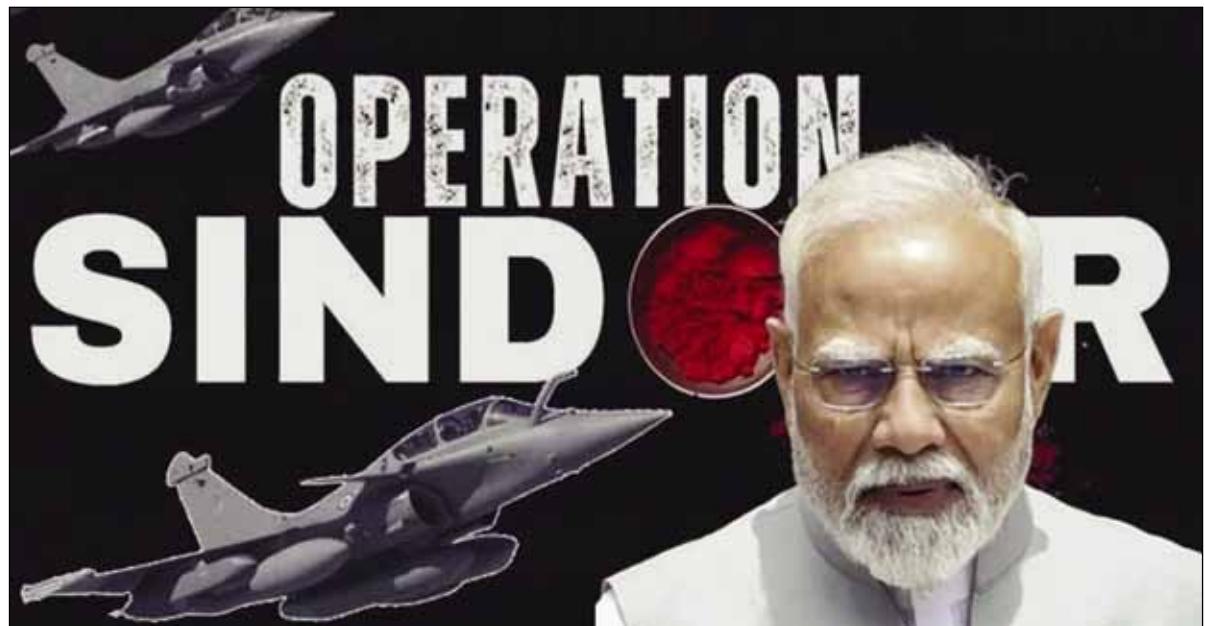
‘ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ’ ਦਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਿਆਸੀਕਰਨ

ਨਿਤਿਆ ਚਕਰਵਰਤੀ

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਡਿੱਲ੍ਹੀ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਿਲਾਫ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਠੀਕ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਮੌਦੀ 2026 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਸੂਬੇ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਸਸਤੇ 'ਚ ਸਿਆਸੀ ਲਾਭ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ 10 ਮਈ ਨੂੰ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਏ ਜੰਗਬੰਦੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਬਿਲਾਫ਼ ਪਹਿਲਾ ਅਜਿਹਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਮਲਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ ਆਪਣੇ ਚੋਣਾਵੀ ਲੱਛੇਦਾਰ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦੇ ਜ਼ਗੀਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਿਲਾਫ਼ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜਾਂ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਲਾਭ 'ਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ 10 ਮਈ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 20 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਨਰਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਭੇਜੇ ਗਏ ਬਹੁ ਪਾਰਟੀ ਸੰਸਦੀ ਵਫ਼ਦਾ 'ਚ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹੇਠ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਟੀਕਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਉਸ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਬਦਲੇ ਭਾਰਤ ਦੇ 142 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਜਨਤਕ ਬੈਠਕਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਤੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਹੋਰ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਾਂਗ, ਜਿਵੇਂ-ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬੰਗਾਲ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੋ, ਵੀਰਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਅਲੀਪੁਰਦੁਆਰ 'ਚ ਹੋਈ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਕਾਂਤ ਮਜ਼ੂਮਦਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ

'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ ਵਾਂਗ ਹੀ ਟੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਖਾੜ ਕੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਖਾੜੀ 'ਚ ਸੁੱਟਣ ਲਈ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬੰਗਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਟੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਖਾੜ ਕੇ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ ਨੂੰ ਬੰਗਾਲ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਿਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਦੇ ਕਥਿਤ ਪ੍ਰਤੀਕ ਨਰਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਚ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ।

ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਮਝ ਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਖੇਡ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ ਰੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਸੈਨਿਕ ਰਣਨੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਜਨਤਕ ਰੈਲੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਯੂਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬੰਗਾਲ, ਕੇਰਲਾ, ਅਸਾਮ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਤੇ ਪੁੱਜੂਚੇਰੀ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਲਾਭ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਹਾਲ ਹੀ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਬਿਹਾਰ ਤੇ ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਡਸ਼ੋਅ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਜਨਤਕ ਰੈਲੀ ਦੇ 2 ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਠੀਕ ਹੀ ਕਿਹਾ, 'ਮੌਦੀ ਜੀ ਨੇ ਅੱਜ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਸਦਮੇ 'ਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਵੀ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਸਭ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਢੁਨੀਆ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਸ਼ ਹਿੱਤ, ਰਾਸ਼ਟਰ ਹਿੱਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਲਦੇਗਾਨਾ ਨਿਰਣੇ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਾਂਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਡੀ ਮਾਡੂਮੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਇਹ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਕਿਹਣ ਕਿ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਧੂਰ ਵਾਂਗ ਹੀ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬੰਗਾਲ ਵੀ ਕਰਾਂਗੇ? ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਹਿੰਮਤ ਹੈ ਤਾਂ ਭਲਕੇ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਆ ਜਾਣ ਅਸੀਂ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਹੈ।'

ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਆਗੂ ਢੁਆਰਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰਾਨ 'ਚ 'ਇੰਡੀਆ ਬਲਾਕ' ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਨਿਮਰਤਾ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਬਿਲਾਫ਼ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬੁੱਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਅਮ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਸੰਸਦ

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ 'ਤੇ ਸਖਤੀ : ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਫਾਇਦਾ, ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ?

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਪੋਰਟ

- ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਸਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਨਵਾਂ ਬਿੱਲ
- ਹੁਣ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਣਗੇ

ਕੈਨੇਡਾ, ਜਿਹੜਾ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਰਿਹਾ, ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਸਖਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਵਸਦੇ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੇ ਚਰਚਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਗਰਮਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਟ੍ਰਾਂਗਰ ਬਾਰਡਰਜ਼ ਐਕਟ (ਬਿੱਲ ਸੀ-2) ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਅਤੇ ਵੀਜ਼ਾ ਨੀਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸਖਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸਬੰਧੀ ਬਿੱਲ ਸੀ-3 ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਸਣੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਤਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਟ੍ਰਾਂਗਰ ਬਾਰਡਰਜ਼ ਐਕਟ : ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਸਖਤੀ

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੇ ਬੀਤੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵੱਡਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਪਬਲਿਕ ਸੇਵਟੀ ਮੰਤਰੀ ਗੈਰੀ ਅਨੰਦਾ ਸੰਗਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਿੱਲ ਸੀ-2, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਟ੍ਰਾਂਗਰ ਬਾਰਡਰਜ਼ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਨਕੇਲ ਕੱਸਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਬਿੱਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਹੈ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ, ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਫੈਂਟਾਨਾਇਲ) ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣਾ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਅਤੇ ਵੀਜ਼ਾ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵੱਡੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਪ੍ਰਤਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਬਿੱਲ ਮੁਤਾਬਕ, ਹੁਣ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਣਗੇ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ਾ, ਸਟੇਂਡੀ ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਨ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਸਖਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਮਰੀਕਾ ਰਾਹੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 14 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਅਮਰੀਕਾ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਬਿੱਲ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਪਹਿਲੂ ਹੈ, ਕੈਨੇਡਾ ਬਾਰਡਰ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਵੇਅਰਹਾਊਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ, ਡਾਕ ਵਿਡਾਰ ਦੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਖੋਲ੍ਹਣ, ਅਤੇ 10,000 ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਨਕਦ ਸ਼ੈਣ-ਦੇਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਚਿੱਟਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ 'ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਹੋਵੇਗਾ

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸਗੋਂ, ਬਰੈਂਪਟਨ,

ਅਤੇ ਟੋਰਨਟੋ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀਜ਼ੇ ਜਾਂ ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਸੀ ਕਿ ਕਈ ਲੋਕ ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਰਾਹ ਲਗਭਗ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦਾ

ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਯੂ.ਏ.ਈ.

ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਕੱਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ

੦ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਵਫ਼ਦ ਯੂ.ਏ.ਈ. ਭੇਜਣ ਦੀ ਮੰਗ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਬਾਠਿੰਡਾ ਦੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ

ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਢਾ. ਐਸ. ਜੈਸ਼ਕਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਯੂ.ਏ.ਈ. ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਕੱਕਾਰਾਂ, ਖਾਸਕਰ ਕਿਰਪਾਨ, ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲੇ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂ.ਏ.ਈ. ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸਫ਼ਾਰਤਖਾਨੇ ਦੀ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰੀ, ਜੋ ਤਿੱਖੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਨੇ ਸਿੱਖ ਮੁਸਾਫਿਰਾਂ ਅਤੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਵਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੱਕਾਰ ਹਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਰਸਿਮਰਤ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੌਮੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਵਫ਼ਦ ਯੂ.ਏ.ਈ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇ।

ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਈ ਏਜੰਸ ਨਕਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਗਲਤ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਭੇਜਦੇ ਸਨ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਏਜੰਸਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਿਤਸਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਉਹ ਲੋਕ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਏਜੰਸਾਂ ਦੇ ਇੱਥੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਾਂ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ 'ਤੇ ਆਏ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਆਪਣੇ ਸਟੋਰਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ਲਗਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਢੇਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘਟ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਿਥੇ ਸਟ੍ਰਾਂਗਰ ਬਾਰਡਰਜ਼ ਐਕਟ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸਬੰਧੀ ਬਿੱਲ ਸੀ-3 ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ 'ਚ ਉਮੀਦ ਦੀ ਕਿਰਨ ਜਗਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਲੀਨਾ ਮੇਟਲੇਜ ਡਾਇਬਿਅਤ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਕਸਦ 2009 ਦੇ ਉਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਜੰਮੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ, ਜੋ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਜੰਮੇ-ਪੱਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵਿਦੇਸ਼ (ਜਿਵੇਂ ਭਾਰਤ) ਵਿਚ ਗਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਸਕਣਗੇ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਵਰਦਾਨ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰ, ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵੀ ਸਿੱਧੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਣਗੇ।

ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਰਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਗਜ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਮਿਲ ਸਕੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰ ਪਹਿਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਕਾਰਨ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਬਿੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਜਾਂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 3 ਸਾਲ (1,095 ਦਿਨ) ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਗਰਿਫਥ ਵਿਚ 'ਖਾਲਸਾ ਚੈਕ' ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਈ

ਸਿਡਨੀ-ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਨਿਊ ਸਾਊਥ ਵੇਲਸ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕੇ ਗਰਿਫਥ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਲਈ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਦੀ ਬੋਰਨ ਰੋਡ ਅਤੇ ਕਿਡਮੈਨ ਵੇਅ ਦੇ ਰਾਊਂਡਅਬਾਊਂਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਖਾਲਸਾ ਚੈਕ' ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਗਰਿਫਥ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਰਬਸ਼ੰਸਤੀ ਨਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਸਗੋਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। 'ਖਾਲਸਾ ਚੈਕ' ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਹੈ। ਇਹ ਚੈਕ ਗਰਿਫਥ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸੱਥ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬੋਰਨ ਰੋਡ ਅਤੇ ਕਿਡਮੈਨ ਵੇਅ ਦਾ ਮਿਲਣ ਸਥਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਰੋਣਕ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਚੈਕ ਦਾ ਨਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਚੈਕ ਦਾ ਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਣਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਗਰਿਫਥ, ਜੋ ਨਿਊ ਸਾਊਥ ਵੇਲਸ ਦਾ ਇੱਕ ਪੇਂਡੂ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ, ਪਿਛਲੇ ਕਈ

ਲੁਧਿਆਣਾ-ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਠੰਢਲ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਵਾਪਸੀ

ਲੁਧਿਆਣਾ-ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਠੰਢਲ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਮੁੜ ਸਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸਵਾਰਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਠੰਢਲ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨਾਲ ਦੋਆਬਾ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੱਛਮੀ ਚ ਪਾਰਟੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਘੁਲੂਘਾਰੇ ਕਾਰਣ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਵੱਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਰਵਾਇਆ ਬੰਦ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਗਰਜ ਬਿਆਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਵੱਲੋਂ 6 ਜੂਨ ਘੁਲੂਘਾਰੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਮੁੱਖ ਬਾਸ਼ਾਰ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬੰਦ ਸਨ। 6 ਜੂਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਛੁੱਟੀ ਸੀ।

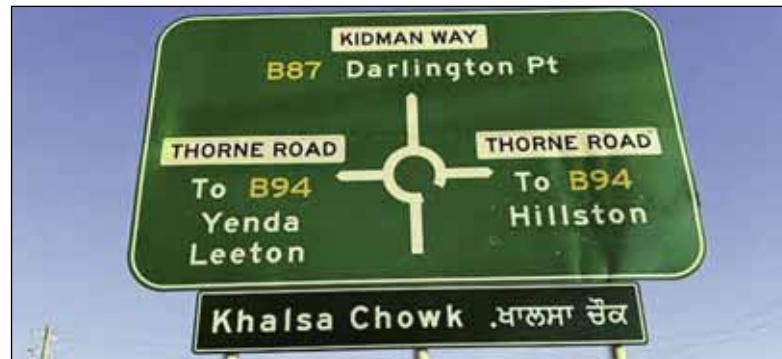
ਬਟਾਲਾ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਕਤਲ

ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦੱਬੀ ਲਾਸ਼

ਬਟਾਲਾ-ਬਟਾਲਾ ਦੇ ਭੁੱਲਰ ਰੋਡ ਸਥਿਤ ਗੋਬਿੰਦ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਦਿਲ ਦਰਹਿਲਾਊਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। 17 ਸਾਲਾ ਸਾਹਿਲ ਮਸੀਹ, ਪੁੱਤਰ ਲਿਆਕਤ ਮਸੀਹ, ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦੱਬ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਾਹਿਲ ਪਿਛਲੇ 5 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਲਾਪਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਦੇ ਘਰ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਘਰ ਬੰਦ ਮਿਲਿਆ, ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਆਉਂਦੀ ਬਦਬੂ ਨੇ ਅਸਲੀਅਤ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ। ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਸਾਹਿਲ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੱਬ ਦਿੱਤੀ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਏਸੈਸਪੀ ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਐਸਔਏਚਓ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੈਂਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਐਸਡੀਐਮ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ

ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ, ਜੋ ਸਿੱਖ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਸਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ 'ਖਾਲਸਾ ਚੈਕ' ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੇ ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਖਾਸ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸਥਾਨਕ ਨਿਵਾਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਰਾਸਤ ‘ਤੇ ਮਾਣ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਚੈਕ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀ ਪਹਿਚਾਣ ਨਾਲ ਜੋੜੇਗਾ।” ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਥਾਨਕ ਵਧਾਰੀ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਆਗੂ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਚੈਕ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਾਡੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਸਮਰਪਣ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਪਹਿਚਾਣ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।”

ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੇਅਰ ਜੌਨ ਡਾਲਕਰੰਪ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕਿਹਾ, “ਗਰਿਫਥ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦਾਰੇ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਾਜਾਮ ਅਤੇ ਖੇਡ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ‘ਖਾਲਸਾ ਚੈਕ’ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਨਕਸੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਸੱਥ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਚੈਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਉਦੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਮਾਜਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ 7-8 ਜੂਨ ਨੂੰ ਗਰਿਫਥ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਖੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਚੂਰ ਦਾ ਖਾਲਿਸਤਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵਿਰੋਧ, ਤਿਰੰਗੇ ਦੀ ਕੀਤੀ ਬੇਅਦਬੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ-ਇਥੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਚੂਰ ਦਾ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ‘ਸਿੱਖ ਵਾਰ ਜਸਟਿਸ’ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੇ ਬਾਹਰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਮੌਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾਅਰੇ ਲਾਏ। ਇੱਕ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਤਿਰੰਗੇ ਨੂੰ ਪਾੜ ਕੇ ਬੇਅਦਬੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਗਈ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਝੰਡੇ ਝੁਲਾਏ। ਬਚੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਢੰਗਾਂਗੇ।” ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੇ ਹਾਰਵਰਡ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਈ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ-ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਘੀ ਜੱਜ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਅਸਥਾਈ ਰੋਕ ਲਾਈ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ 'ਚ ਹਾਰਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕੋਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਹਾਰਵਰਡ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੱਸਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਰਵਰਡ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਟਰੰਪ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਕਕਾ ਲੱਗਿਆ।

ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿੱਚ ਆਟਾ ਮਿਲ 'ਤੇ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਹਮਲਾ

○ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਕ ਲੁਟੇਰੇ ਦੀ ਮੌਤ

ਜਲੰਧਰ-ਨਕੋਦਰ ਰੋਡ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਨੱਥੂ ਚਾਹਲ ਦੀ ਆਟਾ ਮਿਲ ਵਿੱਚ ਚੋਗੀ ਦੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋਏ 2-3 ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਡ 'ਤੇ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਜਵਾਬੀ ਫਾਇਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੁਟੇਰੇ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਦੋ ਸਾਥੀ ਫਾਰਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁੜਾ ਦੇ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਰਵਾਨਾ ਕਰਨਾ

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਵੇਖੋ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਸ਼)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਉਸ
ਨੋ-ਜੁਆਨ ਤੁਂਡਰਿਕ ਸਾਧੂ ਮਾਧੋਦਾਸ ਦੇ ਡੇਰੇ
ਤੇ ਗਈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਢੂ-ਪੰਥੀ ਮੰਨਤ
ਜੋਤ ਰਾਮ ਪਾਸੋਂ ਸ਼ੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਾਧੋਦਾਸ
ਬਾਰੇ ਇਹ ਮਸ਼ੁਰ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜੰਤਰਾਂ-ਮੰਤਰਾਂ
ਨਾਲ ਅਭਿਆਰਾਤ ਸਾਧੂਆਂ ਅਤੇ ਅਤਿਬੀਅਂ
ਦੀ ਹੇਠੀ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਡੇਰੇ
ਵਿੱਚ ਇਕ ਪਲੰਘ ਸੀ ਜਿਦੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਾਧੂ ਜਾਂ
ਅਜਨਥੀ ਉਸ ਪਲੰਘ ਉਤੇ ਆਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ

ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣ ਲਈ ਸੰਤਰਾਂ-ਮੰਡਰਾਂ ਨਾਲ ਪਲੱਘ ਉਲਟਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁੱਜੇ ਸੁਟ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੰਘਾਂ ਸਮੇਤ ਮਾਧੇ ਦਾਸ ਦੇ ਫੌਰੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਲੱਘ ਉਡੇ ਸਜ ਰਾਏ। ਮਾਧੇ ਦਾਸ ਆਪ ਫੌਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਾਧੇ ਦਾਸ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਚਿਹੰਗਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ਸ਼ਤਰਧਾਰੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਹਾਨੀ ਜਾਹੋ ਜਲਾਲ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇ-ਬੋਲ ਹੋ ਕੇ ਮਾਧੇ ਦਾਸ ਦੇ ਪਲੱਘ 'ਤੇ ਆਕੇ ਬੈਠ ਜਾਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਚੰਭੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਮਾਧੇ ਦਾਸ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਮਾਧੇ ਦਾਸ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਲਿਆਂਦਾ। ਮਾਧੇ ਦਾਸ ਨੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਲੱਘ 'ਤੇ ਸਜਿਆ ਹੋਇਆ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸੰਤਰਾਂ-ਮੰਡਰਾਂ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਮੇਤ ਪਲੱਘ ਉਲਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਪਲੱਘ ਉਲਟਾ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਜਦੋਂ ਸਭ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਬੇ-ਅਰਥ ਰਾਈਆਂ ਤਾਂ ਹੋਕਾਰੀ ਮਾਧੇ ਦਾਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੀਵੀਆਂ ਹੋ ਰਾਈਆਂ ਤੇ ਉਹ ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨੀਂ ਢਹਿ ਪਿਆ। ਹੋਕਾਰ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਉਸ ਦਾ ਸਿਰ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਝੁੱਕ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਹੁੱਗੀ ਵਿੱਚ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲੋ ਪੁੱਛੇ, ਮਾਧੇ ਦਾਸ ਦੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਜੋ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੋਈ, ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਗਰ ਅਹਿਮਦ ਸਾਹ ਬਟਾਲੀਏ ਦੀ ਛਾਰਸੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਇਬਤਿਦਾਏ ਸਿੰਘਾਂ ਵਾਂ ਮਜ਼ਹਬਿਕ ਏਸਾ ਵਿੱਚ ਨੇਕ ਕਿਸੇ ਅਕਾਗਚ ਜਿੰਨਾ ਜੋਖਿਆ ਹੈ-

ਮਾਣੇ ਦਸ਼ : (ਮਹਾਰਾਜਾ) ਆਪ ਕੋਣ ਹੋ ?
 ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ : ਉਹ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।
 ਮਾਣੇ ਦਸ਼ : ਮੈਂ ਕੀ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ?
 ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ : ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ
 ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚ।

ਮਾਧੇ ਦਾਸ਼ : (ਸੋਚ ਕੇ) ਆਪ ਰਾਰੂ ਗੋਬਿੰਦ
ਸਿੰਘ ਹੋ। ਰਾਰੂ ਸਾਹਿਬ - ਹਾਂ

ਮਾਣੋ ਦਾਸ: ਅਪ ਇਥੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਧਾਰੇ ਹੋ?
 ਗਰੂ ਸਾਹਿਬ, ਮਾਣੋਦਾਸ, ਮੈਂ ਦੇਸ ਲਈ
 ਆਇਆ ਹਾਂ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਿੱਖ ਸਜਾਵਾਂ।
 ਮਾਣੋ ਦਾਸ: ਮੈਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਂ ਹਜ਼ੂਰ! ਮੈਂ ਆਪ
 ਦਾ (ਤਾਲਮ) ਬੰਦਾ ਹਾਂ।

ਗੁਰੂ ਰੋਬਿਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਵਚਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਮੈਂ ਏਸ ਲਈ ਆਇਆ ਹਾਂ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਅਪਣਾ ਸਿੰਘ ਸਜਾਵਾਂ ਕੋਈ ਐਸੀ ਅਕਿਸਮਤ

ਦੇਵੀ ਸਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ ਕਿ ਰਿਹੀਆਂ, ਸਿੰਧੀਆਂ, ਅਦਿਸ਼ਟ ਚਾਲਾਂ ਤੇ ਗੁਮਨਾਮ ਸਕਤੀਆਂ ਤੇ ਮਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਕਾਰੀ ਮਾਂਧੇ ਦਾਸ ਬੜੀ ਅਧੀਨਤੀ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੀਲਾ ਹੁਨਰ ਦੇ ਖੱਡੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਲੈ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸਜਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਨੌ-ਜੁਆਨ ਸਾਗੂ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਆਤਮੇ ਇਕ ਚਮਕਦੀ ਚਿੜ੍ਹਾ ਵੇਖੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਿਰਾਨ ਨਾਲ ਸੋਤ ਬਣਾ ਕੇ ਜਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਂਧੇ ਦਾਸ ਦੀ ਬਦਲੀ ਹੋਈ ਮਾਨਸਿਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵੇਂ ਸੱਚੇ ਵਿੱਚ ਢਾਲ ਦੇਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਸਿੰਘਾਂ ਵਾਲਾ ਬਣਾ ਯਾਰਨ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਹ-ਰੀਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਖੱਡੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਛਕਾ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸਜਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਮਾਂਧੇ ਦਾਸ ਨੂੰ ਖੱਡੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਛਕਾਈ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਦਲ ਪੇਜਾ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਸਨ। ਖੱਡੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਛਕਾ ਕੇ ਰਹਿਤਾਂ, ਕਰਹਿਤਾਂ ਦੱਸੀਆਂ, ਨਾਂਅ ਬਦਲ ਕੇ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਮਰਾਰੋ (ਬਾਬਾ) ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੰਘ ਹੋਇਆ (ਨੋਟ ਕਰੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਨੇ ਨਵਾਂ ਨਾਉਂ ਨਾਉਂ ਗੁਰਬਾਬਸ ਸਿੰਘ ਲਿਖਿਆ ਹੈ) ਖੱਡੇ ਬਾਟੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਛਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੋਰ ਦਾ ਧਰਮ ਨਾਸ, ਕੁਲ ਨਾਸ, ਕਰਮਨਾਸ, ਭਰਮ ਨਾਸ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਨਾਸ ਪੁੱਤਰ ਬਣ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰੋ: ਗੰਚਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਸੂਬ ਨੇ ਉਕਤ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸਹਿਜੇ ਰਜਿਓ ਖਾਲਸਾ ਵਿੱਚ ਪੰਥ ਦਾ ਵਾਲੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਪੰਨਾ 437 ਉਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ: ਅਗਸਤ 1708 ਦੇ ਮੱਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ (ਗੁਰੂ ਰੋਬਿੰਡ ਸਿੰਘ) ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਭੇਜਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਡ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਸਵੇਰੇ ਵੇਲੇ ਗੋਦਾਵਰੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉਤੇ ਇਕ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸੇ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਦੌਵੀਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਪਹਿਲੇ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਸੀ—ਇਕ ਸੋਹਣੇ ਸਜੀਲੇ ਦੀਦਾਨੀ ਸਿੰਘ ਵਾਂਗ। ਤਦੋਂ ਪੰਥ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦੀ ਗੁੰਜ ਯਹਾਂ ਯਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰਤਿ ਉਤੇ ਪਈ, ਸੱਚੇ ਸਾਹਿਬ ਫਰਮਾਉਣ ਲਗੇ, ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਅੱਜ ਮੈਂ ਬੰਦੇ (ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ) ਨੂੰ ਪੰਥ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਬਾਪਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ

ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਉਠਿਆ ਅਤੇ
ਉਸ ਨੇ ਸੱਚੇ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਅਰਜ ਕੀਤਾ ਰੱਖਿਆ।
ਮੇਰੇ ਬਾਜ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮੈਂ ਇਕ ਕਮਜ਼ੋਰ
ਆਦਮੀ ਹਾਂ ਐਨਾ ਭਾਰ ਕਿਵੇਂ ਉਠਾਵਾਂਗਾ? ਜਿਸ
ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਭਾਰੀ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾਡਨ
ਦਾ ਤਾਣ ਨਹੀਂ। ਹਜ਼ੁਦ ਉਠੇ ਬੰਦੇ (ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ
ਦੀ ਪਿੱਠ ਉਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ
ਬਰਕਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ)। ਬੰਦੇ ਦੀ ਆਤਮ
ਸ਼ੁਕਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮਿਠੀ ਤਾਨ ਨਾਲ ਬਰਬਾਈ
ਉਸ ਦੇ ਨੌਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਦਕ ਦਾ ਇਕ ਐਸਾ ਪ੍ਰਹੁਦ
ਛਟਾਲਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਦੀ ਸਬਰ ਭਰੀ ਲੋਅ ਦੇ
ਉਦਾਲੇ ਅਸਿਖਾਂ ਢੁਪਿਹਰਾਂ ਦਾ ਜਮਾਲ ਕਿਸੇ
ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਬੜਾ ਸੀ। ਤਦੋਂ ਬਾਜ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਨੇ
ਛਰਮਾਇਆ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਂ, ਜੇ
ਬੰਦਾ ਮੇਰੇ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੰਦੇ ਦੇ ਨਾਲ
ਹਾਂ ਜੋ ਬੰਦਾ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ-ਰੂਪ ਮੰਨੇਗਾ।

ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਪੰਜ ਤੀਰ ਬਖਸ਼ੇ
ਅਤੇ ਕਿਹਾ, ਭਾਲਸਾ ਜੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ, ਮੌਰੀਆ
ਬਰਕਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੀਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਨ, ਜਿਨ
ਚਿਰ ਬੰਦਾ ਭਾਲਸਾ ਆਦਰਸ਼ ਪਾਲੇਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ
ਚਿਰ ਜਿਤ ਦੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ ਉਤੇ
ਉਸ ਦੇ ਭਥੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੀਰ ਚਮਕਦੇ ਰਹਿੰਗਾਂ
ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵੇਪਣਾ, ਵੱਡੀ
ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਲ ਕ੍ਰੈਮਲ ਅਡੋਲਟ
ਰੱਖਣਾ। ਜਦ ਜਿਤਾਂ ਹੋਣ ਅਭਿਮਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ
ਆਉਣਾ, ਜਦ ਕਦੇ ਹਾਰ ਹੋਵੇ ਅਸਾਡੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾ
ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ। ਗਾਰੂ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ। ਇਹ

ਆਪਾ ਕੇ ਪੰਜਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਨਾਂਅ ਲਈ : ਬਿਨੋਦ ਸਿੰਘ, ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ, ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ, ਰਣ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦਇਆ ਸਿੰਘ (ਨੋਟ ਇਹ ਦਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਪਰਿਲਾ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਹਜ਼ੁਠ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਬਧੇ ਇਹ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਉਡੇ ਹੋਸ਼ਾ ਅਮਲ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੰਚੀ ਹੋਰ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਇੰਝ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਖਾਲਸਾ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦਰਸਾਉਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ। (ਨੋਟ - ਸਰਹੰਦ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਵਜੀਬ ਖਾਨ ਨੂੰ ਚਪੜ-ਚਿੜੀ ਦੇ ਮੰਦਾਨ ਵਿੱਚ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨਾਨਕ ਰਾਜ ਚਲਾਇਆ ਸਚੁ ਕੇਣ ਸਤਾਣੀ ਨਹੀਵੈਦੇ (ਅੰਗ 45) ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ

ਬੰਦਾ ਸਿੱਧ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਦਾ
ਵਿਸਥਾਰ ਜਾਨਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਦਾ ਸਿੱਧ ਬਚੇ
ਹਿੰਦੁ ਇੰਡਿਆਸ਼ਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ
ਇਕ ਭੁਲੇਖਾ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਲੇਖਕ ਪਰਮਾਨੰਦ ਨੇ ਇਕ
ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ: ਵੀਰ ਬੰਦਾ ਬੈਰਾਗੀ। ਪਰਮਾਨੰਦ
ਨੇ ਇਹ ਸਾਥਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ
ਬੰਦਾ ਸਿੱਧ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵੈਸ਼ਨਵ, ਵੀਰਾਗ ਮੱਤ 'ਤੇ
ਰਿਹਾ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੱਧ ਜੀ
ਨੇ ਵੀਰਾਗੀ ਨੂੰ ਉਵੇਂ ਗੀ ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ
ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅਰਜਨ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਬੰਦੇ ਨੇ
ਕਦੇ ਵੀ ਸਿੱਖੀ ਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ, ਭਾਵ
ਪਾਹੁਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛਕੀ, ਡਾ: ਗੌਡਾ ਸਿੱਧ ਨੇ
ਹੇਠਾਂ ਕਥ ਸੰਗ-ਸਿੱਖ ਇੰਡਿਆਸ਼ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ
ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜੋ ਸਿੱਖ ਕਰਦੇ ਹਨ ਬੰਦਾ ਸਿੱਖ
ਪਾਹੁਲ ਛੱਕ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀ।

(1) ਅਹਿਮਦ ਸਾਹ ਬਟਾਲੀਆ : ਮਾਧੇ ਦਾਸ਼
 ਨੂੰ ਪਹੁਲ ਦੇ ਕੇ ਸਿੱਖ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ
 ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਢੋਰੇ ਲੈ ਆਂਦਾ (ਪਸ ਹਮਾਂਗਾਹ ਉ
 ਰਾ ਪਾਹੁਲ ਦਾਦਾ ਸਿੱਖ ਕਰਦ ਵਾ ਬਾ-ਬੁਝੁ ਬ-
 ਡੇਰਾ ਆਵਰਦ)-ਜਿਕਰਿ ਗੁਰੂਆਂ ਇਬਤਿਦਾਇ
 ਸਿੰਘਾਂ, ਆਦਿ, ਪੰਨਾ 11।

(2) ਅਲੀ-ਉ-ਦੀਨ ਮੁਢਤੀ: ਬੰਦਾ ਇਹ ਕੁਝ ਸੁਣ ਕੇ ਤਨ ਮਨ ਨਾਲ ਚੇਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਾਹੁਲ ਲੈ ਕੇ ਜੰਗ ਲਈ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ (ਬੰਦਾ ਬ-ਇਸਤਮਾਂਇ-ਈ ਮਾਅਨੀ ਅਜ ਦਿਲੋ ਜਾਨ ਇਰਾਦਤਮੇਦ ਸੁਦ ਵੇਂ ਪਾਹੁਲ ਰਾਰਿਫਤਾ ਮੁਸਤਾਦ ਹੋਗਾ ਓ ਮੁਹਾਰਕਾ ਗਾਰਦੀਦਾ)-ਇਥਰਤ ਨਾਮਾ, 39

(3) ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸ ਬਡੇਹਰਾ: ਰਾਹ ਵਿੱਚ
 ਇਕ ਗੁਮਨਾਮ ਤੇ ਨਮਾਜ਼ਮ ਪ੍ਰਾਨਦਾਨ ਦੇ
 ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ
 ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਂਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਇਬ
 ਬਣਾ ਕੇ ਮਖੋਵਾਲ (ਅਨੰਦਪੁਰ) ਵੱਲ ਨੂੰ ਭੇਜ
 ਦਿੱਤਾ (ਦਰ ਅਸਨਾਈ ਰਾਹ ਬਖੜੇ ਮਜ਼ਹਲ-ਲ-
 ਇਸਮ ਵਾਂ ਨਸ਼ਬ ਰਾ ਮੁਸਤਤਮਲ ਬ-ਮਜ਼ਹਬਿ
 ਖੁਦ ਆਵੁਰਦ ਵਾ ਬਰ ਤਰਫ਼ਿ ਮਾਖੋਵਾਲ ਬ-
 ਨਿਆਬਿਤ ਖੁਦ ਰਵਾਨਾ ਕਰਦ)-ਰਿਸਾਲਾ
 ਸਾਹਿਬ-ਨਮਾ 186-7

(4) ਕਰੀਆ ਲਾਲ : ਬਾਵਜੂਦੇ ਕਿ ਅੰਵਲ
ਵੱਹ ਖਾਨਦਾਨ ਬੈਰਾਗ ਕਾ ਚੇਲਾ ਥਾ, ਇਸ
ਸਿਲਸਿਲੇ ਸੋ ਅਲਹਿਦਾ ਹੋ ਕਰ ਚਾਰੂ ਗੋਬਿੰਦ
ਸਿੰਘ ਦਾ ਚੇਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਔਰ ਪਾਹੁਣ ਲੋਕ ਕਰ
ਚਾਰ ਕਾ ਸਿੱਖ ਹਾਂ-ਤਾਰੀਖ ਪੰਜਾਬ, 56

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਖਤ ਮੱਲ, ਜਕਾਊਣਾ,
ਗਾਲਾਮ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ, ਇਰਾਦਤ ਖਾਨ, ਫਾਰਸਟਰ,
ਜੇਮਜ਼ ਬਰਾਉਨ, ਮੈਰੀਗਰਾਬ, ਮੁਹੰਮਦ ਲਤੀਫ਼,
ਸਰਧਾ ਰਾਮ ਫਲੈਂਗੀ ਆਦਿ ਅਠਾਰਵੀਂ ਤੇ
ਉਨ੍ਹਾਂਵੀਂ ਸਚੀ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ
ਪਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਸਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(5) ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸੱਭ ਪਾਖੰਡ ਤੇ ਕਰਾਮਾਂਦਿਆਂ ਦਾ
 ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਬੰਦਾ ਬਣਨ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ
 ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਮੁਗਲਾਂ ਨਾਲ
 ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਬੰਦਾ
 ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਖਿਤਾਬ ਨਾਲ ਨਿਵਾਰਿਜਿਆ।
 (ਅਮਰਨਾਮਾ)

ਹਜਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਗ਼ਾਲਾਮੀ ਦੇਰਾਨ
 ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋਧਿਆਂ (icons) ਜਾਂ
 ਵਰਨਣਯੋਗ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰ
 ਸੀਲ ਹੈ। ਪਰ ਹਿੰਦੂਤਵਾ ਤਾਕਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਘੱਟ
 ਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖ ਕ੍ਰੋਮ ਦੇ ਜੋਧਿਆਂ (icons) ਦੀ
 ਅਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਤਚਸ਼ੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਦਣ
 ਯੋਗ ਹੈ। (ਰਲਦਾ)

ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਰੜੇ ਆਲੋਚਕ-ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ

ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੁਪਾਲ

9814715796

ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿੱਚ ਰੱਤੇ, ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੇ ਤਿੱਖੀ ਚੋਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਰੂੜੀਵਾਚੀ ਪਰਿਪਾਵਾਂ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ 14ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ ਇਕ ਐਸੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੇਧ ਦਿੰਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਦਿਨ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਵੀ ਤਦ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਲਿਖਿਆ ਹੈ -

ਹੋਇ ਬਿਰਕਤੁ ਬਨਾਰਸੀ
ਰਹਿੰਦਾ ਰਾਮਾਨੰਦ ਗੁਸਾਈਂ ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠਿ ਕੈ ਜਾਂਦਾ
ਗੰਗਾ ਨਾਵਣ ਤਾਈਂ ॥
ਅਗੋ ਹੀ ਦੇ ਜਾਇ ਕੈ
ਲੰਮਾ ਪਿਆ ਕਬੀਰ ਤਿਥਾਈਂ ॥
ਪੈਰੀ ਟੁੰਬ ਉਠਾਲਿਆ
'ਬੋਲਹੁ ਰਾਮ' ਸਿਖ ਸਮਝਾਈਂ ॥
(ਬਾਬੀ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ,
ਵਾਰ ੧੦, ਪਉੜੀ ੧੫)

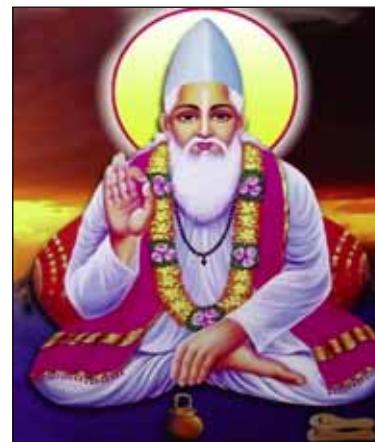
ਭਾਵ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਦੇ ਨਦੀ ਤੇ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਉਥੇ ਪੁੱਜ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਲੰਮੇ ਪੈ ਗਏ। ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਆਏ, ਕਬੀਰ ਨੂੰ ਪੈਰ ਦਾ ਠੁੱਡਾ ਲੱਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਬੋਲੇ, “ਉਠ ਭਾਈ! ਰਾਮ ਰਾਮ ਕਹਿ।” ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਗਿਰਦ ਨੂੰ ਗੁਰ ਮੰਤਰ ਮਿਲ ਗਿਆ।

ਸਾਡੇ ਲੇਖ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਧੁਗ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਬਗਾਵਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦਰੋਹੀ ਅੰਸ਼ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ, ਜਨਮ ਬਾਰੇ, ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਅਤੇ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੁੱਡਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਕਬੀਰ ਨਾਮ ਹੇਠ ਰਚਿਤ ਬਾਣੀ :--
ਡਾਕਟਰ ਜਸਾਰਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦ੍ਰਿਵੇਦੀ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ਕਬੀਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ”ਕਬੀਰ ਦਾਸ ਦੇ ਨਾਮ ਪੁਰ ਜੋ ਬਾਣੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਬੀਰ ਪੰਥੀ ਲੇਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਸਦਗੁਰੂ (ਕਬੀਰ) ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਨੰਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਗਜ਼ ਕਲਮ ਨੂੰ ਛੋਹਿਆ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਖਿਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ਲਿਖਿਆ ਹੋਏਗਾ। ਕਬੀਰ ਦਾਸ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ 6 ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੁਸਤਕਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਨੀ, ਸ਼ਬਦ, ਗਿਆਨ ਚੰਤੀਸਾ, ਵਿਪੂਲਤੀਸੀ, ਕਹਰਾ ਵਸੰਤ, ਚਾਚਰ, ਬੇਲੀ, ਬਿਰਹੁਲੀ ਹਿੰਡੋਲਾ ਅਤੇ ਸਾਖੀ ਇਹ ਗਿਆਰਾਂ ਅੰਗ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਅੱਡ ਅੱਡ ਕਰਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸੁਤੰਤਰ ਪੋਥੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਦਵਾਨ ਖੋਜੀਆਂ ਨੇ ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਿਊਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਲਾਅ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਆਖੀ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਜਾਂਦੇ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੀਆਂ ਰਚੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲਿਖਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ-

ਬੀਜਕ

ਕਬੀਰ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ
ਸਾਖੀ ਕਬੀਰ
ਕਬੀਰ ਸਾਗਰ
ਅਨੁਰਾਗ ਸਾਗਰ

ਹਮ ਕਤ ਲੋਹੂ ਤੁਮ ਕਤ ਦੂਧ ॥
(ਪੰਨਾ ੩੨੪, ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ)

2. ਧਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ :-- ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੂ ਵੀ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵੀ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਫੀ ਧਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਬਾਹਰੀ ਦਿਖਾਵੇ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਨਿਫਲਤਾ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਕੁਝ ਦਾ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਂਗੇ - ਪਹਿਲਾਂ ਸਨਾਤਨ ਮਤ ਅਤੇ ਜੋਗ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ --

ਨਗਨ ਫਿਰਤ ਜੋ ਪਾਈਐ ਜੋਗ ॥

ਬਨ ਕਾ ਮਿਰਗੁ ਮੁਕਤਿ ਸਭੁ ਹੋਗੁ ॥

(ਨੰਗੇ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ)

(ਪੰਨਾ ੩੨੪, ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ)

ਕਬੀਰ ਠਾਕੁਰ ਪੂਜਾਹਿ

ਮੋਲਿ ਲੇ ਮਨਹਠਿ ਤੀਰਥ ਜਾਹਿ ॥

ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਸੂਂਗੁ ਧਰਿ

ਕੁਲੇ ਭਟਕਾ ਖਾਹਿ ॥

(ਠਾਕੁਰ ਪੂਜਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ)

(ਪੰਨਾ ੧੩੭੧,

ਸਲੋਕ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੇ)

ਛੋਡਹਿ ਅੰਨ੍ਹ ਕਰਹਿ ਪਾਖੰਡ ॥

ਨਾ ਸੋਹਾਗਨਿ ਨਾ ਓਹਿ ਰੰਡ ॥

(ਵਰਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ)

(ਪੰਨਾ ੮੭੩, ਗੋਂਡ)

ਅੰਤਰਿ ਮੈਲੁ ਜੇ ਤੀਰਥ ਨਾਵੈ

ਤਿਸੁ ਬੈਕੁੰਠਿ ਨ ਜਾਨਾਂ ॥

ਲੋਕ ਪਤੀਣੇ ਕਛੂ ਨ ਹੋਵੈ

ਨਾਹੀ ਰਾਮੁ ਅਯਾਨਾ ॥

(ਤੀਰਥ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ)

(ਪੰਨਾ ੪੯੪, ਆਸਾ)

ਜੀਵਤ ਪਿਤਰ ਨ ਮਾਨੈ ਕੋਊ

ਮੂਦੇਂ ਸਿਰਾਧ ਕਰਾਹੀ ॥

ਪਿਤਰ ਭੀ ਬਧੁਰੇ ਕੁਕਰ ਕਾਹੀ ॥

(ਪਿਤਰ ਪੂਜਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ)

(ਪੰਨਾ ੩੩੨,

ਰਾਗ ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਕਬੀਰ ਜੀ)

3. ਇਸਲਾਮੀ ਕਰਮ ਕਾਂਡਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ:-

ਭਾਵੇਂ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਇੱਕ ਮੁਸਲਿਮ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਸਿਰਫ ਦਿਖਾਵੇ ਦੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡਾਂ ਦੇ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਵੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਹਿਰਦੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਕੀ ਸਭ ਕੂੜ ਹੈ, ਕੂਠ ਹੈ। ਇਸਲਾਮੀ ਸ਼ਰਾਦਾ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣ ਨਾਲੋਂ ਹਿਰਦੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਨਾ ਵਧੇਰੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ।

ਕਬੀਰ ਮੁਲਾਂ ਮੁਨਾਰੇ ਕਿਆ

ਚਦਹਿ ਸਾਂਈ ਨ ਬਹਰਾ ਹੋਇ ॥

ਜਾ ਕਾਰਨਿ ਤੂੰ ਬਾਂਗ ਦੇਹਿ

ਦਿਲ ਹੀ ਭੀਤਰਿ ਜੋਇ ॥

(ਬਾਂਗ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ)

(ਪੰਨਾ ੧੩੭੪,

ਸਲੋਕ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੇ)

ਕਬੀਰ ਜੀ ਦਾ ਗੁਰੂ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਬੀਰ ਜੀ ਸੂਦਰ ਜਾਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕ ਧਰਮ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਬਿਤ ਉੱਚ ਜਾਤੀਏ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਧਾਰਾ ਸਾਗਰ ਕਰਦੇ। ਭਾਬੀ ਸਾਹਿਬ ਭਾਬੀ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੇ

ਕਬੀਰ ਹਜ ਕਾਬੇ ਹੋਇ ਹੋਇ
ਗਇਆ ਕੇਤੀ ਬਾਰ ਕਬੀਰ॥
ਸਾਂਝੀ ਮੁੜ ਮਹਿ ਕਿਆ ਖਤਾ
ਮੁਖਹੁ ਨ ਥੋੜੈ ਪੀਰ॥
(ਹਜ ਦਾ ਵਿਰੋਧ)
(ਪੰਨਾ ੧੩੭੫,
ਸਲੋਕ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੇ)

ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਸ਼ਰਹ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਤੇ ਨੂੰ
ਮਰਦ ਵਾਂਗ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ
ਇਜਾਜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਰੜੇ
ਹੱਥੀਂ ਇਸ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸੁੰਨਤ ਕੀਏ ਤੁਰਕੁ ਜੇ ਹੋਇਗਾ
ਅਉਰਤ ਕਾ ਕਿਆ ਕਰੀਐ॥
ਅਰਧ ਸਰੀਰੀ ਨਾਰਿ ਨਾ ਛੋਡੈ
ਤਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਹੀ ਰਹੀਐ॥
(ਸੁੰਨਤ ਦਾ ਵਿਰੋਧ)
(ਪੰਨਾ ੪੭੭, ਆਸਾ)

4. ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ
ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਦੇ ਚਹਵਾਨ :-ਕਬੀਰ ਜੀ
ਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਮਿਨਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ
ਅਤੇ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਮੇਰੀ ਕੁੱਲੀ
ਗੁੱਲੀ ਜੁੱਲੀ ਦਾ ਠੀਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਤਨੀ
ਦੇਰ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੱਬ ਤੋਂ ਕਿ ਲੈਣਾ ਹੈ? ਉਹ
ਅਜਿਹੀ ਭਗਤੀ ਤੋਂ ਤੌਬਾ ਕਰਦੇ ਹਨ -

ਭੂਖੇ ਭਗਤਿ ਨ ਕੀਜੈ॥
ਯਹ ਮਾਲਾ ਅਪਨੀ ਲੀਜੈ॥
(ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ)
(ਪੰਨਾ ੬੫੬, ਰਾਗ ਸੋਰਠਿ)

5. ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿੰਦਾ :-ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ
ਨੇ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ
ਪਰ ਭਗਤ ਜੀ ਉਸ ਤੇ ਸਗੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੀ ਹੋਏ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਨਿੰਦਾ ਹੋਣ
ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ
ਸੀ ਕਿ ਨਿੰਦਾ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸੁਧਾਰ
ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਉਹ
ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੰਦਾ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ
ਵੀ ਬਹੁਤ ਕਸ਼ਟ ਝੱਲਦਾ ਹੈ।

ਨਿੰਦਾ ਨਿੰਦਾ ਮੋਕਾਉ ਲੋਗ ਨਿੰਦਾ
ਨਿੰਦਾ ਜਨ ਕਉ ਖਰੀ ਪਿਆਰੀ॥
ਨਿੰਦਾ ਬਾਪੁ ਨਿੰਦਾ ਮਹਤਾਰੀ॥
ਰਿਦੈ ਸੁਧ ਜਉ ਨਿੰਦਾ ਹੋਇ॥
ਹਮਰੇ ਕਪਰੇ ਨਿੰਦਕ ਧੋਇ॥
(ਪੰਨਾ ੩੩੮, ਗਉੜੀ)

6. ਜੂਲਮ ਦੇ ਜ਼ਿਕਾਰ :- ਕਬੀਰ ਜੀ ਤੇ
ਵਕਤ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਜੂਲਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।
ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਿਕੰਦਰ ਖਾਂ ਲੋਧੀ ਰਾਜ ਕਰਦਾ
ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਬਾਕੀ ਅਤੇ ਨਿਰਭੈਤਾ
ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ
ਜ਼ਿਕਾਰਿਤ ਰਾਜੇ ਕੋਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਡਬੋਇਆ ਗਿਆ, ਵੇਰ ਹਾਬੀ
ਅੱਗੇ ਵੀ ਸੁਟਿਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ
ਹਾਕਮ ਸੱਚ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕੇ।
ਉਹ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਗੰਗ ਗੁਸਾਇਨ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ॥
ਜੰਜੀਰ ਬਾਂਧਿ ਕਰ ਖਰੇ ਕਬੀਰ॥
.....
ਗੰਗ ਕੀ ਲਹਿਰ ਮੇਰੀ ਟੁਟੀ ਜੰਜੀਰ॥
ਮ੍ਰਿਗਸ਼ਾਲਾ ਪਰ ਬੈਠੇ ਕਬੀਰ॥
(ਪੰਨਾ ੧੧੬੨,
ਭੈਰਉ ਬਾਣੀ ਭਗਤਾ ਕੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ)
ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਬੀ ਅੱਗੇ ਸੁੱਟੇ ਜਾਣ ਦਾ

ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਉਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ --
ਕਿਆ ਅਪਰਾਧੁ ਸੰਤ ਹੈ ਕੀਨਾ॥
ਬਾਂਧ ਪੋਟ ਕੰਚਰ ਕਉ ਦੀਨਾ॥
ਕੰਚਰ ਪੋਟ ਲੈ ਲੈ ਨਮਸਕਾਰੈ॥
ਬੂਝੀ ਨਹੀਂ ਕਾਜੀ ਅੰਧਿਆਰੈ॥
(ਪੰਨਾ ੮੭੦, ਰਾਗ ਗੋੜ ਬਾਣੀ ਕਬੀਰ
ਜੀਉ ਕੀ ਘਰੁ ੨)

7. ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੋਹਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ:-
ਕਬੀਰ ਜੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਮਜ਼ਹਬ ਦੀ
ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ
ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮਾਂ ਦੀਆਂ
ਕੁਰੀਤੀਆਂ, ਕਰਮ ਕਾਂਡਾਂ ਅਤੇ ਦਿਖਾਵਿਆਂ
ਤੇ ਭਰਵੇਂ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਹ ਹੋਰ
ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਅਕਾਲ ਪ੍ਰਥਮ ਨੂੰ ਸਾਰੇ
ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਫ਼
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ
ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਇੱਕ ਹੀ ਹੈ।

ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਕਾ ਸਾਹਿਬੁ ਏਕ॥
ਕਹ ਕਰੈ ਮੁਲਾ ਕਹ ਕਰੈ ਸੇਖ॥
(ਪੰਨਾ ੧੧੫੮,
ਭੈਰਉ ਬਾਣੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਘਰੁ ੧)
ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਲਿਆਂ
ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ....
ਹਮਰਾ ਝਗਗਾ ਰਹਾ ਨ ਕੋਊ॥
ਪੰਡਿਤ ਮੁਲਾਂ ਛਾਡੇ ਦੋਊ॥
ਪੰਡਿਤ ਮੁਲਾਂ ਜੋ ਲਿਖਿ ਦੀਆ॥
ਛਾਡਿ ਚਲੇ ਹਮ ਕਛੂ ਨ ਲੀਆ॥
(ਪੰਨਾ ੧੧੫੮,
ਭੈਰਉ ਬਾਣੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਘਰੁ ੧)
8. ਅੰਤਿਮ ਸਮੇਂ ਮਗਹਰ ਵਿਚ :-
ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਵਲੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਹ

ਧਾਰਨਾ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਜੋ
ਕਾਸੀ ਵਿਖੇ ਮਰੇਗਾ, ਉਹ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਜੋ ਮਗਹਰ ਵਿਖੇ ਮਰੇਗਾ, ਉਹ
ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਭਟਕੇਗਾ। ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ
ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਆਪਣੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮੇਂ ਮਗਹਰ
ਵਿਚ ਗਏ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ
ਤਿਆਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜਿਕਰ
ਵੀ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਗਲ ਜਨਮੁ ਸਿਵਪੁਰੀ ਗਵਾਇਆ॥
ਮਰਤੀ ਬਾਰ ਮਗਹਰਿ ਉਠਿ ਆਇਆ॥
(ਪੰਨਾ ੩੨੬,
ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਪੰਚਪਦੇ)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ
ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ
ਵਿਚ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਜਾਮ ਵਿਚੁੱਧ ਭਾਰੀ ਰੋਹ
ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਧਾਰਮਿਕ
ਅਖਵਾਉਂਦੇ ਪੰਡਿਤ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਕਾਜੀ, ਮੌਲਵੀ
ਆਦਿ ਜੋ ਵੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਹਸਤੀਆਂ ਹੋਣ।
ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਸ
ਦੀ ਬੁਹਿਮੰਡੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸਮਝਣ ਕਾਰਨ ਹੀ
ਕਿਸੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਾਪਿਤ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ
ਲਲਕਾਰਨ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਹਾਂਤ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਾਰੇ
ਵਿਦਵਾਨ ਇੱਕਸੁਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਰ ਕਬੀਰ
ਪੰਥੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 120
ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ 1518
ਬੀਸਵੀ ਨੂੰ ਮਗਹਰ ਵਿਖੇ ਆਪਣਾ ਸਗੀਰ
ਤਿਆਗ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅੱਜ ਵੀ
ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰੇ ਭੁਲਾ ਕੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭੂ
ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ
ਸਤਿਕਾਰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਬਰੇਸ਼ੀਆ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਉੱਘੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨੂੰ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਉਣ ਲਈ ਇਟਲੀ ਪੁਲਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਠੋਕਿਆ 1 ਲੱਖ 2 ਹਜ਼ਾਰ ਯੂਰੋ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ

ਬਰੇਸ਼ੀਆ 8 ਜੂਨ (ਗੁਰਜ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ)-ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਸੋਸ਼ਣ
ਰੋਕਣ ਤੇ ਟੈਕਸ ਚੋਰਾਂ ਨੂੰ ਨੱਖ ਪਾਉਣ ਲਈ
ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸੇ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚੀ ਗਈ ਹੈ
ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਇਟਲੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ
ਵਿੱਚ ਹਰ ਉਸ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਖੋਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ
ਛੁੱਧਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ
ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਕਿਰਤੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਟਲੀ
ਪੁਲਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨੂੰ
ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ
ਵੱਧ ਵਸੋਂ ਵਾਲੇ ਸੂਬੇ ਲੰਬਾਰਦੀਆਂ ਦੇ
ਇਲਾਕੇ ਬਰੇਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਦੋ ਲੋਹੇ ਦਾ ਸਮਾਨ
ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ-
ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ
ਫੈਕਟਰੀ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਲ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। 16 ਕਾਮੇ
ਤਾਂ ਇਟਲੀ ਦੇ ਵੈਧ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ
ਵੀ ਪਾਏ ਗਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੁਲਸ ਨੇ ਸਾਰੀ
ਜਾਣ ਚੌਂਕੇਂਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਉਸ
ਨੂੰ ਪੁਲਸ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਆਕੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ
ਰੱਖਣ ਦੀ ਗੱਲਦਿਆਂ ਦੇ ਦੇਖਿਆਂ ਕਿ ਇਸ
ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਕਾਮੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਸਗੋਂ ਕੰਮ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਮੁੱਦਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ
ਤੋਂ ਵੀ ਸੱਖਣੇ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਮਿਆਂ
ਲਈ ਕੰਮ ਦੌਰਾਨ ਨਾ ਕੋਈ ਢੰਗ ਦੀ
ਸੁਰੱਖਿਆਂ, ਨਾ ਸਫ਼ਾਈ ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਇੱਥੋਂ
ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਇਆ
ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਪੁਲਸ ਨੇ
ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਕੰਪਨੀ ਮਾਲਕ ਜਿਸ ਦੀ
ਉਮਰ 64 ਸਾਲ ਹੈ ਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਨਾਮੀ
ਸਖਸੀਅਤ ਵਿੱਚੋਂ ਮੋਹਰੀ ਕਰਕੇ ਜਾਣਿਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ
ਮਾਂ ਖੇਡ ਕੱਬਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ
ਸਖਸ ਨੇ ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੇਟ ਕਰਨ ਲਈ
ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਖਸ ਵੱਲੋਂ
ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਉਸ ਦੇ ਉਵਰ
ਕੌਨਫੈਂਸ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ
ਕਾਰਨ ਪੁਲਸ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਟਿੱਚ ਕਰਕੇ
ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਉੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਟਿੱਚ ਕਰਕੇ
ਜਾਣਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਸਤਾਖੀਆਂ ਲਈ
44000 ਯੂਰੋ ਤੇ 58,200 ਯੂਰੋ ਦਾ
ਜੁਰਮਾਨਾ ਠੋਕਿਆ ਹੈ। ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ
ਕੰਮ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ

ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਅਬਿਆਣਾ ਕਲਾਂ

98781-11445

ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਆਮ ਹੀ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਅਤੀਤ ਤੋਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਬੋਲੀ ਚਾਲੀ ਨਾਲ ਲੜੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮੁੱਦਾ ਅਤੇ ਮੌਕਾ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਖੁੱਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਦੁਨਿਆਵੀ ਆਲਮੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਮੌਕਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁੱਦਿਆ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੀ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਹੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਂ, ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਹੈ ਜੇ ਕੀਤੇ ਸੱਸ ਨਿੰਮ ਅਤੇ ਨਣਦ ਕਰੇਲਾ ਹੋ ਨਿਭੜੇ ਫੇਰ ਯੁੱਧ ਸ਼ੀਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਭਾਂਬੜ ਮਚਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੱਸ ਦਾ ਆਮ ਸੁਭਾਅ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਮਿਲਿਆ ਉਹੀ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਸ ਨੂੰ ਜੋ ਉਸਦੀ ਸੱਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਉਹੀ ਆਪਣੀ ਬਹੁ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਨੂੰਹਾਂ ਸੱਸ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲਦੀਆਂ ਹੀ ਸੋਚਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੀ ਬਹੁ ਨਾਲ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਇਸੇ ਲਈ ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬੱਟਾਸ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸੱਭਿਅਕ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਘਰਵਾਲਾ ਵੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਘਰਵਾਲਿਆ ਦੇ ਪਿਛੇ ਲੱਗ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਘਰਵਾਲੀ ਦਾ ਪੱਖ ਘੱਟ ਹੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣਾ ਉਸਦੀ ਆਦਤ ਹੈ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਕਹਾਵਤ ਵੀ ਸੀ, “ਲਾਈ ਲੱਗ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਘਰਵਾਲਾ ਚੰਦਰਾ ਗਵਾਂਦ ਨਾ ਹੋਵੇ।”

ਅਤੀਤ ਤੋਂ ਵਰਤਮਾਨ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸੱਸ ਅਤੇ ਨੂੰਹ ਦੀ ਜੋੜੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਅਤੇ ਆਦਤ ਵੱਸ ਸਮਾਜੀ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵੱਜੋਂ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਜੀ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕੇ ਬਦਲੇ ਪਰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਇੱਕੋ ਰਿਹਾ। ਅੰਰਤ ਹੀ ਅੰਰਤ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ। ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਦੇ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਉਪਜੀ ਸੀ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰ ਖਾਤੇ ਇਹ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦੀਆਂ ਹੋਈਆ ਅਣਜਾਣ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਹੀ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਘਰਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਸੁੱਕੇ ਪਾਉਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਘਰਵਾਲੀ ਦਾ ਨਿਤ ਦਿਨ ਦਾ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਦੇਖੇ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵੰਨਗੀਆਂ ਰਚੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਦੇ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵੀ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਮਾਜ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੀ ਕਰ ਲਵੇ। ਪਰ ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਜ ਅਧੂਰਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਜੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੱਖਰਾ ਸਵਰਗ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜੋੜ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਨਰਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਨੋਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੋਇਲ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਾਣਾ ਗਾ ਕੇ ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੀ ਚਾਦਰ ਵਿੱਚ ਵਲੇਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਸੱਸ ਨੂੰਹ-ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕ

ਅਤੀਤ ਤੋਂ ਵਰਤਮਾਨ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸੱਸ ਅਤੇ ਨੂੰਹ ਦੀ ਜੋੜੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਅਤੇ ਆਦਤ ਵੱਸ ਸਮਾਜੀ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵੱਜੋਂ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਜੀ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕੇ ਬਦਲੇ ਪਰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਇੱਕੋ ਰਿਹਾ। ਅੰਰਤ ਹੀ ਅੰਰਤ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ। ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਦੇ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਉਪਜੀ ਸੀ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰ ਖਾਤੇ ਇਹ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦੀਆਂ ਹੋਈਆ ਅਣਜਾਣ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਹੀ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਘਰਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਸੁੱਕੇ ਪਾਉਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਘਰਵਾਲੀ ਦਾ ਨਿਤ ਦਿਨ ਦਾ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਦੇਖੇ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵੰਨਗੀਆਂ ਰਚੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਦੇ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵੀ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਮਾਜ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੀ ਕਰ ਲਵੇ। ਪਰ ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਜ ਅਧੂਰਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਜੋੜ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਨਰਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਨੋਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੋਇਲ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਾਣਾ ਗਾ ਕੇ ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੀ ਚਾਦਰ ਵਿੱਚ ਵਲੇਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

“ਸੱਸਾਂ ਦੇਵਣ ਮੱਤਾਂ ਉਮਰ ਸੰਵਾਰਨ ਲਈ” ਜੇ ਨੂੰਹ ਇਸ ਪੰਗਤੀ ਨੂੰ ਪੱਲੇ ਬੰਨ ਲਵੇ ਤਾਂ ਖਟਾਸ ਮਿੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਸੱਸ ਹੋਣ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਸੱਸ ਬਣਦੀ ਸਾਰ ਹੀ ਸਿਆਣਪ ਨੂੰ ਦਿਮਾਗੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

“ਲਾ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ” ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਾ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੀ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦੀ ਕੜੀ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ ਉਠਨੀ ਸਾਰ ਸੱਸ ਮੱਝ ਨੂੰ ਡੰਡੇ ਮਾਰ ਕੇ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, “ਉਠ, ਉਠ ਜਾ ਕੁਪੱਤੇ ਤੈਨੂੰ ਦਿਖਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹ ਆਇਆ” ਨਾ ਕੇ

ਸ਼ਖਤੀ ਨੇ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਇਉਂ ਗਣਗੁਣਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ :-

“ਅੱਗੋਂ ਸੱਸ ਬਘਿਆੜੀ ਟੱਕਰੀ, ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਰੱਖੀ ਲਾਡਲੀ”

ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ, ਗੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਨੂੰਹ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਨਾ ਆਵੇ ਤਾਂ ਸੱਸ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦੀ ਟਕੋਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ:-

“ਬਹੁਤਿਆਂ ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਲੀਏ ਤੈਨੂੰ ਲੈਣ ਕੋਈ ਨਾ ਆਵੇ”

ਗੱਲਾਂ ਦਿਲ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਨਾਲ ਭੜਾਸ ਨਿਕਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਭਰਾ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨ ਨਿਵਾਜੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਨੂੰਹ ਝੱਟ ਸੁਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ :-

“ਸੱਸੇ ਤੇਰੀ ਮੱਝ ਮਰ ਜੇ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਸੁਕੀ ਖੰਡ ਪਾਈ”

ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦੇ ਇਸ ਬੋਲੀ ਰਾਹੀਂ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਮੱਝ ਮਰੀ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਸੱਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨੂੰਹ ਦਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਬਰੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਮਨਮਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਅਗਮਾਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਮੌਨ ਤੇ ਮੋਹ ਨਹੀਂ ਟਿਕਣ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਸੱਸ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਨੂੰਹ ਝੱਟ ਆਖ ਦਿੰਦੀ ਹੈ :-

“ਸੱਸੇ ਮੇਰੀ ਤੂੰ ਕਰੇ ਤਕਤਾਈਆਂ, ਆਪਣੇ ਤੂੰ ਦਿਨ ਭੁੱਲ ਗਈ”

ਵਕਤ ਆਣ ਤੇ ਨੂੰਹ ਦੇ ਮੁੰਡਾ ਜਨਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੱਸ ਦੇ ਘਰ ਬਾਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਮੁੰਡਾ ਗੋਦੀ ਵਿੱਚ ਰੋਂਦਾ ਹੈ। ਨੂੰਹ ਇਸੇ ਵਿੱਚ ਝੱਟ ਬੋਲੀ ਤਸ਼ਗੀਫ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ:-

“ਮੁੰਡਾ ਰੋਵੇ, ਮੁੰਡਾ ਰੋਵੇ ਅੰਬੀਆਂ ਨੂੰ, ਕਿਤੇ ਬਾਗ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਵੇ, ਨਾ ਰੋ ਨਾ ਰੋ ਕੰਜਰਾਂ ਦੇਆ ਤੇਰੇ ਮਾਮਿਆਂ ਦੇ ਬਾਗ ਬਥੇਰੇ”

ਸੱਸ ਦੇ ਜਿਆਦਾ ਨੋਕ ਝੋਕ ਕਰਨ ਤੇ ਜਿਆਦਾ ਦੁੱਖੀ ਹੋਈ ਨੂੰਹ ਸਿਰੇ ਤੇ ਗੰਢ ਮਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ :-

“ਸੁਖਣੇ ਸੱਤ ਰੰਗੀਏ

ਤੈਨੂੰ ਸੱਸ ਮਰੀ ਤੇ ਪਾਵਾਂ”

ਦੋਵੇਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਅਤੀਤ ਤੋਂ ਵਰਤਮਾਨ ਤੱਕ ਬਦਲੇ ਲਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਟਕੋਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਨੇ ਪਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਰੁਸਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹਰ ਬੰਦਾ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਦੀ ਕਾਹਦੀ ਲੜਾਈ ? ਇਹ ਤਾਂ ਮੁੰਦੋਂ ਚੱਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਭਾਂਡੇ ਉਹ ਖੜਕਦੇ ਹੀ ਹਨ। ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸੋਚ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਨਾ ਵਧੀਏ ਜੋ ਮੁੰਦ ਕਦੀਮਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਸੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਅਸਲ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਲਵੇ ਤਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਭਾਂਬੜ ਮਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਪਾੜਾ ਵੱਧ ਕੇ ਅਸੰਤੁਲਿਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਘਰ ਪਰਵਾਨ ਕੋ ਹੀ ਬੁਝਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ

"Restoring Sikh Glory: A Call for Unity, Vision, and Action"

IQBAL SINGH LALPURA
9780003333

To understand the concept of Sikhism, there are only two explanations. One, Ang 462: Guru Nanak changed a human being into an angel in a fraction of a second. The angels are the saviours and benefactors for human beings and are the messengers of God. Sri Guru Gobind Singh further improved them by giving Amrit and making them the soldiers of God's Army: "Khalsa Akal Purakh ki Fauj." Guru Ji also told Bhai Nand Lal Ji that they may rule the world from east to west, however, with a rider that they must keep their identity given by the Guru—meaning, follow the philosophy of Guru Sahib: a ritual-free religion with a definite way to light one's inner lamp by following the teachings of Sri Guru Granth Sahib and serving society. To live an honourable life and die fighting on the battlefield, if the situation demands. Politics is not untouchable, but the king must be kind and brave—Baba Banda Singh Bahadur and Maharaja Ranjit Singh being examples of the "Halemi Raj" concept of the Guru.

While fighting for justice, equality, and freedom, the rulers of the time tried to destroy Sikhs by killing every visible Sikh in their kingdoms. The first and second Holocausts or Ghallugharas of 1746 and 1762 AD, and the destruction of Sri Harmandir Sahib, are examples. However, the Sikhs remained unfazed and bounced back by capturing the kingdoms of Lahore and Delhi. The Khalsa Misls also ruled the Tarai area up to Kanpur.

After the death of Maharaja Ranjit Singh, the situation changed for the Sikh community. Sikhs not only lost power, but also the momentum for propagation of their religion. Now, instead of killing Sikhs, the British started converting kings like Maharaja Duleep Singh and Raja Harnam Singh Ahluwalia to Christianity and diluting the golden principles of Sikhism.

In the next hundred years up to 1947, Sikhs only won the battle to take control of Gurdwara management from pro-British Mahants. However, the war to

promote Sikh education, employment, and religious propagation was never started. Since independence, the situation has remained the same, with the only exception being that, by exploiting the sentiments of the community, a group of individuals enjoyed political power in the state and at the national level. Dharam Yudh Morcha, from July 1982 to June 1984, was another attempt to grab political power in Punjab.

The Indian Army entered Sri Harmandir Sahib to flush out militants on 3rd June 1984, and Operation Blue Star was completed on 6th June 1984. There were a large number of casualties on both sides, and Sri Akal Takhat was damaged. Since then, every year, these deaths are commemorated at Sri Akal Takhat Sahib. There has always been confrontation within Sikh leadership from various groups, and special police bandobast is made to maintain law and order. During Operation Blue Star, the President of India was a Sikh, with Sikh ministers in the Union Cabinet, but none were able to avoid this military action or bring the government and Akali agitators to the negotiation table. Not only that, the majority of the army, police officers, and bureaucrats involved were Sikh. They also were not able to find a non-violent way to save the situation.

Top Sikh achievers in society never joined to appeal for peace. A group of politicians created a situation in which the Sikhs suffered, and the exploitation is still continuing. Thus, community gain or loss needs discussion, debate, and a strategy to recover from the loss and bring the community back to the center stage of peace and prosperity. Have we ever done it?

After the completion of 41 years, what has the community achieved? Have the demands for which Dharam Yudh Morcha was started in July 1982 been fulfilled? Have those innocent people who suffered injuries or death during the operation been compensated? What is the overall political, economic, social, and religious achievement of this peaceful agitation turned violent?

In the past Ghallugharas, the Sikh community under Sardar Jassa Singh Ahluwalia captured the kingdom of Delhi. What has been the gain to the Sikh community in democratic India, in the State of Punjab, and elsewhere? Historical events are celebrated or commemorated to analyze the past and plan for the future.

In history, other communities have also suffered but recovered to become world powers. The Jewish and Japanese communities have demonstrated remarkable resilience in the face of unimaginable trauma. Despite the horrors of the Holocaust and the atomic bombings of Hiroshima and Nagasaki, these nations have not only rebuilt but thrived, becoming global leaders in various fields. In contrast, the Sikh community continues to grapple with the aftermath of Operation Blue Star in 1984, struggling to find unity and a clear path forward.

Guru directed politics to work under the hammer of religion, not vice versa. The Gurdwara Parbandhak Committees, true to their nomenclature, are managing only the Gurdwaras. There is no shortage of money: the annual budget of Shiromani Gurdwara Parbandhak Committee, Amritsar, is ₹ 1,300 crore plus; Delhi ₹ 100 crore plus; the same is the case with donations by Sikhs in Haryana, Patna, Hazur Sahib, and thousands of Gurdwaras worldwide, which may amount to thousands of crores. However, in the absence of a clear vision, this is not used to promote and preach Sikh religion or Sikh education. No economic activity has been created with this money to promote employment for Sikh youth and the community at large.

The institution of Panj Pyare is supreme. Past Sikh heroes like Baba Deep Singh and Akali Phoola Singh were warriors—not merely priests performing rituals. These heads of institutions, who are being paid, should devote time to preaching Sikh tenets.

The Jewish community's ability to bounce back can be attributed to their strong sense of unity and mission. Despite being

dispersed across the globe, Jews have maintained a strong cultural and religious identity, which has enabled them to preserve their heritage and contribute significantly to various fields. Similarly, Japan's post-war economic miracle was driven by a unified vision and strategic planning, allowing the country to rapidly rebuild and become a global economic powerhouse.

Both the Jewish and Japanese communities have demonstrated exceptional planning and strategic vision. They have invested heavily in education, innovation, and entrepreneurship, creating a strong foundation for economic growth and development. In contrast, the Sikh community's progress has been hindered by internal divisions and a lack of clear direction.

While it's essential to acknowledge and learn from past traumas, dwelling solely on the victim card can hinder progress. To move forward, communities need to identify mistakes, learn from them, and develop a clear plan for the future. This requires a nuanced understanding of the past, a strong sense of unity, and a shared vision for the future.

To succeed, the Sikh community needs to develop a unified vision and strategic plan, focusing on education, innovation, and entrepreneurship. By leveraging their rich cultural heritage and strong community bonds, Sikhs can create a brighter future and make significant contributions to the world. The Jewish and Japanese experiences offer valuable lessons for communities seeking to overcome trauma and achieve success. By emphasizing unity, mission, and planning, communities can build resilience and thrive in the face of adversity. The Sikh community can draw inspiration from these examples, working towards a more unified and prosperous future.

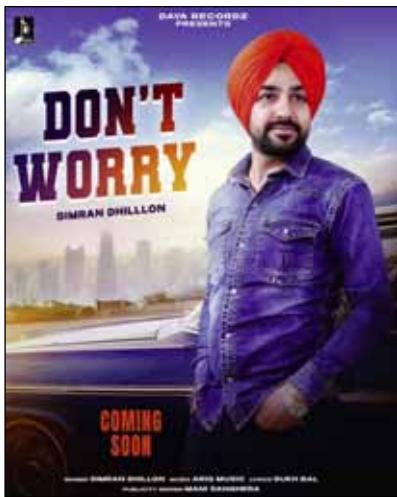
Let us appeal to come out of Gurdwara politics, follow Gurbani and the directions of Guru Sahib to change the future of the Sikh community. This would require the participation and contribution of all selfless achievers in various fields.

ਤਿੰਨ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਸੰਸਾਰ
ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੌਰ ਸਿੰਮੀ ਤੇ
ਜਯੋਤੀ ਅਰੋੜਾ/ਪ੍ਰਵੀਨ ਅਖਤਰ

ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਿੰਨ ਅੱਗੜ ਚਿਹਰੇ ਖੂਬ ਚਰਚਿਤ ਹਨ। ਸੁਰਮੇ ਵਾਲੀ ਅੱਖ, ਸੁਨਹਿਰੀ ਵਾਲ ਤੇ ਚਮਕਦਾ ਚਿਹਰਾ ਕੌਰ ਸਿੰਮੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਸੁਰ ਵੀ ਏ ਤੇ ਅਦਾ ਵੀ ਤੇ ਗਾਇਕਾ ਬਣ ਕੌਰ ਸਿੰਮੀ ਦੀ ਸ਼ਾਵਾ ਸਿੰਮੀਏ ਬੱਲੇ ਸਿੰਮੀਏ ਹੈ, ਫਿਲਮਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇਗੀ। ਕਾਲੀ ਜਾਲੀ ਵਾਲੀ ਟੋਪੀ ਪਤਲਾ ਚਿਹਰਾ ਗੋਰਾ ਮੁੱਖ ਤੇ ਹੋਂਨਾਂ ਨਾਲ ਨੱਚਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਜਯੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਟੀਵੀ ਐਂਕਰ, ਮਾਡਲ ਤੇ “ਕੁੜੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ” ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਜਾਏਗੀ। ਇਹ ਅਤਿ ਆਧੁਨਿਕ ਲੱਗਦੀ ਟੋਪ ਵਾਈਟ ਸ਼ਰਟ ਵਾਲੀ ਪਰਵੀਨ ਅਖਤਰ ਅੱਜ ਕਲ ਯੂ ਐਸ ਏ ਫਿਲਮ ਸ਼ੋ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਯੋਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕਾਫੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਪ੍ਰਵੀਨ ਅਖਤਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਹੈ। ਗੱਲ ਮੁੱਕਦੀ ਤੇ ਢੁੱਕਦੀ ਇਹ ਕਿ ਤਿੰਨ ਨਾਰਾਂ, ਹੁਸਨ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਰਨ ਫਿਲਮੀ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ, ਇੱਕ ਕੌਰ ਸਿੰਮੀ ਫਿਲਮ ਲਈ ਤਿਆਰ। ਜਯੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਕੰਮ ਜਿਆਦਾ ਆਰਾਮ ਬੋੜਾ ਤੇ ਅਖਤਰ ਪ੍ਰਵੀਨ ਐਕਟਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ ਜੈ ਹੋ।

ਸਿਮਰਨ ਢਿੱਲੋਂ ਦਿਨ ਅੱਛੇ
ਆ ਰਹੇ ਨੇ “ਡੋਂਟ ਵਰੀ”

ਹਰਸਿਮਰਨ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਹੁਣ ਸਿਮਰਨ ਢਿੱਲੋਂ ਨਾਮ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸਟਾਰ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬੈਕ ਟੂ ਬੈਕ ਦਿੱਤੇ ਨੇ ਟਰੈਕ। ਹੁਣ ਦਯਾ ਰਿਕਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਆਵਾਜ਼ ਤੇ ਦਯਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਇੱਕ ਬੀਟ ਗੀਤ “ਡੋਂਟ ਵਰੀ” ਰਲੀਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੁੱਖ ਬੱਲ ਨੇ ਸੁੱਖ ਨਾਲ ਐਤਕੀ ਗੀਤ ਐਸਾ ਰਚਿਆ ਕਿ ਉਸ ਆਖਿਆ ਸਿਮਰਨ ਕੱਲੀ ਆਡੀਓ ਕਰ ਦੇ

● ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਦਰਪਣ ●

ਡੋਂਟ ਵਰੀ ਚਲੇਗਾ ਤੇ ਇਸਦਾ ਮਿਉਜਿਕ ਆਰਿਗ ਮਿਉਜਿਕ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਟੋਹਰੀ ਪੱਗ, ਜਵਾਨ ਉਮਰ ਤੇ ਪਿਆਰਾ ਗੀਤ ਨਾਲ ਦਿਲਸ਼ ਸੰਗੀਤ “ਡੋਂਟ ਵਰੀ” ਸਿਮਰਨ ਢਿੱਲੋਂ ਗੱਲ ਬਣੂੰ ਬਣੂੰ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਮਰਨ ਢਿੱਲੋਂ ਦਾ ਬਲਬੀਰ ਬੀਰਾ, ਸੋਨੂ ਸ਼ਾਹ ਹੋਂਨਾਂ ਨਾਲ ਕਾਲੇਬ ਗੀਤ, ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤ ਤੇ “ਪੈਂਗ ਪਾਰਟੀ” ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਉਹ ਸੋ ਤੇ ਮੇਲੇ ਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਰਹੀ ਗੱਲ ਨਵੇਂ ਟਰੈਕ ਦੀ ਤੁਂ “ਡੋਂਟ ਵਰੀ” ਸਿਮਰਨ ਢਿੱਲੋਂ ਗੱਲ ਬਣੂੰ ਬਣੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਲੈ ਲਓ।

ਮਨ ਰਮਨ ਹਈ ਪਈ ਆ
ਕਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਰਮਨ ਗਿੱਲ ਛਾਈ

“ਬ੍ਰਾਂਡੇਡ ਜੱਟੀ” ਕਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ ਲੁੱਟ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ “ਬ੍ਰਾਂਡੇਡ ਜੱਟੀ” ਪ੍ਰਬੰਸ਼ਰਤ ਆਵਾਜ਼ ਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਾਲੀ ਰਮਨ ਗਿੱਲ ਹੈ। ਰਮਨ ਦਾ ਟੋਹਰ ਮਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਟ ਵਿੱਚ ਪਿਓਰ ਪੰਜਾਬਣ ਲੱਗਦੀ ਸੂ ਤੇ ਕਦੇ ਸਰਟ ਜ਼ੀਨ ਪਹਿਨ ਕਿ ਵਲੈਤਣ ਜੱਟੀ। ਰਮਨ ਗਿੱਲ ਦੇ ਸੋ ਕਨੇਡਾ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਲੋਕ ਤੱਥ ਗਾ ਕਿ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਬੀਟ ਗਾ ਕਿ ਲੋਕ ਨਚਾਈਦੀ ਹੈ ਰਮਨ ਗਿੱਲ। “ਵਹਿਮ” ਤੇ “ਭੁਕਰੇ” ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਲੋਕ ਬੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਵਿਹੜਾ ਸਿੰਗਾਰੀ ਹੈ ਰਮਨ ਗਿੱਲ। ਰਮਨ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਸਾਲ ਭਰ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾ ਪਿਆਰ ਸੋਰਤਿਆਂ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਸਾਲ ਭਰ ਹੋਰ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਗਾ ਰਹੀ ਹੋਏਗੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਐਕਟਿੰਗ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਗੁਲਾਬੀ ਚਿਹਰਾ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਰਮਨ ਗਿੱਲ ਆਖੇ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੀ ਦੇਣ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਨੇਡਾ ਆ ਕਿ ਗਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਕਨੇਡਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਉਹ ਕਰਜ਼ਾਰ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਪਿਆਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਦਕੇ ਜਾਵਾਂ ਰਮਨ ਦੀ ਮਖਮਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਰੰਗ ਦਾ ਮਿਸਰਨ ਹੋਰ ਸੰਗੀਤ ਸੱਜਣ ਸੱਜਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਕਦੀ ਤੇ ਢੁੱਕਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਰਮਨ ਗਿੱਲ ਦਾ ਟੂਰ ਏ ਕਨੇਡਾ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੇ ਵਰਕੇ ਭਰੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਮਰਪਾਲ ਦਾ “ਸਰਮਾਇਆ”
ਸੁਖਬੀਰ ਭੁੱਲਰ ਤੇ ਟੀਮ ਅਮਰਪਾਲ

ਅਮਰਪਾਲ ਟੋਪ ਵੀਡਿਓ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਤੇ ਫਿਲਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੀ ਤੇ ਹੁਣ ਸੁਖਬੀਰ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਾਏ ਗੀਤ “ਸਰਮਾਇਆ” ਨੂੰ ਅਮਰਪਾਲ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਦਿਵਾਈ ਹੈ ਅਮਰਪਾਲ ਆਖ ਰਹੇ ਨੇ ਕਿ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤ ਲੜੀ ਦੇ

ਪ੍ਰੀਤ ਨਗਰ ਉਹਨਾਂ ਸੂਟ ਕੀਤਾ “ਸਰਮਾਇਆ” ਜਿਹੜਾ ਪੱਛੀ ਸਟੂਡੀਓ ਲਹਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਇਆ। ਬਾਬਾ ਸ਼ਾਹ ਬਖ਼ਤਿਆਰ ਜੀ ਵਿਲਸਨ ਪ੍ਰੀਤ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਇਹ ਸਹਯੋਗੀ ਜਿਹਨਾਂ ਕਾਰਨ ਸੁਖਬੀਰ ਭੁੱਲਰ ਦਾ “ਸਰਮਾਇਆ” ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੰਦੀਪ, ਗੁਰਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਹਿਲ ਵੀਡਿਓ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਗਾਵੀ ਸ਼ੇਰਗੱਲ, ਫਰਾਂਸਿਸ ਪ੍ਰੀਤ ਮਨਦੀਪ ਤੇ ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਤੋਂ ਅੱਛੀ ਮਾਡਲਿੰਗ ਅਮਰਪਾਲ ਨੇ ਕਰਵਾ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਭੁੱਲਰ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਾਂ ਕੋਈ ਕਸਰ ਵੀਡਿਓ ਲਈ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਅੱਗੇ ਤੇਰੇ ਭਾਗ ਲੱਛੀ ਏ।

ਕਿੰਗ ਤੇ ਪਿੰਕੀ ਦੀ ਟੀਵੀ
ਜੋੜੀ ਵਿੱਚ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜੇ

ਹਰਿੰਦਰ ਕਿੰਗ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਵਾਲੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੁੰਬਈ ਜੀ ਟੀਵੀ ਲੀ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਐਂਡ ਫਿਲਮਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰਿੰਦਰ ਕਿੰਗ ਹੋਰੇ ਦਾ ਵੀਡਿਓ ਵਧਿਆ ਬਣਾ ਕਿ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਚਾਹੇ ਬਜਟ ਘੱਟ ਹੀ ਨਿਗਮਾਤਾ ਕੋਲ ਹੋਏ।

ਹਰਿੰਦਰ ਕਿੰਗ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆ ਕਿ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਜਲੰਧਰ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਏ। ਇਥੇ ਹੀ ਕਿੰਗ ਨੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਡੀ ਭੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਵਰਾਇਟੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਿਆ ਤੇ ਹਰ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਭਰਪੂਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ। ਹਰਜਿੰਦਰ ਪਿੰਕੀ ਨੇ ਹਰਿੰਦਰ ਕਿੰਗ ਦੇ ਸੋ ਲਈ ਵਿਗਿਆਪਨ ਵਿਭਾਗ ਸੰਭਾਲਿਆ ਤੇ ਉਹ ਅੱਛੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।

ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਹਰਿੰਦਰ ਕਿੰਗ ਕਾਮਯਾਬ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹਰਜਿੰਦਰ ਪਿੰਕੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਬਣ ਵਿਚਰਦੇ ਰਹੇ। ਅਚਾਨਕ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਹੋਣ ਤੇ ਪਿੰਕੀ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਰੀਝਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਹਰਿੰਦਰ ਕਿੰਗ ਸਾਬ ਤੇ ਪਿੰਕੀ ਦੀ ਜੋੜੀ ਵਿੱਚ ਰੱਬੀ ਵਿਛੋੜਾ ਜਿੱਤ ਗਿਆ। ਟੀਵੀ ਤੇ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੇ ਹਰਿੰਦਰ ਕਿੰਗ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਛੱਲ ਅਰਧਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪਿੰਕੀ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ।

-ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਵਾਰ

ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੈਕਰਮੇਟੋ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਛਾਪੇ ਗਏ, ਚੰਦਰ-ਸੂਰਜੀ ਬਿਕ੍ਰਮੀ (ਦ੍ਰਿਗਿਣਤ ਸਿਧਾਂਤ, ਸਾਲ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 365.2563 ਦਿਨ) ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਹਾੜ ਵਦੀ 1, 30 ਜੇਠ, 12 ਜੂਨ ਦਰਜ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ (556 ਨ: ਸ: ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਿਹਾੜਾ 9 ਹਾੜ, 22 ਜੂਨ ਦਾ ਦਰਜ ਸੀ। (ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਵਦੀਆਂ-ਸੁਦੀਆਂ, ਇਸ ਸਾਲ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ) ਇਥੇ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਟਿਆਂ ਅਤੇ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਇਹ ਦਿਹਾੜਾ ਚੰਦ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਮੁਤਾਬਕ, ਹਾੜ ਵਦੀ 1 ਨੂੰ ਮਨਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਵੈਬ ਸਾਈਟ ਵੇਖੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਇਹ ਹਾੜ ਵਦੀ 7, 21 ਹਾੜ ਦਰਜ ਹੈ। “Sri Guru Hargobind Sahib ji was born at village Guru ki Wadali (district Amritsar) on Harh Vadi 7 (21 Harh) Samvat 1652 (19 th June 1595). (sgpc.net) ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਫਰਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਸੀਂ ਦਾਵੇ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ। ਆਦਿ ਵੇਖੀਏ ਕਿ ਸਹੀ ਤਾਰੀਖ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ?

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਵੈਬ ਸਾਈਟ ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਤਾਰੀਖ, ਹਾੜ ਵਦੀ 7, 21 ਹਾੜ ਸੰਮਤ 1652 ਬਿਕ੍ਰਮੀ (19 ਜੂਨ 1595 ਈ: ਜੂਲੀਅਨ, ਵੀਰਵਾਰ) ਦਰਜ ਹੈ। ਜੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਮੁਤਾਬਕ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਇਹ, ਹਾੜ ਵਦੀ 1, 14 ਹਾੜ ਸੰਮਤ 1652 ਬਿਕ੍ਰਮੀ (12 ਜੂਨ 1595 ਈ: ਜੂਲੀਅਨ) ਦਿਨ ਵੀਰਵਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਛਾਪੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰੀਕਿਆ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪੁਸਤਕ “ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ-ਦਰਜਾ ਦੂਜਾ” ਦੇ ਕਰਤਾ ਡਾ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੋਗੋਆਣੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, “ਪ੍ਰਕਾਸ਼:- 19 ਜੂਨ 1595 ਈ” (ਪੰਨਾ 8) ਹੁਣ ਜੇ ਇਸ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲੀ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ, ਹਾੜ ਵਦੀ 7, 21 ਹਾੜ ਸੰਮਤ 1652 ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਹੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਛਾਪੀ ਗਈ, ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ’ (ਡਾ ਜੋਧ ਸਿੰਘ) ਵਿੱਚ ਵੀ 21 ਹਾੜ ਹੀ ਦਰਜ ਹੈ। “ਵਡਾਲੀ ਵਿਖੇ ਹੀ ਸੰਮਤ 1652 (1595 ਈ:) ਦੇ ਇੱਕੀ ਹਾੜ ਨੂੰ (ਗੁਰੂ) ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ”। (ਪੰਨਾ 6)

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਛਾਪੀ ਗਈ ਇਕ ਹੋਰ ਪੁਸਤਕ, “ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ” (ਪ੍ਰੋ: ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ) ਵਿੱਚ ਵੀ “ਹਾੜ ਵਦੀ 7, 21 ਹਾੜ ਸੰਮਤ 1652, ਮੁਤਾਬਕ 19 ਜੂਨ ਸੰਨ 1595” (ਪੰਨਾ 223) ਹੀ ਦਰਜ ਹੈ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜਾ, ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

‘History And Philosophy of the Sikh Religion’ ਕਰਤਾ ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਇਸੇ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੈ। “Guru Arjan had only one son, Hargobind. He was born on 21st har Sambat 1652 (June 1595A.D.) at vadali in Amritsar District. (Page 126)

“ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ, ਗੁਰੂ (1595-1644): ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿਚੋਂ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਰੰਗਾ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਡਾਲੀ ਵਿਖੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਕੀ ਵਡਾਲੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਹਾੜ ਵਦੀ 7, 1652 ਬਿਕ੍ਰਮੀ/19 ਜੂਨ 1595 ਈ. ਨੂੰ ਜਨਮ ਲਿਆ ਸੀ। (ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼, ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ)

ਕਵੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਵੀ 21 ਹਾੜ ਸੰਮਤ 1652 ਬਿ: ਹੀ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਵੀ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਨਛੱਤਰ ‘ਪੁੱਖ’ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਠਵਾਂ ਨਛੱਤਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ 21 ਹਾੜ, ਹਾੜ ਵਦੀ 7 (ਜੂਨ 19) ਨੂੰ ਛੁਬੀਵਾਂ ਨਛੱਤਰ ‘ਉਤ੍ਰਾ ਭਾਦ੍ਰਪਦ’ ਸੀ।

“ਸੰਮਤ ਸੌਲਹਿ ਸੈ ਅਰੁ ਬਾਵਨ ਹਾੜ ਇਕਸਵੀ ਕੇ ਦਿਨ ਸੋਉ।”

ਜਾਮਨੀ ਆਖਿ ਬਿਤੀਤਿ ਭਈ ਜਥਿ ਪੁੱਖ ਨਿਚੱਤ ਸਮੌ ਤਥਿ ਹੋਉ।”

(ਰਾਸ 3 ਅਧਿਆਇ 4)

ਡਾ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਲਗੀਰ, ਭੱਟ ਵਹੀ ‘ਮੁਲਤਾਨੀ ਸਿੰਧੀ’ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, “ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਨਮ ਮਾਤਾ ਰੰਗਾ ਜੀ ਦੀ ਕੁਖ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ 19 ਜੂਨ 1590 ਦੇ ਦਿਨ ਵਡਾਲੀ, ਨੇੜੇ ਛੇਹਰਟਾ ਸਾਹਿਬ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ।” ਇਥੇ ਤਾਰੀਖ ਤਾਂ ‘19 ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਮਾਹ’, (21 ਹਾੜ) ਹੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਾਲ 1590 ਈ: ਲਿਖਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸਲ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ “ਸੰਮਤ ਸਤਰਾਂ ਸੈ ਸੰਤਾਲੀਸ, ਮਾਹ ਹਾੜ ਦਿਹੁ ਇਕੀਸ ਗਿਆ” (19 ਜੂਨ 1690 ਈ) ਦਰਜ ਹੈ। “ਇਸ ਇੰਦਰਾਜ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਸੰਮਤ 1747, ਯਾਨਿ 1690 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ।” (ਪੰਨਾ 225)

ਡਾ ਸੁਖਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੀ, ਇਸੇ ਭੱਟ ਵਹੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, “ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਵਾਇਤ ਅਨਸਾਰ 9 ਜੂਨ 1595 ਈ: ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਵੀ ਇਸੇ ਤਿਥੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਚਲਦੇ ਹਨ ਪਰ ਭੱਟ ਵਹੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਇੱਕੀ ਹਾੜ ਸੰਮਤ ਸਤਾਰਾਂ ਸੈ ਸੰਤਾਲੀ ਬਿ. ਮੁਤਾਬਕ ਜੂਲਾਈ-ਅਗਸਤ, 1690 ਈ. ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।... ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਮਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਛੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਫਰਕ ਹੈ। ਭੱਟ ਵਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਿਤੀਆਂ ਅਮ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਾਡੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਠੀਕ ਹੀ ਮੰਨੀਆਂ

ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਗਲੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ ਗਵਾਹੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੇਸਲਾ ਖੁੱਲਾ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।” (ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀਵਨ, ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਯਾਤਰਾਵਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1998, ਪੰਨਾ 15)।

ਇਥੇ 9 ਜੂਨ ਛਾਪਿਆ ਵੇਖ ਕੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤੀ ਨਾਲ 19 ਜੂਨ ਦੀ ਬਿਜਾਏ 9 ਜੂਨ ਛਾਪ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਡਾ ਸੁਖਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੋ ਹੋਰ ਲਿਖਤਾਂ, ‘ਸ਼ਿਰਮਣੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ’ (ਪੰਨਾ 146, 2010 ਈ) ਅਤੇ ‘ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ’ (ਪੰਨਾ 116, 2012 ਈ:) ਵੇਖੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ 9 ਜੂਨ ਅਤੇ ਸਾਲ ਬਾਰੇ ਫੇਸਲਾ ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ ਗਵਾਹੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲਾ ਛੱਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਕਿਤਾਬ 1998 ਵਿੱਚ ਛਾਪੀ ਸੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ 2010 ਈ: , ਭਾਵ 12 ਸਾਲਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਤਾਰੀਖ ਅਤੇ ਸਾਲ ਬਾਰੇ ਫੇਸਲਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ‘ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ ਗਵਾਹੀ’ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲਾ ਛੱਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ ਸਾਰੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਛਾਪੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਹਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਸਤ੍ਤਾਰਵੀਂ-ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਕੀ ਦੋਸ਼ ?

“ਗੁਰਮਤਿ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ” ਵਿੱਚ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ ਕਲਾਂ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, “ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਨ ਸੰਮਤ:- 1652 ਬਿ: ਹਾੜ ਵਦੀ ਏਕਮ, ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ, ਪੁੰਨਿਆ ਦੀ ਰਾਤ ਸੀ, 6 ਜੂਨ 1595 ਈ: ਪੁੱਖ ਨਛੱਤਰ ਸੰਗਰਾਂਦੀ 21 ਹਾੜ” (ਪੰਨਾ 37)

ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਰ ਬਹੁਤੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਾਂਗੂੰ, ਇਹ ਤਾਰੀਖ ਵੀ ਹੈ। ਪਰ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਟਾ ਇਥੇ ਵੀ 21 ਹਾੜ ਹੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ, ਚੇਤ ਸੁਦੀ ਪੰਚਮੀ, ਸੰਮਤ 1695 ਬਿ: 28 ਮਾਰਚ 1638 ਈ: ਅਤੇ ਕੁਲ ਉਮਰ 42 ਬਰਸ ਨੌ ਮਹੀਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨ ਦਰਜ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੰਨਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

‘ਬੰਸਾਵਲੀਨਾਮਾ’ ਦਾ ਕਰਤਾ, ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਛਿੱਬਰ (ਸੰਪਾਦਕ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪਦਮ) ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਟਾ ਤਾਂ 21 ਹਾੜ ਹੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸੰਮਤ ਇਹ ਵੀ 1647 ਲਿਖਦਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਜਨਮੇ ਵਡਾਲੀ। ਸੰਮਤ ਸੌਲਹਿ ਜੈ ਸੈ ਗਏ ਸੈਤਾਲੀ। ਹਾੜ ਮਾਸ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਇੱਕੀ ਮਾਤਾ ਰੰਗਾ ਜੀ ਦੇ ਉਦੱਦੋਂ ਜਨਮ ਪੜੀ ਦਿਜ ਲਿਖੀ। (ਪੰਨਾ 86) ਪਰ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਕੁਲ ਉਮਰ 48 ਸਾਲ ਸਾਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। “ਅਠਾਲੀ ਬਰਸ ਕੀ ਆਉਧ ਗੁਜਾਰੀ” (ਪੰਨਾ 102)

ਹੁਣ ਜੇ ਇਸ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਦੀਆਂ ਕੜੀਆਂ ਮੇਲੀਏ ਤਾਂ ਤਸਵੀਰ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਜੋਤੀ ਸਮਾਉਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ, 6 ਚੇਤ, ਚੇਤ ਸੁਦੀ 5 ਸੰਮਤ 1701

ਬਿਕ੍ਰਮੀ (3 ਮਾਰਚ 1644 ਈ: ਜੂਲੀਅਨ) ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ, ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਮੱਤ-ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਲ ਉਮਰ 48 ਸਾਲ ਦੀ ਹੈ। ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਹਾੜ ਵਦੀ 2 ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਕੇ, 10 ਬਰਸ 11 ਮਹੀਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਗੱਦੀ ਬੈਠ ਕਰ, 31 ਸਾਲ 10 ਮਹੀਨੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਗੁਰਿਆਈ ਕਰ ਕੇ, 48 ਵਰ੍਷ੇ 9 ਮਹੀਨੇ 4 ਦਿਨ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਭੋਗ ਕੇ, ਚੇਤਰ ਸੁਦੀ 5 ਸ਼੍ਰਵਵਾਰ 9 ਘੜੀ ਰਾਤੀ ਰਹੀ, ਸੰਮਤ 1701 ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਤੇ ਸਾਲ 174 ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਚੌਲਾ ਛੱਡ ਕੇ ਸੱਚਖੰਡ ਗੁਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਬਸੇ। (ਤਵਾਰੀਖ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪਾ:6)

ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਗੀਸਰਚ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਛਾਪੀ ਗਈ 1965-66 ਦੀ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 21 ਹਾੜ 1652 ਸੰਮਤ (14 ਜੂਨ 1595 ਅ.ਧ.) ਦਰਜ ਹੈ।

ਧੋਮਣੀ ਡਾਇਰੀ 1992 ਵਿੱਚ, “ਹਾੜ ਵਦੀ 1, ਸੰਮਤ 1652 ਬਿ: 19 ਜੂਨ, ਸੰਨ 1595 ਈ: ਦਰਜ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਡਾਇਰੀ 1992 ਵਿੱਚ, “ਹਾੜ ਵਦੀ 1, ਸੰਮਤ 1652 ਬਿ: 19 ਜੂਨ, ਸੰਨ 1595 ਈ: ਦਰਜ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ 1998 ਈ: ਵਿੱਚ ਛਾਪੀ ਗਈ, ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ ਅਤੇ ਡਾ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸੰਪਾਦਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ‘ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ 6’ ਮੁਤਾਬਕ ਵੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ 21 ਹਾੜ ਸੰਮਤ 1652 ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੰਮਤ ਸੌਰਗ ਸੈ ਸੁ ਬਵੰਜਾ ਹਾੜ ਇੱਕੀ ਨਿਸਿ ਆਧੀ ਮੰਡਾ। (ਪੰਨਾ 19)

ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਖੋਜ-ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪੁੱਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ 21 ਹਾੜ, ਹਾੜ ਵਦੀ 7 ਸੰਮਤ 1652 ਬਿ: ਦਿਨ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ 19 ਜੂਨ 1595 ਈ: (

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਾਹੀ

9815802070

ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਗਾਨ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਬਾਬੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਚੱਚ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ, ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ, ਹਾਈਵੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪੁਨਿਕ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਹੈ? ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ਾਂ ਚੁਭਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ! ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ “ਅਮ੍ਰਿਤਕਾਲ” ਮਨਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, 75 ਵਰ੍਷ੇ ਪੂਰੇ ਕਰਕੇ, ਪਰ ਆਮ ਲੋਕ ਪਾਣੀ ਲਈ ਵੀ ਤਰਸਦੇ ਹਨ।

ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਕਰੋਨਾ ਕਾਲ 'ਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜੋ ਭੁਗਤਿਆ, ਦਵਾਈਆਂ ਮੁਣੋਂ ਤਾਂ ਮਰੇ ਹੀ, ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਲਾਸ਼ਾਂ ਜਲਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਦਰਿਆ ਬੁਰਦ ਕਰਨੀਆਂ ਪਈਆਂ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲਾਂ 'ਚ ਆਕਸੀਜਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਕੀ ਇਹ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ?

ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਵਾਪਰੀ ਹੈ। ਪਟਨਾ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਇੱਕ 10 ਵਰ੍ਗਿਆਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਪੁੱਜੀ, ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਘੰਟਿਆਂ ਬੱਧੀ ਪਈ ਰਹੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਖਾਲੀ ਬਿਸਤਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਦਰਿੰਦੇ ਨੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਉਪਰੰਤ ਉਸਦਾ ਗਲ ਕੱਟਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਟਨਾ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਾਲਿਆਂ ਉਸਦਾ ਇਲਾਜ ਐਮਰਜੰਸੀ 'ਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਮੁੜ੍ਹਫਰਪੁਰ ਤੋਂ ਰੈਫਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬੱਚੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਜ਼ੂਕ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਬਿਹਾਰ ਦਾ ਇਹ ਪਟਨਾ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ, ਇਸ ਸੂਬੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਸਪਤਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਬਾਰੇ "ਕੈਗ" ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ, ਜਿਸ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 100 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਇਸ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਅੱਧੀਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਕਸੀਜਨ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ। ਹਸਪਤਾਲ ਦੀਆਂ 94 ਛੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਬਖਤਾ ਹਾਲ ਹਨ। ਡਾਕਟਰਾਂ, ਨਰਸਾਂ ਦੀ 36 ਛੀਸਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁੜ੍ਹਫਰਪੁਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ 2019 'ਚ 150 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੱਚੇ ਮਰ ਗਏ ਸਨ, ਇਸੇਵੇਂ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਨਾ ਦਵਾਈ ਸੀ ਨਾ ਹੀ ਡਾਕਟਰ।

ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ
ਪੱਥੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੂਬੇ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ,
ਸਗੋਂ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਬੋਹੁੱਦ ਕਮੀ ਹੈ ਪੂਰੇ
ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ। ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਇਲਾਜ ਖੁਣੋਂ ਹਰ ਰੋਜ਼
ਮਰਦੇ ਹਨ। ਇਕਨਾਮਿਕ ਟਾਈਮਾਨ ਦੀ ਇੱਕ
ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ
ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ 'ਚ 82 ਫੀਸਦੀ
ਮਾਹਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘਟ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ
ਮੈਡੀਕਲ ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੀ
ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 10 ਫੀਸਦੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ
ਸੈਂਟਰਾਂ 'ਚ ਡਾਕਟਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਕਦੋਂ ਆਏਗਾ ਬਦਲਾਮ ?

ਦੂਜੇ ਪਸੇ 'ਕੈਂਸਰ' ਦੇ ਪਸਾਰੇ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੈਂਸਰ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿੱਤ-ਪ੍ਰਤੀ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਦੇ ਬੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਆਯੁਸ਼ਮਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਕੀਮਾਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਲਈ ਬੇਬਸ ਦਿਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਇਹਨਾ ਸਕੀਮਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਧਾਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹਨਾ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲਾਂ 'ਚ ਇਸਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਬਖ਼ਰਾਂ ਹਨ।

ਗਰੀਬੀ-ਅਮੀਰੀ ਨੇ ਸਿਹਤ ਸੁਹਲਤਾਂ
 'ਚ ਪਾੜਾ ਵੰਡਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਾਈਵ
 ਸਟਾਰ ਹਸਪਤਾਲਾਂ 'ਚ ਮਹਿੰਗੇ ਇਲਾਜ, ਪੈਸੇ
 ਪੱਥੋਂ ਸਮਰੱਥ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ
 ਹਨ, ਪਰ ਸਧਾਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ 'ਚ
 ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ 'ਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ
 ਸਹਲਤਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹੋ ਹਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਭ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿਥੇ ਗਾਇਬ ਹੈ, ਜੋ ਉਸਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰੀ ਹੈ। ਫਾਈਵ ਸਟਾਰ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ 'ਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਬੱਚਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਵਿਸ਼ਾਵਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਹਨ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਦਾਰੇ। ਕਿਥੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ? ਕਿਵੇਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਗੇ ਵੱਡੇ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ? ਤਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪਾੜਾ ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਵੇਂ ਹੀ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਆਰਥਿਕ ਪੱਧ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬ-ਅਮੀਰ ਦਾ ਪਾੜਾ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਕਮ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਬਨਾਉਣ ਵੱਲ ਸੇਧਤ ਹਨ। ਉਹ ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ ਬਨਣ ਲਈ ਪੱਥਰ ਭਾਰ ਹਨ। ਪਰ ਕੀ ਹਾਕਮ ਦੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ, ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਖਰਚ ਸੀਮਾ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਡਾਲਰ ਹੈ। ਕੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਖਰਚ ਨਾਲ ਮਹਿੰਗਾਬੀ ਦੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਿਥੋਂ ਸੰਗੋਤੀ ਆਂ

ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਖਾਣ ਪਾਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕੀ ਪ੍ਰਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਚੰਗਾ ਜੀਵਨ ਜੀਊਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ?

ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਨੇ ਭਾਰਤ ਹੇਠਲੇ-ਮੱਧ-ਵਰਗ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੁਲਕੀ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ 3.65 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਥੋੜੇ ਜਿਹੇ ਮੁਲਕੀ-ਆਮਦਨ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਕਸਤ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਪਦਾਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਦੇਸ਼ ਵਿਕਸਤ

कहा सकदा है ?

ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ
2022-23 ਵਿੱਚ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ
ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ 16 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਵੱਧ
ਉਮਰ ਦੇ 35.1 ਛੀਸਦੀ ਲੋਕ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ
ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਨ। ਜਦਕਿ ਸਾਲ
2022-23 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕੁ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਹੇਠਲੇ
ਮੱਧ ਵਰਗਾਂ 'ਚ ਗਰੀਬੀ 14.9 ਛੀਸਦੀ ਹੈ
ਪਰ ਅਸਲ ਤੱਥ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ
ਹਨ, ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨਾ
ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਸਭ ਲਈ ਭੇਜਨ”
ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਕਲ ਆਬਾਦੀ ਲਗਭਗ 140
ਕਰੋੜ ਵਿੱਚੋਂ 80 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ
ਅਨਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਫ਼ਤ ਮੁਹੱਈਆ
ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ
20 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਮਸਾਂ ਇੱਕ ਡੰਗਰ
ਭੇਜਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਰੋਟੀ, ਕੱਪੜਾ ਅਤੇ
ਮਕਾਨ ਸਭ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਜੋ
ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਬਨਿਆਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ 'ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ
ਬਦਲਾਅ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
ਬਦਲਾਅ ਵਜੋਂ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ
ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ
ਪਰਖਿਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ
ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ
ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੁੱਖ-
ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਯਤਨ ਉਣੋ-
ਉਣੇ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ
'ਚ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅੱਧੀ
ਆਬਾਦੀ ਅੰਰਤਾਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਤ੍ਰਿਸ਼ਕਾਰਤ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦੇ ਹੱਕ ਤਾਂ
ਕੀ ਮਿਲਣੇ ਹਨ, ਉਹ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਵੀ ਘਰੇਲੂ
ਹਿੱਸਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਘਰੇਲੂ ਅੰਰਤਾਂ
ਚਾਰ-ਦੀਵਾਰੀ ਅੰਦਰ ਬੰਦ ਹਨ। ਰੂੜੀਵਾਦੀ
ਸੋਚ ਅੱਜ ਵੀ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਭਾਰੂ ਹੈ। ਧਰਮਾਂ ਦਾ
ਵਖਰੇਵਾਂ ਅਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਪ੍ਰਯਾਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ
ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਜਕ਼਼ਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਨੀਤੀਵਾਨ, ਸਿਆਸਤਦਾਨ, ਜਿਹਨਾ
ਨੂੰ ਸਮਾਜ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ
ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਵਾਰਥੀ
ਹਿੱਤਾਂ ਕਾਰਨ "ਬਦਲਾਅ" ਦੇ ਥਾਂ 'ਦਬਾਅ
ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਦਲਾਅ ਲਈ
ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਮਲੀਅਤ ਬਿਨ੍ਹੁਣਾਂ ਸ਼ੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
ਪਰ ਸਮਾਜ 'ਚ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾਕੇ ਇਸ
ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਪੁੱਠਾ ਗੋੜਾ ਦੇ ਕੁ ਰੂੜੀਵਾਦੀ
ਸੋਚ ਨੂੰ ਅੰਗੇ ਲਿਆਉਣਾ ਅੱਜ ਅਹਿਮ
ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਧੱਕਾ, ਧੌਸ, ਧੰਨ ਮੁੱਖ ਕਾਰਕ
ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਬਦਲਾਅ ਲਈ
ਵੱਡਾ ਅਤਿੰਕਾ ਹਨ।

ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਬਿਨੁ
ਸ਼ੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ
ਹੋਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਵੋਟ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਿਵੇਂ ਦੂਸਿਤ
ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਹ ਬਦਲਾਅ 'ਚ ਵੱਡਾ
ਅੜਿੱਕਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿਆਸਤ ਦੇ
ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਬਦਲਾਅ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼
ਭੁਮਿਕਾ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ
ਸਿਆਣੇ ਲੋਕਾਂ ਕਾਰਨ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ
ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਹ ਡਰ ਅਤੇ ਦਾਬਾ ਹੇਠਾਂ
ਜਿੰਦਗੀ ਜੀਉ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਨਾਲ ਉਹ
ਬਦਲਾਅ ਲਈ ਅੱਗੇ ਕਿਵੇਂ ਆਉਣਗੇ?

ਡਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਉਤੇ ਬੰਦਸ਼ਾਂ,
ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਸੱਕ ਬਦਲਾਅ ਲਈ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ
ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਅਸਲ ਅਰਥਾਂ 'ਚ ਉਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਕਸਤ
ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ
ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ
ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ, ਵਾਤਾਵਰਨ, ਖੁਰਾਕੀ
ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ
ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਨਾ ਸੰਪੂਰਨ ਖੇਤੀ ਹੈ, ਨਾ
ਹੀ ਸੰਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ! ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਪੈਸਟਿਕ
ਅਹਾਰ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਜ਼ਹਿਰ ਯੁਕਤ ਭੋਜਨ ਖਾਣ
ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੈ। ਦੇਸ਼ 'ਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਪਸ਼ਿਆ
ਪਿਆ ਹੈ। ਗੰਦਗੀ ਦੇ ਢੇਰ ਹਨ। ਰਸਾਇਣਾਂ
ਦੀ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ
ਬਦਲਾਅ “ਊਠ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਹੁਣ ਵੀ ਡਿਗਿਆ
ਕਿ ਹੁਣ ਵੀ ਡਿਗਿਆ” ਵਾਂਗਰ ਦਿਸਦਾ ਹੈ।

ਲੋਕ ਬਦਲਾਅ ਭਾਲਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਦੇ ਕੇ ਹਾਕਮ ਬਣਨ ਲਈ ਤਤਪਰ ਹੈ। ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕ ਭਰਮ ਜਾਲ 'ਚ ਫਸਦੇ ਹਨ। ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਆਰਾਮ ਤਾਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਬੁਢਾਪੇ 'ਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਸਰਕਾਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਨਿਗੁਣੀ ਜਿਹੀ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਿਲਦੀ ਹੈ। (500 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾਂ ਤੋਂ 2000 ਮਹੀਨਾ), ਪਰ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਇਹਨਾਂ ਸਹਲਤਾਂ ਤੋਂ ਵਿਰਵੀ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜੀਵਨ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ 'ਚ
ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ
ਪਰਿਵਾਰ ਟੁੱਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਨੇ
ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ
ਦਾ ਯਤਨ ਤਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਮਨੁੱਖੀ
ਇਕੱਲਤਾ 'ਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਮਨੁੱਖ
ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਨੇੜ-ਭਵਿੱਖ 'ਚ
ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਰਬੀ ਵੀ ਨਾ ਬਣ ਸਕੇ।

ਪਰ ਅਸਲ ਬਦਲਾਅ ਮਹਾਂਗਰਾਂ ਦੇ
ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਬਣੀਆਂ ਗਗਨ ਚੁੰਬੀ
ਇਮਾਰਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਨਾ ਹੀ ਹਰ ਹੱਥ 'ਚ
ਮੌਬਾਇਲ ਨੂੰ ਬਦਲਾਅ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
ਅਸਲ ਬਦਲਾਅ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਾਵੀਂ
ਪੱਧਰੀ ਬਨਾਉਣ 'ਚ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਵੱਡਾ ਰੋਲ
ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ
ਅਵੇਸਲੀਆਂ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ 'ਚ
ਸਰਕਾਰਾਂ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੁਸ਼ਟਾਨਿਕ
ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕਿਆਂ 'ਚ
ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਏ.ਸੀ. ਦਫ਼ਤਰਾਂ 'ਚ
ਬੈਠ ਸਕੀਮਾਂ ਘੜਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ “ਆਕਾ”
ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ
ਨਾਹਰੇ ਵਿਕਸਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਵੇਰ-ਸ਼ਾਮ
ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
ਐਨ ਸਿਆਸਤਾਂ ਦਾ ਸੱਭੇ ਸਾਂਝੇ ਹਾ।

ਲਕ ਇਸ ਪ੍ਰਚੁਰ ਨਾਲ ਠਗ ਸਹਿ ਹਨ।
 ਦੇਸ਼ ਚ ਬਦਲਾਅ ਉਦੋਂ ਆਏਗਾ,
 ਜਦੋਂ 'ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨੇਤਾ' ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ
 ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੋਏਗਾ। ਦੇਸ਼ ਚ ਸੁਸ਼ਾਸਨ
 ਹੋਏਗਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸੁੱਖ ਸਹੁਲਤਾਂ
 ਮਿਲਣਗੀਆਂ। ਹਰ ਇੱਕ ਲਈ ਬਗਾਬਰ ਦੀ
 ਸਿੱਖਿਆ ਹੋਏਗੀ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਲਈ
 ਰੁਜ਼ਾਗਾਰ ਹੋਏਗਾ। ਬੋਲਣ, ਪੜ੍ਹਨ, ਲਿਖਣ
 ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਏਗੀ। ਸਵਗਾਜ ਹੋਏਗਾ।

ਪ੍ਰੀ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ

ਵਿਰਾਟ ਕੋਹਲੀ ਨਾਲ ਜਿੱਨੇ ਮਰਜ਼ੀ ਵਧੀਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਾ ਲਓ, ਸਾਰੇ ਜਚ ਜਾਣਗੇ। ਉਹ ਹੈ ਹੀ ਕਮਾਲ ਦਾ ਕ੍ਰਿਕਟਰ! ਕਮਾਲ ਦਾ ਬੱਲੇਬਾਜ਼, ਗੋਂਦਬਾਜ਼, ਕੈਚਬਾਜ਼ ਤੇ ਕੈਪਟਨ। ਉਹ ਏਨੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਮੈਚ ਖੇਡ ਚੁੱਕੇ, ਏਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖ ਚੁੱਕੇ ਤੇ ਏਨੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕੇ ਕਿ ਉਹਦੀ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਦਹਾਕੇ 'ਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੌੜਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਖਿਡਾਰੀ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਕਟ ਜਗਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਦਾ ਮੁਖਯਤ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਉਂਗਲਾਂ 'ਤੇ ਗਿਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਖਿਡਾਰੀਆਂ 'ਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਖੇਡ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਸਦਕਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਰਜੁਨ ਅਵਾਰਡ, ਖੇਲ ਰਤਨ ਅਵਾਰਡ ਤੇ ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਨੇ। ਸਚਿਨ ਤੇਂਦੂਲਕਰ ਵਾਂਗ ਭਾਰਤ ਰਤਨ ਮਿਲਣਾ ਹੀ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ 'ਚ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲਾਂ ਦੇ ਗੋਲਡਨ ਹੈਟ ਟ੍ਰਿਕ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਕੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਰਤਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਪਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਦੀ ਮੁਨਾਫਾ ਬਖਸ਼ ਖੇਡ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਕੋਹਲੀ ਨੂੰ ਸਿਲਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਕੋਹਲੀ ਵਿਰਾਟਾਂ ਦਾ ਵਿਰਾਟ ਹੈ ਤੇ ਕੋਹਲੀਆਂ ਦਾ ਕੋਹਲੀ। ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀ ਕਦੀ ਕਹਿਣ ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਜੇਕਰ, ਕਵੀ ਆਈ 'ਤੇ ਆ ਹੀ ਜਾਵੇ, ਰੋਕਣਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜਾ ਹੀ ਅੰਥਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ।

ਉੱਤਰੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਜਦ, ਐਸੀ ਕਾਹਲੀ ਜਿਹੀ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ, ਬੰਦਾ ਇੱਕ ਅੜ੍ਹਿੱਕੇ ਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਜਾ ਦਾਗੀ ਮੈਂ ਕਵਿਤਾ।

ਚਲੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿਸੇ ਰਸਤੇ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਾਕਿਆ ਸੀ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾ ਮਿਸਰਾ ਉਸ ਨੂੰ, ਝੱਟ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਸੀ ਛੋਹਿਆ।

ਮਿਸਰੇ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਵਾਹ ਵਾਹ ਨਾਲ, ਮੇਰਾ ਹੌਸਲਾ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧਿਆ, ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਅਗਲਾ ਸ਼ਿਅਰ ਮੈਂ, ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਝੱਟ ਜ਼ਿੱਗਿਆ।

ਸੁਣਨੇ ਵਾਲਾ ਐਨੇ ਚਿਰ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਕੁ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਮੈਂ ਮੁਬਾਰਕ ਵਿੱਚ ਆਕੇ, ਸਾਰੀ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਕਹਿ ਗਿਆ।

ਪਰ ਕੋਈ ਦਾਦ ਵਾਲਾ ਹੋਰ ਜੁਮਲਾ, ਨਾ ਸੁਣ ਮੈਨੂੰ ਹੋਈ ਹੈਰਾਨੀ, ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਜਦ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ, ਗਾਇਬ ਸੀ ਮੇਰੇ ਰਾਹ ਦਾ ਜਾਨੀ।

ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇਖਣ 'ਤੇ ਵੀ,

ਕਮਾਲ ਦਾ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਵਿਰਾਟ ਕੋਹਲੀ

ਬੰਸਾਵਲੀ ਵੱਲੋਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਦਾ ਖਿਡਾਰੀ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਉਸਤਤ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਲੱਡੀ ਲਿਖੇ ਗਏ ਨੇ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੀਡੀਏ ਤੋਂ ਲੱਖਾਂ ਵਾਰ ਉਹਦਾ ਨਾਂ ਉਚਾਰਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕੇ। ਉਸ ਨੇ ਟੈਂਸਟ ਮੈਚਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 20 ਤੋਂ 50 ਓਵਰਾਂ ਦੇ ਇਕ ਰੋਜ਼ਾਂ ਮੈਚਾਂ, ਵਰਲਡ ਕੱਪਾਂ, ਚੈਪੀਅਨਜ਼ ਟਰਡੀਆਂ, ਕ੍ਰਿਕਟ ਲੀਗਾਂ, ਗੱਲ ਕੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ 'ਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਐਨੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਦੀ ਕਪਤਾਨੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੇ ਕਪਤਾਨਾਂ ਦਾ ਕਪਤਾਨ ਕਹਿ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ।

ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਹੈ। 1947 'ਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਲੱਖਾਂ ਪੰਜਾਬੀ, ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ 'ਚੋਂ ਉੱਜੜ ਕੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ, ਪੈਪਸ਼ੂ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਆਣ ਵਸੇ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਰੋਹਤਕ, ਗੁਜਰਾਵਾਂ ਤੇ ਮਹਿੰਦਰਗੜ੍ਹ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ

ਜ਼ਿੱਲ੍ਹੇ ਸਨ। ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੰਸਿੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਲਾਹੌਰ ਵਰਗਾ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਅੱਧੋਂ ਵੱਧ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸੀ। 1947-48 ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੰਧਾਵਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਸਾਉਣ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਠੋਹਰੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਵਿਰਾਟ ਕੋਹਲੀ ਦੀ ਵੱਡਵੱਡੇਰੇ ਦਿੱਲੀ ਪੁਰੰਚੇ ਸਨ।

ਜਿਵੇਂ ਵਿਰਾਟ ਕੋਹਲੀ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਰਾਵਲਹਿੰਡੀ ਵੱਲ ਦਾ ਹੈ ਉਵੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਦਾ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਵੀ ਪਿੰਡ ਗਾਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚਕਵਾਲ ਦਾ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ

ਕਵੀ 'ਤੇ ਕਵਿਤਾ

ਜਦ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਮੁੜ ਨਾ ਲੱਭਿਆ,
ਹੈਰਾਨੀ ਜਿਹੀ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿੱਚ,
ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਵਧਿਆ।

ਪੁਰਿੰਚਿਆ ਇੱਕ ਪੰਡਾਲ ਦੇ ਵਿੱਚ,
ਜਿੱਥੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਸੀ ਲੱਗਿਆ,
ਖਚਾ ਖਚ ਭਰੇ ਇਸ ਪੰਡਾਲ ਵਿੱਚ,
ਬੈਠਣ ਨੂੰ ਥਾਂ ਮਸੀਂ ਸੀ ਲੱਭਿਆ।

ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਇੱਕ ਨਾਮਵਰ ਕਵੀ,
ਕਵਿਤਾ ਆਪਣੀ ਸੁਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ,
ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਉਹ ਸੋਹਲੇ,
ਖੁਦ ਹੀ ਉੱਚੀ ਗਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਨੀਤੀ,
ਮੈਂ ਸਹਿਣ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ,
ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਕੇ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ,
ਕੁੱਛ ਕਹਿਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ।

ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ,
ਆਪਣੇ ਸੋਹਲੇ ਹੀ ਨਾ ਗਾਵੇ,
ਤੁਹਾਡੀ ਧਾਰ ਖੁਦ ਹੀ ਬੱਝੇਗੀ,
ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਹੀ ਸੁਣਾਵੇ।

ਤੱਤਾ ਜਿਹਾ ਕੁੱਛ ਹੋ ਕੇ ਉਸਨੇ,
ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਕੁੱਝ ਇਵੇਂ ਸੀ ਤੱਕਿਆ,
ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਕੰਡਿਆਲੀ ਵਾੜ 'ਚ,
ਬਿੱਲਾ ਹੋਵੇ ਕਸੂਤਾ ਫਸਿਆ।

ਇੰਨਾ ਸੁਣ ਕੇ ਮਹਿਫਲ ਦੇ ਵਿੱਚ,
ਐਸਾ ਹੜ੍ਹ ਹਾਸੇ ਦਾ ਆਇਆ,
ਕਵੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ,
ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਹੋਰ ਵੀ ਘਬਰਾਇਆ।

ਇੰਨੇ ਕਵੀ ਇੰਨੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ,
ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਢੇਰ ਕਿਤਾਬਾਂ,
ਕੌਣ ਪੜ੍ਹੇਗਾ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕਿੱਸੇ,
ਜਿਸ ਦੇ ਖੁਦ ਨੇ ਬੇ ਹਿਸਾਬਾਂ।

ਤਰਸ ਆਇਆ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ,
ਜੋ ਦਿਨ ਰਾਤ ਨੇ ਲਿਖਦੇ ਜਾਂਦੇ,
ਫੇਰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ,
ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਤਰਲੇ ਨੇ ਪਾਂਦੇ।

ਨਾ ਜਾਣੇ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਉੱਤੇ,

ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਜਰਾਲ ਤੇ ਫਿਲਮੀ ਅਦਾਕਾਰ ਬਲਰਾਮ ਸਾਹਨੀ ਵੀ ਪੱਠੋਹਰ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿਰਾਨਹੋਂ। ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਾਥੇ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਖਿਡਾਰੀ ਅਤੇ ਬਾਲੀਡੁੱਡ ਦੇ ਸਿਤਾਰੇ ਦਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਿਬਵੀ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਦਾ ਬਾਨਦਾਨ ਸਭ ਉਧਰੋਂ ਏਧਰ ਆਏ ਸਨ। ਕੋਹਲੀ ਪ੍ਰਾਕਿਤ ਦੇ ਸ਼ਬਦ 'ਕੋਹ ਦਾ ਵਧਵਾਂ ਰੂਪ ਹੈ। ਕੋਹ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਪਹਾੜ। ਪੱਠੋਹਰ ਦੇ ਨੀਮ ਪਹਾੜੀਆਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਚੁਸਦੇ ਲੋਕ ਕੋਹਲੀ ਅਖਵਾਏ। ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ ਚੜ੍ਹਨਾ ਕੋਹਲੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰਸਾ ਹੈ। ਵਿਰਾਟ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੇ ਨੀਵੇਂ ਉੱਚੇ ਸਾਰੇ ਪਹਾੜ ਸਰ ਕਰ ਲਈ ਹਨ।

2025 ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਟੀਮ ਰੈਂਡਿਲ ਚੈਲੰਜਰਜ਼ ਬੰਗਲੂਰੂ ਨੇ ਇੰਡੀਆਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਲੀਗ ਦੀ ਜਿੱਤ ਨਾਲ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦਾ ਪਹਾੜ ਸਰ ਕਰ ਕੇ ਉਹਦੀ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਧੰਨ-ਧੰਨ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਮ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਰਾਟ ਕੋਹਲੀ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਜਿੱਤ ਤੇ ਉਹਦੀ ਖੇਡ ਦੀ ਸਫਲ ਯਾਤਰਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਵਿਰਾਟ ਕੋਹਲੀ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਸਿਰਫ ਦੌੜਾਂ ਬਣਾਉਣ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਕ ਜਾਂਬਾਜ਼ ਖਿਡਾਰੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ-ਬੱਧੀ ਜੂਝਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪ ਗਾਥਾ ਹੈ। ਪੁਰਾ ਲੇਖ ਕਦੇ ਫੇਰ।

principalsarwansingh@gmail.com

ਯੁੱਗ ਬਦਲ ਰਿਆ !

ਕੋਈ ਫੋਟੋ ਖਿਚਾਵੇ ਕੋਈ ਲਵੇ 'ਸੈਲਫੀ' 'ਡੀਪੀ' ਲਾਉਣ ਲਈ ਸਜਦੇ ਫੱਥਦੇ ਨੇ। 'ਅੜਕਟ' ਬਣਨ ਦੀ ਲੱਗੀ ਏ ਹੋੜ ਦੇਖੇ ਸਾਰੇ 'ਰੀਲੂਂ' ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਭੱਜਦੇ ਨੇ। ਨਵੇਂ ਪੋਚ ਮੋਬਾਈਲਾਂ ਵਿਗਾੜਿਆ ਏ ਪੈ ਗਏ ਭੋਗ ਹੁਣ 'ਸੰਗਾਂ ਤੇ ਲੱਜ' ਦੇ ਨੇ। ਫਿਕਰ ਪਿਆ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਦੁਖੀ ਵਰਤਾਰੇ ਹੀ 'ਅੱਜ ਦੇ' ਨੇ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਲਿਖਣ ਦੀ ਕਾਰ ਛੱਡੀ ਹੁਣ ਉਹ ਚੈਨਲਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ 'ਗੱਜਦੇ' ਨੇ। ਕਲਮਾਂ ਗਾਇਬ ਤੇ ਪੈਨ ਵੀ 'ਲੋਪ ਹੋਏ 'ਕੀਅ-ਬੋਰਡ' ਤੇ ਨੂੰਗੇ ਹੁਣ ਵੱਜਦੇ ਨੇ !

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲ ਪੁਰ

78146-92724

ਕਿੰਨੇ ਵਾਹ ਵਾਹ ਲੱਭਦੇ ਲੱਭਦੇ, ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਾਂਗ੍ਰੀ ਸੁਪਨੇ ਹੋ ਗਏ, ਅਣਜਾਣ ਰਾਹਾਂ ਦੇ ਘੱਟੇ ਫੱਕਦੇ।

ਕਈ ਸੁਪਨੇ ਵੀ ਹਕੀਕਤ ਲੱਗਦੇ, ਕਈ ਹਕੀਕਤਾਂ ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਰਗੀਆਂ, ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨੇ ਕਈ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਜੋ ਕਈ ਨਦੀਆਂ ਵਾਂਗ ਨੇ ਵਗਦੀਆਂ। ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੁੰਦਰਾ ਕੌਵੈਂਟਰੀ ਯੂ ਕੇ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਸ ਯੂ ਕੇ 19-6-2025

Members in Parliament are not under contesting groups

TAIL PIECE

Advocate

Dalip Singh Wasan,

E mail : dalipsinghwassan@yahoo.c.in

It is true that all the members in our Parliament had their nominations from the side of contesting groups and they had selected them as their own supporters. But still there is no provision in our Constitution that these contesting groups may be alive in our Parliament. The path of appointing government is based on group getting chance to form government is left with the majority and that is all. After formation of government, the Prime minister chooses some members as ministers and this batch is to run the government as per directions of the Parliament. All the remaining members are one class representatives of the people and are free even from those who nominated their names.

Even the status of ministers

is not higher, but this batch too is working under the Parliament and Parliament does not lose its dignity and even members are not bound to follow their nominators, but still are bound to maintain their dignity and work with their own conscience, will, wisdom, discretion and are not bound to follow even whips. Actually there are no provisions in our Constitution for maintaining two groups rulers and the oppositions.

This big house has been

established to work as House of People and actually this House governs the nation because its directions are to be carried out by the government and even this House has got the power to dismiss the government by order under No Confidence Motion.

Name of Prime Minister or of party governing the country coming in history of the country is also misleading and actually the name of the Parliament must come in all entries in history.

The members in Parliament

are free and are there is no provision in our Constitution that they should follow their nominators and divide the House of the People. Let us maintain the dignity of the House and must ensure equality to all members in the House, no rulers and no oppositions where only leaders speak and all others with the group are to follow without application of their conscience, will, wisdom and discretion. Let this point come under discussion in the country and even in those other countries who are working on this set of democracy in the world.

ਗਠਿਕੁ

- 1) ਸੁਨੇਹਾ ਘੱਲ
ਰੱਬ ਬੰਦਾ ਬੁਲਾਏ
ਸਭ ਨੇ ਜਾਣਾ
- 2) ਲੱਭਦੇ ਨਹੀਂ
ਹਣ ਹੱਲ ਪੰਜਾਲੀ
ਟੱਲੀ ਨਾ ਵੱਜੇ
- 3) ਖਾਣਾ ਨਾ ਖਾਂਦੇ
ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਸ਼ਰਾਬਾਂ
ਅੱਜ ਦਾ ਖਾਣਾ
- 4) ਵਿਕੀ ਡਸਲ
ਕੜੀ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਲਈ
ਪੈਸੇ ਨਾ ਜੁੜੇ
- 5) ਖੁਸ਼ ਵਿਹੜਾ
ਜਦ ਭੈਣ ਤੇ ਭਰਾ
ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ
- 6) ਘਰ ਭਰਿਆ
ਜਦ ਫਿਰ ਮਾਂ ਤੇ ਧੀ
ਫਿਰ ਮਿਲੀਆਂ
- 7) ਸੇਵਾ ਨਾ ਕਰੇ
ਯਾਰ ਯਾਰ ਕਰਦੀ
ਅੱਜ ਦੀ ਪੀੜੀ
- 8) ਕਿਸਾਨ ਮਿੱਧੇ
ਸੱਪਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਗੀਆਂ
ਲਾਉਂਦਾ ਪਾਣੀ
- 9) ਝੜਿਆ ਛੁੱਲ
ਕੰਨ ਦਿ ਕਹਿ ਗਿਆ
ਬੀ ਦੇ ਚੱਲਿਆ
- 10) ਆਲਣੇ ਵਿਚ
ਜੋ ਅੰਡਾ ਪਿਆ ਦਿੱਸੇ
ਜਗ ਸੰਭਾਲੋ

ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲਾਲ ਚਾਵਲਾ
ਸੰਪਾਦਕ ਅਦਬੀ ਪਰਿਕਰਮਾ
ਮੁਕਤਸਰ 152026
9814814791

ਪੰਜਾਬੀ ਲਘੂ ਫਿਲਮਾਂ ਤੇ ਵੀਡਿਓ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿੰਮੀ ਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ

ਸਿੰਮੀਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਬਾਬਤ ਲਿਖਣਾ ਤਾਂ ਕਲਮ ਕਈ ਸਲਾਹਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕੇਹੜੀ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਓਹ ਉਮਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਜ਼ਬਾਤ ਹੀ ਉਭਰਦੇ ਨੇ, ਗੀਝਾਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸਿੰਮੀ ਲੇਖਕਾ ਬਣ ਗਈ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸਫਰ ਐਸਾ ਕਿ ਬਿੰਬ ਪ੍ਰਤੀ ਬਿੰਬ ਲੱਗੇ ਜਿਵੇਂ ਮਾਂ ਨੇ ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹੋਣ। ਦੁਜੇ ਪਾਸੇ ਕਲਮ ਆਪਦੀ ਕਿ ਸਾਹਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਓਹ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਣ ਕਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਅੰਦਰਲੇ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣ ਓਸ ਦਾ ਫਿਲਮਾਕਣ ਕਰਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਔਰਤ ਹੋਏ। ਚਲੋ ਹੋਰ ਕੀ ਸਲਾਹ ਕਲਮ ਦੀ ਬਾਬਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਵੇ ਕਿ ਸਿੰਮੀਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਸਾਹਿਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ, ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛਾਪਦੀ ਅੱਜ ਟੋਪ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ। ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਗੀਬ ਵੀਡਿਓ ਗੀਤ ਓਹ ਡਾਇਰੈਕਟ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਗਾਇਕ ਪੰਮਾ ਸਾਹਿਰ ਆਖਦਾ ਮੇਰੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਸਿੰਮੀ ਨੇ ਵੀਡਿਓ ਬਣਾ ਵਧਾਈ ਹੈ। ਲਘੂ ਫਿਲਮ “ਤਰੇੜਾਂ” ਓਸ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਓਹ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਮਾਤਾ ਬਣ ਤੇ ਕਿਤੇ ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਸਕ੍ਰੀਨ ਪਲੇ ਗਜ਼ਬ ਦਾ ਲਿਆ ਮੂੰਢੀ ਜਾਨਦਾਰ ਦਿੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। “ਭਤਕਨ”

ਨਜ਼ਰ ਆਏਗੀ। ਯੂਟਿਊਬ ਤੇ ਨਾਮ ਬਣਿਆ ਹੈ ਪਰ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਆਪੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਿੰਮੀ ਨੂੰ ਉੱਚ ਬੇਂਨਰ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਟਾਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਰਓਸ ਕੋਲ ਪਰ ਸਾਡੀ ਨਜ਼ਰੀਂ ਸਿੰਮੀ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਤੇ ਹਾਂ ਹੁਣ ਕਲਮ ਸੰਗ ਰਹੀ ਏ ਤੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਕਰਦੀ ਏ ਕਿ ਹੋਰੋਇਨ ਹੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਸਿੰਮੀ, ਕੱਦ ਕਾਠ, ਉਚਾਈ ਲੰਬਾਈ, ਸਰੀਰਕ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਨਕਸ਼ ਨੈਣ ਸਭ ਛੁੱਲ ਪੱਤੀਆਂ ਗੁਲਾਬ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਹਾਸ਼ ਬੁੱਲੀਆਂ ਦੇ ਦਾਂਦਾਸੇ ਨੂੰ ਸੁਰਖ ਕਰੋਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕਿ ਇੱਕ ਫਿਲਮੀ ਨਾਇਕਾ ਜਿਹੀ ਸਿੰਮੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਤੇ ਲਿਖਣ ਨਾਲ ਹੈ ਕਿਤੇ ਕੰਮ ਕਾਰ ਤਜ਼ਰਬੇ ਬਾਬਤ ਵਾਧ ਘਾਟ ਤਾਂ ਸਿੰਮੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ ਹੈ ਪਰ ਆਖਰੀ ਗੱਲ ਕਿ ਪਤਲੀ ਪਤੰਗ ਜੱਟੀ ਰੰਗ ਰੂਪ ਦੀ ਹੱਟੀ, ਕਦੇ ਕਦੇ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੋਰੋਇਨ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਜਾਂ ਬਣ ਜਾਏ ਤਾਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਯਾਰਾਂ ਦੀ ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ ਸਿੰਮੀਏ ਸਿੰਮੀ ਏ ਸੁੰਦਰ, ਸੁਸ਼ੀਲ ਤੇ ਕੰਮ ਦੀ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਲੇਖਕਾ ਖੁਸ਼ੂ ਲਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿੰਮੀ ਪ੍ਰੀਤ ਇੰਜ ਹੀ ਵਧਦੀ ਛੁੱਲਦੀ ਰਹੇ ਰੱਬ ਰਾਖਾ ਅੱਲਾ ਬੇਲੀ।

-ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਵਾਰ।

 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਜੀ.ਐਨ.ਡੀ.ਜੀ. ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ

ਇੰਗਲੈਂਡ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਯੂ.ਕੇ. ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ

ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ 2025

15 ਜੂਨ 2025 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ

ADDRESS: Gurdwara Grounds, Parrock Street, Gravesend, DA12 1EZ
**ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਗਾਰਾਉਂਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਰਕ ਸਟ੍ਰੀਟ, ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਵਿਖੇ
 ਸਵੇਰੇ 9:30 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 6:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ
 ਇਹ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਖਿਡਾਰੀ ਜੀਤਾ ਜੋਹਲ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਵੇਗਾ**

ਪਿਆਰੇ ਦਰਸ਼ਕ ਵੀਰੇ ਤੇ ਖੇਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ੰਦਿ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਲਸਾ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਡਹਿਗਿ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਗਾਰਾਉਂਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੁਹ ਗਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਗਾਰਾਉਂਡਾਂ ਟਾਊਨ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਗਾਰਾਉਂਡਾਂ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਡਾਂਕ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ Alcohal Free Zone ਐਲਾਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਜਾਂ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਦੀ ਸਖਤ ਮਨਾਈ ਹੈ। ਹਰ ਕਾਰ ਜਾਂ ਵੈਨ ਦੀ ਤਲਾਸੀ ਲਈ ਜਾਵੇਰੀ। ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਖੋਰੂ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਤ ਪੁਲਿਸ਼ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਕੱਟਣੀ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ 80 ਪੈਂਡ ਜ਼ਰਮਾਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਚੰਗੇ ਅਨੁਸਾਸਨ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣੀਏ ਤਾਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੀਹਾਂ ਤੇ ਚਲਾ ਕੇ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀ ਸਿਖਰ ਤੇ ਪੁਰੀਤਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਸੀਂ ਆਪ ਸਭ ਦੇ ਅੱਤੀ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਅਤੁੱਟ ਲੰਗਰ ਵਰਤੇਗਾ।

ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਤਾਰਾ

ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਤਾਰਾ ਦਾ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ
 ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਲਈ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਤਾਰਾ ਦਾ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਾਰ ਪਾਰਕਿੰਗ ਮੁਫਤ – CAR Parking FREE

ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਮੈਂਬਰ:

ਸਵਰਨ ਕਬੱਡੀ ਪਲੇਅਰ
 ਪਾਲੀ ਕਬੱਡੀ ਪਲੇਅਰ
 ਕੁਲਵੰਡ ਸਿੰਘ ਸੰਪਾਂਡਾ
 ਜਸਵੰਡ ਪੁਆਹਣਾ
 ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜਵਦਾ
 ਜੁਨੀਅਰ ਚੀਮਾ
 ਤਾਜ਼ੀ ਪੱਤੜ
 ਸਟੀਵ ਬਸੀ
 ਜਾਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਥਿੱਟ ਭਰੋਲੀ
 ਚੰਸੀ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰ
 (ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ)
 ਲਹੋਰਾ ਸਿੰਘ (C.C.U Ltd.)
 ਮਨਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ (Milestone Civil Eng. Ltd.)
 ਬਖ਼ਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖੀ

ਛਿੰਦਾ ਬੈਸ
 ਚਾਰਲਸ ਸਿਮਨਜ਼
 ਗੁਰਪਾਲ ਉੱਪਲ
 ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਬੈਨੀ ਸੰਡਾਲੀ
 ਇੱਲਾ ਭੁੱਲਰ
 ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਟਹਿਲ
 ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ
 ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ
 ਗੁਰਜੇਸ ਸਿੰਘ ਚੰਡਾਲੀ
 ਅਵਦਾਰ ਸਿੰਘ ਮੋਹਾਵਾਲੀ
 ਕਰਮਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਕੈਟਰਕਰੀ
 ਭਿੰਦਾ ਪੰਜਾਬ ਮੀਟ ਸ਼ਾਪ
 ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਲੀ
 ਪਲਵਿੰਦਰ ਥੰਡਾ
 ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਮੀਕਾ
 ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਜਾ

ਗੋਪੀ ਢੁਸ਼ਾਂਡ
 ਛੋਟਾ ਜੀਤਾ
 ਸਾਮੀਰ ਜੱਸਲ
 ਇੰਦਰਜੀਤ ਮੱਝੀ
 (NAB Construction)
 ਅਮਨ ਬਾਰਾੜੀ
 ਸੁਖੀ ਪੁਆਰ
 ਜੇਲਾ ਸਪਾਰ
 ਬਲਜ਼ੀਤ ਬਾਜ਼ਵਾ
 ਪਵਿੰਦਰ ਮੁਠੱਡਾ
 ਭੁਲਾ ਮੁਠੱਡਾ, ਦੀਪਾ ਤੁਰ
 ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
 ਪਰਜ਼ੀਤ ਬਰਾੜ
 ਸੈਮ, ਗਰਾਨ, ਗੋਲਡੀ
 ਰਾਜ ਚੀਮਾ

ਬਿੱਲਾ ਗਿੱਲ ਦੀਨੇਵਾਲ
 ਚਮਕੇਰ ਘੰਮਣ
 ਜਗਤਾਰ ਕਵੇਰਾ
 ਨਾਂਦਿੰਦਰ
 ਮਲਵਿੰਦਰ ਅਟਵਾਲ
 ਕੁਲਦੀਪ ਝਾਗੜ
 (ਅਪੋਲੋ ਟੈਕਸੀ)
 ਸੁਖਾ ਯੂਰੋ ਸੋਪ ਫਿਟਿੰਗ
 ਦਵਿੰਦਰ ਇਲੀਟ ਵੈਨਿਓਡੀ
 ਮੱਘਰ ਮੀਤ ਸੋਈ ਪੰਜਾਬ
 ਚੰਨਾ ਬਿਲਡਰ
 ਸੁਧੀਰ ਹੈਨਰੀ
 ਅਵਨੀਤ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ
 ਪੀਟਰ ਜੀਤਾ ਹੋਅਰ
 ਸਤਵਿੰਦਰ ਐਜਲਾ
 ਲਾਡੀ ਗੋਤਰਾ

ਕਰਨੈਲ ਬਾੜ ਮਜਾਰਾ
 ਗੁਰਜੰਨ ਸਿੰਘ ਰਾਏਕੋਟ
 ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ
 ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
 ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੋਸਾਂਡ
 ਦੀਪ ਜਵਦਾ, ਰੰਕਾ, ਸੱਤਾ,
 ਬਿੱਲਾ ਕੋਲਗੜ
 ਹਰਦੀਪ ਹੋਜ਼ੀਆਂ
 ਅਮਨ ਜੋਹੇਲ, (ਜੀਤਾ ਜੋਹਲ)
 ਬਲਜ਼ੀਤ ਚੁਸਾਂਕ
 ਗੋਪੀ ਰੰਧਾਵਾ
 ਨਹੰਡਰ ਕਲਸੀ
 ਇਸਟਮੀਡੀ ਸਿੰਘ
 ਅਮ੍ਰਿਤ ਬਰਾੜੀ
 ਮਨਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ
 ਇੰਦਰਜੀਤ ਮੱਝੀ

ਦੀਪ ਸਰਕਾਰੀ
 ਅਮਨ ਸੰਘੁ
 ਬਰਾੜ ਸਾਉਂਡਲ
 ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਲੱਕੀ ਰਾਏ
 ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ
 ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀ
 ਅਮਨ ਸਿੰਘ
 ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ
 ਹਰਗ੍ਰੰਦ ਸਿੰਘ
 ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ
 ਵਿੱਕੀ ਵਕੇਰ
 ਮੱਖਣ ਸਕੋਹ
 ਹਰਪਾਲ ਪਾਲ
 ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ
 ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਨਿਵਾਸੀ

ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ: ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੱਤਾ - 07984 151006 ਰਸ਼ਾਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ - 07930 266048

**ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ - 07966 147229, ਚੇਅਰਮੈਨ ਮੰਗ ਵਿੱਲੋਂ - 07946 471884, ਸੁਖ ਚੱਕਾਂ ਵਾਲਾ - 07429 818291, ਬਾਗੀ ਅਟਵਾਲ - 07922 922332
 ਲਘਮਣ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ, ਜਨਰੈਲ ਸਿੰਘ ਬਾੜ ਮਜਾਰਾ, ਜਸਵੰਡ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਦੀ ਦੇ ਵੰਨ, ਲੈਹਿੰਬਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਸ਼੍ਰੀਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਬੇਅੰਤ ਬਰਾੜ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਤਾਰਾ, ਵਰਿੰਦਰ ਹੁੰਦਲ, ਬਲਕਾਰ ਸੁਮਨ, ਸਨੀ ਸੰਧਰ, ਸਾਬੀ ਮਿਡਵੇਅ, ਮੰਗ ਮਿੱਠਾਪੁਰ**

ਜਾਰੀ ਕਰਤਾ - ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ

ਪ੍ਰਧਾਨ: ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ: ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਿੰਦਾ 07877 184974, ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ: ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ 07731 961129
 ਖੇਡ ਸੈਕਟਰੀ: ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ - 07387 158361, ਖੇਡ ਸੈਕਟਰੀ: ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਰੂ - 07944 787726

ਲੜੀਵਾਰ

ਨਾਵਲ

ਕਮਲ ਗਿੱਲ

Mob : +44 07454 394684

ਕਿਸ਼ਤ-28

ਇਹ ਡਰਾਮੇ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਦੇਖੇ ਆ ਮੇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਜਨਾਨੀ ਦੇ ਉਹ ਵੀ 'ਭੈਣ..ਚੋ' (ਗਾਲ) ਇਹੀ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਮੈਂ ਜਿੱਦਾਂ ਦਾ ਹੈਂਦਾਂ ਉਦਾਂ ਦਾ ਹੀ ਰਹਿਣਾ, ਮੈਂ ਉਹ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਤੀਵੀ ਥਾਂ ਲੱਗਾ ਰਹੇ ਤੇ ਜੋ ਤੀਵੀ ਕਰੇ ਉਹੀ ਸੁਣੀ ਜਾਏ, ਤੈਨੂੰ ਮੇਰਾ ਸੁਭਾਅ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਸੁਭਾਅ ਅਪਣਾ, ਨਾਲੋਂ ਤੀਵੀਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਆ ਆਪਣੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇ ਨਾ ਕੀ ਬੰਦਾ ਤੀਵੀਂ ਦੀ ਪੂੰਛ ਬਣੇ। ਰੈਣ-ਰੂਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ। ਪੁੱਗਦਾ ਤਾਂ 'ਭੈਣ...' (ਗਾਲ) ਰਹਿ, ਨਹੀਂ ਪੁੱਗਦਾ ਤਾਂ ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਦੇਖ ਲਾ।" ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਨ।

"ਹਾਏ ਉਸ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ 'ਭੈਣ..ਚੋ' (ਗਾਲ) ਵੀ ਕਿਹਾ ਇੰਨਾ ਗੱਲਾਂ 'ਚ?"

"ਹਾਂ, ਮੈਂ ਖੁਦ ਹੈਰਾਨ ਸੀ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੋ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਕਹਿ ਹਟਿਆ ਸੀ ਨਹੀਂ ਪੁੱਗਦਾ ਤਾਂ ਆਧ ਦਾ ਦੇਖ ਲਾ।"

ਤੇ 'ਭੈਣ..ਚੋ.' (ਗਾਲ) ਲਫਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹੋਰ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲੇ ਇਹ ਬੰਦਾ ਦੋ ਡਿਗਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ਆ ਜੋ ਆਪਣੀ ਜਨਾਨੀ ਨੂੰ 'ਭੈਣ..ਚੋ.' (ਗਾਲ) ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ 'ਭੈਣ..ਚੋ.' (ਗਾਲ) ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲੱਗਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸਮਝ ਆ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰ ਈਸ਼੍ਵਰੀ ਹੈ। ਜੋ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਹੀ ਇੰਨਾਂ ਤੱਤਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

"ਫਿਰ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ?"

"ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਵੀ ਕਿਸ ਨਾਲ ਸੀ, ਮਾਂ ਇੰਡੀਆ ਸੀ, ਬੇਟੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ 'ਚ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਖਸ ਸਾਂ।"

ਵਾਪਸ ਆਈ ਕੰਮ 'ਚ ਬਿੜੀ ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੈਂ ਲਿੱਖਣਾ ਟੋਟਲੀ ਬੰਦ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੀ। ਬਸ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਆਪਣੇ ਫੀਲਡ 'ਚ ਅਲੋਪ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਵਜ਼ਾ ਕਰਕੇ। ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕੁਝ ਵੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਾ ਕੋਈ ਈ-ਮੇਲ ਦੇਖਦੀ, ਫੁਨ ਤਾਂ ਆਉਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕਰ ਕੇ ਨੰਬਰ ਨਵਾਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਆਪਣੇ ਫੀਲਡ 'ਚ ਮੈਂ ਡੈਂਡ ਹੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਵੀ ਕਿਹਨੇ ਸੀ ਮੇਰੇ ਕਰੀਬੀ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕੈਲਾਸ਼ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਾ ਨਵੀਂ ਲਾਈਫ 'ਚ ਸੈਟ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।"

ਉਸ ਦਾ ਫੁੱਲ ਸਵੇਰੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆਂ 30 ਮਿੰਟ ਲਈ ਰੋਜ਼-ਰੋਜ਼ ਆਉਂਦਾ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕੰਮ ਤੋਂ ਹੱਟ ਕੇ ਜਿੰਨੀ

ਗੀਧਲੇ ਰਿਸਤੇ

ਵਾਪਸ ਆਈ ਕੰਮ 'ਚ ਬਿੜੀ ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੈਂ ਲਿੱਖਣਾ ਟੋਟਲੀ ਬੰਦ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੀ। ਬਸ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਆਪਣੇ ਫੀਲਡ 'ਚ ਅਲੋਪ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਵਜ਼ਾ ਕਰਕੇ। ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕੁਝ ਵੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਾ ਕੋਈ ਈ-ਮੇਲ ਦੇਖਦੀ, ਫੁਨ ਤਾਂ ਆਉਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕਰ ਕੇ ਨੰਬਰ ਨਵਾਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਆਪਣੇ ਫੀਲਡ 'ਚ ਮੈਂ ਡੈਂਡ ਹੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਵੀ ਕਿਹਨੇ ਸੀ ਮੇਰੇ ਕਰੀਬੀ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕੈਲਾਸ਼ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਾ ਨਵੀਂ ਲਾਈਫ 'ਚ ਸੈਟ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।"

ਦੇਰ ਘਰ ਦਾ ਰਾਹ ਓਨੀ ਦੇਰ। ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆਂ ਹੀ ਉਹ ਆਖ ਦਿੰਦਾ ਚੰਗਾ ਮੈਂ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਅੰਦਰ ਚੱਲਾ ਬਾਏ ਫਿਰ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਰਾਤ ਵਾਲੇ ਫੁਨ ਵਿਚ ਵੀ ਕਟੋਤੀ ਹੋ ਗਈ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਕਰ ਦਿੰਦਾ- ਮੈਂ ਟੀਵੀ ਦੇਖਣਾ ਮੇਰਾ ਮੈਚ ਆ ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਕਰਾਂਗਾ ਗੱਲ। ਮੈਂ ਉਦਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਇਹ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਇੰਨਾ ਕੁਝ ਕਿਵੇਂ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਇੰਨੀ ਛੋਤੀ। ਕੋਈ ਸਮਝ ਨਾ ਆਉਂਦੀ।

ਉਹੀ ਰੂਟੀਨ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਸਵੇਰੇ 8 ਤੋਂ 8:30, ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 6 ਤੋਂ 6:30 ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਕਾਲ ਤੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਘਰ ਤੱਕ ਦੇ ਸਫਰ ਵੇਲੇ ਕਾਲ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ-ਅੱਧਾ ਟੈਕਸ ਬੱਸ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਕੋਈ ਫੁਨ ਨਾ ਆਉਂਦਾ। ਜੇ ਮੈਂ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਚੁੱਕਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਤਾਂ ਚੁੱਕਦਾ ਤੇ ਆਖਦਾ ਕੀ ਗੱਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਫੁਨ ਕਰੀ ਜਾਂਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲ ਸੀ, ਬੇਲ ਕੀ ਗੱਲ ਆ।

ਜੇ ਮੈਂ ਆਖਦੀ ਉਦਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਸੋਚਿਆ ਪੁੱਛਾਂ ਠੀਕ ਹੋ ਤਾਂ ਆਖਦਾ ਆਹੋਂ ਠੀਕ ਹੀ ਅਂ ਮਾਮ-ਡੈਂਡ ਕੋਲ ਬੈਠਾ।

ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਜੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਹੀ ਬੈਠਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫੁਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀ ਗੱਲ। ਮੈਂ ਵੀ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਹਾਂ। ਤੇਰੀ ਫੈਮਲੀ ਦਾ ਹੀ ਪਾਰਟ ਹਾਂ। ਹਰ ਵਾਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਵਲਕੀਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਆ। ਤੇ ਹਾਲੇ ਜਵਾਲਾ ਮੁਖੀ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਰਿੱਝ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਅਜੀਬ ਜਿਹਾ ਡਰ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੀ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਗਲਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਆ। ਪਰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਭਾਅ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਭ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਫੈਮਲੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਹੋਣਾ ਕੋਈ ਬਿਮਾਰ ਠਮਾਰ ਹੋਣਾ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੁਝ ਨਾ ਦੱਸਣਾ। ਸਮੁੰਦਰ ਪਾ ਕੇ ਜਦ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ ਮੈਂ ਬਿਲਕ ਜਾਣਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਿਹਾ।

"ਉਸ ਨਾਲ ਕਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸੀ ਤੇ ਜਿੰਨੀ

"ਹਾ ਕਰਦੀ, ਬਿਲਕੁਲ ਕਰਦੀ, ਉਹ ਇੱਕ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੰਦਾ, ਸੋ ਵੱਟ, ਵੱਟਸ ਬਿੱਗ ਈਸ਼੍ਵਰੀ, ਮਾਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਯਾਦ ਰਿਹਾ ਹੋਣਾ.... ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਇਸ ਵਿਚ ਕੀ ਵੱਡੀ ਗਲ ਹੈ?"

ਰਿਸਤੇਦਾਰਾਂ ਅੱਗੇ ਮੈਂ ਭੂਠਾ ਪੈਣ ਲੱਗ ਗਈ। ਉਸ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਦਾ ਫੁਨ ਆਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼ ਆਖ ਦੇਣਾ, ਹੈਂ! ਕੁੜੇ ਮੈਂ ਵੀਕ ਹੋਸਪਿਟਲ ਰਹਿ ਕੇ ਆਈ ਤੂੰ ਬਖਰ ਵੀ ਨਾ ਪੁੱਛੀ।

ਜਦ ਮੈਂ ਆਖਣਾ ਕਿ ਸੌਰੀ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖ ਦੇਣਾ ਅੱਛਾ ਤੇਰੀ ਸੱਸ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਉਹ ਆਪ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਗਈ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ, ਪਰਮ ਵੀ ਨਾਲ ਸੀ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ।"

ਮੈਂ ਹੋਰ ਫੁਨੀ ਹੋ ਜਾਣਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਹੀਂ.... ਵਾਰ-ਵਾਰ ਹੋਣ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਹੋ ਕੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਂਟਲੀ ਟੋਰਚਰ ਹੀ ਸੀ ਬੀਰੀ। ਮੈਂ ਰਿਸਤੇਦਾਰਾਂ, ਦੱਸਤਾਂ ਅੱਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਫੁਨ ਚੁੱਕਣੇ ਟੋਟਲੀ ਬੰਦ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਮੈਂ ਗੁੰਮਨਾਮ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂ ਰਹੀ ਹਾਂ- ਮੇਰੀ ਪਹਿਚਾਣ, ਮੇਰਾ ਵਜੂਦ ਸਭ ਖਤਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

"ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਤਾਜ , ਲਵਲੀ ਟੁ ਟਾਕ ਟੁ ਸੂ, ਜ਼ਰੂਰ ਆਪਾਂ ਯੂਕੇ ਮਿਲਾਂਗੇ ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਘਰੇ ਆਉਣਾ- ਆਪਣੀ ਵਾਈਫ ਅੱਤੇ ਆਪਣੇ ਸੌਨਾਲ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

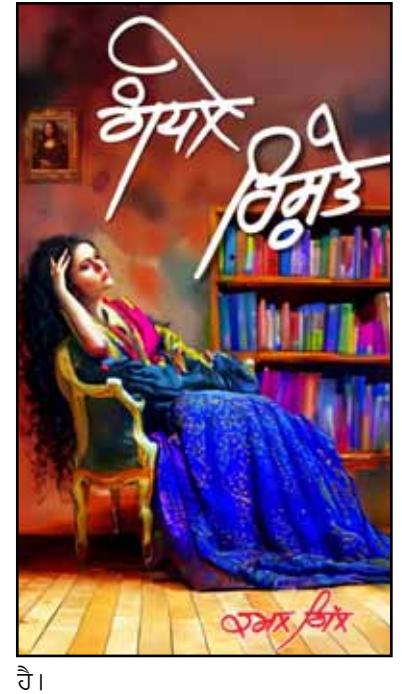
ਮੈਂ ਹੱਸ ਕੇ ਤਾਜ ਨੂੰ ਆਖਿਆ।

"ਹਾਂਜੀ ਮੈਂ ਤਾਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਆਓ ਤੁਹਾਡਾ ਘਰ ਹੈ ਇਹ ਵੀ। ਇੱਥੋਂ ਵੀ ਰਹੋ ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਸੁਫਲੇ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਭ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ।"

ਇੱਥੋਂ ਆਖ ਉਹ ਹੋ ਪਈ..... ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਰੋਣਾ ਭਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਉਸ ਨੂੰ ਵਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਆਪ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਗਲ ਲੱਗ ਰੋਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ। ਮੇਰਾ ਮਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਰੱਣ ਦੇਵਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਮਨ ਹਲਕਾ ਕਰ ਲਵੇ।

ਹਾਲੇ ਅਸੀਂ ਉਪਰ ਬੈਠੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ ਕਿ ਕੈਲਾਸ਼ ਦੇ ਬੇਟੇ ਤਾਜ ਦਾ ਫੁਨ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮੇਟ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ ਬੇਟੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗੱਲਾਂ- ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਤਾਜ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਝੱਟ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸ਼ਇਦ ਮੇਰੀ ਪੁਰਾਣੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਉਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੈਲਾਸ਼ ਸੈਨੂੰ ਵੀ ਤਾਜ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਦੀ

ਹੈ। ਮੈਂ ਤਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤੇ ਹੱਸਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਤਾਜ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨੰਬਰ ਲਿਖਾ ਮੇਰਾ ਛੋਟਾ ਵੀਰ, ਤੇਰੀ ਮੌਮ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਫਿਰ ਕਦ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਣ।"

ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਵਾਰ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲ 'ਚ ਕੈਲਾਸ਼ ਜੀ ਤੋਂ ਨਿਖੜਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ।

"ਹੁਣੀ ਦੀਦੀ, ਲਿੱਖੋ ਮੇਰਾ ਨੰਬਰ ਆਪਣੇ ਫੁਨ 'ਚ ਤੇਰੀ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਮਿਸ ਕੋਲ ਮਾਰ ਦਿਓ। ਹਾਲੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਦਿਨ ਹੋ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਾਡੇ ਵੀਕ ਹੋ ਗਏ ਹੋ ਜਾਣ।"

"ਹੁਣੀ ਦੀਦੀ ਵੀ ਤਿੰਨ ਹਵਾਤਿਆਂ ਤੱਕ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਜ , ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਤਿੰਨ ਵੀਕ ਹੀ ਮਿਸ ਕੋਲ ਮਾਰ ਦਿਓ। ਹਾਲੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਦਿਨ ਹੋ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਚ ਇਸ ਵਾਰ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲ 'ਚ ਕੈਲਾਸ਼ ਜੀ ਤੋਂ ਨਿਖੜਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ।"

"ਹੁਣੀ ਨੂੰ ਆ ਹੋ ਪਈ..... ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਰੋਣਾ ਭਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਸੁਫਲੇ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਭ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ।"

ਇੱਥੋਂ ਆਖ ਉਹ ਹੋ ਪਈ..... ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਰੋਣਾ ਭਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

"ਹੁਣੀ ਮੈਂ ਤਾਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਆਓ

ਗੁਰੂ ਪੱਖੀ ਸਖਸ੍ਰੀਅਤ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਤਾਰਾ ਦਾ ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਸੋਨੇ ਦੇ ਤਗਮੇਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ

ਲੇਖਕ: ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੱਧਨੀ ਕਲਾ
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਯੂ ਕੇ
ਫੋਨ: +447899798363
ਈ ਮੇਲ: msbadhni@yahoo.co.uk

ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸਹਿਰਾਂ 'ਚੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਨੇ ਕਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ

ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਬੜਾ ਗੁਰੂ ਨਾਤਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਤਗਮੇਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਤਾਰਾ ਦੀ। ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਿੰਡ ਪਤਾਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਚਾਣ ਵਜੋਂ ਨਾਲ ਹੀ ਰੱਖਿਆ। ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਆਏ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹ ਵੀ ਇੱਕ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕਬੱਡੀ ਖੇਡਣ ਦਾ ਸੌਂਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ 1963 ਵਿੱਚ ਯੂ ਕੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਕੰਮ ਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ। 1965 ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਵਿੱਚ ਫੁੱਟਬਾਲ ਦੀ ਟੀਮ ਬਣੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਅਂਗ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1966-67 ਵਿੱਚ ਮੀਡਾ ਫੇਸੀ ਅਤੇ ਸਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਦੀ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਸ: ਪਤਾਰਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਬੱਤੜੇ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਧਾਰੀ ਖੇਡਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

1970 ਵਿੱਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਬਣਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹ ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਕਬੱਡੀ ਕੱਲਬ ਅਤੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨੁਮਾਇਦੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।

1969 ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ੍ਰੀ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ। ਜਦ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹ ਜੁਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਫਲਤਾ ਲਈ ਜੁਗਨੂੰ ਭੰਗੜਾ ਗਰੂਪ ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਦਾ ਵੀ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ 1974-75 ਵਿੱਚ ਐਲਬਰਟ ਹਾਲ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਭੰਗੜਾ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਉਹ ਬੱਤੜੇ ਕ੍ਰਮੈਟੇਰ ਵੀ ਕਬੱਡੀ ਅਤੇ ਗੱਤਕਾ ਚੈਪੀਅਨਸਿਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ: ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਤਾਰਾ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਵੀ ਸੌਂਕ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਛਾਪਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਭਾਈਚਾਰਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸ: ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਤਾਰਾ ਦੀਆਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਨੂੰ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦਿੰਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ 15 ਜੂਨ 2025 ਨੂੰ ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਸੋਨੇ ਦੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ ਦੀਆਂ ਗਰਾਊਂਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਦੇ ਤਗਮੇਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ, 106 ਈਸਟ ਪਾਰਕ ਰੋਡ, ਲੈਸਟਰ ਵਿਖੇ

ਢਾਡੀ ਜਥਾ (4 ਸਿੰਘ), ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ (3 ਸਿੰਘ) ਅਤੇ ਇਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਈਸਟ ਪਾਰਕ ਰੋਡ, ਲੈਸਟਰ, ਯੂ ਕੇ ਵਿਖੇ (4 ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ) ਢਾਡੀ ਜਥਾ, ਅਤੇ (3 ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ) ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਸਣੇ (8 ਧਾਰਮਿਕ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ) ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਪਾਠ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਮਰਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਖੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਿਪੁੰਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵੱਲੋਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਤਨਖਾਹ ਯੂ ਕੇ ਦੇ ਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਚਾਹਵਾਨ ਸੱਜਣ ਪੂਰੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਆਪਣੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਈਮੇਲ ਐਡਰੇਸ 'ਤੇ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਯੂ ਕੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 4 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 27 ਜੂਨ 2025 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪਤੇ ਤੇ ਭੇਜੋ ਜੀ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 44+(0)7877 889115

(8 Religious Workers) Dhadi Jatha of 4, Kirtani Jatha of 3 including 1 Granthi Singh Required at

GURU TEGH BAHADUR GURDWARA, EAST PARK ROAD, LEICESTER

The Guru Tegh Bahadur Gurdwara, in Leicester requires 8 Religious workers including 1 Granthi Singh, one Dhadi Jatha of (4 Singhs) and a Kirtani Jatha of (3 Singhs) to undertake duties and responsibilities for the Sikh Temple at 106 East Park Road Leicester. Successful candidates must be prepared to represent the GTB Gurdwara at Religious workshops, Kirtan darbars, as and when required. Job related accommodation and amenities would be provided. Wages starts from minimum rate as employment law in U.K. They must have right to work in U.K. according to law. Closing date 27th June 2025

Please forward your application with CV via Email to:gtb_Gurdwara@hotmail.co.uk
or Contact: General Secretary Satwinder Singh Deol Mob: 44+(0)7877 889115

Please forward your applications with your CV to (General Secretary)
Gurdwara Siri Guru Tegh Bahadur 106, EASTPARK ROAD, LEICESTER, LE5 4QB, UK.

SHRI HARMANDIR SAHIB JI THE PATH TO GOD

Siri Harmandir Sahib ji or Darbar sahib ji (also known as The golden temple) a Gudwara located in the city of Amritsar, Punjab India. It is the preeminent spiritual site in sikhism, alongside the Gudwara Nankana sahib ji. The pool on the site of the temple was completed by the fourth Guru ji, Guru Ram Das ji, in 1577. In 1604 Guru Arjun Dev ji, the fifth Guru, placed a copy of the Adi granth ji in Harmander sahib ji and is the prominent figure in the development of the Gudwara who built it in the 16th century. The golden temple is spiritually the most significant shrine in sikhism. It became the centre of the Singh Sabha movement between 1883 and the 1920 and the punjabi suba movement between 1947 and 1966.

The golden temple is open to all to worship for all people, from all walks of life and faiths. It has a

square plan with four entrances, and a path around the pool. The four entrances to the gudwara symbolises the sikh belief in equality and the sikh view that all people are welcome into the holy place. The complex is a collection of buildings around the temple and the pool. One of these is the Akhal Takht, the centre of religious authority in sikhism.

Additional building includes a clock tower, the offices of the Gudwara committee, a museum and a langar a free sikh community run kitchen that offers vegetarian meals to all visitors without discrimination. Over 150,000 people visit

the holy shrine everyday for worship.

THERE ARE 5 GOLDEN LEARNING LESSONS

EMBRACING UNITY-

A visit to the golden temple in Amritsar reminds us that, just like God is one we are all one, our common fate symbolises by our shared final resting place, underscores the importance of unity.

THE POWER OF COLLECTIVE ACTION-

Stepping into the golden temple, you will immediately sense of profound human bond that transcends words. Its a experience of 360 degree of pure harmonious peace.

In this unity there is peace and purpose.

SEVA-

The concept of seva invites us to serve selflessly recognising that both the giver and receiver are one. By living a life of true seva in all our actions finding, inner peace.

THE GIFT OF PATIENCE-

Admist the crowd at the golden temple you will witness a beautiful display of patience. The patience journey is a reminder that life pace is not always about rushing, its about being in the moment.

THE MAGICAL JOURNEY-

A visit to the golden temple is not just a physical journey, its a journey of the soul. It teaches us to embrace unity, selflessness, and patience. It invites us to let go the burdens that divide us and instead find purpose in our shared humanity. The golden temple reminds us all of the beauty of the human spirit when it comes with a common intent.

ਲੰਬਦਾਰ ਧਰਮਵੀਰ
ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ, ਕਵੈਟਰੀ

From : LAMBARDAR DHARMVEER SINGH CLAIRE COVENTRY

ਆਓ ਘਰੇ ਬੈਰੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖੀਏ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਹਿਰਦ ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ ਸੁਝਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਨਵਾਂ ਕਾਲਮ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨਾਂ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਅਗਲਾ ਨਵਾਂ ਪਾਠ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ....

ਜਿਸ ਕਿਤਾਬ ਤੋਂ ਇਹ ਸਬਕ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਚਾਰ ਭਾਗ (ਲੈਵਲ) ਹਨ। ਇਥੇ ਇਹ ਸਬਕ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ .....

ਹੁਣ ਤ੍ਰੁਮੀਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ?

ਅਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਓ ਤੇ ਅੱਖਰ ਬੋਲਣੇ ਦੱਸੋ। ਪੂਰਾ ਹਫ਼ਤਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਕੁੱਝ ਮਿੰਟ ਸਮਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਬਿਤਾਓ, ਉਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸਿੱਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇੰਝ ਆਪਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਸਕਾਂਗੇ।

ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਮਿਖਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ,
ਮਾਨੂੰ ਇਸ ਥਾਰੇ ਲਿਖ ਕੇ ਸੁਣਾਅ ਜ਼ਰੂਰ ਭੇਜੋ ...

ਘਰ ਬੈਠੇ ਆਪ ਵੀ ਗੁਰਮੁਖੀ (ਪੰਜਾਬੀ) ਸਿੱਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। 4 ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਸੈਟ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕੇਵਲ £15.00 ਪੌਂਡ (ਡਾਕ ਖਰਚ ਸਮੇਤ) ਹੈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ 10 ਸੈਟਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਆਰਡਰ 'ਤੇ ਡਿਸਕਾਊਂਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕਿਤਾਬਾਂ ਮੰਗਾਉਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ

PANJAB TIMES, BRIDLE GATE LANE, DERBY, DE24 0QW
Email: panjabtimes@gmail.com, www.panjabtimes.uk
WhatsApp No. 07966 388 388

ਆਓ ਚੌਥੀ ਪੰਗਤੀ ਦੇ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜਨਾ ਤੇ ਨਿਖਲਾ ਸਿੱਖੀਏ...

ਪਾਠ 10

ਤ ਬ ਦ ਯ ਨ

Exercise 1 : Draw the above letters on paper and cut & paste in your notebook.
(Material needed: Card stock, Scissors, glue)

Exercise 2 : Write the Gurmukhi Akhars 3 times for English sounds given below.

Thathaa	_____	_____	_____
Dhadaa	_____	_____	_____
Tattoo	_____	_____	_____
Dadda	_____	_____	_____
Nannaa	_____	_____	_____

ਸਿੱਖ ਟੈਪਲਜ਼ (ਛਿੰਦਾ ਅਮਲੀ) ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਵੁਲਵਰਹੈਪਟਨ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਮੌਕੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੌਰ ਇਕੱਠ

*ਟੈਲਫੋਰਡ ਨੇ ਜਿੱਤਿਆ ਕੱਪ, ਈਰਥ ਵੂਲਿਚ ਸਾਊਬਾਲ ਉਪ ਜੇਤੂ ਬਣੀ, ਬੁਰੀਆ ਅਤੇ ਟੂਲਾ ਸੁਸਕ ਸਰਬੋਤਮ ਖਿੱਡਾਰੀ ਬਣੇ
*ਸ੍ਰੀਰਾ ਅੱਲਖ ਅਤੇ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ ਦਾ ਗੈਵਨ ਬਾਠ ਵੱਲੋਂ ਸੌਨ ਤਗਮਿਆਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ

ਵੁਲਵਰਹੈਪਟਨ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਭਲਕੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ: ਮਨਯੀਤ ਸਿੰਘ ਬੱਧਨੀ ਕਲਾ

ਰਿਪੋਰਟ: ਮਨਯੀਤ ਸਿੰਘ ਬੱਧਨੀ ਕਲਾ
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਸ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਯੂ.ਕੇ.
ਫੋਨ: 07899798363
ਈ ਮੇਲ: msbadhni@yahoo.co.uk

ਸਿੱਖ ਟੈਪਲਜ਼ ਵੁਲਵਰਹੈਪਟਨ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਛਿੰਦਾ ਅਮਲੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਯਤਨ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀਰਾ ਅੱਲਖ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਤੇ ਰੱਖਿਆ। ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਾਥੀ ਟੀਮ ਵਧਾਈ ਦੀ ਪਾਤਰ ਹੈ ਜੋ ਵਧੀਆ ਟੀਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵਧੀਆ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀਰਾ ਅੱਲਖ ਅਤੇ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ ਦੀਆਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਲੱਬ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਠ ਛਿੰਦਾ ਅਮਲੀ ਦੇ ਬੇਟੇ ਗੈਵਨ ਬਾਠ ਵੱਲੋਂ ਸੋਨੇ ਦੇ ਤਗਮਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਸੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਵੁਲਵਰਹੈਪਟਨ ਦੀਆਂ ਗਰਾਊਂਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਖਾਲਸਾ ਸਪੋਰਟਸ ਦੀ ਸਿੰਗਾਰੀ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿੱਚ ਅਜਾਦ ਕਲੱਬ ਵਾਲੇ ਗੱਭਰੂਆਂ ਨੇ ਪਰਾਉਂਠੇ ਦਹੀ, ਅਚਾਰ, ਛੋਲੇ, ਪੂਰੀਆਂ, ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਮਠਿਆਈ ਦੇ ਲੰਗਰ ਲਗਾਏ ਹੋਏ ਸੀ। ਵਾਟ ਦੂਰ ਦੀ ਕਰਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਮ ਪੇਟ ਪੂਜਾ ਦੀ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਰਮੀ ਨੇ ਸਵਗਾਤ ਕੀਤਾ ਫਿਰ ਸੋਨਾ ਹੋਠੀਆਂ, ਸੋਨੀ ਡਾਂਸੀਵਾਲ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਾ ਰਹੇ।

ਸਮਾਂ ਲੰਗਿਆ ਰੌਣਕਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਟੀਮਾਂ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਤਾਂ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਗਲ ਪੱਲ ਪਾ ਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅੱਗੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਸੁੱਖ ਸਵੀਲੀ ਨਾਲ ਹੋਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਸਾਦ ਵੰਡੇ ਗਏ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਝੁਮ੍ਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਟੇਡੀਅਮ ਦੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਭਰਨੀਆਂ ਸੂਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਲਾਰਡ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਸਹੋਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਿਕ ਕੌਂਸਲਰ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਆਗੂ ਵਿਸੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਣ ਕੰਮਾ ਅੰਜਲਾ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੱਠਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸੱਤਾ ਮੁੱਢਾ, ਗੋਲਡੀ ਸੰਧੂ, ਕੇਵਲ ਰਣਦੇਵਾ, ਸ੍ਰੀਰਾ ਸੰਮੀਪੁਰ, ਰਾਣਾ ਪੱਡਾ, ਨੇਕਾ ਮੈਰੀਪੁਰ, ਬਲਵਿੰਦਰ, ਦੂਲੇ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਬੋਈ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਭ, ਸੁੱਖ ਚੱਕਾਵਾਲਾ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਭਿੰਡਰ ਆਦਿ ਵਿਸੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਲੇਕਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ ਪੀਵਾਰ ਰੁਇਵਿਆਂ ਕਾਰਨ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਰਨਰ ਅੱਪ ਦਾ ਕੱਪ ਲੈ ਗਏ। ਪਹਿਲਾ ਮੈਚ ਵਿੱਚ ਬੀ ਟੀਮ ਦੀ ਟੀਮ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਲੱਬ ਨੇ ਮਿਡਲੈਂਡ ਟਾਈਗਰ ਨੂੰ 35/23.5 ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮੈਚ ਵਿੱਚ ਲੰਡਨ ਟਾਈਗਰ ਨੂੰ ਮੌਤ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਨੇ ਹਰਾਇਆ।

ਏ ਗਰੁੱਪ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਸੂਰੂ ਹੋਏ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਚੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸੀ, ਦਰਸਕਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਗਵਾਹ ਸਨ ਕਿ ਕਬੱਡੀ ਸਿਖਰਾਂ ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਚੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹਨ, ਹਰ ਟੀਮ ਆਪਣਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਕੇ ਫਾਈਨਲ ਖੇਡਣ ਦੀ ਵਾਹ ਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਏ ਤੀਜੇ ਮੈਚ ਵਿੱਚ ਹੇਜ਼/ਡਰਬੀ ਤੋਂ ਕਵੈਂਟਰੀ/ਬ੍ਰਾਂਬਿੰਘ ਅਧੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਅੰਕ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਦੋਵੇਂ ਟੀਮਾਂ ਕਮਾਲ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿਖਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਨੇਕੇ, ਦੂਲੇ, ਸੁਖਦੇਵ ਦੇ ਨਾਲ ਸਤਨਾਮ ਗਿੰਲ, ਭਜਨ ਸਮਰਾ, ਮਨਜਿੰਤ, ਅਮਰਜਿੰਤ ਖੰਗੁੜਾ, ਸੁੱਖੀ, ਬਲਜਿੰਦਰਾ ਭਿੰਡਰ, ਬੋਈ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲਸ਼ੇਰੀ ਦੇ ਰਹੇ ਸੀ। ਪਰ ਪਾਸਾ ਪਲਟਿਆ ਬਿੱਲੇ ਨੇ ਹਿੰਦਾ ਖੀਰਾਵਾਲੀ ਡੱਕਿਆ, ਲੱਖ ਸਵਰਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਕਾਰ ਦਿੱਲੋਂ ਨੂੰ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਹਰਮਨ ਘੋਲੀਆ, ਇੰਦਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਡਾ ਬਾਬਾ ਕਮਾਲਾਂ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਸੁਖਵੀਰ ਗੁਰੂਸਰ, ਇੰਦੂ ਰੁੜਕੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਉਛੂੰ ਉਛੂੰ ਕਰਦਿਆਂ ਅਮਨ ਬੱਤਰੀ, ਮਾਲੀ, ਸਦੀਕ, ਯੋਧਾ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ 37/33.5 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਜਿੱਤ ਦਰਜ਼

ਕੀਤੀ।

ਸ੍ਰੀਰਾ ਅੱਲਖ ਬਾਗੋ ਬਾਗ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਗਰਾਊਂਡ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਭਰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਗੈਵਨ ਦੀ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਪੂਰੀ ਟਾਈਟ ਸੀ। ਐਮ੍ਰਿਤ ਬਰਮੀ, ਸੋਨਾ ਹੋਠੀਆਂ, ਜਸ ਮੇਡਲਾ, ਮਾਨਾਂ ਚੱਠਾ, ਬਿੱਲਾ ਰਾਂਗੜਾ, ਸ੍ਰੀਰਾ ਬੱਲ, ਡਾਂਸੀਵਾਲ ਵਾਲਾ, ਲੰਬਤ ਮੋਹਨਵਾਲ, ਜੋਤੀ ਰੈਪਾ ਪੱਥਰ ਧਰਦੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਾ ਰਹੇ। ਮਨਜਿੰਦਰ ਅੱਲਖ ਵੀ ਬਾਪੂ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਭੱਜ ਦੋਤ ਕਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ।

ਗ੍ਰੇਵਜ਼ੈਂਡ/ਬਾਰਕਿੰਗ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਟੈਪਲ ਵੁਲਵਰਹੈਪਟਨ/ਮਿਡਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਵਿੱਚਕਾਰ ਵੀ ਅਗਲਾ ਮੈਚ ਪੂਰਾ ਗਹਿ ਗੱਡਵਾਂ ਸੀ। ਘਰ ਦਾ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਹੋਣ ਕਰਦੇ ਵੁਲਵਰਹੈਪਟਨ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਪੂਰੀ ਜੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹੀ, ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਮੀਹ ਵਰੁਨ ਲੱਗਾ। ਸੱਤਾ ਮੁੱਢਾ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿੰਮੇਵਾਈ ਕਿਭਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਟੀਮ ਵੱਲ ਵੀ ਧਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਅਧੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁੱਖੀ ਬੈਸ, ਗੁਰਜਿੰਤ ਸੰਧੂ, ਟੋਨੀ ਕੁਨਰ ਅਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਚੱਠੇ ਦੇ ਗੱਭਰੂਆਂ ਨੇ ਹਟ ਪਿੱਛੇ ਫੇਰ ਮਿਲਾਂਗੇ ਆਖ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੈਚ ਵਿੱਚ ਸੋਨੀ ਡੱਕਰਚੰਡ ਨੇ ਜਾਂਗਪੁਰੀਏ ਵਿੱਕੀ ਨੂੰ ਕਮਾਲ ਦਾ ਜੱਦਾ ਲਾਇਆ। ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੁੱਗਾ ਦੀ ਖੜਕਾ ਦੜਕਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਆਤੀ, ਸ੍ਰੀਰੀ, ਮਨੀ ਦਿਆਲਪੁਰੀਏ, ਹਰਪਾਲ ਕਾਹਲਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਬਰ ਦਾ ਘੁੱਟ ਭਰਨਾ ਪਿਆ।

ਹੇਜ਼/ਡਰਬੀ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਈਰਥ ਵੂਲਿਚ ਸਾਊਬਾਲ ਨੇ 44/40.5 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲੇ ਸੈਮੀਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਵਿੱਚ ਹਰਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਮੈਚ ਨੇ ਵੁਲਵਰਹੈਪਟਨ ਦੇ ਦਰਸਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੁੜਕੇ ਮੁੜਕੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇੰਦਰ ਤਲਵੰਡੀ ਨੇ ਬਾਗੀ, ਗਗਨ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਜੱਦੇ ਲਾਏ, ਬਿੱਲਾ ਘੁੰਝ ਤੇ ਬਿੱਕਾ ਰੋਕਿਆ, ਪਰ ਚੱਕੀ ਰਾਮਦਾਸ ਨੇ ਲੱਡਾ ਬਾਬਾ, ਅਮਨ ਲੁਹਾਰਾ ਨੇ ਇੰਦੂ ਬੰਸਿਆ, ਜੱਗਾ, ਕਾਕਾ, ਧਾਕਦਾ ਦੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਜਾਫ ਅਤੇ ਗਗਨ ਜ਼ੋਗੇਵਾਲ, ਬਾਗੀ, ਬਿੱਕਾ, ਸੁਨੀਲ ਦੀਆਂ ਕੌਂਢੀਆਂ ਤੋਂ ਮਾਣਕ, ਕੰਮਾਂ, ਪਾਲਾ, ਲਾਲ ਨਿਹਾਲੇ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤੇ ਜਸਪਾਲ ਜੱਸੀ ਅੱਜ ਇੱਕ ਇੱਕ ਜੱਦੇ ਤੋਂ 50-50 ਦੇ ਨੋਟ ਵਾਰਦਾ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ ਸਫ਼ਾ 42 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੋ —>

ਵੁਲਵਰਹੈਪਟਨ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਮੈਂਟ

41 ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ

ਸੀਪਾ ਚਕਰ, ਬੋਈ, ਬਲਸਿੰਦਰ ਭਿੰਡਰ, ਕੱਥੂ ਨੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਰਹੇ ਸੀ, ਪਰ ਆਖਿਰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਟੀਮ ਮੁਕਾਬਲੇ

'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਈ।

ਦੂਜੇ ਸੈਮੀਫਾਈਨਲ ਵਿੱਚ ਟੈਲਡੋਰਡ ਨੇ ਸਿੱਖ ਟੈਪਲ ਵੁਲਵਰਹੈਪਟਨ/ਪਿੱਡਵੇ ਨੂੰ ਕਾਂਟੇ ਦੀ ਟੱਕਰ ਦਿਦਿਆਂ 46.5/43 ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ। ਪਰ ਮੈਚ ਵਾਈਨਲ ਵਰਗਾ ਸੀ। ਸਿਧਰ ਵੀ ਜੱਫਾ ਲੱਗਦਾ ਦਰਸਕਾਂ ਦੇ ਲਲਕਰੇ ਪੈਂਦੇ। ਘਰਦਾ ਟੂਰਨਮੈਂਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗੈਵਨ ਨੇ ਤਾਂ ਜੱਫੇ ਤੇ 200 ਪੈਂਡ ਤੱਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਰਸਨ ਮੌਲੀਆਂ ਅੱਜ ਅੱਤ ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਰੱਖ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੰਡਿਆਣੇ ਨੇ ਰੋਕਿਆ, ਏਕਮ ਮੀਰਪੁਰੀਆ ਨੇ ਬੂਰੀਆ ਰੋਕਿਆ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੋਨੀ ਟੱਕਰਿੰਡੇ ਨੇ ਢੁੱਲਾ, ਲੰਬੜ ਨੇ ਮੇਸੀ, ਨਾਥ ਰੋਕੇ, ਖੁਸ਼ੀ ਢੁੱਗਾ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਦੀ ਟੀਮ ਜਬਰਦਸਤ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚੋਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਫਾਈਨਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਹਰ ਕੋਈ ਅੱਜ ਦਾ ਕੱਪ ਜਿਤਣ ਲਈ ਖਾਸ ਹੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖ ਕੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਸਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਇੱਕ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ। ਬਾਗੀ ਅਟਵਾਲ ਅੱਤੇ ਕੁਲਵੰਤ ਚੱਠਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਰ ਜਿੱਤ ਨਾ ਵੇਖ ਬੱਧਨੀ ਪਰ ਅੱਜ ਕਬੱਡੀ ਨੇ ਨਜ਼ਾਰਾ ਲਿਆਂਦਾ ਹੋਇਆ ਐ। ਦਰਸਕਾਂ ਦਾ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦਾ ਇਕੱਠ ਵੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤਾਂ ਢੁੱਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮਾਂ ਰਹੀ। ਵੁਲਵਰਹੈਪਟਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਤੇ ਗਏ ਸਹਿਯੋਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਕੰਦੋਲਾ, ਮੇਜਰ ਗਾਖਲ, ਬਹਾਦਰ ਸੇਰਗਿੱਲ, ਪਿਆਰਾ ਗੁਮਟਾਲਾ, ਸੁਖਦੇਵ ਪੁਰੇਵਾਲ ਆਦਿ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ। ਸਨਾ ਬੀ ਟੀਮ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਜੇਡੂ ਅੱਤੇ ਮੌੜ ਕਲੱਬ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਰਹੀ।

* * * * *

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ 6,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਗ੍ਰਿਡਤਾਰ : ਗੁਰਿ ਦਫ਼ਤਰ

ਬਰਸਿੰਘਮ - ਗੁਰਿ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਅਨਸਾਰ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਬਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ 6,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਡਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੀਡੀਓਵਿੱਚ, ਪੂਰਬੀ ਲੰਡਨ ਅੱਤੇ ਸਰੀ ਸਮੇਤ ਪੂਰੇ ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਨੇਲ ਬਾਰਾਂ, ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਅੱਤੇ ਕਾਰਵਾਂ ਪਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੌਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਗ੍ਰਿਡਤਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ 51% ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਬਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ 9,000 ਡਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 6,410 ਗ੍ਰਿਡਤਾਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਡੇਟਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਹੋਇਆ।

ਬੰਗ ਮਨਚੰਦੇ ਦੇ

rajinder.pardesi7@gmail.com

ਤੇਜਿੰਦਰ
ਮਨਚੰਦਾ
ਪ੍ਰਦੇਸੀ

ਓਇ! ਕਿੱਧਰ ਮੂੰਹ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ.. !!!!

ਮੈਂ ਮੂੰਹ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦਾ!... ਤੁਸੀਂ ਦਿੱਡ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਹੋ..

VACANCY - Religious Worker Langari (non-pastoral role)

NANAKSAR GURDWARA GURSIKH TEMPLE

224-226 FOLESHELL ROAD, COVENTRY, WEST MIDLANDS CV1 4HW, U.K.

An opportunity has arisen for the posts of Religious Workers at Nanaksar Gurdwara Gursikh Temple, Coventry.

We need religious workers to do the following duties:

Job Purpose: Perform and Understand Duties include: Preparing Langar (food) 3 times a day for Blessings and Performing Nitnem, Sukhmani Sahib Path, Sehaj Path Rohles, Ardaas and Sukhasan duties, alongside other general Gurdwara duties. Daily Vegetarian Food preparations for Blessing and for the congregation in accordance with Sikh Maryada.

Recite the daily Sikh prayer from Sri Guru Granth Sahib Ji, conduct weekly Diwan and preach Sikh Religion to congregation. Home visitation. To work collaboratively with all internal teams, departments and external agencies.

Any other job as directed by the Gurdwara Committee.

The Workers will be responsible for locking and unlocking the Gurdwara premises. The workers would only be assisting the Head Priest and would not be involved in leading the congregation.

Personnel Specification: Working Flexible Hours: 20-30 hours per week
Salary: National Minimum Wage per working hour.

Benefits: Accommodation and food is provided free of charge.

Requirements: Must be able to read and speak Gurmukhi. Must be able to cook for large congregation on special occasions. Must have sufficient experience and Amritdhari (Baptised). Good communicational and interpersonal skills.

Other details: Applicants have to be a UK resident or have the right to work in the UK.

Please apply with your C.V., and send your details on Email below.

Closing date: 7th July 2025

For information please Contact:

S. Bulraj Singh Johal- 07899 937663 or info@nanaksarglobal.com

NANAKSAR GURDWARA GURSIKH TEMPLE
UK Registered Charity No. 512089

224-226 FOLESHELL ROAD, COVENTRY, WEST MIDLANDS CV1 4HW, U.K.

(13 ਜੂਨ ਲਈ)
ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

- ਲੇਖਕ -
ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ

Email: bhagwansinghjohal@gmail.com

ਮਾਨਸੀ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਮੁੜੱਸਮਾ - ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਦਾ ਲਾਭਨਾ ਪੀਰ ਬੁੰਧੂ ਸ਼ਾਹ

ਸੱਜਦਾਂ ਵਾਲਾ ਮੁਹੱਲਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ
ਹੋਇਆ।

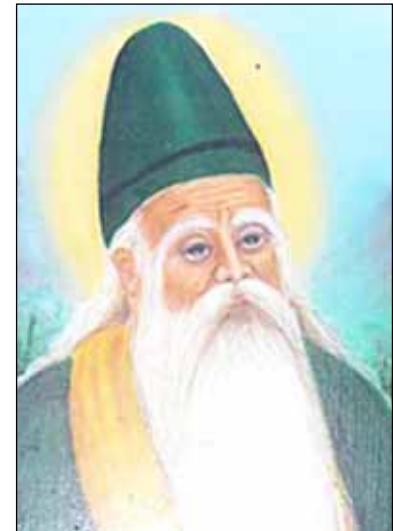
ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਤੇ ਤੰਗ ਸੀਮਾਵਾਂ
ਤੋਂ ਉਪਰ ਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਅਤੇ
ਮਾਨਵੀ ਗਾਣਾਂ ਦੇ ਮਜ਼ਸਮੇ ਪੀਰ ਬੁਧੂ ਸ਼ਾਹ
ਨੂੰ ਹਰ ਸਿੱਖ ਬੜੀ ਸਰਧਾ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ
ਨਾਲ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭੰਗਾਣੀ ਦੇ ਯੁੱਧ
ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਪੀਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਰ
ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਸੱਯਦ ਅਸ਼ਰਫ
ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਸੱਯਦ ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਸਕੇ
ਭਾਈ ਭੂਰੇ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸੱਤ ਸੌ ਮਰੀਦਾਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਮਰੀਦ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਵਾ ਕੇ
ਸਾਹਿਬ-ਏ-ਕਮਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।
ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਵਾਲਿਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੀਰ
ਬੁਧੂ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਜਨਮ 13 ਜੂਨ, 1647 ਈ:
ਨੂੰ ਸੱਯਦ ਗੁਲਾਮ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਘਰ ਅੰਬਾਲਾ
ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਫੇਰਾ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ।
ਪੀਰ ਜੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਸੱਯਦ
ਬਦਰੁੰਦੀਨ ਸ਼ਾਹ ਸੀ। ਪੀਰ ਜੀ ਬਚਪਨ ਤੋਂ
ਹੀ ਘੱਟ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ, ਰੀਡੀਰ ਅਤੇ ਸਾਦੇ
ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ
ਪੀਰ ਜੀ ਨੂੰ ਬੁਧੂ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
ਇਹ ਨਾਂ ਪੀਰ ਜੀ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਕਰਕੇ
ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ।
ਪੀਰ ਜੀ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਣੇ
ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਸਫੇਰੇ ਆ
ਵੱਸੇ। ਜਿਸ ਮੁਹੱਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ
ਆ ਕੇ ਵੱਸਿਆ ਰਿਹ ਸ਼ਾਅਮ ਵਿੱਜ

ਪੀਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਮੁਗਾਲ ਸੈਨਾ ਦੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਜ਼ਰਨੈਲ ਸੈਦ ਖਾਨ ਦੀ ਭੈਣ ਨਸੀਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਜਦੋਂ ਬਾਲ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ (ਸਿੰਘ) ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲਖਨੌਰ ਕੁਕੇ ਤਾਂ ਪੀਰ ਭੈਣਣ ਸ਼ਾਹ ਜਦੋਂ ਬਾਲ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੀਰ ਬੁੱਧੂ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸਨ ਕੀਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪੀਰ ਜੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਗੈਸ਼ਾ-ਨਸੀਰਾਨ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਜਦੋਂ ਵਾਪਸ ਸਫੇਰਾ ਆਏ ਤਾਂ ਪੀਰ ਜੀ ਨੂੰ ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਮਦ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਬਿਰਬਲ ਪੀਰ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚੱਥੇਂ ਸਰੂਪ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦਰਸਨ ਕੀਤੇ। ਆਪ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਾਖਸੀਅਤ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਕਿ ਰੱਬੀ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਮੁਜ਼ਸਮੇ ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਜੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅੰਦਰ-ਸੰਗ ਰਹਿਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੱਥ ਜੁੜ ਰਾਏ।

ਇਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਆਇਆ,
ਜਦੋਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔਰੰਗਜ਼ਬ ਨੇ
ਅਪਣੀ ਫੌਜ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਠਾਣਾਂ ਨੂੰ
ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਸਾਰੇ
ਪਠਾਣ ਪੀਰ ਜੀ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਢੁੱਖਜੜੇ ਰੋਣ
ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ। ਪੀਰ ਜੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਠਾਣਾਂ

ਨੂੰ ਨੋਕਰੀ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਪਾਉਂਟਾ
ਸਾਹਿਬ ਜਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ
ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੀਰ ਜੀ ਦੀ
ਬੇਨਤੀ ਮੱਨਦਿਆਂ ਸਾਰੇ ਪਠਾਣਾਂ ਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰੱਖ ਲਿਆ। ਪਰ ਜਦੋਂ
ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਲਾਰੀਧਰ
ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ
ਕਰਕੇ ਲੜਾਈ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਠਾਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਪਠਾਣ
ਜਰਨੈਲ ਕਾਲੇ ਖਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਕੀ
ਤਿੰਨ ਜਰਨੈਲ ਤੀਖਣ ਖਾਨ, ਨਜ਼ਾਬਤ
ਖਾਨ ਅਤੇ ਹਯਾਤ ਖਾਨ ਨਮਕ-ਹਰਾਮੀ
ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ
ਗਏ। ਕੇਵਲ ਛੌਡਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਰੋਂ
ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੈਜ ਨਾਲ ਜਾ ਰਲੇ
ਜਦੋਂ ਪੀਰ ਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਤਾਂ
ਪੀਰ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸੱਤ ਸੌ ਮੁਰੀਦਾਂ, ਚਾਰ
ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਭਰਾ ਸਮੇਤ ਭੇਗਾਣੀ ਦੇ
ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜੇ ਅਤੇ ਇਸ ਗਹਿਰਾਂਚ
ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ।
ਇਸ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਪੀਰ ਜੀ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ
ਮੁਰੀਦਾਂ, ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਭਰਾ ਨੇ
ਸਹਾਡਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀਤਾ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਲਰੀਅਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਉਪਰਿਤ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਵਸਤੂਆਂ, ਧਨ ਦੌਲਤ ਪੀਰ ਜੀ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਵਜੋਂ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਪੀਰ ਜੀ ਨਿਮਾਣੇ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਵਜੋਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਖਲੋ ਗਏ, ਇਹ ਵਸਤਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਕੰਘੇ ਨਾਲ ਸੰਵਾਰ ਕੇ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਪੀਰ ਜੀ ਨੇ ਬੜੀ ਅਧੀਨਰੀ ਨਾਲ ਕੰਘੇ ਵਿੱਚ ਫੇਸੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰੋਮਾਂ (ਕੇਸਾਂ) ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਝੋੜੀ ਫੈਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ। ਕੰਘੇ ਸਮੇਤ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵੱਡਮੁੱਲੇ ਤੋਹਫੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੌਰਾਨ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਦਰਸਨ-ਦੀਦਾਰੇ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਜੀਵਨ ਭਰ ਨਿਭਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭਰੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਾਵਨ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਇਸ ਵੱਡਮੁੱਲੇ ਤੋਹਫੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕ ਛੋਟੀ ਕਿਰਪਾਨ, ਦਸਤਾਰ ਅਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਵੀ ਪੀਰ ਜੀ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ਾ, ਜੋ ਸਮਾਂ ਪੈ ਕੇ ਪੀਰ ਜੀ ਦੇ

ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਜਗੀਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ
ਮਹਾਰਾਜਾ ਨਾਭਾ ਸ. ਭਰਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੇ
ਸ਼ਰਧਾ ਸਹਿਤ ਅਪਣੇ ਮੱਹਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਕੀਤਾ। ਪਰ
ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਾਵਾਹੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ
ਇਹ ਛੋਟੀ ਕਿਰਪਾਨ ਪੀਰ ਜੀ ਦੇ ਸੇਜੁਦਾ
ਵਾਰਸਾਂ ਪਾਸ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਲਾਸ
ਏਂਜਲਸ ਵਿੱਚ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਾਂਭੀ
ਹੋਈ ਹੈ।

ਪੀਰ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਭੇਗਾਣੀ ਦੇ ਯੁਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬੇਸ਼ ਦੇ ਕੰਨ ਭਰੇ ਰਾਏ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੇ ਸਫ਼ਰੇ ਦੇ ਹਾਕਮ ਉਸਮਾਨ ਖਾਨ ਨੂੰ ਪੀਰ ਜੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਹਿਦ ਦੇ ਫੈਜਦਾਨ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਸਮਾਨ ਖਾਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਪੀਰ ਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਿਲ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਹਨ ਅਤੇ ਸਮਾਣਾ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਸਫ਼ਰੇ ਦੇ ਹਾਕਮ ਉਸਮਾਨ ਖਾਨ ਨੇ 21 ਮਾਰਚ, 1704 ਨੂੰ ਪੀਰ ਬੁੱਧ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਬੜੀ ਬੇਦਰਦੀ ਨਾਲ ਟੋਟੇ-ਟੋਟੇ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਵਹਿਆ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਫ਼ਰੇ ਦੀ ਇੱਟ ਨਾਲ ਇੱਟ ਖੜਕਾਈ ਅਤੇ ਉਸਮਾਨ ਖਾਨ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰਿਆ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਖੋਜੀ ਤੱਥਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੀਰ ਜੀ ਦੀ ਅੰਸ਼-ਵੰਸ਼ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ 1947 ਈ: ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਦੇ ਝੰਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਜਾ ਵੱਸੇ। ਪੀਰ ਜੀ ਦੇ ਜੱਦੀ ਘਰ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮੱਚਾ ਸਿੰਘ ਜਗਤ ਅਜ ਪੀਰ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ ਪੀਰ ਜੀ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ, ਸ਼ਰਧਾ, ਗੁਰੂ ਪਿਆਰ ਪ੍ਰਤੀ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋ ਨਿਕਾ ਹੈ।

ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿੱਚ

ਯੂ ਕੇ ਵਿਚ 1965 ਤੋਂ ਛੱਪ ਰਿਹਾ ਹਫਤਾਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਪੇਪਰ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਪਰ ਨਿਊਜ਼ ਏਜੰਟਾਂ ਅਤੇ ਗਾਰੋਸਰੀ ਦੀਆਂ ਢੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਦੋ ਪੋਂਡ ਦਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਸਾਦੀ ਸਬੰਧੀ ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ ਵਾਲਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤੇ ਵਾਲੇ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਯੋਗ ਜੀਵਨ ਸਾਬਿ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:
ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ: 01332 372 851 M: 07966 388 388

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

PANJAB TIMES (EST 1965)

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ
ਛੋਨ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ :

FOR SUBSCRIPTION
(PLEASE TICK ONE RELEVANT BOX)

6 MONTHS £105

1 YEAR £205

ਪਰਚੇ ਦਾ ਚੰਦਾ ਕਰੈਂਡਿਟ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਵੀਜ਼ ਕਾਰਡ ਰਾਹੀਂ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਫੋਨ ਕਰੋ। ਚੰਦਾ ਬੈਂਕ ਆਕਾਊਂਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜਾਂ ਪਰਚਾ ਛਾਕ ਰਾਹੀਂ ਘਰ ਮੰਗਾਉਣਿਟ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਕੁਪਨ ਭਰ ਕੇ ਚੌਥੇ ਕਾਲ ਭੇਜੋ।

NAME.....

ADDRESS.....

.....**EST CODE**.....

**Barclays Bank details: ACCOUNT: Punjab Times Trust
ACCOUNT NO: 20853011 SORT CODE: 20-25-85**

Post with payments to: **SUBSCRIPTION**
PANJAB TIMES BRIDLE GATE LANE, ALVASTON, DERBY, DE24 0QW, U.K.

or call on / WHATSAPP NO : 07966 388 388

www.panjabtimes.uk Email: Panjabtimes@aol.com

ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਦੇਖੋ
ਕਿਸ਼ਤ-4

ਡਾ: ਕਿਰਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਬਾਠ

ਬੇਸ਼ਕ ਕੁੱਲ ਲੋਕਾਈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੁਰਮਾਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਜੀਰਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਹੱਥੋਂ ਢੁੱਖੀ ਸੀ, ਪਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਸੰਤਾਪ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦੀ ਰੂਪ ਦੇ ਕੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਤਖਤ ਨੂੰ ਸੀਜ਼ਾ ਵਿਖਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਦਮਖੋਰ 'ਸੀਂਹ' ਬਰਾਬਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਜੀਰ ਨੂੰ ਕੁੱਤੇ ਬਰਾਬਰ; ਜੋ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਨੇ ਸਿਰਫ ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹਨਾਂ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੋਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਜ਼ਖਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਈ ਦਾ ਖੂਨ ਕੁੱਤੇ ਚੱਟ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਵ ਰਾਜੇ, ਵਜੀਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਹੰਕਾਰ ਵੱਸ ਪੈ ਕੇ ਐਸੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੁਲਮਾਂ ਨੇ ਆਮ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਮੌਤ, ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਖਮ ਅਤੇ ਦਰਦ ਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਗੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਅਜੋਕੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਤੁਰ੍ਹਾਂ-ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੰਤਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਤਹਿਤ ਆਪੋਂ ਬਣੇ ਰਾਜੇ ਥੋੜੇ-ਬਹੁਤ ਭੈਅ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਭਾਗ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਏਨੀ ਛੋਟੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕੋਨੇ 'ਤੇ ਹੋਈ ਗੱਲ ਦੂਜੇ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਤਾਕਤਵਰ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜੁਲਮ ਨੂੰ ਢੁੱਪ-ਚਾਪ ਸਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਜੁਲਮ ਅਤੇ ਜਾਲਮ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅਵਾਜ਼ ਢੁੱਕਣ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਅੱਜ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰ ਹੀ ਸਹੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਅੱਖ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ ਅਤੇ ਬਾਬਰ ਨੂੰ ਅਸਲੀਅਤ ਦੱਸਦੇ ਕਿਹਾ “ਤੂੰ ਜਾਬਰ ਹੈਂ!” ਇਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕੈਸੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਿੱਖ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਲਾਲਚਵਸ ਪੈ ਦੁਨਿਆਵੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਨਿਵਾਏਗਾ।

1699 ਦੀ ਵੇਸਾਖੀ ਇੰਕ ਅਲੋਕਿਕ ਸਫਰ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ ਤੋਂ ਖਾਸ ਪੰਥ ਤੋਂ

ਅੱਜ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰ ਹੀ ਸਹੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਅੱਖ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ ਅਤੇ ਬਾਬਰ ਨੂੰ ਅਸਲੀਅਤ ਦੱਸਦੇ ਕਿਹਾ “ਤੂੰ ਜਾਬਰ ਹੈਂ!” ਇਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕੈਸੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਿੱਖ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਲਾਲਚਵਸ ਪੈ ਦੁਨਿਆਵੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਨਿਵਾਏਗਾ।

ਰਾਜੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਜੀਰਾਂ ਤੋਂ ਡਰੀ ਹੋਈ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਓਹਨੇ ਨੇ ਭੈਅ ਵਿੱਚਿੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਅਤਿ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਹੰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਸਤ ਇਹ ਰਾਜੇ ਸਥਾਈ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ : ਹਉਮੈ ਕਰਿ ਰਾਜੇ ਬਹੁਤ ਧਾਰਾਵਹਿ ॥ ਹਉਮੈ ਖਪਹਿ ਜਨਮਿ ਮਰਿ ਆਵਹਿ ॥ 2 ॥ ਹਉਮੈ ਨਿਵਰੈ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੈ ॥

(ਅੰਗ 226)

ਇਹ ਰਾਜੇ ਜੋ ਹਉਮੈ-ਵੱਸ ਪੈ ਕੇ ਕਰਮ ਕਮਾਵਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੀ ਹਉਮੈ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗਰਕ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਸੋ ਜੋ ਆਪ ਕਾਲ-ਵੱਸ ਪਏ ਡਰੇ ਹੋਏ ਹੋਣ, ਉਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਡਰ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਆਸ-ਵੱਸ ਪਾਈ ਹੋਈ ਪ੍ਰੀਤ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦੀ : ਕਬੀਰ ਤਾ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਜਾ ਕੋ ਠਾਕੁਰ ਰਾਮੁ ॥ ਪੰਡਿਤ ਰਾਜੇ ਭੂਪਤੀ ਆਵਹਿ ਕਉਨੇ ਕਾਮ ॥ 24 ॥

(ਅੰਗ 1365)

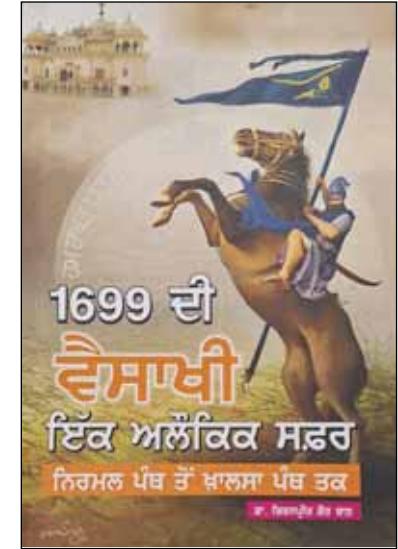
ਅਸਲ ਰਾਜਾ ਕੌਣ ਹੈ

ਇਤਿਹਾਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰੇਗਾ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਜਾਲਮ ਰਾਜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਰਜਾ ਉੱਤੇ ਜੁਲਮ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਭੈਅ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬਗਾਵਤ ਨਾ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਕੋਈ ਅਵਾਜ਼ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹ ਜੁਲਮ ਨਾਲ ਲੋਕਾਈ ਵਿੱਚ ਭੈਅ ਪੇਦਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਾਹਰ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸੇ ਭੈਅ ਕਾਰਨ ਕਿ ਕੋਈ ਬਾਹਰੀ ਹਮਲਾਵਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਖੋਹ ਨਾ ਲਵੇ। ਇਹਨਾਂ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਵਜੀਰ ਵੀ ਭੈਅ-ਵੱਸ ਲੋਕਾਈ ਉੱਤੇ ਜੁਲਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਰਾਜੇ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੋ ਸਕਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਜੇ ਦਾ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸਿੱਧ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਹੀ ਵਰਤਾਰਾ ਅੱਜ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸੇ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭੈਅ-ਵੱਸ ਪਏ ਇਹਨਾਂ ਤੁਹਾਂ 'ਤੇ ਬਾਬਜ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜੇ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ :

ਰਾਜੇ ਉਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਖੀਅਹਿ ਭਿੜ ਮਰਹਿ ਫਿਰਿ ਜੂਨੀ ਪਾਹਿ ॥

(ਅੰਗ 590)

ਨਿਰਭਉ-ਨਿਰਵੈਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਧੀਨਗੀ ਵੀ ਓਸੇ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ, ਜੋ ਆਪ ਨਿਰਵੈਰ ਹੈ ਨਿਰਭਉ ਹੈ।

ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਲੇਮੀ ਰਾਜ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਸਥਾਨ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਆਪ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਅਤੇ ਭਾਈ ਲਿਹਣੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ 'ਮੁਹੰਮਦ ਲੜੀਡ' ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ 'ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ਼ ਦ ਪੰਜਾਬ' (ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 247) ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜਦੋਂ ਪਿੰਡ ਤੁੰਗ ਲਾਗੇ ਠਹਿਰੇ ਸਨ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਲਾਗੇ ਹੀ ਦਰਖਤਾਂ ਦੇ ਟੁੰਡ ਤੇ ਬੇਗੀ ਲਾਗੇ ਇੱਕ ਤਲਾਬ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਜਲ ਲੈ ਆਵੋ! ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤਲਾਬ ਤਾਂ ਸੁੱਕਾ ਹੈ ਪਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਹਿਣ ਉੱਤੇ ਜਦ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਤਲਾਬ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਤੇ ਕਿ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਨਗਰ ਵੱਸੇਗਾ ਜੋ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਦਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਵੀ।

ਗ੍ਰੰਥ

ਹਲੇਮੀ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜੇ ਸਿਰਫ ਜੰਗਾਂ-ਯੁੱਧਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਰਾਜ ਪੁਰੋਹਿਤ, ਸ਼ਾਹੀ ਇਮਾਮ ਜਾਂ ਸ਼ਾਹੀ ਕਾਜੀ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 'ਸੰਤ-ਸਿਪਾਹੀ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪੂਰਨਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ 'ਪੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ' ਨਾਲ ਵੀ ਜੋੜਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਸੰਤਾਂ, ਭਗਤਾਂ ਅਤੇ ਮਹਾਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ। ਅਕਸਰ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵੀ ਦਰਜ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਵੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਮਾਰ ਓਦੋਂ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਰਗ ਹੀ ਸਮਝਣ ਦੀ ਭੁੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਜੋ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹੀ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਉਹ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਂਧੇ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਲੱਘ ਤਾਂ ਫੱਟੀ ਉੱਪਰ ਵਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਅਲੱਘ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੀ ਹੈ।

ਚਲਦਾ.....

ਲੜੀਵਾਰ ਨਾਵਲ**ਸਿਵਚਰਨ
ਜੱਗੀ (ਕੁਸਾ)****ਫੋਨ : 07853 317 891**

Email: jaggikussa@yahoo.de

**ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਨਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਦੇਖੋ
ਕਿਸ਼ਤ 28****ਕਾਂਡ 14**

ਉਹ ਅੱਗੇ ਵਾਂਗ ਸਵੇਰੇ ਸਾਝਰੇ ਉਠਦਾ ਅਤੇ ਲੋੜੀਦਾ ਤੌਰਾ ਫੇਰਾ ਕਰ ਕੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਸ ਕੁਵਜੇ ਸੌਂ ਜਾਂਦਾ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਪੱਖੋਂ ਮਾਮੂਲੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੋਈ ਤਾਂ ਦੁਆਈ ਦੁਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਨਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਦੋ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ “ਜੀਵਨ ਬੀਮ” ਕਰਵਾ ਇੱਤਾਂ ਕਿ ਕਿਤੇ “ਬਾਪੂ ਜੀ” ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਬੀਮੇ ਵਾਲਾ “ਲਾਹਾ” ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ।

ਅੰਗਰ ਪਿੱਛੜ ਰੂਪ ਅਤੇ ਮਹੇਸੂਸੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ।

ਨੂੰਹਾਂ ਘਰ ਆ ਗਈਆਂ।

ਵਿਆਹ ਦੋਵਾਂ ਭਰਵਾਂ ਦਾ ਚੰਗੇ ਅਮੀਰ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰੂਪ ਅਤੇ ਮਹੇਸੂਸੀ ਦੇ ਸਹਿਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੈਣ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਸੀ। ਕਾਰਾ ਜੀਪਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਰੀਬ ਦੋ-ਦੋ ਕਿੱਲੇ ਸੋਨਾ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਘਰ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਸੂਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਕੋਠੀ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਨੇ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਤਖਤਪੋਸ਼ ਫਿੱਟ ਕਰਵਾ ਕੇ ਓਥੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਸੂਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਲੱਗਦੇ ਹੱਥ ਸਹਿਰੋਂ ਇੱਕ ਕੜੂਰਾ ਲੈ ਅਂਦਾ। ਕੜੂਰਾ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਨਸਲ ਦਾ ਅਤੇ ਬੜਾ ਸੋਹਣਾ ਸੀ।

ਨਵੀਆਂ ਨਵੇਲੀਆਂ ਆਈਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਤਾਂ ਚੁਪ ਰਹੀਆਂ। ਪਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਦੇ ਘਰਵਾਲੀ ਤਾਰੋਂ ਨੇ ਕੜੂਰੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਨੱਕ ਬੁੱਲ੍ਹ ਕੱਢੇ, “ਪਤਾ ਨੀ ਕਿਥੋਂ ਕਤੀਤੂ ਜੀ ਫੜ ਲਿਆਇਆ ਸਤ੍ਹਹਾਣ...! ਬੁੱਢੇ ਵਾਰੇ ਹੋਰ ਇਹਨੂੰ ਕੁਛ ਸੁੱਝਿਆ ਏਂਨੀ...! ਇਹਨੂੰ ਨਾ ਬਲੱਜ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਅਕਲ ਆਈ....!” ਸੱਸ ਦਾ ਬਰਤਾਹਟ ਸੁਣ ਕੇ ਨੂੰਹਾਂ ਗੁੱਡਾ ਹੱਸੀਆਂ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੜੂਰਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਇਕਲਾਪੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਲਿਆਇਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚੱਜ ਨਾਲ ਮੁੰਡੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨੂੰਹਾਂ! ਉਸ ਦੇ ਘਰਵਾਲੀ ਤਾਰੋਂ ਤਾਂ ਸੂਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਿਰਸੋਹੀ, ਨਿੱਧੋਚੀ ਅਤੇ ਅਣਿੱਜਿੰਸ ਸੀ।

“ਇਹਨੂੰ ਨੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਅਕਲ ਆਉਣੀ...!” ਤਾਰੋਂ ਨੇ ਫਿਰ ਬੁੱਲ੍ਹ ਟੇਰੇ।

ਉਹ ਨੂੰਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਉਠ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਕੋਲ ਆ ਗਈ। ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਤਖਤਪੋਸ਼ ‘ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਸੀ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਮਥਮਲੀ ਦਰੀ ਉਪਰ ਕੜੂਰਾ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਤਾਰੋਂ ਅੰਦਰ ਆਈ ਦੇਖ ਕੇ

ਨਵਲਾਂ, ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਾਂ, ਥਾਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜ਼ਿਆਲੀ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨਾਂ, ਥਾਂ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ। ਅਗਰ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਮੇਲ ਖਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ!

ਇੱਕ ਮੇਰੀ ਅੱਖ ਕਾਸ਼ਟੀ...

ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੁਣ ਢਲਦੇ ਪ੍ਰਛਾਂਵਿਆਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਦ ਕਿ ਦਰਵੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਜੁਆਨੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਜਦ ਉਹ ਸੈਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ ਵੀ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਜਿੰਨੀ ਹੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ। ਸਿਆਣਾ ਜਾਨਵਰ ਸੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਦੀ ਉਮਰ ਅਵੱਸਥਾ ਬਾਰੇ ਸ਼ਾਇਦ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਰੋਟੀ ਖਾਂਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਇੱਕ ਬੁਰਕੀ ਅਧਾਰੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਬੁਰਕੀ ਦਰਵੇਸ਼ ਦੇ ਕੌਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ। ਉਹ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਜਦ ਆਥਾਣੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਟੈਲੀਵਿਜਨ ‘ਤੇ ਖੁਬਰਾਂ ਦੇਖਦਾ ਤਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਲੱਗ ਕੇ ਟੈਲੀਵਿਜਨ ਵੱਲ ਝਾਕੀ ਜਾਂਦਾ। ਜਦ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਸਵੇਰੇ ਪਾਠ ਜਾਂ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਦਾ ਤਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਸੁਣਦਾ ਅਤੇ ਦੇਖਦਾ। ਜਦ ਸਵੇਰੇ ਅਖਬਾਰ ਵਾਲਾ ਅਖਬਾਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਖਬਾਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਕੋਲ ਲਿਆ ਰੱਖਦਾ।

ਕੜੂਰੇ ਨੇ ਕੰਨ ਜਿਹੇ ਚੁੱਕੇ ਅਤੇ ਮੁੜ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ ਪੈ ਗਿਆ।

“ਆਹ ਕਤੀਤੂ ਬਿਨਾ ਕੀ ਬੁਤਿਆ ਪਿਆ ਸੀ...? ਇਹ ਕਾਹਦੇ ਵਾਸਤੇ ਦੱਦ ਲਿਆ ਲਾਇਆ...?”

“ਮੇਰੇ ਯਾਰ ਨੂੰ ਮੰਦਾ ਨਾ ਬੋਲੀਂ, ਮੇਰੀ ਭਾਵੇਂ ਜਿਦ ਕੱਚ ਲੈਣੈ...!”

“.....!” ਤਾਰੋਂ ਨੇ ਮੂੰਹ ਫੇਰ ਲਿਆ।

“ਇਹ ਤਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ ਐ..! ਇਹਨਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਪੀਰ ਫ਼ਕੀਰ ਉਸਤਤ ਕਰ ਕੇ ਗਏ ਆ, ਬੜੇ ਵਹਾਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਆ ਇਹੋ ਰੱਬ ਦੇ ਜੀਅ...!” ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਨੇ ਪੂਰਾ ਤਾਣ ਲਾ ਕੇ ਦੱਸਿਆ।

“ਅਖੇ ਬਾਬੇ ਦੇ ਯਾਰ, ਗਿੱਦੜ ਤੇ ਬਾਧਿਆਤਾ...! ਜੇ ਚਾਰ ਪੈਸੇ ਕੋਲੇ ਐ, ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਕਤੀਤੂਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨੀ ਖੁਆਈ ਜਾਣੇ...?”

“ਪਤਾ ਨੀ ਕੀਹਦੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਖਾਨੇ ਆਂ...? ਜੀਓ ਜੀਅ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਉਪਰੋਂ ਲਿਖਵਾ ਕੇ ਲਿਆਉਣੈ...! ਨਾ ਕਿਸੇ ‘ਤੇ ਕਚੀਰੂ ਕਰਿਆ ਕਰਿਆ...!”

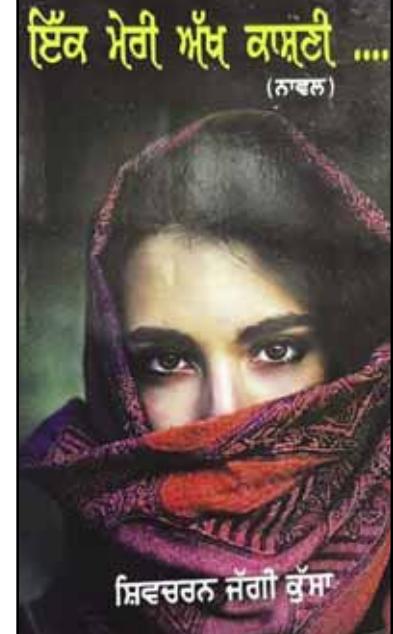
“ਅਸੀਂ ਨੀ ਇਸ ਕਤੀਤੂ ਵਾਸਤੇ ਲੰਗਰ ਪਕਾਉਣਾ...!” ਉਹ ਉਠ ਕੇ ਤੁਰ ਗਈ।

“ਪਤਾ ਨੀ ਕੀਹਦੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਖਾਨੇ ਆਂ...?” ਤਾਰੀ ਬੋਲ ਕਬੋਲ ਕਰਦੀ। ਪਰ ਰੱਬ ਦਾ ਬੰਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਕਦੇ ਮੌਤਵਾਂ ਉੱਤਰ ਨਾ ਦਿੰਦਾ। ਦਰਵੇਸ਼ ਵੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਨਾਲ ਸਵੇਰੇ ਅਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਜਾਗਦਾ। ਉਹ ਸਵੇਰੇ ਦੀ ਸੈਰ ਲਈ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ। ਦੋਨੋਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਵਿਸਾਹ ਨਾ ਕਰਦੇ। ਹੁਣ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ “ਦਰਵੇਸ਼” ਨਾਲ ਹੀ ਮਸਤ ਸੀ ਅਤੇ ਦਰਵੇਸ਼ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਨਾਲ ਮਸਤ ਸੀ। ਉਮਰ ਦੀ ਚਲਦੀ ਅਵੱਸਥਾ ਵਿੱਚ ਅਗਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਦੀ ਸਵੇਰੇ ਜਾਗ ਨਾ ਬੁੱਲ੍ਹਣੀ ਤਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਗਾਈ ਜਾਂ ਕੰਬਲ ਵਿੱਚ ਕਿਥੇ ਕਿਥੇ ਉਠਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਨੇ ਵੀ ਧੂਰਲੀ ਜਿਹੀ ਮਾਰ ਕੇ ਉਠਾਉਣਾ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਦਰਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੈਰ ਨੂੰ ਨਿਕਲ ਪੈਣਾ।

“ਕਿਵੇਂ ਸੱਗੀ ਨਾਲ ਪਰਾਂਦਾ ਬੰਨ੍ਹੀਂ ਫਿਰਦੈ, ਚੁਠ...!” ਤਾਰੀ ਕੀਹਦੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਖਾਨੇ ਆਂ...?

“ਕਿਵੇਂ ਸੱਗੀ ਨਾਲ ਪਰਾਂਦਾ ਬੰਨ੍ਹੀਂ ਫਿਰਦੈ, ਚੁਠ...!” ਕਿਥੇ ਕਿਥੇ ਉਠਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਨੇ ਵੀ ਧੂਰਲੀ ਜਿਹੀ ਮਾਰ ਕੇ ਉਠਾਉਣਾ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਦਰਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੈਰ ਨੂੰ ਨਿਕਲ ਪੈਣਾ।

“ਕਿਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਕਤੀਤੂ ਦੀਆਂ ਲਾਅਲਾਂ ਚੱਟਦੈ, ਚੌਗ...!” ਦੂਰੋਂ ਦੇਖ ਕੇ ਤਾਰੀ ਨੇ ਮੁੜ ਸੁਣ-ਇਆ। ਪਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਨੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਦਿਲ ‘ਤੇ ਨਾ ਲਾਈ। ਉਹ ਤਾਰੀ ਦੇ ਕਲੇਸ਼ੀ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਨੀ ਹੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ। ਸਿਆਣਾ ਜਾਨਵਰ ਸੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਦੀ ਉਮਰ ਅਵੱਸਥਾ ਬਾਰੇ ਸ਼ਾਇਦ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਰੋਟੀ ਖਾਂਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਇੱਕ ਬੁਰਕੀ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਬੁਰਕੀ ਦਰਵੇਸ਼ ਦੇ ਕੌਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ। ਉਹ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਜਦ ਆਥਾਣੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਟੈਲੀਵਿਜਨ ‘ਤੇ ਖੁਬਰਾਂ ਦੇਖਦਾ ਤਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਲੱਗ ਕੇ ਟੈਲੀਵਿਜਨ ਵੱਲ ਝਾਕੀ ਜਾਂਦਾ। ਜਦ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਸਵੇਰੇ ਪਾਠ ਜਾਂ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਦਾ ਤਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਸੁਣਦਾ ਅਤੇ ਦੇਖਦਾ। ਜਦ ਸਵੇਰੇ ਅਖਬਾਰ ਵਾਲਾ ਅਖਬਾਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਖਬਾਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਕੋਲ ਲਿਆ ਰੱਖਦਾ।

ਜਾਂਦਾ। ਜਦ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਸਵੇਰੇ ਪਾਠ ਜਾਂ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਦਾ ਤਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਸੁਣਦਾ ਅਤੇ ਦੇਖਦਾ। ਜਦ ਸਵੇਰੇ ਅਖਬਾਰ ਵਾਲਾ ਅਖਬਾਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਖਬਾਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਕੋਲ ਲਿਆ ਰੱਖਦਾ।

“ਦਰਵੇਸ਼ ਬਾਬੂ, ਜੇ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਵਰਗ ਮਾਣਦਾ ਹੁੰਦਾ...! ਪਰ ਇਨਸਾਨ ਜਾਨਵਰ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਖੁਦਗਜ਼ ਤੇ ਮਤਲਬੀ ਹੈ...!” ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਦਾ ਮਨ ਭਰ ਆਇਆ। ਦਰਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀ ਸਮਝ ਲੱਗਣੀ ਸੀ...? ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਅਪਣਾ ਧੋਂਚਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਦੇ ਹੱਥ ‘ਤੇ ਰੱਖਿਆ। ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੇ ਵੈਰਾਗ ਦੀ ਝੜੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦਰਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਦਰਵੇਸ਼ ਜੱਫੀ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮਾਣਦਾ ਹੋਇਆ ਮੋਹ ਨਾਲ “ਚੂੰ-ਚੂੰ” ਕਰ ਰਿਹਾ।

ਹੁਣ ਅਚਨਚੇਤ ਦੁਨੀਆਂ ‘ਤੇ ਇੱਕ ਆਫ਼ਤ ਆਡਿਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ “ਕੋਵਿਡ-19” ਦਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ “ਕੋਰੋਨਾ” ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਮਸਹੂਰ ਕੀਤਾ। ਜਿਹੜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੱਕਦੀ, ਹੁਣ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਡਰਦੀ ਕੀਤਿਆਂ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤੇ ਵਾਂਗ ਅੰਦਰ ਵੱਡੇ ਗਈਆਂ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਂਡਣਾਂ ਗੁਆਂਡਣਾਂ ਨੂੰ ਸੱਸ ਜਾਂ ਨੂੰਹ ਦੀ ਚੁਗਲੀ ਕੀਤੀ ਬਿਨਾ ਅਫ਼ਰੋਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਟਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਦੱਤ ਵੱਟ ਕੇ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਵੇਲੇ ਕਦੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਧੋਣੇ ਸਨ, ਉਹ ਹੁਣ ਮੰਦਰ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਵਾਂਗ ਹੱਥ ਵਾਰ-ਵਾਰ “ਸੁਚੇ” ਕਰਦਾ ਸੀ। ਦਸਤਾਨੇ, ਮੂੰਹ ਵਾਸਤੇ ਛਿੱਕਲੀ ਅਤੇ ਹੱਥ ਧੋਣ ਵੇਲੇ ਭਾਂਤ-ਭਾਂਤ ਦੇ ਲੋਸ਼ਨ! ਡਰਦਾ ਬੰਦਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ ਤੋਂ ਡੈਂਕ ਮੰਨਣ ਲੱਗ ਕੇ ਪ੍ਰਿਗ ਸਿਹੀ ਸੀ। ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਬੜਾ ਧੂਆਂਧਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਸੱਚ ਹੀ ਕੋਈ ਬਿਮਾਰੀ ਸੀ..? ਜਾਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਦਾ ਸਿਰਜਿਆ ਇੱਕ ‘ਹਉਆ’ ਅਤੇ ‘ਸਾਜਿਸ਼’ ਸੀ..? ਪਰ ਉਪਰੋਕਤੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹ ਸੁਕਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੁਣ ਢਲਦੇ ਪ੍ਰਛਾਂਵਿਆਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਦ ਕਿ ਦਰਵੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਜ

- ਲੇਖਕ -
ਗਿ: ਗੁਰਵਖਸ਼ ਸਿੰਘ
ਗੁਲਸ਼ਨ
ਸੰਪਰਕ ਲਈ:
+44 7956 302743

ਕਿਸਤ 37

ਅਗੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੜੂਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਨਾਨ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਪ੍ਰਭੂ-ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਸਮਾਧੀ ਇਸਥਿਤ ਹੋ ਗਏ। ਦਿਨ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਅ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ, ਸੰਗਤ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਆ ਕੇ ਸਿੰਘਾਸਣ 'ਤੇ ਸ਼ਸ਼ੋਭਿਤ ਹੋ ਗਏ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਵੀ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਅਜ ਪ੍ਰਭਾਤੇ ਜਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਇਆਂ ਜੁਲਹਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀਹ ਕਹਿ ਰਹਿ ਰਹਿ ਸਓ?' ਸੁਣ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਸਤਾਇਆਂ ਦੇਰ ਨ ਲੱਗੀ, ਸੀਸ ਨਿਵਾ ਕੇ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਅਤ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ,

'ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ! ਮੈਂ ਕੀਹ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, ਬੱਸ, ਜੁਲਾਹੀ ਕੁਝ ਬੋਲੀ ਸੀ ਜੋ ਚੰਗਾ ਨ ਲੱਗਾ, ਤਾਂ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਗੇ ਆਪ ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਹੋ, ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ।'

ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਹੜੂਰ ਨੇ ਇਕ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਉਹ ਗੁਆਂਢੀ ਜੁਲਾਹੀ-ਜੁਲਾਹੇ ਨੂੰ ਸੱਦ ਲਿਆਵੇ। ਕੁਝ ਛਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਦੋਵੇਂ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਸੰਗਤਾਂ ਬੈਠੀਆਂ ਦੇਖ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਜੁਲਾਹੇ ਨੂੰ ਹੜੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ,

'ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਹੁਨ੍ਹੇ ਤੁਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਦਾਸ ਨੂੰ ਕੀਹ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸੀ?' ਜੁਲਾਹੇ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜੇ ਜਿੱਤਕਿਅਤਾਂ ਕਿਹਾ,

'ਗੁਰੂ ਜੀ! ਮੈਂ ਨਿਮਾਣਾ ਭਲਾ ਕੀਹ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿਉ ਜੀ?' ਗੁਰੇਵੇ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ,

'ਛਿਕਰ ਨ ਕਰੋ, ਜੋ ਹੋਇਆ ਸਾਨੂੰ ਓਵੇਂ ਦੱਸ ਦਿਉ।'

'ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ! ਅਸੀਂ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਸਾਂ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਦਾ ਪੈਰ ਕੁੰਭਲ ਦੇ ਕਿੱਲੇ ਨਾਲ ਵੱਸਿਆ। ਖੜਕਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਜਾਗ ਖੁਲ੍ਹ ਗਈ। ਮੈਂ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਕੌਣ ਹੈ ਬਈ ਇਸ ਵੇਲੇ ? ਜੁਲਾਹੀ ਕੋਲੋਂ ਬੋਲੀ,

'ਪੈਂਦੇ ਮੀਂਹ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਿਨ੍ਹੇ ਹੋਣਾ, ਨਿਵਾਵਾਂ ਅਮਰੂ ਹੋਣੈ ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਲਈ ਪਾਣੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੋਇਗਾ।'

ਤੁਹਾਡੇ ਸੇਵਕ ਨੇ ਇਹ ਸੁਣ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਿਆਂ ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ,

'ਕਮਲੀਏ! ਤੂੰ ਕੀਹ ਜਾਣੋਂ, ਗੁਰੂ-ਘਰ ਰਹਿ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਸੈਂਭਲਾ ਨਿਵਾਵਾਂ ਕਿਵੇਂ ਰਿਹਾ?' ਕਮਲੀ ਸੁਣਿ ਮਨ ਪਰਖ ਕੈ -ਇਹ ਅਮਰੂ ਨਿਵਾਵਾਂ-। ('ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ -ਇਹ ਨਿਵਾਵਾਂ ਅਮਰੂ ਹੋਇਗਾ)-

ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ -ਬਾਵਰੀ- ਤਬਿ ਬਾਕ ਅਲਾਵਾ। (ਤੁਹਾਡੇ ਦਾਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ-ਕਮਲੀ- ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ)

ਇੰਨੀ ਗੱਲ ਸੁਣਿਆਂ ਹੀ ਜੁਲਾਹੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਇਹ ਕਮਲੀ ਜਿਹੀ ਹੋਈ ਕਵਡ ਨ ਕੁਝ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਸਾਂ ਇਹ ਕੀਹ ਹੋ ਗਿਆ? ਮੈਂ ਕੀਹ ਕਰਾਂ? ਤੁਹਾਡਾ ਸੁਨੇਹਾ ਮਿਲਿਆਂ ਹੀ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਨਾਲ ਲੈ ਆਇਆ। ਹੁਣੇ ਜਿਉਂ ਹੀ ਆਪ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਇਹ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ'।

ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਗੁਰੂ ਅੰਗੁ ਤੇ

ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਖੋ ਸੁਧਿ ਭਈ ਅਬ ਰਾਵਰਿ ਪਾਸੀ। (ਤੁਹਾਡੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਹੁਣ ਠੀਕ ਹੋ ਗਈ ਹੈ)

ਬਚਨ ਫੁਰਹਿ ਸਭ ਕਰੈ ਜਿਸ ਸੁਣ ਹਮ ਮਤ ਤ੍ਰਾਸੀ। 119॥ (ਅਸੀਂ ਡਰਦੇ ਹਾਂ ਇਹ ਜੋ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ')

ਹੁਣ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ,
'ਪੁਰਖਾ! ਜਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਏਵੇਂ ਹੀ ਹੋਈ?' ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ,

'ਜੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਜਦੋਂ ਜੁਲਾਹੀ ਮੈਨੂੰ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਨਿਵਾਵਾਂ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਮੈਥੋਂ ਜਿਹਾ ਨ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦਰ 'ਤੇ ਆਪ ਦਾ ਸੇਵਕ ਹੋ ਕੇ ਮੈਂ ਨਿਵਾਵਾਂ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ'।

'ਜਥ ਤੁਮੂਰੀ ਸੇਵਾ' ਰੁਚਿਰ ਕਿਧ ਤਰਕ ਜੁਲਾਹੀ। ('ਜਦੋਂ ਆਪ ਦੀ ਉੱਤਮ ਸੇਵਾ ਤੇ ਜੁਲਾਹੀ ਨੇ ਤਰਕ ਕੀਤੀ)

ਸਹੀ ਗਈ ਨਹੀਂ ਮੋਹਿ ਤੇ -ਬੋਗੀ- ਤਬ ਪ੍ਰਾਹੀ। 121॥ (ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਸਹੀ ਨ ਗਈ ਤਾਂ -ਕਮਲੀ- ਆਖਿਆ')

ਪ੍ਰੇਮ ਭਿੰਜੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨਿਹਾਲ ਹੋ ਗਏ ਅਰ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਸੀਨੇ ਨਾਲ ਲਾ ਲਿਆ ਅਰ ਮਹਾਂਕਵੀ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਤਾ:

ਤੇਮਰ ਫੰਡ॥ 'ਤੁਮ ਹੋ ਨਿਵਾਵਨ ਬਾਨ।

(ਤੁਸੀਂ ਨਿਵਾਵਿਆਂ ਦੇ ਥਾਂ ਹੋ)

ਕਰਿ ਹੋ ਨਿਮਾਨਨ ਮਾਨ॥

(ਨਿਮਾਣਿਆਂ ਦਾ ਮਾਨ ਹੋ)

ਬਿਨ ਓਟ ਕੀ ਤੁਮ ਓਟ।

(ਨਿਉਟਿਆਂ ਦੀ ਓਟ ਹੋ)

ਨਿਧਰੇਨ ਕੀ ਧਿਰ ਕੋਟ॥ 123॥

(ਨਿਆਸਰਿਆਂ ਦੇ ਆਸਰਾ ਹੋ)

ਬਿਨ ਜੋਰ ਕੇ ਤੁਮ ਜੋਰ। (ਕਮਜ਼ੋਰਾਂ ਦੇ ਜੋਰ ਹੋ)

ਸਮ ਕੋ ਨ ਹੈ ਤੁਮ ਹੋਰ।

(ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ)

ਬਿਨ ਧੀਰ ਕੇ ਬਡ ਧੀਰ।

(ਬੇ-ਹੋਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੋਸਲਾ ਹੋ)

ਸਭ ਪੀਰ ਕੇ ਬਡ ਪੀਰ। 24॥

(ਸਭ ਪੀਰਾਂ ਦੇ ਪੀਰ ਹੋ)

ਤੁਮ ਹੋ ਸੁ ਗਈ ਬੋੜ।

(ਲੰਘ ਗਈ ਨੂੰ ਮੋੜਨ ਵਾਲੇ ਹੋ)

ਨਰ ਬੰਧ ਕੇ ਤਿਰ ਫੜ। (ਬੰਦੀ ਫੜ ਹੋ)

ਘੜ ਭੰਨਬੇ ਸਮਰਥ। (ਘੜਨ ਭੰਨ ਵਾਲੇ ਹੋ)

ਜਗ ਜੀਵਕਾ ਤੁਮ ਹਥ। 25॥ (ਜਗਤ ਦੇ ਰੋਜ਼ੀ

ਦਾਤਾ ਹੋ)

ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਸਨਮੁਖ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ:

ਮਮ ਰੂਪ ਤੇ ਮਿਲਿ ਅੰਗ।

(ਸਾਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਅਭੇਦ ਹੋ ਗਏ ਹੋ)

ਸਲਿਤਾ ਮਿਲੇ ਜਿਸ ਗੰਗ।

(ਜਿਵੇਂ ਨਦੀ ਵਿਚ ਨਦੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ)

ਜਿਮਿ ਬੂੰਦ ਸਿੰਘ ਮਤਾਰ।

(ਜਿਵੇਂ ਬੂੰਦ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ)

ਤਿਮ ਏਕ ਰੂਪ ਹਮਾਰ। 127॥

(ਇਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡਾ ਰੂਪ ਹੋ ਗਏ ਹੋ)

ਅਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਹੁਆ-ਪੁਰਖ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਨਿਮਾਨਿਆ ਕੇ ਮਾਨ ਹੋ। ਨਿਵਾਵਿਆਂ ਕੇ ਥਾਉ ਹੋ। ਨਿਵੇਟਿਆ ਕੀ ਵੋਟ (ਓਟ) ਹਉ।

ਨਿਧਿਆਂ ਕੀ ਧਿਰ ਹਉ। ਗਈ ਬਹੇੜ ਹਉ।

ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਹੋ। ਭਨਨ ਘੜਨ ਸਮਰਥ ਹੋ।

ਰਿਜਕ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਤੁਮਾਰੇ ਹਥ ਹੈ। ਪੁਰਖਾ ਜੀ ਤੁਮ ਧੰਨ ਹੋ। ਪੰਨਾ 66 ਮ.ਪ. ਵਾਰਤਕ

ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਸਨਾਨ ਕਰਵਾ ਕੇ ਨਵੇਂ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਿਨਾ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਈ ਅਰ ਕਿਹਾ:

'ਪੁਰਖਾ ਜੀ! ਤੁਹਾਡੀ ਘਾਲ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਥਾਇ ਪਈ। ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਬਾਸਰ ਕੇ ਥਾਲੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁੱਲ ਬਸ਼ਾ ਲਵੇ।' ਨਿੰਮੇਝੂਣੇ ਹੋਏ ਇਹ ਉੱਠ ਗਏ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੋਹਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਜੀ ਬਾਸਰ ਕੇ ਬੀਬੀ ਅਮਰੋ ਘਰ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਰਾਤ ਰਹਿ ਕੇ ਸਵੇਰੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਜਾ ਮਿਲੇ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਆਇਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਆਪ ਜੀ ਭੱਟ ਉੱਠ ਕੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਉਇਆਂ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ। ਬੈਠਣ ਉਪਰੰਤ ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਆਉਣ ਦਾ ਸਬੱਬ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ,

'ਬਾਬਾ ਜੀ! ਸਾਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਭੱਟ ਕਿਹਾ,

'ਹੁਕਮ? ਮਾਤਾ ਜੀ!' ਮਾਤਾ ਜੀ ਕਿਹਾ,

'ਤੁਹਾਡੇ ਖੜੂਰੋਂ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਪੁੱਛਿਆਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿੱਛੇ ਆ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਭੁੱਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿੱਤਾ ਜੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਫਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਜੂੜੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਭੁੱਲ ਬਸ਼ਾਉਣ ਲਈ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਹਾਂ, ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜੀ ਕਰ ਦਿਉ।'

ਇੰਨਾ ਆਖਿਆਂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਹਿਣ ਲੋ,

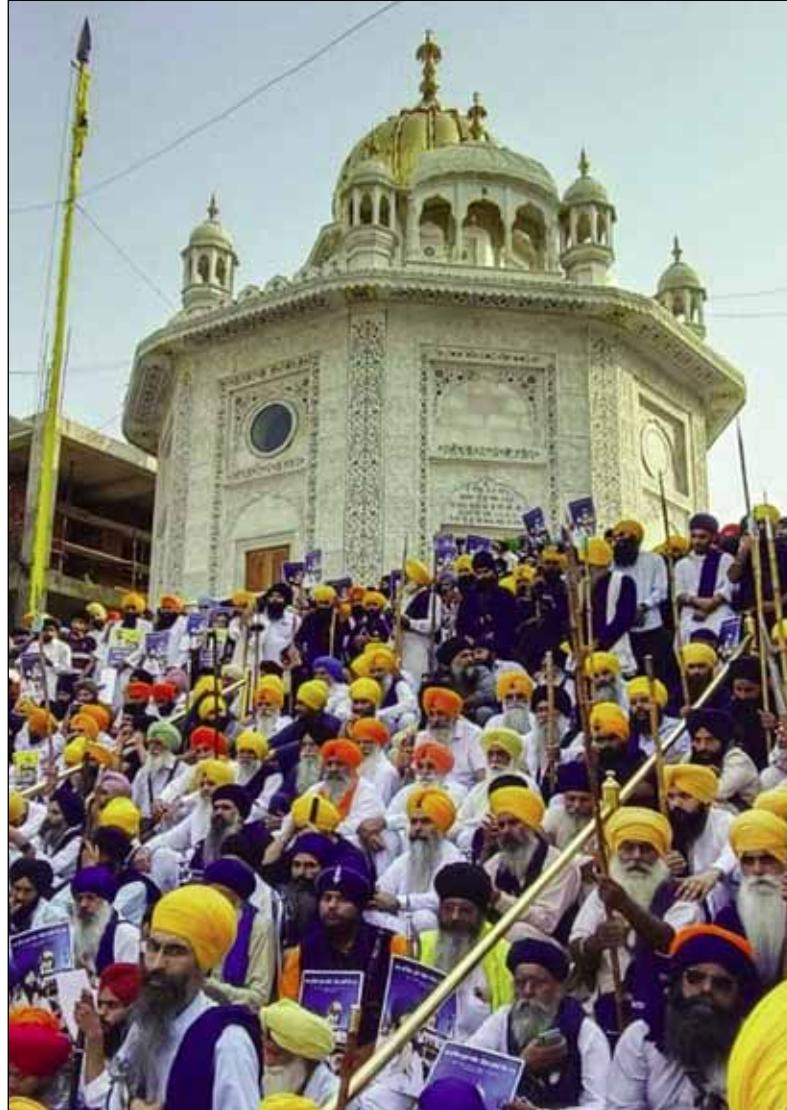
'ਮਾਤਾ ਜੀ! ਤੁਸੀਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਖਣਾ ਸੀ, ਬਖਸ਼ ਦੇਂਦੇ'। ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ,

'ਅਸੀਂ ਆਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਰਾਜੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।' ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਨਿੰਮਰਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ।

ਬਾਕੀ ਹਿਸਾ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਪੜ੍ਹੇ

ਜੁਨ 84 ਘੱਲ੍ਹਾਰੇ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਨਿਭਾਈ

੦ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਚਮਤਕਾਰੀ ਪੰਥਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਨੂੰ ਛੂਹਿਆ ੦ ਸੰਪਰਦਾਈ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਉਲਝਿਆ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ੦ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਣ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਪਾਓ ਨਾ ਦੇਣ ਦਿਤੇ, ਨਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ੦ ਧਾਮੀ ਨੇ ਬੜੀ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਤਕਰਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ-ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ, ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਮੀਰੀ ਪੀਗੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਧੁਰਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਲੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। 2025 ਦੇ ਜੁਨ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਜੁਨ 84 ਦੇ ਘੱਲ੍ਹਾਰੇ ਦੀ ਇਕਤਾਲਵੀਂ ਬਰਸੀ ਦੇਰਾਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕਠੀ ਹੋਈ, ਤਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਧਰਤੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੀ ਭੁਗਾਨੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਬਣ ਗਈ। ਜੁਨ 1984 ਦਾ ਘੱਲ੍ਹਾਰਾ, ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਛੌਜ਼ ਨੇ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਟੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਹਿਰਦੇ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਜਖਮ ਲੱਗਿਆ, ਜੋ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਰਿਸਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਇਹ ਪਰੰਪਰਾ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਟੁੱਟੀ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਅਥਾਰਤੀ 'ਤੇ ਹੀ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਸਰਬਉਂਚਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸੀ।

ਸ਼ੋਮਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (ਐਸਜੀਪੀਸੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਸਿਰਪਾਓ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲੀ। ਸਮਾਗਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ

ਆਪਸੀ ਮੱਤਭੇਦਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਆਂਦਾ। ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਨੂੰ “ਪੰਥ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਜਥੇਦਾਰ” ਨਾ ਮੰਨਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਿਰਪਾਓ ਦੇਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ। ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ੋਮਲੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਪਾਓ ਦੇਣ ਅਤੇ ਫਸੀਲ ਤੋਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ।

ਇਹ ਪਰੰਪਰਾ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਟੁੱਟੀ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਅਥਾਰਤੀ 'ਤੇ ਹੀ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਸਰਬਉਂਚਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸੀ।

ਸ਼ੋਮਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (ਐਸਜੀਪੀਸੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਸਿਰਪਾਓ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲੀ। ਸਮਾਗਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ

ਸੰਪਰਦਾਈਆਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਘਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪੇਸ਼ ਆਈ। ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ੋਮਲੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਕੌਲ ਸਨ, ਪਰ ਪੁਲਸੀਆ ਅਤੇ ਸੂਹੀ ਤੰਤਰ ਦੀ ਭੀਜ਼ ਨੇ ਸੰਗਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਰੋਕ ਟੋਕ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਟਕਰਾ ਵਿਚ ਨਾ ਪੈਂਦਿਆਂ ਅਰਦਾਸ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਿਤਾ। ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਦੀ ਅਰਦਾਸ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਲਮਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ, ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਯੁੱਧ ਦਾ ਅਖਾਜ਼ਾ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਸਮਰਪਿਤ ਸੀ, ਨੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਝੰਜੜ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਅੱਜ ਅਨੇਕਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

1984 ਦੇ ਘੱਲ੍ਹਾਰੇ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ, ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ

ਰਿਹਾਈ, ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਨਾਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣਾ, ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ-ਇਹ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਦੇਤਨਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਰਦਾਸ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੇਠ ਇਕਜੂਟੀ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਲੜਾਈ ਬਾਹਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨਾਲ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣਿਆਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਟਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਖਤ ਇਤਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ, ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਕਿ “ਪੰਜਾਬ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰੱਖਣਾ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।” ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ ਸਫ਼ਾ 48 ਤੇ ਪੜ੍ਹੋ

47 ਸਫੇਦੀ ਬਾਕੀ

ਇਸ ਅਰਦਾਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸੰਗਤ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁੰਜੇ, ਜਿਵੇਂ ਸੱਚ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਰੂਹ ਨੂੰ ਜਗਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸੰਦੇਸ਼ ਜਾਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਪੁਛਣ ਉਪਰੰਤ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਅਰਦਾਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਰਦਾਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅੰਕਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਅਸਲ ਮੁੱਦੇ-1984 ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਜਨਤਕ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ, ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ, ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਨੋ-ਵਾਰ ਜ਼ੋਨ ਐਲਾਨਣ ਦੀ ਮੰਗ-ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਛੁਹਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਖਾਲਸਤਾਨੀ ਨਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੁੰਜ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰਤ ਅਸਥਾਨ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਰੀ ਅਤੇ ਦੂਰ ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਏ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਤਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਸਮਾਗਮ ਉਪਰੰਤ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੁਨੀਆ ਰਹੇਗੀ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਤ ਵਲੋਂ ਜੁਨ 1984 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ 'ਤੇ ਵਰ੍ਗਾਇਆ ਕਹਿਰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕੌਮ ਨੂੰ ਇਕਜੂੱਟ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ, ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਦਲਾਂ, ਸਿੱਖ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ, ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਸ਼ਹੀਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਰੀ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਪਾਓ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਸਨਮਾਨਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਭਿੰਡਰਾਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਭਾਈ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਪੁੱਤਰੀ ਬੀਬੀ ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਭਰਾਤਾ ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾਕੋਹਨਾ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਭਲਵਾਨ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਭਾਈ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਲਵਾਨ, ਜਨਰਲ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਰਾ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ, ਮਾਤਾ ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਰਾਤਾ ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਵਾੜਾ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਜੋਗ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿੰਦਾ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਛਿੰਦਾ ਸਿੰਘ ਵਰਪਾਲ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਕੀ ਜਥੇਦਾਰ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਣਗੇ

ਬੁਧੀਜੀਵੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਬਉੱਚਤਾ ਅਤੇ ਮਰਿਆਦਾ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸੰਪਰਦਾਈਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਅਥਾਰਤੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਭਾਈ ਜਸਵਾਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ, ਜਦਕਿ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਤੇ ਅਮੈਮ ਪੀ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗੜਗੱਜ ਦੀ ਸੁਝਵਾਨ ਸਥਾਨੀਅਤ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਹੀ ਰੋਲ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਰ ਕਿੰਤੂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਪੰਥਕ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਫਿਲਹਾਲ ਦੂਰ ਦੀ ਘੜੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਨੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਾਂ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਾਬਾ ਧੁੰਮੇ ਦੀ ਇਹ ਜਿੱਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਉੱਨੀਂ ਚਮਕ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਜਿੰਨੀ, ਜਥੇਦਾਰ ਗੜਗੱਜ ਨੇ ਇੱਕ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਹਟਦਿਆਂ ਅਰਦਾਸ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਸੁਨੋਹਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਟਕਰਾਅ ਟਾਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਮਿਲੀ। ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਇਕ ਵਰਗ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਆਲੋਚਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੇ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੌਰੰ

ਵਿਚ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਬੜੀ ਸੂਝ ਨਾਲ ਅਗਾਂਹ ਵਧਣ ਲਈ, ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਮੱਤਲਬ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਰੱਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਕਜੂੱਟ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਬਾਰੇ ਪੰਥਕ ਢਾਂਚਾ ਸਿਰਜਕੇ ਨਿਯਮਾਵਲੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੱਚ ਦੀ ਥੋੜੀ, ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ, ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਦੀ ਏਕਤਾ ਹੀ ਬਚਾਅ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜਥੇਦਾਰ ਗੜਗੱਜ ਪ੍ਰਤੀ ਨਰਮੀ ਵਿਖਾਈ। ਇਹ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਦੋ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਥੇਦਾਰ ਗੜਗੱਜ ਪ੍ਰਤੀ ਇਹ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਨਹੀਂ। ਸਗੋਂ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹਮਦਰਦੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਵੀਰਵਾਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਜਥੇਦਾਰ ਤੇ ਸੰਪਰਦਾਈਆਂ ਵਿਚਲੇ ਟਕਰਾਅ ਟਾਲਣ ਲਈ ਚੌਂਦੀ-ਛੂਪੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਕਈ ਦੌਰੇ ਚੱਲੇ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੁੰਦੜ ਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਪਾਤਰ ਸਾਥੀ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਬੁਰੂ ਵਿੱਚ ਜਥੇਦਾਰ ਗੜਗੱਜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਤੇ ਅੜੀ, ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

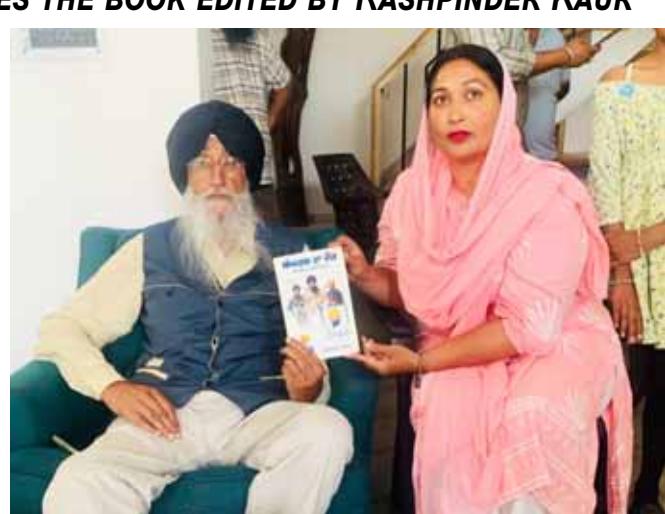
ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ, ਜੋ ਟਕਸਾਲ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਨੇ ਟਕਰਾਅ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਟਕਸਾਲ ਮੁਖੀ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਆਖਰਕਾਰ, ਬਾਬਾ ਧੁੰਮੇ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਗਈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੁਖਬੀਰ ਨੇ ਧਾਮੀ ਦੇ ਕਹਿਣ ਉਪਰ ਬਾਬਾ ਧੁੰਮੇ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਮੰਨੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਈ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਧੁੰਮੇ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਇੰਜੰਸ਼ਨ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਏ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਬਾਬਾ ਧੁੰਮੇ ਨੇ ਵੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਘਰ ਅੱਗੇ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਧਰਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਸੁਖਬੀਰ ਲਈ ਹੋਰ ਸਿਰਦਦੀ ਵਧਾਏਗੀ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿੱਚ ਫੁੱਟ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਖਬੀਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਪਰਦਾਈਆਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਟਕਸਾਲ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਦੋਹਰੀ ਵਡਾਦਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਡਾਦਾਰੀ ਟਕਸਾਲ ਨਾਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗੜਗੱਜ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਹੋਰ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਅਸਤੁਸ਼ਟ ਆਗੂਆ, ਜੋ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਖਿੱਚਿਆਣੇ ਦੀ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਇਹ ਫਾਰਮੂਲਾ ਭਾਵੇਂ ਫਿਲਹਾਲ ਕਾਮਯਾਬ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਅਸਰ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਖੇਡ ਦਾ ਅੰਦਰਾਂ ਹੀ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

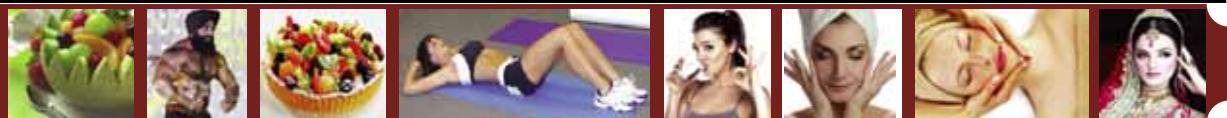
*** ***

THE SECOND EDITION OF THE MUCH-LOVED BOOK "SANGHARSH DA DAUR" RELEASED IN SIKH CIRCLES "SIMRANJIT SINGH MANN LAUNCHES THE BOOK EDITED BY RASHPINDER KAUR"

Amritsar- During the Sikh struggle, Sikh youth were martyred on a large scale in fake police encounters by Punjab Police officers in the interest of financial gains and promotions, the exact number of which is difficult to count. Every bridge, canal and drain in Punjab or the intersections were stained with the blood of Sikh youth. The second edition of the book "Sangharsh Da Daur" has been published and is ready, exposing the blacklist of those cruel police officers, exposing the police cats, sharing the glorious actions during the struggle, portraying the invisible contribution of Sikh elders and testifying to the love and affection of Sikh fighters in Sikh families. Which was dedicated to the public on June 7th in Amritsar by Shiromani Akali Dal Amritsar President Mr. Simranjit Singh Mann.

ਸਿਹਤ ਤੇ ਸੁੰਦਰਤਾ

ਫੈਟੀ ਲਿਵਰ ਤੋਂ ਬਚਣ
ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ 3 ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ
ਖੁਰਾਕ ਵਿਚੋਂ ਹਟਾਓ

ਨਵੀਂ ਚਿੱਲੀ-ਹਾਰਵਰਡ ਗੈਸਟ੍ਰੋਐਂਟਰੋਲੋਜਿਸਟ ਡਾ. ਸੌਰਭ ਸੇਠੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਭੋਜਨ ਜਿਗਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਫੈਟੀ ਲਿਵਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵਧਦੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਫਰੂਟੋਜ਼ ਵਾਲੇ ਭੋਜਨ : ਕੋਲਡ ਡਰਿੰਕਸ, ਪੈਕਡ ਜੂਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਡ ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਫਰੂਟੋਜ਼ ਕੌਰਨ ਸੀਰੀਪ ਅਤੇ ਰਿਫਾਇਂਡ ਖੰਡ ਰੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਜਿਗਰ ਵਿੱਚ ਚਰਬੀ ਜਮਾ ਕਰਕੇ ਸੋਜ ਵਧਾਉਂਦੀ ਅਤੇ ਇਨਸ਼ੁਲਿਨ ਦਾ ਕੰਮ ਵਿਗਾੜਦੀ ਹੈ।

ਓਮੇਗਾ-6 ਫੈਟੀ ਐਸਿਡ ਵਾਲੇ ਤੇਲ: ਸੋਇਆਬੀਨ, ਮੱਕੀ ਅਤੇ ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਦੇ ਤੇਲ ਵਿੱਚ ਜਿਆਦਾ ਓਮੇਗਾ-6 ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਜਿਗਰ ਵਿੱਚ ਸੋਜ ਅਤੇ ਆਕਸੀਡੇਂਟਵ ਦਬਾਅ ਵਧਾ ਕੇ ਫੈਟੀ ਲਿਵਰ ਦਾ ਖਤਰਾ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਫਲਾਂ ਦਾ ਜੂਸ: ਸ਼ੁੱਧ ਫਲਾਂ ਦਾ ਜੂਸ ਵੀ ਜਿਆਦਾ ਫਰੂਟੋਜ਼ ਅਤੇ ਘੱਟ ਫਾਈਬਰ ਕਾਰਨ ਜਿਗਰ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਫੈਟੀ ਲਿਵਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਛਾ। ਸੇਠੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਗਰ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਖੁਰਾਕ ਵਿਚੋਂ ਹਟਾਓ।

*ਪਰਮੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਈ ਸਾਰ- ਇਕ ਮੁਖਰ
-ਇਕ ਟੱਬਰ ਦੀ ਸਾਰ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰੀ ਨੂੰ, ਕੀਹਦੀ ਕੀਹਦੀ ਸਾਰ ਲਵੇ।

*ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤਮਾਜੂ ਮਹੀਨਦਾ ਫੜਿਆ ਗਿਆ- ਇਕ ਮੁਖਰ
-ਇਥੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬੇਰ ਜਿਤਨਾ ਨਾਗਣੀ ਦਾ ਗੋਲਾ ਛਕਦੈ, ਉਹ ਵੀ ਮਾਤਹਿਤਾਂ ਦੇ ਸਿਰੋਂ।

*ਜਥੇਦਾਰ ਗੜਗੱਜ ਨੇ ਭਾਈ ਰਾਜੇਆਣਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਮੁਲਕਾਤ- ਇਕ ਮੁਖਰ
-ਐ ਮੇਰੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲਕੁਸਾ ਫਰਿਆਦ ਹੈ, ਫਰਿਆਦ ਹੈ।

*ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਅੰਦਰ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਹੈ- ਰਾਜਾ ਵਿੱਤਿਗ
-ਰਾਜਾ ਜੀ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਐ, ਸਭ ਨੂੰ ਪੜੈ ਕਿ ਅੰਦਰ 'ਠੀਕ-ਠਾਕ' ਐ।

*ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਲੋਕਲ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਕੇ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੇ ਬਾਹਰਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਭਰੋਸਾ- ਇਕ ਮੁਖਰ
-ਘਰ ਦਾ ਜੋਗੀ ਜੋਗੜਾ, ਬਾਹਰ ਦਾ ਜੋਗੀ

ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਮੋਟਾਪੇ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਓ

ਅੱਜ ਦੀ ਭੱਜ-ਦੌੜ ਵਾਲੀ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਚਰਬੀ ਯੁਕਤ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਕਾਰਨ ਮੋਟਾਪਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਸਹੀ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਆਦਤ ਹੈ ਖੰਡ ਘਟਾਉਣਾ; ਮਿਠਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਫਲ ਖਾਓ। ਦੂਜਾ, ਪ੍ਰੋਟੋਨ ਵਧਾਓ, ਜਿਵੇਂ ਅੰਡੇ, ਪਨੀਰ ਜਾਂ ਸਪਾਊਟ, ਜੋ

ਵਿਚ ਕੁਝ ਬਦਲਾਅ ਜਿਗਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ, ਨਹੁੰਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਫਿੱਕਾ ਜਾਂ ਪੀਲਾ ਹੋਣਾ। ਦੂਜਾ, ਨਹੁੰਾਂ 'ਤੇ ਪੀਲੀਆਂ ਜਾਂ ਲਾਲ ਲਾਈਨਾਂ ਬਣਨਾ। ਤੀਜਾ, ਚਿੱਟੇ ਧੋੜੇ ਦਿਖਣਾ, ਜੋ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦੀ ਕਮੀ ਜਾਂ ਜਿਗਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਚੌਥਾ, ਨਹੁੰਾਂ ਦਾ

ਵਾਰ-ਵਾਰ ਟੁੱਟਣਾ। ਪੰਜਵਾਂ, ਨਹੁੰਾਂ ਦਾ ਆਕਾਰ ਬਦਲਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ਉਪਰ ਜਾਂ ਹੇਠਾਂ ਝੁਕਣਾ। ਅਜਿਹੇ ਲੱਛਣ ਦਿਖਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਕਬਜ਼ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅਪਨਾਓ ਇਹ ਦੇਸੀ ਨੁਸਖੇ

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਕਬਜ਼ ਤੋਂ ਤੰਗ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਆਸਾਨ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਦੇਸੀ ਨੁਸਖਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੇਟ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਆਓ ਜਾਣੀਏ ਕੁਝ ਘਰੇਲੂ ਨੁਸਖਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਸਿਹਤ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਗੁਣਗੁਣਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਮਾ ਵਧੀਆ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤੜੀਆਂ ਸਾਫ਼ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਚਮਚ ਇਸਬਗੋਲ ਦਾ ਛਿੱਲਕਾ ਕੋਸੇ ਦੁੱਧ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੈਣਾ ਕਬਜ਼ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਮੰਦ ਹੈ। ਇਕ ਚਮਚ ਤਿਲ ਜਾਂ ਅਲਸੀ ਦਾ ਤੇਲ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਲੈਣ ਨਾਲ ਅੰਤੜੀਆਂ ਨੂੰ ਚੀਕਣਪਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਖਾਨਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਤ ਨੂੰ 2-3 ਅੰਜੀਰ ਅਤੇ 5-6 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਭਿੰਡਿਆਂ ਕੇ ਰੱਖੋ ਤੇ ਸਵੇਰੇ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਖਾਓ। ਇਹ ਪੇਟ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁੜ ਨਾਲ ਸੌਫ਼ ਚਬਾਣਾ ਹਾਜ਼ਮੇ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕੀ ਦਾ ਤਾਜ਼ਾ ਜੂਸ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਪੀਣਾ ਵੀ ਕਬਜ਼ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

* ਰੁੰਦਾਂ-ਪੁੰਚੇ *

ਲੇਖਕ - ਨਿਰਮਲ ਮਿੰਘ ਕੰਧਾਲਵੀ

ਸਿੱਧ।

*ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਸਿਵਰਾਜ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ- ਇਕ ਮੁਖਰ

-ਜਿਹੜਾ ਕਿਹੜਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਸੁਣਦਾ ਈ ਐ, ਹੱਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦਾ।

*ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ- ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਹੁਰ

-ਘੜਾ ਚੁੱਕ ਲਉਂ ਪੱਟਾਂ 'ਤੇ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ, ਖਸਮਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਕੁੜੀਆਂ।

*ਬਾਦਲ- ਪੁੰਮਾ ਦੀ ਬੰਦ ਕਮਰਾ ਮੀਟਿੰਗ ਅਫਵਾਹ ਸਾਬਤ ਹੋਈ- ਇਕ ਮੁਖਰ
-ਐਵੇਂ ਰੌਲਾ ਪੈ ਗਿਆ, ਬਈ ਐਵੇਂ ਰੌਲਾ ਪੈ ਗਿਆ।

*ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੇ

ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੀਤਾ ਤਲਬ-

ਇਕ ਮੁਖਰ

-ਕਰ ਲੈ ਬੰਦਰੀ ਤੂੰ ਸੁਤਾ ਜਾਗ ਬੇਟਾ, ਹੱਥ ਭਲਕ ਨੂੰ ਆਵਣਾ ਅੱਜ ਨਹੀਂ।

*ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਦੁਬਿਧਾ ਲਈ ਧਾਮੀ ਅਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ- ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਫੋਟੋਪੁਰ

-ਪਵੇ ਹਾਸਮਾਂ ਗੈਬ ਦੀ ਧਾਰ ਏਹਨਾਂ, ਨਿੱਤ ਮਾਸ ਬੇਗਾਨੜਾ ਖਾਂਵਦੇ ਨੇ।

*ਗਾਜੇਵਾਲ ਤੇ ਡਲੋਵਾਲ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਨ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਕੀਤਾ ਪਰਵਾਨ- ਇਕ ਮੁਖਰ

-ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕੀ ਪਾਇਆ ਈ ਵੈਰ ਕਾਕਾ, ਮੱਥਾ ਸੌਂਕਣਾ ਵਾਂਗ ਕੀ ਡਾਹਿਆ ਈ।

*ਟਰੰਪ ਨੇ ਨਾਸਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਮਸਕ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦਾ ਨਾਮ ਵਾਪਸ ਲਿਆ- ਇਕ ਮੁਖਰ

-ਯਾਰੀ ਲੱਗੀ 'ਤੇ ਲੁਆ 'ਤੇ ਤਖਤੇ, ਟੁੱਟੀ 'ਤੇ ਚੁਗਾਨ ਪੁੱਟ ਲਈ।

*ਸੰਸਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਜਲਾਸ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਇਕਜੁੱਟ- ਇਕ ਮੁਖਰ

-ਦਾਰੂ ਪੀ ਕੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੇ, ਤੇਰੇ ਬੂਹੇ ਅੱਗੇ ਢਾਂਗ ਖਡਕਾਉਣੀ।

*ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨ੍ਹੇ 'ਚ ਬਣਾਏ ਮੰਡਲ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਵਰਕਰਾਂ 'ਚ ਰੋਸ- ਇਕ ਮੁਖਰ

-ਲਗਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਨਕਲ ਕੀਤੀ ਐ ਭਾਜਪਾ ਨੇ।

*ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਅਸਲ ਜਥੇਦਾਰ ਕੌਣ?- ਇਕ ਸਵਾਲ

-ਜਿਹੜੇ 'ਮਾਲਕ' ਦਾ ਹੁਕਮ ਚਲਦੇ ਉਹੀ ਜਥੇਦਾਰ।

*ਭਾਖੜਾ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੀਤੀ ਰੱਦ- ਇਕ ਮੁਖਰ

-ਛੜਿਆਂ ਦੇ ਗਈ ਅੱਗ ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੱਪਣੀ ਵਗਾਹ ਕੇ ਮਾਰੀ।

*ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਯਤਨ ਹੋਰ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ- ਮੌਦੀ

ਪਰ ਪਰਨਾਲਾ ਉੱਥੇ ਦਾ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।

ਸਿੱਧੂ ਮੁਸੇਵਾਲਾ ਦੀ ਬੀਬੀਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ

ਬੀਬੀਸੀ ਨੇ ਸਿੱਧੂ ਮੁਸੇਵਾਲਾ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਯੂਟਿਊਬ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ

੦ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਲੰਡਨ ਸਮੇਤ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ, ਸੁਣਵਾਈ 12 ਜੂਨ ਨੂੰ

ਮੋਗਾ-ਮਰਹੂਮ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਸਿੱਧੂ ਹੋਈ ਉਸ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁਸੇਵਾਲਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਮੌਤ 'ਤੇ ਬਣੀ ਹੈ। ਬੀਬੀਸੀ ਵਰਲਡ ਸਰਵਿਸ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਦੇ ਦੋ ਐਪੀਸੇਡ 11 ਜੂਨ, 2025 ਨੂੰ ਯੂਟਿਊਬ 'ਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਮੁਸੇਵਾਲਾ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੌਕੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਸਕਰੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਆਨਲਾਈਨ ਰਿਲੀਜ਼ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮੁਸੇਵਾਲਾ ਦੀ ਸੰਗੀਤਕ ਸਫਰ, ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ 29 ਮਈ, 2022 ਨੂੰ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਜਵਾਹਰਕੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ

ਰੂਪਨਗਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦਾ ਪਰਦਾਫ਼ਾਸ਼ ਹੱਲਦਾਰ, ਐਸ਼ਸਾਈ, ਦੋ ਕੈਦੀ ਤੇ ਹਵਾਲਾਤੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਰੋਪੜ-ਰੂਪਨਗਰ ਦੀ ਸਿਟੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਹੱਲਦਾਰ, ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਦੋ ਕੈਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾਤੀ ਨੂੰ ਗਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਸ ਨੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ, ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ਦਾ ਵਸਤੂਆਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਐਸ਼ਸਾਈ ਗੁਲਨੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁਰਾਨਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਫਿਊਟੀ ਕਰਦੇ ਹੱਲਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਪੀਏਪੀ ਲਾਈਨ ਜਲੰਧਰ, ਕੋਲੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਮਿਲੇ। ਪੁੱਛਿਗੱਛ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਹੋਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਦੀ ਆਸਿਫ (ਅਲੀਗੰਜ, ਬਰੋਲੀ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼), ਕੈਦੀ ਕਬੀਰ (ਪਹਿਲਵਾੜਾ, ਸੰਬਲ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼), ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੁਖਰਾਮ ਸਿੰਘ (ਪੀਏਪੀ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਜਲੰਧਰ) ਅਤੇ ਹਵਾਲਾਤੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਗੋਪੀ (ਕਰਤਾਰ ਨਗਰ, ਬਟਾਲਾ) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੱਲਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ 101 ਗ੍ਰਾਮ ਚਰਸ, 154 ਨਸ਼ੀਲੇ ਕੈਪਸੂਲ, 80 ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਅਤੇ 6 ਤੰਬਾਕੂ ਦੀਆਂ ਪੁੜੀਆਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਫੀਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

CHANGE OF NAME

Please one tick box

- £30 Print in UK only
- £60 Print UK & India
- £80 Print UK & India (Express)

NOTE:
Please allow
28 days for
publication
in India

I MR / MRS / MISS _____

SON / DAUGHTER / WIFE OF MR _____

WHOSE PERMANENT ADDRESS IN INDIA IS _____

AND IS NOW LIVING AT _____

HEREBY GIVE NOTICE OF MY INTENTION

TO CHANGE MY NAME TO _____

TEL _____

Please send the completed form with payment to:
Panjab Times, Bridle Gate Lane, Derby, DE24 0QW
or email the wording to: panjabtimes@aol.com

TO PAY BY CREDIT CARD TEL: 01332-372851

Account Name: Punjab Times Trust Ltd
Account No: 20853011 Sort Code: 20-25-85

ਪੁਰਾਣੇ ਦੋਸਤਾਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਗੋਲਡੀ ਬਰਾੜ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਨਸਨੀਖੇਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਸੇਵਾਲਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੌਕੇ ਉਸ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਈਪੀ (ਐਕਸਟੈਂਡਿੰਗ ਪਲੇਅ) ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਉਹ ਬੀਬੀਸੀ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਵੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਜਾਹਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

3 ਸਫੇ ਦੀ ਖਬਰ ਦਾ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ

ਜਾਖੜ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਭੇਦ ਖੋਲੇ

ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੋਰਦਿਆਂ ਸਾਰੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਦੇ ਡੋਪ ਟੈਸਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵਾਂ ਮਾਨ ਤੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਸੋਰਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਈਡੀ ਨਾਲ ਕਰਵਾਉਣ। ਜਾਖੜ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ, “ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਕੋਲ ਇੰਨਾ ਪੈਸਾ ਕਿੱਥੋਂ?” ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਵਾਜਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਦਾਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਜਾਖੜ ਨੇ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਸ੍ਰੋਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਾਇਆ, ਕਿਉਂਕਿ 2022 ਵਿਚ 35 ਲੱਖ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਡੋਬੇ ਵਿਕਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਹੁਣ 1 ਕਰੋੜ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਏ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਰ ਮਹੀਨੇ 91 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਟ੍ਰਾਮਡੋਲ ਗੋਲੀਆਂ ਵੀ ਵਿਕ ਰਹੀਆਂ ਨੇ ਜਾਖੜ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਚੁਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 5-10 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀਮਤ ਸੰਪਤੀ ਵਾਲੇ ਆਗੂ ਅੱਜ ਗੋਆ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਤੇ 8-10 ਏਕੜ ਦੇ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਖਰੀਦ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਨਸ਼ਾ ਮੁਹਿੰਮ ਬਾਰੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ

ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਜੋ ‘ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ’ ਦੀ ਕੈਬਿਨੀਟ ਸਥ-ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵੀ ਨੇ, ਦਾ ਆਵਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਨੇ ਕਿ 100 ਦਿਨਾਂ 'ਚ 9580 ਕੇਸ ਦਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੇ 16348 ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਫੜੇ ਗਏ। 622 ਕਿਲੋ ਹੈਰੋਇਨ ਤੇ 1100 ਕਰੋੜ ਦੀ ਡਰੱਗ ਮਨੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ 200 ਮਨੋਰੋਗ ਢਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਅਸਥਾਈ ਭਰਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਜੋ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲਾਂ 'ਚ 1000 ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ 'ਚ 5000 ਬੈਂਡਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਲਾਜ ਦਾ ਖਰਚ ਵੀ ਚੁਕੋਗੇ। ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ-ਕੀ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕਰ ਸਕਣਗੇ, ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਅੰਕਿਤਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਨੂੰ ਹੋਰ ਚਮਕਾਉਣਗੇ? ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ-ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਕਿਤਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਸਲ ਹੱਲ ਚਾਹੀਦੇ ਨੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ ਸਮਗਰਲਾਂ 'ਤੇ ਨਕੇਲ ਕਸੇ, ਨਸ਼ਾ ਛਡਾਉ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰੋ, ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ-ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰੋ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਕੰ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਣਗੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਜੰਗ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦਿਲੋਂ ਲੜੋ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਹ ਧਰਤੀ, ਜੋ ਕਦੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜੀ ਸੀ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਚਪੇਟ ਵਿਚ ਹੋਰ ਭੁੱਬਦੀ ਜਾਵੇਗੀ।

**MANAK
SOLICITORS**

Jasdeep Singh Jandu
Conveyancing Director

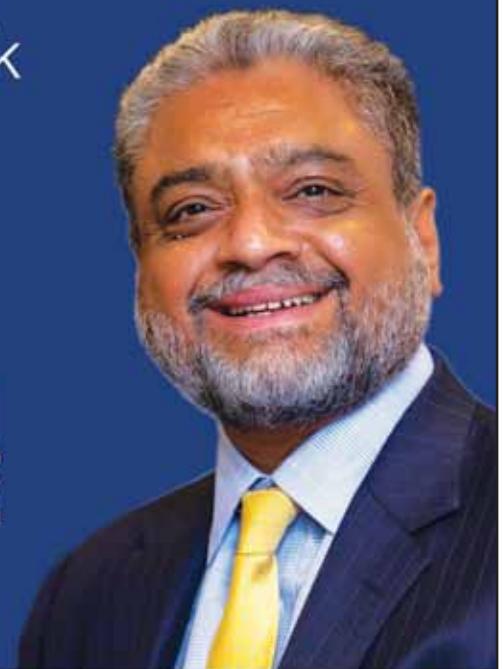

Jas heads up our Property department and has developed a following of regular clients due to his calm nature, professional attitude and his practical knowledge of the areas in which he specialises.

Gravesend | Orpington | Sevenoaks | London

manaksolicitors.co.uk

0800 634 9726

Rajbir Singh Manak MA (Hons)

Surinder Singh Manak LLB (Hons)

ਸਿੱਖ ਟੈਪਲਜ਼ (ਫਿੰਦਾ ਅਮਲੀ) ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਵੁਲਵਰਹੈਪਟਨ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਇਏ ਸਾਨਦਾਇਰ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਮੌਕੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਕੱਠ

ਟੈਲਫੋਰਡ ਨੇ ਜਿੱਤਿਆ ਕੱਪ, ਈਰਥ ਵੂਲਿਚ ਸਾਊਬਾਲ ਉੱਪ ਜੇਤੂ ਬਣੀ, ਬੂਰੀਆ ਅਤੇ ਫੁਲਾ ਸੂਸ਼ਕ ਸਰਬੋਤਮ ਖਿਡਾਰੀ ਬਣੇ
ਸੀਰਾ ਅੱਲਖ ਅਤੇ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੱਖ ਸਮਰਾਂ ਦਾ ਗੈਵਨ ਥਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੋਨ ਤਗਾਮਿਆਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ

ਜਾਰੀ ਕਰਤਾ: ਸਿੱਖ ਟੈਪਲਜ਼ ਵੁਲਵਰਹੈਪਟਨ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ

-ਮਾਮਲਾ ਪੀਲੀਭੀਤ ਵਿਚ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਾ-

ਪਤਨੀ ਸਵਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨਿਆਂ ਲਈ 34 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਸੰਘਰਸ਼

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਪੋਰਟ

○ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਝੂਠ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼, 57 ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੋਸ਼ੀ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ 1980 ਅਤੇ 1990 ਦੇ ਦਹਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਲਾ ਅਧਿਆਇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਧਰਤੀ ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਨਾਲ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੀ ਰਾਈ। ਇਸੇ ਦੌਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 1991 ਵਿੱਚ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਸਿਰਫ਼ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਵਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਸ ਅਟੱਲ ਲੜਾਈ ਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੀ ਲੋਅ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਜਗਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਜੁਟੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਣ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ, ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 1991 ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਾਂਦੇੜ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਪੀਲੀਭੀਤ (ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਥੱਸ ਵਿੱਚ ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਸਾਮੇਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਖਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ “ਖਾੜਕੁ” ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਸੱਚਾਈ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਖਰੀ ਸੀ।

ਸਵਰਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਰਮਿੰਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਅਜੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਹੋਏ ਸਨ।

ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਘਟਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਦੁਖਾਂਤ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦੀ ਜੰਗ ਲੜਨੀ ਪਈ, ਬੁਚਦ ਪੁਲਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ। ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੀ ਜੰਗ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਹਰਮਿੰਦਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸਵਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪਲ ਅਜੇ ਵੀ ਜਿਉਂ ਦੇ ਤਿਉਂ ਉੱਕਰੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਬਿੱਚ ਕੇ ਲੈ ਗਈ। “ਸਾਨੂੰ ਨਾ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ, ਨਾ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਸਕੇ,” ਉਸ ਦੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਦਰਦ-ਭਰੀ ਰਾਖਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਪਤੀ, ਬਾਪ, ਭਰਾ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਣਾਕੇ ਲਵਾਹਿਸ਼ ਲਾਸ਼ਾਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਡ ਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਸਵਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਰ ਨਾ ਮੰਨਦਿਆਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਸੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ। ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਕਿ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠਾ ਸੀ। ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਹਰਮਿੰਦਰ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ 10 ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ

ਪੀਲੀਭੀਤ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ 57 ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ 2011 ਵਿੱਚ ਮੋਹਾਲੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਪਰ ਨਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਸਫਰ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰੁਕਿਆ।

2016 ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 7 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਸਵਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਨਵਜਨਮੀ ਬੇਟੀ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਦਾ ਬੋਝ ਸੰਭਾਲਿਆ, ਸਗੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੀ ਰਹੀ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਕੇ, ਘਰ ਦੀਆਂ ਬਚਤਾਂ ਖਰਚ ਕੇ, ਅਤੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸਾਧਨ ਜੋੜ ਕੇ ਇਸ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ।

ਕੇਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ

2025 ਤੱਕ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ। ਸਵਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤਕਰੀਬਨ 34 ਸਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਪੀੜ੍ਹੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। 57 ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਜੇ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਕੁਝ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਜੇ ਆਉਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੀੜ੍ਹੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਕੀਲ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਬੈਸ ਵਰਗੇ ਵਕੀਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬਣੇ ਹਨ, ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ

ਸੀਬੀਆਈ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਰ.ਐਸ.ਬੈਸ, ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਅਕਸਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਸਵਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੋਰ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਵੀ ਉਮੀਦ ਦੀ ਲੋਅ ਜਗਾਈ।

ਖਾੜਕੁਵਾਦ ਦਾ ਦੌਰ :
ਸਰਕਾਰੀ ਝੂਠ ਦੀ ਧੁੰਦ

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਖਾੜਕੁਵਾਦ ਦਾ ਦੌਰ (1982-1995) ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮਸ਼ਨੀਰੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ “ਖਾੜਕੁ” ਦਾ ਲੇਬਲ ਲਗਾ ਕੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰਨਾ ਸੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਇਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ 35,000 ਤੋਂ 40,000 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਕੇਂਦਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 2097 ਅਜਿਹੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ “ਲਾਪਤਾ” ਕਹਿ ਕੇ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਮਾਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 21,700 ਮੌਜਾਂ ਦਾ ਅੰਕਦਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਅੰਕੜਾ ਅਜੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਫਾਈਲਾਂ ਦੀ ਧੁੰਦ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਤੋਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ ਫਿਰ “ਮੁਕਾਬਲੇ” ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਘੜ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ ਇਸੇ ਰਣਨੀਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਪਰ ਸਵਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ੋਦੀਜ਼ਹਿਦ ਨੇ ਸਾਬਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੱਚ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿੰਨਣਾ ਸੌਂਖਾ ਨਹੀਂ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੱਤ ਦੀ ਗਰੀਬੀ 'ਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਕਮੀ

○ 27 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ ○ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬੀ ਘਟੀ, 27% ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 5.3% ਹੋਈ ○ 27 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਗਰੀਬੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ 'ਚ ਅੱਤ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਦਰ 2011-12 ਵਿੱਚ 27% ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 2022-23 'ਵਿੱਚ 5.3% ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ 27 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ। ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ, 2024 ਵਿੱਚ 5.46 ਕਰੋੜ ਲੋਕ 3 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਜੀ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੁਫਤ ਅਨਾਜ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਦਿਹਾਤੀ-ਸ਼ਹਿਰੀ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਫਰਕ ਵੀ ਘਟਿਆ। ਪੰਜ ਸੂਬਿਆਂ (ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਬਿਹਾਰ, ਬੰਗਾਲ) ਨੇ ਗਰੀਬੀ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦੋ-ਤਿਹਾਈ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ।

1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਘੁੱਲ੍ਹਾਰੇ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਹੀ ਏ ?

○ ਸਿੱਖ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਰਿੰਦਰ ਜੂਸ ਤੇ ਜਸ ਅਠਵਾਲ ਨੇ 'ਗਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼' ਵਿਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਉਠਾਇਆ

ਖਾਸ ਖਬਰ 1984 ਦਾ ਜੂਨ ਮਹੀਨਾ ਸਿੱਖ

ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਯਦਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਥਮਾਂ ਵਾਂਗ ਤਾਜ਼ਾ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ, ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 'ਆਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ' ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗਿਆ। ਪਰ ਇਸ ਦੁਖਦਾਈ ਘਟਨਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ, ਜੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਜਥਮਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਛੁੱਧਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਥਿਤ ਸ਼ਹੀਦੀ। 2014 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸੱਚ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ - ਮਾਰਗਰੇਟ ਥੈਰੇਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸੈਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਝਟਕੇ ਵਾਂਗ ਸੀ। ਜਿਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਥਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ। ਕੀ ਬ੍ਰਿਟੇਨ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਚੈਪੀਅਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ? ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਸ ਸੱਚ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਂਦੀ?

ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਇਸ ਦੁਖਦਾਈ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, 6 ਜੂਨ 2025 ਨੂੰ, ਵਰਿੰਦਰ ਜੂਸ (ਵੁਲਵਹੈਪਨ ਵੈਸਟ) ਅਤੇ ਜਸ ਅਠਵਾਲ (ਇਲਫੋਰਡ ਸਾਊਥ) ਨੇ 'ਗਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼' ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੀ ਨੇਤਾ ਲੁਸੀ ਪਾਵੇਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਤਨਮਨਜ਼ੀਤ ਸਿੱਖ ਢੇਸੀ ਨੇ ਵੀ ਜਨਵਰੀ 2025 ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ "ਤਹਿ ਤੱਕ ਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

2014 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਰੀ ਹੋਏ, ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ (ਯੂਕੇ) ਅਤੇ ਹੋਰ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਘੁੱਲ੍ਹਾਰੇ ਦੀ ਗੂੰਜ

ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾ ਗਾਰਡੀਅਨ, ਦਾ ਇਕਨਾਮਿਕ ਟਾਈਮਜ਼, ਨੇ 2014 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 30-ਸਾਲਾ ਗੁਪਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਨਤਕ ਹੋਏ, ਤਾਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਉਠਾਇਆ। ਦਾ ਗਾਰਡੀਅਨ ਨੇ 29 ਅਕਤੂਬਰ 2017 ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੂਨ 84 ਦੇ ਘਲਘਾਰੇ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਦਾ ਇਕਨਾਮਿਕ ਟਾਈਮਜ਼ (13 ਜੂਨ 2018) ਨੇ ਵੀ ਇੱਕ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ 1983-1985 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਨਤਕ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਬੈਚਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਪਰਕ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਫਰਵਰੀ 1984 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਐਸੇਏਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਦਾ ਗਾਰਡੀਅਨ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਹਾਇਤਾ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਜਨਤਕ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਰੋਹ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਸਲ ਯੂਕੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ, ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੋਈ ਅਤੇ ਅਣਗਹਿਰੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਜਥਮਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਚੁੱਪੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਪਿਛੇ ਕਈ ਸੰਭਾਵਿਤ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ 1984 ਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ

ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਕਸਾ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1984 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਵਧਾਰਕ ਸੰਬੰਧ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਪਰ ਅੱਜ, ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਇਸ ਸੱਚ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਚੁੱਪੀ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਨੇ ਧਾਮੀ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਕਾਰਣ ਸੁਖਬੀਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਧਰਨਾ ਕੀਤਾ ਮੁਲਤਵੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਨੇ 11 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਬਾਦਲ ਵਿੱਚ ਸੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੱਖ ਬਾਦਲ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਧਰਨਾ ਫਿਲਹਾਲ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਤੋਂ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੱਖ ਖਾਲਸਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੱਖ ਧਾਮੀ ਦਰਮਿਆਨ ਮੁੜ ਹੋਈ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਾਅਦ ਦੁਧਹਿਰ ਹੋਈ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤਹਿ ਤੱਕ ਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।" ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਹੋਵੇ।

2014 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਰੀ ਹੋਏ, ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ (ਯੂਕੇ) ਅਤੇ ਹੋਰ

ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਅੱਗੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੰਬੰਧ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਭਾਰਤ-ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਸੰਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ "ਘੱਟ ਮੱਹੱਤਵਪੂਰਨ" ਸਮਝਦੀ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਨਸਲੀ ਅੱਗੇ ਧਾਰਮਕ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ।

ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅੱਗੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼

ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੈ। 1984 ਦੇ ਘੁੱਲ੍ਹਾਰੇ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਜਥਮਾਂ ਨੂੰ ਮਰਹਮ ਲਗਾਈਗੀ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘੁੱਲ੍ਹਾਵਾਂ ਮੁੜਕੇ ਨਾ ਵਾਪਰਨ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਚੁੱਪੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ, ਅਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨ ਅੱਗੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨੇਤਾ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਪਲੈਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਣਗਹਿਰੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ, ਅਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

1984 ਦੇ ਘੁੱਲ੍ਹਾਰੇ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਥਿਤ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਚੁੱਪੀ ਅੱਗੇ ਅਣਗਹਿਰੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਜਥਮਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦੇ ਸਿੱਖ ਗਰੰਥੀ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਮਝ
ਕੇ ਸਾਂਸੰਦ ਮਿਲਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਵਿਰੋਧ * ਚਾਰੇ ਪਾਸਿਓਂ ਨਿੰਦਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪੇਸਟ ਹਟਾਈ

ਮੈਕਰਾਮੈਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ) - ਸਾਂਸੰਦ ਮੈਰੀ ਮਿਲਰ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਸਿੱਖ ਗਰੰਥੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਸਦਨ ਵਿਚ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਰੀ ਮਿਲਰ ਨੇ ਪਾਈ ਇਕ ਪੋਸਟ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਇਕ ਮੌਲਵੀ ਦਾ ਕੀ ਕੰਮ ਹੈ ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੀ ਹਾਂ।

ਇਸ ਪੋਸਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਪਬਲੀਕਨ

ਤੇ ਫੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਮਿਲਰ
ਦੀ ਰਜ ਕੇ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਮਿਲਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੋਸਟ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਦੀ ਜਗ ਸਿੱਖ ਸ਼ਬਦ ਲਿੱਖ ਦਿੱਤਾ ਤੇ
ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਪੋਸਟ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ।
ਦੱਖਣੀ ਨਿਊ ਜਾਰਸੀ ਤੋਂ ਗਿਆਨੀ ਸਿੰਘ
ਗਰੰਥੀ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ
ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ
ਸੁਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

गिआनी सिंघ

ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।" ਮਿਲਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿ ਜੈਵ ਵੈਨ ਡਰੀਉ ਜਿਸ ਨੇ ਗਿਆਨੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਰਦਾਸ ਲਈ ਸੁਦਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਮਿਲਰ ਦੀ ਪੋਸਟ ਦਾ ਜਬਰਦਸਤ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਕੈਥੋਲਿਕ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਮੈ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਪਰਿਝੂ ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਝੜਪਾਂ ਤੇ ਤਨਾਅ ਦਰਮਿਆਨ 700 ਸੈਨਿਕ ਭੇਜਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਸੈਕਰਾਮੈਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)- ਲਾਸ ਏੰਜਲਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਿਡਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤਨਾਅ ਤੇ ਝੜਪਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਘੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ 700 ਨੌ ਸੈਨਿਕ ਭੇਜਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗਾਰਡਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨਗੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਗਵਰਨਰ ਗੈਵਿਨ ਨਿਊਸੋਮ ਦੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਕੁਚਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਗੇ।

ਨਿਊਸੋਮ ਨੇ ਨੌ ਸੈਨਿਕ ਭੇਜਣ ਉਪਰ
ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ
'' ਅਮੀਰੀਕ ਨੌ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ
ਰਾਖੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਲੜਾਈਆਂ
ਲੜੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਹੀਰੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਤਾਇਨ-
ਤੱਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਕ

ਉਲੜੇ ਹੋਏ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ
ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹੀ ਦੇਸ਼
ਦੇ ਨਾਗਿਰਕਾਂ ਨਾਲ ਲੜਨਾ ਪਵੇਗਾ।
ਰੱਖਿਆ ਸਕੱਤਰ ਪੇਟੇ ਰੈਗਸੇਠ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ
ਕਿ ਸੰਘੀ ਲਾਅ ਇਨਫੋਰਸਮੈਟ ਅਫਸਰਾਂ ਤੋਂ
ਸੰਘੀ ਇਸਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇ ਖਤਰੇ ਦੇ
ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 700 ਦੇ ਕਰੀਬ ਨੌ ਸੈਨਿਕ ਲਾਸ
ਏਂਜਲਸ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ
ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਾਅ ਇਨਫੋਰਸਮੈਟ
ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਸਾਡੀ
ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਪਰਤੂ ਗੈਵਿਨ ਨਿਊਸੋਮ
ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਚਹੁੰਦੇ। "ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਟਰੰਪ
ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉਪਰ ਲਿੱਖਿਆ ਹੈ "
ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਨੂੰ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ
ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਓ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ
ਦੰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕੋ।

ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ
ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼
ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਲਾਸ
ਏਂਜਲਸ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ । "

‘ਆਪ’ ਵਿਧਾਇਕ ਰਮਨ ਅਰੋੜਾ ਦੀ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਸਫੈਦ ਕਰਨ ਦੀ ਖੇਡ ਬੇਨਕਾਬ

ਜਲੰਧਰ-ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਰਮਨ ਅਰੋੜਾ ਦੀ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਸਫੈਦ ਕਰਨ ਦੀ ਖੇਡ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੀਲੈਂਸ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਮਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ (ਜਗਦੰਬੇ ਫੈਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮਾਲਕ) ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਜਾਅਲੀ ਕੰਪਨੀ ਖੋਲੀ ਸੀ। ਇਹ ਸੂਰਤ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿਚ ਬਣਦੇ ਸਨ ਤੇ ਸੂਰਤ ਦੀ ਜਾਅਲੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਟੈਗ ਲਾ ਕੇ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਾਲਾ ਧਨ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਕੇ ਸਫੈਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। 2 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲੱਖਾਂ ਤੋਂ 12 ਕਰੋੜ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ 80 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਦਾ ਪਲਾਟ ਵੀ ਖਰੀਦਿਆ। ਵਿਸ਼ੀਲੈਂਸ ਨੇ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਰਮਨ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਰਾਜੂ ਮਦਾਨ ਫਰਾਰ

੦ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਜਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਰਹੀ ਵਿਧ
ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਛਾਪੇਮਾਰੀ
ਜਾਂਚੀ ਆਂ। ਛੁੱਟਬਾਲ ਚੌਕ ਨੇੜੇ
ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ
ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਮਨ
ਤੇ ਸਸਤੇ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਣ ਦਾ
ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ।
ਛੁੱਟਬਾਲ ਚੌਕ ਨੇੜੇ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਾਪਟੀ
ਵੀ ਆਬੀ ਸਾਹਮਣੇ

ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ 12 ਕਰੋੜ ਤਕ
ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ
ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਚ ਕਈ ਹਿੱਸੇਦਾਨ
ਬਣੇ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਹੋਟਲ
ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਹੁਵ
ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ
ਪੈਸੇ ਕਿੱਥੋਂ ਆਏ, ਇਸ ਦੀ
ਜਾਂਚ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਡਾਰਾ ਕਰ
ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਸੇ ਛੁੱਟਬਾਲ ਚੌਕ
ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਵੀ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿਚ ਹੈ।
ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ
ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ
ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਵਿਧਾਇਕ ਕੋਲ
ਮਾਮਲਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ
ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਉਕਤ
ਜਪੀਕ ਚਨ੍ਹ ਸਪੱਤੇ ਕੇਤੇ ਹੋ ਮੰਜ਼ੂਰ ਸੁਣੀ

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਾਮ ਮੰਡਿ
 ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪੰਜ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ
 ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਦੇ
 ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇਮਾਰਤ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ
 ਹਨੇਰੀ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਸ਼ਟਰਿੰਗ ਡਿੱਗ ਗਈ
 ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
 ਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ
 ਜ਼ਲ੍ਹਾਸ਼ਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਨਾਤ ਕਰਨਾ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ
ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ—ਗਵਰਨਰ
ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ

ਡਾਊਨ ਟਾਊਨ ਲਾਸ ਏੰਜਲਸ ਵਿਚ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਡੀਟੈਨਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਖੜ੍ਹੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗਾਰਡ

ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਝੜਪਾਂ ਦਾ ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜ੍ਹੋਆ ਬੰਗਾ) - ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੇਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਵਿਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗਾਰਡ ਪੁਸ਼ ਗਏ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਿਣਤਾਗੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਲਾਅ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਤਾਜਾ ਝੜਪਾਂ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਹਨ। ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਦੀ ਮੇਅਰ ਕਾਰੇਨ ਬਾਸ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਗੈਵਿਨ ਨਿਊਸੋਮ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਤਿੱਖੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਟਰੰਪ ਨੇ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਵਿਚ 2000 ਨੈਸ਼ਨਲ ਗਾਰਡ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਯੂ ਐਸ ਨਾਰਦਰਨ ਕਮਾਂਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਦੇ 3 ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗਾਰਡ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਿਊਸੋਮ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੁਆਰਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗਾਰਡ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਹਾ

ਹੈ। ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਲਿਖੇ ਇਕ ਪੱਤਰ ਵਿਚ
ਫੌਜ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਨੂੰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ
ਦਿੰਦਿਆਂ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੋਲੋਂ ਇਸ
ਸਬੰਧੀ ਜਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ
ਕੀਤੀ ਹੈ। ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ
ਟਰੰਪ ਦਾ ਨਿਰਨਾ ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸਤੱਤਾ ਦੀ
ਗੰਭੀਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ
ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਨੂੰ
ਵਾਪਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਟਾਰੀਆਂ ਦਾ
ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਡਾਊਨ ਟਾਊਨ ਲਾਸ
ਏਂਜਲਸ ਵਿਚ ਸੈਂਕਤੇ ਲੋਕ ਇੱਕਠੇ ਹੋਏ ਤੇ
ਉਨਾਂ ਨੇ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਰੁੱਧ
ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ
ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪਾਈ ਇਕ ਸੋਸ਼ਲ
ਪੋਸਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ
ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ
ਪਰੰਤੂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ
ਜਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਉਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ ਸਹਿਣ
ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

- ਲੇਖਕ -
ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਭਲ
ਯੂ ਕੇ
07417443300

12 ਜੂਨ ਸਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਛੇਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ, ਬਸਤੀ ਸ਼ੇਖ, ਜਲੰਧਰ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਦਾ ਜਿਕਰ ਇਸ
ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 824 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ
ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ਬਸਤੀ ਸ਼ੇਖ, ਇਕ ਪਿਛ ਜੋ
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਥੇ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ
ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਨਾਲ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਦੀ
ਇਮਾਰਤ, ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਨ ਲਈ
ਕਮਰੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ,
ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ, ਚੌਰੀਟਬਲ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ
ਪੰਜਾਬੀ ਇੰਗਲਿਸ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਭਾਈ
ਗੁਰਦਾਸ ਹਾਲ, ਭਾਈ ਗੁਰਦੇਵ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ
ਆਦਿ ਦਾ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ
ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਬਸਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸਾਈਂ ਮੀਆਂ ਮੀਰਾਂ
ਦੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੋਖ ਦਰਵੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੀ
ਬਸਤੀ ਸੋਖ ਪਿਆ ਹੈ। ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ
ਬਸਤੀ ਸੋਖ ਵਿੱਚ ਭੁਦਾ ਦੀ ਬੰਦਰੀ ਕਰਨ
ਵਾਲੇ ਸੋਖ ਦਰਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਨ ਦੇ ਕੇ
ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ
ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਵੇਰੇ-ਸਾਮਾਨ
ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਕਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਅਤੇ
ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਚੱਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।
ਹਰ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਸਜਦੇ
ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੰਗਾਰ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।
ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਆ ਕੇ ਇਸ
ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ
ਦੀਆਂ ਭੁਸੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰ-
ਦੁਆਰਾ ਛੇਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਬਸਤੀ ਸੋਖ
ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸੇਸ਼
ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਮਹੱਤਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

1988 ਦੀ. ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਬਣੀ
ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ, ਹਉਂ ਤੱਕ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ
ਸੁਹਿਯੋਗ ਨਾਲ, ਚਾਰੂ ਘਰ ਦੀ ਰਮਣੀਕ
ਅਤੇ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ

ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਪ੍ਰਭਾਵ-
ਸ਼ਾਲੀ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਵੇਰ ਤੋਂ
ਸਾਮ ਤੱਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ
ਨਤਮਸਤਕ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸਫ਼ਰ
ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ
ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਿਆਨਵਾਨਾਂ
ਸ. ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਹੰਦੀ ਜੋ ਕਿ
ਸੰਗਤਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼
ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਰਾਮਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਿਨ ਕਰਵਾ
ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਵਿੰਤਰ ਇਤਿਹਾਸਕ
ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧ
ਹਰ ਸਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ
ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਬੜੀ ਸਰਧਾ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ
ਸਹਿਤ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਗਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਇਸ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਅਥਾਹ ਸ਼ਰਧਾ
ਹੈ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਦਰਬਾਰ
ਹਾਲ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਵਿਸ਼ਾਲ
ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਛੇ ਮੰਜ਼ਿਲ
ਇਮਾਰਤ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਮੁੰਕੰਮਲ ਬਣਾਈ
ਗਈ ਹੈ। ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ
ਸਰਧਾਲੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਅਰੰਭ
ਕਰਕੇ ਸੰਗਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਕੇ ਭੋਰ
ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸ.
ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਹੰਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ.
ਗੁਰਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਸ. ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੈਟਾ ਪ੍ਰੈਸ
ਸਕੱਤਰ, ਸ. ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ, ਸ.
ਮੁਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਨੇਜਾ, ਸ. ਚਰਨਜੀਤ
ਸਿੰਘ ਲੁਬਾਣਾ, ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਚੀਮਾ ਚੇਅਰਸੈਨ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ
ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ
ਸਮੁੱਖ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ

ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹਨ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ 1988 ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਹਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦੀਆਂ ਸੋਂਕ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਰਿਆਨੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ
ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਸਮਾਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਆਗਮਨ ਦੇ ਸਬੰਧ
ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ
ਸਮੂਹ ਸਿੰਘ ਸਭਾਵਾਂ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ
ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਛੇਵੀਂ
ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਬਸਤੀ ਸੇਖ ਤੋਂ 8 ਜੂਨ ਨੂੰ
ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਅਯੋਜਿਤ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 12 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ
ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੇ ਸਹਿਜ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਭੋਲਾ
ਉਪਰੰਤ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਰਮੰਤਿ ਸਮਾਗਮ ਅੰਤਿਮ
ਹੋਣਗੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਉਘੇ,
ਗਰੀਬ ਢਾਡੀ ਜਥੇ, ਪੰਥਕ ਬਲਾਰੇ ਗੁਰਬਾਣੀ
ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ
ਕਰਨਗੇ, ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਸ: ਬੇਅੰਤ
ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਹੋਂਦੀ, ਸ: ਗੁਰਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ
ਦਿਹਾੜੇ ਹੁੰਮ ਹਮਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਖੇ ਪੁੱਜਣ
ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਹਾੜੇ ਗੁਰੂ
ਕਾ ਲੰਗਰ ਮਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿਆਂ ਸਹਿਤ ਸਵੇਰ
ਤੋਂ ਸਾਮ੍ਪ ਤੱਤ ਅੰਤ ਵਹਤੇਗਾ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਫਰੈਕਫ਼ਰੇਟ ਵਿੱਚ ਜੂਨ 84 ਦੇ ਖੁਨੀ ਘੱਲ੍ਹਾਰੇ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ

ਫਰੈਕਫੋਰਟ :— ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸੈਨਟਰ ਫਰੈਕਫੋਰਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਜੂਨ 84 ਦੇ ਜ਼ਿੰਦੀ ਖੂਨੀ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆਂ ਗਿਆ ਸ਼੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਗਏ ਸਜੇ ਹੋਏ ਦੀਵਾਨ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਬਚਿਆਂ ਤੇ ਭਾਈ ਲਖਵੀਰਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜਥੇ ਨੇ ਇਲਾਹੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਛਕਪੁਰੀ ਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਜੀ ਦੇ ਜਥੇ ਨੇ ਕਵੀਸਰੀ ਵਾਰਾ ਦੁਆਰਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਪਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਅਰਪਣ ਕੀਤੇ ਸਟੇਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਭਾਈ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਮੱਤੇਵਾਲ, ਨੇ ਨਿਭਾਈ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਂਝ ਪਾਉਇਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਪਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਅਰਪਣ ਕਰਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਅੰਤਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਲਾਤਾ ਤੇ ਜੀਚੀ ਪੋਲਿਟਿਕਸ ਬਾਰੇ ਵੀਚਾਰਾ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਈ ਭਾਈ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰਇਆ ਕੇ— ਕੋਅਰਡੀਨੇਟਰ ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਸਮੂਹ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਪਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਅਰਪਣ ਕੀਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਜੂਨ 84 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪਾਉਣ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸ਼ਰਪਾਂ ਨਾਲ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਹੋਰ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾਂ ਸਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਹੋਰ 37 ਗੁਰਪਾਂਾਂ ਤੇ ਟੈਕਾਂ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾਂ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਹਿਰਦਿਆਂ ਤੇ ਨਾ ਮਿਟਣ ਵਾਲੇ ਜੋ ਜ਼ਬਹ ਉੱਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਇਹ 41 ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ ਬਾਬਾ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸੁਣੌਰਾ ਫੌਜ ਨੇ ਪੈਰ ਪਾਇਆ, ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਨੀਂਹੋ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ ! ' ਸੰਤ ਜੀ ਦੀ ਸਿੰਘ-ਗਰਜਣਾ ਅੱਜ ਵੀ ਕੋਈ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਾਲਸਾ ਚਿੰਡਗੁੰਡੇ, ਜੀ ਯਾਦ ਅੱਜ ਵੀ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿਪਾਹ ਸਿਲਾਰਾ ਦੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਰੁਸ਼ਨਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹਿੰਦੇਸਤਾਨ ਭਰਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੀ ਚਾਣਕੀਆਂ ਸਾਮ, ਭੇਦ, ਦਾਮ, ਢੰਡ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਰਤ ਕੇ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਹੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲੇ ਆਗੂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਰਬਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਕੌਮ ਨਾਲ ਹੋਏ ਇਸ ਕਹਿਰ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਏ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਪਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਹਿੰਦੇਸਤਾਨ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਜ਼਼ਲਮਾਂ ਨੂੰ ਕਦੀ ਵੀ ਨਹ ਤੇ ਜ਼ਬਹ ਉੱਕਰੇ ਸਨ ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਲੇ ਹਨ। ਕੌਮਾਂ ਘੱਲੂਘਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਰਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਵਾਲੋਂ ਬੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੱਜ ਦੇ ਭੜੀਗੀ

ਵਿਸ਼ਵ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਿਵਸ - ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ

ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ

7009807121

ਹਰ ਸਾਲ 5 ਜੂਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੁਆਰਾ 1972 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ, ਇਹ ਦਿਨ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਅਤੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਘਟਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਭੁਵਿਖ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜੜੂਰੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੈ। ਹਵਾ ਜੋ ਅਸੀਂ ਸਾਹ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਪਾਣੀ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪੀਂਦੇ ਹਾਂ, ਭੇਜਨ ਜੋ ਅਸੀਂ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਸੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਸਭ ਕੁਝ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੰਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ, ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੌਜੂਦ 'ਤੇ ਲਿਆ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਥੋਂ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੇਪਟ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਗ੍ਰੀਨਹਾਊਸ ਗੈਸਾਂ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਲੋਬਿਅਰ ਪਿਘਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬੇਮੌਸ਼ੀ ਬਾਰਸ, ਸੋਕਾ ਅਤੇ ਤੁਢਾਨ ਵਰਗੀਆਂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤਾਂ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਵਧ ਰਿਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਭਾਗੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੰਚਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਨਾ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਫਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਭਿਆਨਕ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਾਰਨ ਮੌਸਮੀ ਬੀਮਾਰੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਮਲੇਰੀਆ ਅਤੇ ਡੇਂਗੂ, ਦੇ ਫੈਲਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਵੀ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕੇ, ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਸੰਬੰਧੀ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਿਰਫ ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਜੈਵ-ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਵੀ ਹੈ। ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਰਤਾਂ ਦੀ ਘਟਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੋਕੇ ਅਤੇ ਹੜਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਆਫਤਾਂ ਕਾਰਨ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਭੇਜਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ

ਅਸਥਮਾ ਅਤੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਆਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤ, ਜੋ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹਨ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਕੂੜੇ ਅਤੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਾਰਨ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਲਾਸਟਿਕ ਦਾ ਵਧਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਉਪਜਾਉ ਸ਼ਕਤੀ ਰਸਾਇਣਕ ਖਾਦਾਂ ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ

ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਭੇਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਵੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੰਗਲ ਸਾਡੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਨੂੰ ਸੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ, ਜੰਗਲ ਅਣਗਿਣਤ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਹਨ। ਪਰ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਸਹਿਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਅੰਧਾਰ੍ਥੁਦ ਕਟਾਈ ਨੇ ਜੀਵ-ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਨੁਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਖਾਂ ਹੈਕਟੇਅਰ ਜੰਗਲ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਵਿਲੁਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਹਨ।

ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਕਟਾਅ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੋਕੇ ਅਤੇ ਹੜਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਪੈ ਰਿਹਾ ਅਸਰ ਹੈ। ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹਵਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨੇ ਸਿਹਤ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਾਰਨ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਮੌਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਰਿਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਾਰਨ ਮੌਸਮੀ ਬੀਮਾਰੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਮਲੇਰੀਆ ਅਤੇ ਡੇਂਗੂ, ਦੇ ਫੈਲਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਵੀ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਮੌਸਮੀ ਬੀਮਾਰੀਆਂ, ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਸੰਬੰਧੀ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਿਰਫ ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਜੈਵ-ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਵੀ ਹੈ। ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਰਤਾਂ ਦੀ ਘਟਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੋਕੇ ਅਤੇ ਹੜਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਆਫਤਾਂ ਕਾਰਨ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਭੇਜਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ

ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਘਟਾਉਣ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਬਚਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਰੁਖ ਲਗਾਉਣ ਵਰਗੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਕਦਮ ਵੀ ਵੱਡਾ ਫਰਕ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਵ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਿਵਸ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਸਾਡਾ

ਘਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਸਾਡੀ ਸਾਹਮਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਿਵਸ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਸੰਭਾਲ ਨਾ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਧਰਤੀ ਸੌਂਪਾਂਗੇ, ਜਿੱਥੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਆਓ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮਿਲ ਕੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲਈਏ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਧਰਤੀ ਬਣਾਈਏ।

ਐਮ.ਸੀ.ਏ, ਐਮ.ਏ ਮਨੋਵਿਗਾਨ, ਰੂਪਨਗਰ liberalthinker1621@gmail.com

ਉੱਗਲੀ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ?

ਬੜੀ ਪੁਰਾਣੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਇੱਕ ਹੱਟੀ ਦੀ ਕੰਧ ਉੱਤੇ ਸੀਰੇ ਦੀ ਉੱਗਲੀ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਦਰ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ! ਉਹ ਵਿਹਲੜ ਤੁਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਐਵੇਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਹੱਟੀ 'ਚ ਜਾ ਵਡਿਆ ਤੇ ਉੱਥੇ ਪਏ ਸੀਰੇ ਵਾਲੇ ਪੀਪੇ ਵਿੱਚ ਉੱਗਲੀ ਲਬੇੜ ਕੇ 'ਆਹ ਕਿਆ ਐ?' ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਲਿੱਬੜੀ ਉੱਗਲੀ ਕੰਧ ਨਾਲ ਪੂੜ ਦਿੱਤੀ... ਕੰਧ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਸੀਰੇ ਉੱਤੇ ਮੱਖੀਆਂ ਬਹਿ ਗਈਆਂ।

...ਮੱਖੀਆਂ ਖਾਣ ਇਕ ਕਿਰਲੀ ਆ ਗਈ...ਕਿਰਲੀ ਨੂੰ ਪੈ ਨਿੱਕਲੀ ਹੱਟੀ ਵਾਲੇ ਦੀ ਪਾਲੁੜੀ ਬਿੱਲੀ...ਬਿੱਲੀ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਕੇ ਪੈ ਗਿਆ ਹੱਟੀ ਉੱਤੇ ਅਚਾਨਕ ਆਇਆ ਇਕ ਗਾਹਕ ਦਾ ਕੁੱਤਾ !

ਬਿੱਲੀ ਹੋਈ ਬਿੱਲੀ ਜਦੋਂ ਦੀ ਲੱਗੀ ਕੁੱਤੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਤਿੱਖੇ ਨੌਹਾਂ ਦੀ ਝਪਟ ਮਾਰਨ ਤਾਂ ਕੁੱਤੇ ਵਾਲੇ ਗਾਹਕ ਨੇ ਬਿੱਲੀ ਦੇ ਸੋਟਾ ਮਾਰਿਆ। ਸਿਰ 'ਚ ਸੱਟ ਵੱਜਣ ਕਰਕੇ ਬਿੱਲੀ ਮਰ ਗਈ।

ਪਾਲੁੜੀ ਬਿੱਲੀ ਮਰੀ ਦੇਖ ਕੇ ਹੱਟੀ ਵਾਲਾ ਉੱਠ ਕੇ ਕੁੱਤੇ ਵਾਲੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਗਲ ਪੈ ਗਿਆ ! ਉਹ ਦੋ਷ੇ ਜਣੇ ਲੜਦੇ ਇਗਡੇ ਗੁੱਬਮ-ਗੁੱਬਾ ਹੋਈ ਗਏ...!

ਪਰ ਉੱਗਲੀ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ 'ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ' ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਆਪਦੇ ਘਰੇ ਜਾ ਬੈਠਾ !! ਐਨ੍ਹ ਇਹੋ ਕੁੱਝ ਅਜ ਕਲ ਪੰਥਕ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਐ...! ਢੱਡਰੀਆਂ-ਗੜਗੱਜ-ਪੁੰਮਾਂ-ਧਾਮੀ ਹੁਣਾ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਖਹਿਬਾਜੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਸਾਰੇ ਪੁਆੜੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ 'ਭਰਦਾਨ' ਆਪਦੇ ਘਰੇ ਬੈਠਾ ਅਰਾਮ ਫੁਰਮਾ ਰਿਹਾ ਐ !!

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰ ਲਿਏ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਸਿੱਖ-ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ 'ਧੁੰਮਾਂ-ਧਾਮੀ-ਗੜਗੱਜ-ਢੱਡਰੀਆਂ' ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ 'ਉੱਗਲੀ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ' ਦਿਸਦਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ !!

ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਤੇ ਸੇਹ ਦੇ ਤੱਕਲੇ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਨਾ ਜਾਇਓ

ਪੇਸ਼ਕਸ਼-ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲ ਪੁਰ

78146-92724

tsdupalpuri@yahoo.com

ਸੁਰਜੀਤ ਦੀ 'ਜ਼ਿਦਗੀ ਇੱਕ ਹੁਨਰ' ਪੁਸਤਕ : ਜ਼ਿਦਗੀ ਜਿਓਣ ਦੇ ਗੁਰ

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ

ਸੁਰਜੀਤ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ
ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਤੇ ਬਹੁ-
ਵਿਧਾਵੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹੈ।
ਉਸ ਦੀਆਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 7
ਮੌਲਿਕ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਵਿੱਚ 5 ਵਾਡਿਆ ਸੰਗਠਨਾਂ

ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ 9 ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ 'ਨੁਹ ਦੇ ਰੂ-ਬਰੂ' ਵਿੱਚ ਵੀ 9 ਲੇਖ ਹਨ। ਸੁਰਜੀਤ ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਵਿਤਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਥਿਕ ਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਆਰ ਵੀ ਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਹਨ। ਕਵਿਤਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਾਰਤਕ ਵਿੱਚ ਰਵਾਨਗੀ ਦਰਿਆ ਦੇ ਵਹਿਣ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ। ਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨੁਕਤੇ ਲਿਖੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਆਮ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰਥਿਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਮਾਜ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਪੰਤੂ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਹੀ ਸਰਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜਿੰਦਗੀ ਬਿਹਤਰੀਨ, ਆਨੰਦਮਈ, ਸੁਹਾਵਣੀ ਤੇ ਸੁਖਾਲੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਲੇਖ 'ਜਿੰਦਗੀ ਇਕ ਹੁਨਰ' ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਓਣ ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਨੁਕਤੇ ਦੱਸਕੇ ਕੁੱਜੇ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਦਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਰਥਿਕ ਜੀਵਨ ਜਿਓਣ ਦੇ ਗੁਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਸੰਤੁਲਨ, ਜੋ ਮਿਲਿਆ ਉਸ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟਤਾ, ਵਿਉਤ, ਉਸਾਰੂ ਸੋਚ, ਕਿਰਤ ਕਰਨਾ, ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਕਾਬੂ, ਥੋੜ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਾਰਾ, ਪੰਨਾਵਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ, ਹਲੀਗੀ, ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਖੁਰਾਕ, ਸਫ਼ਾਈ, ਕਸਰਤ, ਆਪੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ, ਚੰਗੀ ਸੰਗਤ, ਉਸਾਰੂ ਸੋਚ, ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਤਨ, ਮਨ ਤੇ ਬੁਧੀ ਦਾ ਸੁਮੇਲ, ਕਿੱਤੇ ਦੀ ਮੁਹਰਤ, ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਰਹਿਣਾ, ਹਿਮਤੀ ਤੇ ਮਿਹਨਤੀ, ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨਿਸਚਤ, ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਦਦਗਾਰ ਬਣਨਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਚੋੜ ਹੈ। 'ਕੋਈ ਦੀਪ ਜਲਾਓ ਕਿ ਹੋਨਗਾ ਮਿਟੇ' ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਗਾ ਦੇਣਾ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਪੰਤੂ ਤਿਓਹਾਰ ਮਨਾਕੇ ਵਿਖਾਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਅਮਲੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੇ ਰਾਵਣ ਦਾ ਨਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਮਨ ਨੂੰ ਰੁਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਲੜਕੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਸੋਚ ਬਦਲੀ ਜਾਵੇ, ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਤਿਓਹਾਰ ਮਨਾਉਣ ਨਾਲ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਆਦਿ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਗਾ ਦੇਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 'ਜਲ ਬਿਨ ਸਾਖ ਕੁਮਲਾਵਤੀ' ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਜੀਵਨ ਲਈ ਮਹੱਤਤਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਗੰਧਲਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਚੇਤੰਨ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਦੋਸਤੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਮੀਕਰਨ' ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਸੱਚੇ-ਸੁਚੇ ਦੋਸਤ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਦੋਸਤੀ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਦੋਸਤ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੱਚੇ ਦੋਸਤ ਰਿਸਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਮੀਡੀਆ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸਤ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਚੰਗੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। 'ਮੁਆਫ਼ੀ ਇਕ ਵਰਦਾਨ' ਲੇਖ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਗੁਆ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਨਸਾਨ ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਪੁਤਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਗਲਤੀ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਕੇ ਸੁਰਖ਼ਤੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਿਹਤਰੀਨ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰੋ ਤੇ ਫਿਰ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦਿਓ, ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵੱਡਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਤੁਲਨ 'ਦਾ ਬੈਲੈਂਸ' ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਸੀਂ ਜੰਗਲ ਵੱਚ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਪਾਣੀ ਤੇ ਹਵਾ ਗੰਧਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਤੁਢਾਨ ਤੇ ਭੁਚਾਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮਾਨਵਤਾ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਕਿਵੇਂ ਗੁਜ਼ਾਰਨਾ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਗੁਰ ਦੱਸੇ ਹਨ, ਰੁਝੇਵਾਂ ਰੱਖਣਾ ਅਤਿਐਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਹਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਸੋਚਦਾ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਧਿਆਨੀ ਗ੍ਰਾਸਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੋਕ ਪੂਰੇ ਕਰੋ, ਸੈਰ ਕਰੋ, ਸੋਚ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਰੱਖੋ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਤੇ ਝਗੜੇ ਨਾ ਕਰੋ, ਜਿੰਦਗੀ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਲੱਗੇਰੀ। 'ਰੱਤਾਂ ਰਾਂਗਲੀਆਂ'

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਟਰਾਂਟੋ ਤੇ ਇਨਟਾਰੀਓ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰੁੱਤਾਂ ਠੰਡੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਰੁੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਡਾਂ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਨੰਦ ਮਾਣੋ, ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਪਤਥਰ ਵੀ ਸੁਹਾਵਣੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਸਤ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਮੌਸਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਾਉਣ ਸੁਹਾਵਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰੁੱਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲਕੇ ਤੁਹ ਖੁਸ਼ ਰੱਖਣ ਦਾ ਬਲ ਸਿੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਕ ਸ਼ਸਤਰ ਮੁਹੱਬਤ ਕਾ' ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਧਰਮਾ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਨਫਰਤ ਨਾ ਫੈਲਾਓ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਰਮਾਤਮਾ ਇੱਕ ਹੈ। ਮੁਹੱਬਤ ਹੀ ਇੱਕ-ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਹਿੱਸਿਆਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜ਼ਿਦਰੀ ਸੁਹਾਵਣੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਹੱਬਤ ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਲਓ।

ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਦੂਜਾ ਭਾਗ 'ਨੂਰ ਦੇ ਰੂ-ਬੜੂ' ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚਲੇ ਸਾਰੇ ਲੇਖ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਲੇਖ 'ਕੌਰਡ ਅੰਡ ਲਵ' ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦਾ ਨਾਵੂਆ, ਜੇ ਇਸਤਰੀ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਰੰਗੀਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾਵੂਆ ਵੈਸੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 'ਮਾਂ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਂ' ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਦੀ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਮਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜਨਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ ਵੀ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮਾਂ ਦਿਵਸ ਤੋਹਫ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪੀਤੀ ਭੇਜਾਂ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਤੱਕ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। 'ਔਰਤ-ਸਿਆਣਪ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਮੁਜ਼ਸਮਾ' ਲੇਖ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਪਾਠਕ ਦੇ ਲੂੰ ਕੰਡੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਔਰਤ ਦੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਤਨੀ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸ਼ਾਹਿਨਬਦ ਮੁਨਾਫ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਨੜ ਦਾ

ਬਣਦਾ ਮਾਨ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅੰਰਤਾਂ
ਬਲਾਤਕਾਰ ਵਰਗੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਵੰਗਾਰਾਂ ਦਾ
ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਮਰਦ ਨਾਲ ਮੌਦੇ
ਨਾਲ ਮੌਦਾ ਜੋੜਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਹਨ।
‘ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ’ ਲੇਖ ਵਿੱਚ
ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ
ਮਨਾਉਣ ਸੰਬੰਧੀ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਅੰਰਤਾਂ ਦੇ

ਸੰਗਠਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਲਈ ਕੀਤੇ ਯਤਨਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਇਹ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਸੰਸਥਾ ਅੰਦਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ। ‘ਭਿੰਡੈਣੀ’ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਲੋਰ ਤੇ ਬਹਾਦਰ ਇਸਤਰੀਆਂ : ਰੋਜ਼ਾ ਪਾਰਕਸ, ਐਲਿਸ ਵਾਕਰ ਅਤੇ ਓਪੇਰਾ ਵਿਨਫਰੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦੋਲਤ ਅੱਜ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰਤਾਂ ਆਜਾਦੀ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮਾਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅੰਦਰਤਾਂ ਨੇ ਉਚੇ ਮੁਕਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ।

‘ਦਾ ਫੇਮਸ ਫਾਈਵ’ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਅੰਰਤਾਂ : ਐਮਲੀ ਮਰਫੀ, ਆਇਰਨ ਮਾਰਟਿਨ ਪਰਲਬੀ, ਨੈਨੀ ਮੂਲੀ ਮੈਕਲੰਗ, ਲੂਈਸ ਮਕੀਨੀ ਅਤੇ ਹੈਨਰੀਆਠਾ ਮਯੁਰ ਬਾਚੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1927 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੇ ਫਿਰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਬਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ‘ਜੂਡੀਸ਼ੀਅਲ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਸਲ’ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਲੜਕੇ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਬਹਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਾਏ ਸਨ। ਇਹ ਪੰਜੇ ਅੰਰਤਾਂ ‘ਦਾ ਫੇਮਸ ਫਾਈਵ’ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪੰਤੂ ਅਜੇ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਨੇਕ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ‘ਇਕ ਹੋਰ ਮਾਂ-ਸਾਡੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ’ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਣਗਾਹਿਲੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਪਵਿਰਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਰੇਡੀਓ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ‘ਆਹ ਲੈ ਫੱਡ ਲੈ ਗੱਡੀ ਦੀ ਚਾਬੀ’ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਕੰਮਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਤਾਂ ਉਹ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਘਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਸ਼ਰਾਬੀ ਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਨਫੋਜ਼ੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਬਰਬਾਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬਹਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ‘ਵਿਪਰੀਤ ਪ੍ਰਸ਼ਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਲਮ ਚੁੱਕੀ (ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਰੀ-ਕਵਿਤਾ)’ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰੰਗੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੁਰਜੀਤ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੀ ਰਹੇਗੀ।

96 ਪੰਨਿਆਂ, 200 ਰੁਪਏ ਕੀਮਤ
ਵਾਲੀ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼
ਜਲੰਧਰ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਾਬਕਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ
ਮੋਬਾਈਲ-94178 13072
uiagarsingh48@yahoo.com

* * * * *